

זֶהר חֲדָשׁ פְּרֻשֵׁת בְּרֵאשִׁית

(דף ג ע"א)

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאן מִשְׁמַע, דְּעִקְרָן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְהַנִּי נְטִיעָן, וְשִׁתִּיל לֹון. דְּכְתִיב יְהִי.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹר שְׂכַבְרָה הָיָה, תְּנִן. מִשְׁמַע דְּכְתִיב וַיְהִי אוֹר. וְהָיָה לָא כְּתִיב, אֱלֹא וַיְהִי.

וְכֵד אֶסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּאִינוּן דְּרִין דְּרִשִׁיעִיא, דְּלָא יִתְחַזֵּן לְהַהוּא גְּהוּרָא, גְּנִיזוּ לִיהּ. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (איו"ב

לח) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם. וְלִמָּאן גְּנִיזוּ לִיהּ. לְעִדִּיקָא.

לְעִדִּיקָא דְּוִקָא, כְּמָא דְּכְתִיב, (תהלים צז) אוֹר זְרוּעַ לְעִדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמַחָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, הֲדָא הוּא

דְּכְתִיב, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמְּזֻרְחָה.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, מָאִי רָאָה. אָמַר רַבִּי חִיָּיא כְּדָקָא אֶמְרָן, חָמָא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּרִשִׁיעִיא, וְגִנְזוּ לִיהּ.

רַבִּי אַבְא אָמַר, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, לְגִנְזוּ אוֹתוֹ.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּלָא אֲשַׁתְּכַח בִּיהּ רִיתְחָא.

כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב, וְכְתִיב הָתָם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינַי הוּא

לְבָרֶךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְסִפִּיָּה דְּקָרָא אוֹכַח, דְּכְתִיב, (בראשית א)

וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וּבְגִין כֵּן לָא אֲשַׁתְּכַח

בִּיה רִיתְתָּהּ, וְאָף עַל גַּב דְּשָׁתִיף לֹזֵן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
בְּחֻדָּא.

תָּא חֲזִי, גְּהִירוּ עֲלָאָה לְמַהוּי גְּהִיר הָאִי אֹר. וּמַהֲהוּא גְּהִירוּ
חִירוּ דְּכָלָא בִּיה. וְהוּא יְמִנָא לְאַתְעֲטָרָא גְּלוּפִי גְּלוּפִין
בְּהַדְרִיה. וְהָא אֲתַמָּר, דְּכַתִּיב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבֵךְ אֲשֶׁר
עָפַנְתָּ לִירְאִיךָ, דָּא אֹר קְדָמָאָה, דְּגִנִּיז קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
לְעַדִּיקָא, לְאִינוּן דְּחֲלִי חַטָּאָה כְּדָקְאֲמָרֵן. וְיְהִי עָרֵב,
מִסְטָרָא דְּחַשְׁדָּה. וְיְהִי בְּקָר, מִסְטָרָא דְּאֹר. וּמִנּוּ דְּאִינוּן
דְּמִשְׁתַּתְּפִין בְּחֻדָּא, כְּתִיב יוֹם אֶחָד.

ר' יְהוּדָה אֹמֵר, מֵאִי טַעְמָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּתִיב, וְיְהִי
עָרֵב וְיְהִי בְּקָר. לְמַגְדַּע, דְּהָא לִית יוֹמָא בְּלָא לִילִיא, וְלִית
לִילִיא בְּלָא יוֹמָא, וְלָא אֲתִיְהִיב לְאַפְרָשָׁא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵהוּא יוֹם דְּנִפְק אֹר קְדָמָאָה, אֲתַפְּשֵׁט
בְּבוּלְהוּ יוֹמִי, דְּכַתִּיב יוֹם בְּבוּלְהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
מִשְׁמַע דְּכַתִּיב בְּבוּלְהוּ בְּקָר, וְלָאוּ בְּקָר אֶלָּא מִסְטָרָא
דְּאֹר קְדָמָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יוֹמָא קְדָמָאָה אֲזִיל עִם
בוּלְהוּ, וּבוּלְהוּ בִּיה בְּגִין לְאַתְזָאָה דְּלָאוּ בְּהוּ פִירוּדָא, וְכוּלָּא
חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, אֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְּהָאִי אֹר לְתַתָּא.
וְאֵלִין אִינוּן מְלָאכְיָא דְּאַתְבְּרִיאֻוּ בְּיוֹמָא קְדָמָאָה,
דְּאִית לֹזֵן קִיּוּמָא לְאַתְקִיּוּמָא בְּסְטָרָא יְמִנָא.

(בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר. אֶת, לְאַכְלָלָא אֲסַפְקִלְרִיא

דָּלָא נְהָרָא, עִם אִסְפַּקְלָרְיָא דְנְהָרָא, דְאִתְמַר בֵּיהּ
כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַתְּ, לְאִכְלָלָא וּלְאִסְגָּאָה אֵינּוֹן
מְלֻאָכִין, דְאִתְיִין מִסְטָרָא דְאוּר דָּא, וְכוּלְהוּ נְהִירִין
בְּקַדְמֵיתָא, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

(בראשית א) יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּהֵאֵי
אֶתְפָּרִישׁוּ מִיִּין עֵילָאִין מִמִּיִּין תַּתְּאִין. רְקִיעַ,
פְּשִׁיטוּתָא דְמִיִּין. וְהָא אִיתְמַר וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם
בֵּין מִיִּין עֵילָאִין לְמִיִּין תַּתְּאִין.

(בראשית א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ. וַעֲבִיד בָּהּ עֲבִידְתָּא
בְּסִגְיָאוּ עֲלָאָה. וַיְהִי רְקִיעַ לָא כְּתִיב, אֵלֶּא וַיַּעַשׂ,
דְּאִסְגִּי לִיהּ בְּרַבּוּ סִגְיָא.

אָמַר רַבִּי יַעֲזֶקֶל, בְּשֵׁנֵי אֶתְבָּרִי בֵּיהּ גִּיהֵנָם, לְחֵיבֵי עֲלָמָא.
בְּשֵׁנֵי אֶתְבָּרִי בֵּיהּ מַחְלוּקָתָא. בְּשֵׁנֵי לָא אֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ
עֲבִידְתָּא. בְּגִינֵי כֶּךָ לָא כְּתִיב בֵּיהּ כִּי טוֹב, עַד דְּאִתָּא יוֹם
תְּלִיתָאִי, דְּאֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ עֲבִידְתָּא. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בֵּיהּ כִּי
טוֹב, תְּרֵי זְמַנֵּי. חַד, עַל אֲשַׁלְמוּת עֲבִידְתָּא דְיוֹם שְׁנִי. וְחַד,
לְגַרְמִיָּה דְיוֹם תְּלִיתָאִי. אֶתְתַּקַּן יוֹם שְׁנִי בְּיוֹם שְׁלִישִׁי,
וְאֶתְפָּרִישׁ בֵּיהּ מַחְלוּקָתָא, וּבֵיהּ אֲשַׁתְּלִימוּ רַחֲמֵי עַל חֵיבֵי
גִּיהֵנָם. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה מְשַׁתְּכּוּ שְׁבִיבֵי דְגִיהֵנָם, בְּגִינֵי כֶּךָ
אִיתְכַּלִּיל יוֹם שְׁנִי, וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ.

רַבִּי חֵיָא הוּדָה יְתִיב קַמֵּיהּ דְּר"ש, אָמַר לִיהּ, הֵאֵי אוּר בְּיוֹם
רֵאשׁוֹן, וְחוּשְׁדָּ בְּיוֹם שְׁנִי, וְאֶתְפָּרִישׁוּ מִיָּא, (*) וּמַחְלוּקָתָא

הָוָה בֵּיהֶ. אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּלִים בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, דְּהָא יְמִינָא
כְּלִיל לְשִׁמְאָלָא. אָמַר לֵיהּ, עַל דָּא הָוָה הָהוּא מַחְלוּקַת,
וּתְלִיתָא בְּעֵי לְמִיעַל בִּינֵיהוּ, לְאַכְרְעָא וּלְאַסְנָאָה בְּהוּ
שְׁלָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל
תְּהִלָּתוֹ וְגו'. (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶה מַלְךְ הַגּוֹיִם בִּי לְךָ
יֵאָתֶה וְגו'. בְּאַתְוֹן רְשִׁימוֹן, דְּמַחְקִין עַל גְּבִי סְתִימוֹ דְּסִטְרָא
דְּקִיּוּמָא, סְלָקוֹן רְתִיבִין בְּרְתִיבִין קְדִישִׁין. כָּל רְתִיבָא
וְרְתִיבָא סְלָקָא בְּאַת רְשִׁימָא. אֲתֵרְשִׁים אֶת בְּקִיּוּמִיהּ, סְלִיק
בְּגִיּוּיָהּ הָהוּא רְתִיבָא. כָּל אֶת וְאַת קָאִים עַל קִיּוּמִיהּ דְּהָהוּא
רְתִיבָא דְּאַתְחִזִּי לֵיהּ. מֵהֲכָא סְלָקָא מְלָה, לְאַתְפְּרָשָׁא כָּל
אֶת וְאַת, בְּרָזָא דְּרְתִיבָא קְדִישָׁא, בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא.
רָזָא דְּאַת קְדִישָׁא, סְלָקָא וּנְחַתָּא, סְלִיק בְּעִטְרוֹי לְגְבִי מְאָה
עֲלֵמִין. לְקַבֵּל דָּא, אֶת יו"ד סְלָקָא בְּרַעוּ דְּמַחְשָׁבָה,
וְאַסְתִּים וְלֹא אֲתִידַע.

אַתְחַפֵּיָא תְּחוּתִיהּ חַד אֶגְזוּזָא, דְּחַפֵּיָא טְמִירָא בְּטְמִירוֹ.
וְאִיהוּ רְתִיבָא דְּקִיּוּמָא תְּחוּתִיהּ הָהוּא רָזָא טְמִירָא.
וְהָהוּא אֶת, קִיּוּמָא בְּגִיּוּזוֹ נְקוּדָה חַדָּא תְּחוּתִיהּ. הָהוּא אֶגְזוּזָא
קִיּוּמָא בְּשִׁית סְמְכִין, וְסְמְכִין לָהּ בְּשִׁית סְטְרִין. אֵינּוֹן שִׁית
סְטְרִין גְּנִיזִין בְּגוֹ הָהוּא אֶגְזוּזָא.

מִגּוֹ סְטְרָא דְּאַת דָּא, נְפָקָא רְתִיבָא חַד קְדִישָׁא, וְאִיהוּ
רְתִיבָא גְּנִיזָא וְלֹא אֲתִגְלִיָּא, בְּרַב גְּהִיר גְּהִירוֹ דְּהָהוּא

אֲנֹכָא טְמִירָא, כְּדִין אֲתִגְלִי הֵהוּא רְתִיבָא, וְהֵהוּא רְתִיבָא
טְמִיר וְגַלְיָא.

וְאִיהִי נְפָקָא מִגּוּ נְעִיצוּ דְבוּעִינָא, כַּד מְדִיד מְשַׁחְתָּא תְּחוּת
קְשָׁרָא קְדָמָא, וְהוּא חַד נְעִיצוּ. כַּד מְשַׁחְתָּא קְיִמָּא,
נְהִיר דָּא, וְסֻלְקָא וְנַחְתָּא, וְאַסְתַּמִּיד תְּחוּת אֶת יו"ד, וְאִיהִי
נְקוּדָה חָדָא. וּלְבַתֵּר אֲתַפְּשֵׁט הֵהוּא נְעִיצוּ, וְאַפִּיק תְּלַת
נִיצוּצִין אַחֲרָנִין, וְאַסְתַּמְכִין תְּחוּת קוּצָא תַּתָּא דִּיו"ד.

לְבַתֵּר נְפָקָא מִגּוּ קְשָׁרָא תְּנִינָא נְעִיצוּ אַחֲרָא דְנְהִיר וְסֻלְקָא
וְנַחְתָּא, וְאַסְתַּמִּיד תְּחוּת אֶת יו"ד בְּסֻטְרָא אַחֲרָא.
לְבַתֵּר אֲתַפְּשֵׁט הֵהוּא נְעִיצוּ, וְאַפִּיק תְּלַת נִיצוּצִין אַחֲרָנִין,
וְאַסְתַּמְכִין בְּסֻטְרָא דָּא, תְּחוּת אֶת יו"ד. לְבַתֵּר נְפָקָא מִגּוּ
קְשָׁרָא תְּלִיתָא נְעִיצוּ אַחֲרָא, וּמִגּוּ דָּא אֲתַקְשֵׁר רְזָא דְחו"ל
בְּמְשַׁחְתָּא דְבוּעִינָא.

אֲשַׁתְּכַחוּ לְאֶת יו"ד, נְקוּדָה עֲלָאָה, תְּשַׁעָּה סְמְכִין, עַל מָה
דְּאַסְתַּמִּיד. וּכְלָהוּ רְתִיבָא לְגַבִּי אֶת דָּא. כְּדִין
אֲתִנְהִיר וְאַסְתַּמִּיד עַל תְּשַׁע סְמְכִין אֱלִין, וּכְדִין נְהִרִין מְגוּיָה
תְּמַנְיָא אַחֲרָנִין, וּכְלָהוּ קְיִימִין בְּרְזָא דְאֶת יו"ד, נְקוּדָה
עֲלָאָה טְמִירָא.

אֱלִין תְּשַׁע סְמְכִין דִּלְתַתָּא, סְלָקִין בְּשָׂמָא וְלֹא סְלָקִין. בְּגִין
דְּאִינּוּן תְּשַׁע דְּאִיקְרוּן אֵין סוּף. קְיִימִין וְלֹא קְיִימִין, וְלֹא
אֲתִיידְעוּ, וְאִיקְרוּן וְלֹא אִיקְרוּן, וְלֹא יִדְעוּ כְּלָל, וְאֱלִין סְלָקִין
בְּשָׂמָא וְלֹא סְלָקִין.

וְרָזָא דָּא (שמות לג) וְקָרְאֵתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנַי"ךָ וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר
אָחוּז וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. לֵית מָאן דִּיקוּם בְּהוּז
וּבְשִׁמְהוּן דִּילְהוּז, וְלֹא אֲתַגְּלִיין לְמִיקָם בְּאַרְחִיּהוּ. וְעַל דָּא
לֹא קָאִים מִשָּׁה עֲלֵיּהוּ. בְּגִין דְּהוּוּ מִקְדָּמַת דְּרָגָא דִּילִיָּה
דְּהָהוּא נַעֲיָנוּ קְדָמָאָה, כְּתִיב לְפָנֶיךָ. וְכֵן כּוּלְהוּ קְיָיִמִין,
אֲקַדִּימוּ לְדְרָגָא דִּילִיָּה. וְעַל דָּא לֹא קָאִים בְּאוּרְחוּי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, בְּגִין דְּכָלְהוּ סְלָקִין גּוּ מַחֲשָׁבָה, וּמִתְמָן מִתְפַּשְׁטִין
אוּרְחוּי לְכַמָּה סְטָרִין, בְּרַעוּתִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְלֹא
אֲתִיידְעוּ כָּלְל.

סְלָקָא אֶת דָּא, בְּאַלִּין סְמְכִין לְעִילָא, כְּטַש מָאן דְּבְטַש,
דְּלֹא יָדִיעַ, וְאִין סוּף גְּהִיר וְלֹא גְּהִיר, וְנִחְתָּא, וְלֹא
יָדִיעַ מִמָּאן דְּגְּהִיר. כּד גְּחִית אֲתַכְּלִילִין בֵּיה אֵינּוּן סְמְכִין
וְאֲתַפְּשֵׁט. וְכּד אֲתַפְּשֵׁט, נִפְק חַד גְּהוּרָא כְּלִיל מְכוּלָן,
וְאֲתַחֲפִיין בֵּיה, כְּמָאן דְּעִיל בְּחַד הִיכְלָא.

הָהוּא הִיכְלָא קְיָיִמָא בְּתָרִין סְטָרִין, דְּלַחֲפִיָּא וְאֲתַגְּלִיָּא
לְעִילָא. וְאֵינּוּן תַּשַּׁע סְמְכִין, גְּהִרִין בְּגוּ הָהוּא הִיכְלָא,
וְאֶת יו"ד אֲנְגִיז בְּגוּ הָהוּא הִיכְלָא, בְּאֵינּוּן סְמְכִין. וְהָהוּא
הִיכְלָא אִיקְרִי ה"א.

זְמִין וְלֹא זְמִין, אֲתַגְּלִיָּא וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא, וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא כָּלְל.
בְּרָזָא דָּא קְיָיִמָא אֶת יו"ד, וְכוּלְהוּ סְמְכִין, בְּגִין דְּאִיָּהִי
טְמִירָא, וְכֵּה קְיָיִמָא כְּלָא לְאֲתַעֲטָרָא.

הָאִי אִית לִיָּה חָמֵש רְתִיבִין, דְּנִפְקִי מִגּוּ הָהוּא גְּהִירוּ

דְּבוּצִינָא, כִּד סִלְקָא לְאַתְרָהּ וְאַתְכְּנִישַׁתּוּ, לְבִתְר
 דְּעֵבֶדַת מְשַׁחְתָּא.

וְאַלִּין אֶקְרוּן נְפֻלָּאוֹת, ג' פְּלָאוֹת. רְזָא דָּא בְּעָא דְדוּד מְלָכָא
 לְמִיָּקָם, עַל חֲמִשׁ רְתִיבִין אֶלִּין, כְּדָבָר אַחֵר גַּל עֵינֵי
 וְאַבִּיטָה נְפֻלָּאוֹת מִתּוֹרְתָהּ. וְאַלִּין כִּד נְהָרִין וְסִלְקִין לָהּ
 לְאַתְעֶטְרָא, אֲתַעְבִּידוּ חֲמִשׁ, לְנִהָרָא גּוּ חֲמִשׁ דְּלִתְתָּא,
 וּדְנַפְקוּ מִיָּנָה.

וְאַיְנָהוּ ג' פְּלָאוֹת, נְהָרִין וְסִלְקִין לָהּ לְעֵילָא וְאַתְעֶטְרוּן
 וְאַתְקֶשְׁרוּן גּוּ אֵינּוֹן תַּשַּׁע סְמְכִין אַחֲרָנִין. וְאַיְנּוֹן
 תַּשַּׁע סִלְקִין לְאַת יו"ד לְעֵילָא לְעֵילָא.

כִּד נְחֲתִין, וְלֹא יָדִיעַ מִמָּאן נְחֲתִין, הַאי ה"א אֲתַעֲטַרַת כְּרֻזָּא
 דְּאֵינּוֹן ג', וְאַיְנּוֹן פְּלָאוֹת, דְּאֵינּוֹן חֲמִשׁ סְמְכִין לְגִנּוּוָה. וְכִד
 אֲתַעֲטַרַת וְאַתְפִּשְׁטַת, אֲתַהֲדַרַת כְּרֻזָּא דְנו"ן, לְגוּ רְזָא
 דְּה"א.

אַתְפִּשְׁטוּ אֵילִין חֲמִשׁ סְמְכִין לְתַתָּא, וְקִימָא עַלִייהוּ כְּדִין.
 וְכִד אֲתַנְהִירַת בְּכוּלָּהוּ, כְּדִין נְפֻקִין מִיָּנָה ה'

נְהוּרִין אַחֲרָנִין, מְשַׁתְּנִין וְלֹא מְשַׁתְּנִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא.
 מִכָּאן וְלְהֶלְאָה, קִימָא מְלָה לְאַסְתַּמְכָּא עַל רְזָא עֲלָאָה,
 כְּרֻזָּא דְשְׂמָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי סְתִים דָּא כְּרֻזָּא,
 וְלֹא שְׂתַכְלָלָא רְתִיבָא קְדִישָׁא.

וְאַלִּין חֲמִשׁ, אֵינּוֹן אַרְבַּע, וְאַיְנּוֹן חֲמִשׁ לְקַבִּיל חֲמִשׁ סְמְכִין.
 וְאַיְנּוֹן אַרְבַּע לְקַבִּיל אַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. וְכִל חַד וְחַד

אֵית לִיָּה רְתִיבָא בְּלַחֲדוּי.

וְכַלְהוּ רְתִיבִין, כְּלָהוּ כְּלִילָן כָּל רְתִיבָא וְרְתִיבָא בְּנַהוּרָא
 חַד, וְכָל נַהוּרָא וְנַהוּרָא אַתְּכְּלִיל בְּאֵינוֹן סְמְכִין, וְכָל
 סְמְכָא וְסְמְכָא אַתְּכְּלִיל בְּאֵת ה"א. וְהֵאֵי אֵת ה"א אַתְּכְּלִיל
 בְּאֵינוֹן תִּשְׁע סְמְכִין. וְכָל חַד וְחַד אַתְּכְּלִיל בְּאֵת יו"ד נְקוּדָה
 עֲלָאָה קְדָמָאָה, לְמַהוּי כְּלָא חַד.

מַחְכָּא אֲשַׁתְּכַחוּ רְתִיבִין, דְּסֻלְקִין עַל אֵת ה"א מִתְתָּא
 לְעִילָא, כ"ה רְתִיבִין. וְרָזָא דָּא, יְבָרְכוּ כ"ה מִתְתָּא
 לְעִילָא.

מֵאֵת ה"א וְלְעִילָא תִּשְׁע רְתִיבִין, דְּקִימִין בְּלַחֲדוּי כְּלָא
 חוּשְׁבָנָא, עַד רָזָא דְיו"ד, וְכָלָא אֲסַתִּים בְּגוּיָה. מְכָאן
 וְלַהֲלָאָה רָזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, דְּאֲתַעְטָרָא בְּאֵינוֹן רְתִיבִין,
 וְלֵאֲתַכְּלָלָא דָּא בְּדָא, בְּאֵלִין אַתְּוֹן יְהו"ה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא אֵיקְרִי אַחַד, דְּכַתִּיב
 (דְּבָרִים ו) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אַחַד. קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא אֵיקְרִי
 רֵאשׁוֹן, דְּכַתִּיב (יִשְׁעִיָּה מֵד) אֲנִי רֵאשׁוֹן. קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא
 אֵיקְרִי אַחֲרוֹן, דְּכַתִּיב וְאֲנִי אַחֲרוֹן. בְּרִידָּה הוּא וּבְרִידָּה שְׁמִיָּה
 לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָּא.

ה"א רָזָא דְכַתִּיב וְאֲנִי אַחֲרוֹן, דָּא ה"א בְּתַרְאָה דְשָׁמָא
 קְדִישָׁא. רְתִיבָא קְדִישָׁא בְּאַחֲרוֹן, דְּכַתִּיב (שִׁם מֵא) וְאֵת
 אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. אַחֲרוֹן וְאַחֲרוֹנִים כְּלָהוּ בְּרָזָא חָדָא
 אַתְּכְּלִילוּ אֵלִין בְּאֵלִין. רָזָא דְה"א, אֵינוֹן ד', וְאֵלִין ד'

דְּאִיקְרוֹן אַחֲרוֹנִים, כָּלְהוּ קְיִימִין מִסְטָרָא דְלַעִילָא וּמִסְטָרָא
דְּלַתְתָּא.

רְתִיכָא דָא, מִיכָאֵל גְּבֵרִיאֵל רִפְאֵל אֹרִיאֵל, אֵלִין אִינוּן
אַרְבַּע, וְחָדָא נְקוּדָה דְקִימָא עֲלֵייהוּ אִינוּן ה"א.
וְלֹא אִיקְרִי ה"א דָא, אֲלָא בְרֹזָא דְאֵלִין אַרְבַּע, וְנְקוּדָה
בְּתַרְאָה דְשָׂרְיָא עֲלֵייהוּ. וְרֹזָא דְה"א דָא דל"ת הוּת, וְהוּא
נְקוּדָה דְשָׂרְיָא עֲלֵייהוּ בְּאַמְעָעִיתָא אֲתַעְבִּיד ה"א.
וּבְרֹזָא דְחַנוּךְ, אִית ה"א אַחֲרָא לְתַתָּא, דְקִימָא מִתְקַשְׂרָא
בְּהַאי ה"א, וְכֹלָא חַד בְּחַד, וְכִדִּין אִיהוּ עֵידָן לְמַבְבִּי,
וְסִימְנִידָא אַהָּ.

בְּגִין דְסַחְרָנוּ בִישָׂא לְתַתָּא, חֲפִיָּא כְּגוּוּנָא דְדל"ת, וְסַחְרָא
לְאֵלִין אַרְבַּע, וְלְהַאי נְקוּדָה. וְקִימָא בְּהַאי נְקוּדָה
קְלִיפָא תְקִיפָא, לְחֲפִיָּא עֲלָה. וְכִדִּין אֲתַבְּסִיאַת סִיחָרָא,
וְנִהִירוּ דִילָה אֲתַחֲפִיָּא, וְכִדִּין אֲתִיְהִיב רִשׁוּ לְמִידָן עֲלָמָא
בְּדִינִין בִישׁוּן. וְרֹזָא דְה"א וְה"א בְּתַרְאָה תְרוּוֹיְיָהוּ בְּחַד
נְקוּדָה ה"ה. דְהָא כִדִּין דִינָא אֲתִיְהִיב בְרֹזָא דְכְתִיב (דְנִיאֵל ד)
בְּגִזְרַת עִירִין פְתַגְמָא וּמֵאמַר קְדִישׁוּן שְׂאֵלְתָא עַד דְבִרַת
וְגו'.

רְתִיכָא דָא קִימָא בְּה"א בְּתַרְאָה, לָא אִיתְפְּרֻשָׁן דָא מִן דָא
לְעֵלְמִין. וְכִבְל אַתְר דִישְׁתַּכַּח מִיכָאֵל דְאִיהוּ רִישָׂא
לְאֵלִין, תַּמָּן אִיהִי שְׂכִינְתָּא. כֹּלָא אֲתַקְשֵׁר דָא בְּדָא, וְאִינוּן
מִתְקַשְׂרִין גּוּ הוּא נְקוּדָה וְכֹלָא ה"א.

וְכַד אִיהִי חֵד ה"א, וְאֵת אֵל"ף אֹ אוֹ אֵת יו"ד קְדָמָא לָהּ, וְאִיהִי
 בְּחֵד נְקוּדָה, כְּדִין אִיהִי אֲתֵינָא לְאוּטְבָא לְעֵלְמָא, א"ה
 או י"ה, דְּהָא קְלִיפָא בִישָׂא אִיתְבָּרַת מְסָמָה, וְלֹא חֲפִינָא
 עֵלָה. הָא' י', קְיִמָא בְרֻזָא דָא.

כְּנֻנְיָא דָא, לִית לָךְ שְׂמָא קְדִישָׂא בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימִין, דְּלֹא
 קְיִמָא בְּהֵהוּא אֵת רְתִיבָא דִילִיָהּ, בְּהֵהוּא שְׂמָא, עַל
 מַה דְּאִיסְתְּמִיד. וְהֵהוּא רְתִיבָא סְמָכָה דִילִיָהּ. דְּלִית לָךְ
 מְלָכָא דְלֹא אֲתִי בְּחִילוֹי וְלֹא אֲשַׁתְּכַח יְחִידָאי, וְעַל דָּא
 ידו"ד עֲבָאוֹת כֻּלָּא בְּחֵדָא, דְּלֹא אִיתְפְּרָשָׁן רְתִיבִין מִן שְׂמָא
 קְדִישָׂא, וְכַל אֵת וְאֵת כְּלִיל בְּגִיָה רְתִיבָא דִילִיָהּ, וְכְדִין
 כֻּלָּא אִיהוּ שְׂמָא קְדִישָׂא.

הָא' אֵת ה"א, אִית לָהּ רְתִיבָא, בְּאִינוֹן שְׁלִיטִין לְתַתָּא. בְּגִין
 דְּאֵת דָּא אִיהִי בְּאַתְגְּלִינָא, זְעִירָא דְּמִן חֲבֵרִינָא. אֲבָל
 כְּלָהּ אֲתְוּוֹן אֲחֵרְגִין, לִית לוֹן רְתִיבָא, לְאַתְכְּלָלָא בְּאִינוֹן
 אֲתְוּוֹן, בְּאֵלִין תַּתָּאי, בַּר הָאִי. בְּגִין דְּאֵת דָּא אֲתְכְּלִיל
 בְּתַתָּאי דְּלִבְרָ, וְאַתְוּוֹן אֲחֵרְגִין אֲתְכְּלִילוּ בְּהוֹן רְתִיבִין
 קְדִישִׁין דְּלָאוּ אִינוֹן לְבַר. בַּר, כַּד מִתְחַבְּרָן הִיכְלִין בְּהִיכְלִין,
 תַּתָּאי בְּעִילָאי, אֲבָל לָא אִיתְכְּלִילָן בְּאִינוֹן אֲתְוּוֹן לְמַהוּי חֵד
 אֵת.

וּבְגִין כַּד, כָּל שְׂמָא וְשְׂמָא מִן שְׂמָהֶן קְדִישִׁין, אֲתְכְּלִיל
 רְתִיבָא קְדִישָׂא בְּגִיָה וְדָא הוּא שְׂמָא קְדִישָׂא כְּדָקָא
 יָאוֹת. וְכַן לְכַל אֵת וְאֵת מְאִינוֹן אַרְבַּע. וְאִינוֹן אַרְבַּע אֲתְוּוֹן.

אֵינֹן רְזָא דְרְתִיבָא, לְמַאן דְּלֹא אֶתְיִידַע. וְלְכָל אֶת וְאֶת,
אֵית לִיה רְתִיבָא דְאֶתְכְּלִיל בְּגוּיָה, וְאֶתְרִשִׁים בְּהֵהוּא אֶת
מִפְּשׁ.

הָאֵי ה"א, אֵיְהִי תְרִיסַר. וְהָאֵי נְקוּדָה דְקַיְמָא לְעִילָא, אֵיְהִי
תְלִיסַר. וְאֵינֹן תְלִיסַר מְכִילָן דְרַחֲמֵי לְתַתָּא, בְּגוּוּנָא
דְלְעִילָא. הֵנִי תְרִיסַר, אֵינֹן תְרִיסַר תְּחוּמִין, וְאֵינֹן לְד'
סְטְרֵי עֲלֵמָא, תְּלַת תְּלַת לְכָל סְטַר.

וְאֵינֹן תְּלַת, אֵינֹן תְּשַׁעָה לְכָל סְטַר. לְסְטַר מְזַרְחָה תְּשַׁעָה.
לְסְטַר מְעַרְבָה תְּשַׁעָה. לְסְטַר צְפוּן תְּשַׁעָה. לְסְטַר דְרוּם
תְּשַׁעָה. וְהָאֵי נְקוּדָה דְקַיְמָא עֲלִיָּהוּ בְּאַמְצַעִיתָא. אֶשְׁתַּכַּח
הָאֵי נְקוּדָה דְאֶשְׁלִים לְכָל סְטַר לְעֶשְׂרָה, בְּגִין דְקַיְמָא
בְּאַמְצַעִיתָא. לְסְטַר מְזַרְחָה עֶשְׂרָה. לְסְטַר מְעַרְבָה עֶשְׂרָה.
לְסְטַר צְפוּן עֶשְׂרָה. לְסְטַר דְרוּם עֶשְׂרָה. עֶשֶׂר סְפִירָן לְכָל
סְטַר. וְאֵלִין אֵינֹן מ' אֶתְוֹן, דְקַיְמִין בְּרְזָא דְבְרֵאשִׁית
לְתַתָּא, בְּרְזָא דְשְׂמָא קַדִּישָׁא, וְתֵרִין אֵינֹן לְאַחְדָּא בְּיַמִּנָּא
וְשְׂמָא לָא. וְכֻלְהוּ קַיְמִין בְּרְזָא דְה"א.

הֶשְׁתָּא אֶשְׁתַּכַּח דְה"א דָּא, בְּכָל אֵינֹן רְזִין עִילָאִין: בְּהֵהוּא
רְתִיבָא קַדִּישָׁא. בְּאֵינֹן תְרִיסַר. בְּרְזָא דְעֶשֶׂר סְפִירָן.
בְּרְזָא דְמ"ב אֶתְוֹן מְחַקְקֵן דְבְשְׂמָא קַדִּישָׁא. כֻּלָּא אֶתְכְּלִיל
בְּהָאֵי דִיוֹקְנָא דְה"א.

וְכֻלְהוּ קַיְמִי בְּאַלְכְּסוּנָא, בְּרְזָא דְנְקוּדָה דְקַיְמָא
בְּאַמְצַעִיתָא, דְאֶכְרַע לְכֻלְהוּ בְּאוּרְחָה מִישַׁר, סְטְרָא

דָּא בְּסִטְרָא דָּא, וְכֵן לְד' סִטְרִין, כְּלֵהוּ קַיִימִי בְּמִתְקָלָא,
תְּקָלָא דְקַיִימָא לְאַתְקָנָא כְּלָא.

בְּרִזָּא דָּא, אֵתְבְּרִיאָו וְאַתְתְּקֵנוּ כֹּל הֵי תַתְּאִי. עַל דָּא כְּתִיב
(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ
בְּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֶׂה, וַיֵּצֵא אֱלֹהִים הָא, וְכֹל הֵי דְקַיִימִין לְתַתְּאִי,
וְאַתְאֲחִידוּ בָּהּ, בְּדִיוקְנָה מִמֶּשׁ. כְּמָא דְאִיקְרִי ה'. בַּר מַה
דְּאִית חֲדָא לְעִילָא, בְּמַה דְלָא אֵתְחִזִּי כְּלָל בְּדִיוקְנָהּ, וְלָא
אֵיתְרִשִׁים בָּהּ לְאַיתְחִזָּא.

כַּד אִיקְרִי ה"א, אֲזִדְמַנַּת בְּכָל הֵי רִזִּין. אִיהוּ כְּלָא, בְּגִין דָּא
קַיִימָא הֵי נְקוּדָה גּוֹ אֲמַצְעִיתָא, בְּגִין דְּאַתְאֲחִידַת
בְּכוּלָּא, אֵלִין דְּלִסְטֵר מְזַרְת, אֲתְאֲחִידַת בָּהּ, וְאִיהוּ עֲמַהוּן.
אֵלִין דְּלִסְטֵר דְרוּם אֲתְאֲחִידַת בָּהּ, וְאִיהִי עֲמַהוּן. אֵלִין
דְּלִסְטֵר צְפוּן, אֲתְאֲחִידַת עֲמַהוּן וְאִיהִי עֲמַהוּן, וּבְגִין כַּד
אִיהִי בְּכָלָא, וְכָלָא בָּהּ, וְכָלָא ה"א. וְעַל דָּא כְּתִיב, נַעֲשֶׂה
אָדָם, וְכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, כְּלָא אִיהוּ בְּרִזָּא עִילָאָה כַּדְקָא
חֲזִי.

וְכֹל הֵי רִזִּין, וְכֹל רִזִּין עִילָאִין, כְּלֵהוּ אֲשֶׁתְּמוּדְעֵן בְּהֵי
אֲתוּון, וְאַתְרִשִׁמוּ בְּהוּא אֵת מִמֶּשׁ, לְאַתְיִיחֲדָא שְׂמָא
קַדִּישָׁא כַּדְקָא יָאוּת. וְכָלָא רִזָּא עִילָאָה בְּשְׂמָא קַדִּישָׁא. עַד
הֲכָא אֵיתְרִמִּינַת חֲכְמָה עִילָאָה, בְּרִזָּא דְאֵת ה"א בְּתַרְאָה
דְּאַתוּון אַרְבַּע. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּעָאֵל וּנְפִק, וַיִּדַע אֲזַרְחֻי
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמִיעַל כְּלָא כִּיסוּפָא לְעֵלְמָא דְאֵתִי.

רָזָא דְּאֵת וַיֹּו רְתִיבָא קַדִּישָׁא עִילָאָה, דְּקִימָא בְּקִימָא
שְׁלִים הָאִי אֶתְפֻּלַּג לְתַרִּין אֶתְוּוּן, דְּאִינוּן תַּרִּין וַיִּיזֵן וַיֹּו,
דָּא בְּגוּנָא דְדָא, וְאִינוּן תַּרִּיסַר רִזִּין עִילָאִין.

הָאִי וַיֹּו עִילָאָה, אִיהוּ קִימָא בְּחַמְשַׁ סְמְכִין עִילָאִין, דְּקִימָא
עֲלֵיהוּ אֵת ה"א עִילָאָה. וְהָאִי וַיֹּו, אָפּ עַל גַּב דְּאִיהוּ
שִׁית, וְרָזָא דְשִׁית, אִיהוּ חַמְשַׁ, וְרָזָא דְחַמְשַׁ, וְכָלָא אִיהוּ
בְּדָקָא חֲוִי.

שִׁירוּתָא בְּסֶטְרָא דִּימִינָא, רָזָא דְנִהִירָא קְדָמָאָה דָּא, קִימָא
עַל רְתִיבָא חָדָא, דְּאִיהוּ תַלְתַּת תַּלְתַּת, וְלֹא אַרְבַּע.
וְאָפּ עַל גַּב דְּלִית רְתִיבָא אֶלָּא בְּאַרְבַּע, כְּלָא חָכָא בְּרָזָא
בְּתַלְתַּת תַּלְתַּת. כְּמָה דְּאֶתְוּוּן אֶזְלִין בְּשַׁמָּא קַדִּישָׁא. וּבְגִין כְּדָ
כְּלָא אֶזְלָא בְּתַלְתַּת תַּלְתַּת.

אֵת ה"א דְּקַאמְרָתָא, אִיהִי רַבִּיעֻתָא דְּאֶתְוּוּן. וּבְגִין כְּדָ רְתִיבָא
דִּילָהּ אִיהִי בְּאַרְבַּע. וְאָפּ עַל גַּב דְּאִיהִי בְּאַרְבַּע, אִיהִי
בְּתַלְתַּת תַּלְתַּת. וְכָלָא אֶזְלָא בְּאַרְחַ מִישְׁרָא, לְסֻלְקָא דָּא בְּגוּנָא
דְדָא, לְמַהֲוִי חָדָא.

רְתִיבָא דְלֶסְטֶר דְרוּם, דְּאִיהוּ יְמִינָא, בְּתַלְתָּא דִּי נְפָקָא מִגּוּ
בּוּצִינָא. כְּדָ סְלָקָא רוּחָא דְנִשְׁיב בִּי"ב רוּחִין,
דְּסְלָקִין רִיחָא, וְלֹא סְלָקִין, כְּלִיל בְּתַלְתַּת גּוּוּנִין, גְּהִיר בְּנִהִירוּ,
אִישְׁתַּאב בְּגוּוּהָ. חָדָא לְהִיט בְּאֶשְׁא, וְחָדָא לְהִיט בְּמִיָּא, וְחָדָא
לְהִיט בְּרוּחָא. וְהָאִי אֶתְפַּרְשַׁ, וְהָוִי תַלְתַּת.

הָאִי רוּחָא, כְּדָ אֶתְפַּרְשַׁ וְהָוִי תַלְתַּת גּוּוּנִין, אֶלִּין לָאוּ אִינוּן

אִשָּׁא, וְלֹאֵו אֵינֹון מִיָּא, וְלֹאֵו אֵינֹון רוּחָא, אֶלָּא הָאֵי
רוּחָא כַּד אַתְּפְּרִישׁ, כָּל חַד וְחַד נְהִיר וְלֵהִיט וְיִהִיב תּוּקָפָא
לְאַתְר דְּעֵלְיָהּ, וּלְבַתְר אַתְּעֵבִיד סְמִךְ תַּחוּתָיו.
גּוֹנָא חַד אַתְּלֵהִיט, וְאַתְקַף בֵּיה אִשָּׁא, דְּאַתְכְּלִיל בְּהֵאֵי
סְטְרָא דִימִינָא. גּוֹנָא אַחְרָא אַתְּלֵהִיט, וְאַתְתְּקַף בֵּיה
מִיָּא, דְּאַתְכְּלִילוּ בִימִינָא. גּוֹנָא אַחְרָא אַתְּלֵהִיט, וְאַתְתְּקַף
בֵּיה רוּחָא, דְּאַתְכְּלִיל בְּהֵאֵי סְטְרָא דִימִינָא. וְאַלִין תְּלַת
גּוֹנֵין אֵינֹון רְתִיבָא חָדָא לְסְטֵר יְמִינָא, בְּרָזָא דְאֵת ו'ו'.
וְאַלִין אֵינֹון בִּינֹוּיִין, דְּאֵית בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָזָא
דְּאֵינֹון שְׁמֵהֶן דְּאִיקְרִי בְּהוּ. וְעַל דָּא שְׁמָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִיקְרִי בְּכַמְהָ שְׁמֵהֶן, וְכֹלְהוּ אַתְכְּלִילֵן בְּכָל רְזָא
וְרְזָא מֵאַלִין סְטְרִין עֵילְאִין, דְּאֵינֹון שְׁמֵהֶן דְּלֹא נִמְחָקִין.
סְטֵר דָּא דְאֵיהוּ יְמִינָא, אִיקְרִי אַל. רְתִיבָא דִילֵיה אִיקְרִי
גְּדוּל בְּכָלְלָא. כַּד אַתְּפְּרִישׁן הָאֵי רְתִיבָא דְאַלִין, אֵינֹון
תְּלַת גּוֹנֵין, הֵכִי אֵינֹון שְׁמֵהֶן אִיקְרוּן: גְּדוּ"ל, חֲסִי"ן, קְדוּ"שׁ.
הֵינִי אֵינֹון רְתִיבָא לְיְמִינָא, דְּאִיקְרִי אַל, רְזָא עֵילְאָה מֵאֵינֹון
שְׁמֵהֶן עֲשָׂרָה. כְּמַה דְּאוּקִימָנָא.
הֵינִי תְּלַת גּוֹנֵין, דְּאֵינֹון רְתִיבָא לְסְטֵר יְמִינָא, לְהֲטִין וּנְהֲרִין.
וְכָל גּוֹוֹן וּגּוֹוֹן מֵהֵי תְּלָתָא, אַתְּפְּרִישׁ לְתֵרִין אַחְרָנִין
לְכָל סְטֵר. עַד דְּעֵאלוּ בְּחוּשְׁבָנָא תְּלַת תְּלַת, וְאֵינֹון תַּשְׁע.
וְהֵאֵי יְמִינָא דְּעֵלְיָהוּ רְכִיב, אֲשֵׁלִים לְעֲשָׂרָה. אוּף נְמִי כָּל
הֵינִי אִיקְרוּן סְפִירָן עֵילְאִין וְזַעֲרִין, וְכֹלְהוּ מִדִּין דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא.

תֵּרִין דְּנַפְקוּ מִגּוֹ גּוֹן חַד דְּאִתְתַּקַּף בֵּיה מִיָּא, חַד אִיקְרִי
 רַחוּם, וְחַד אִיקְרִי חַנוּן, אֵלִין אֵינּוֹן מֵהוּא גּוֹן
 דְּאִיתְתַּקַּף בְּמִיָּא. תֵּרִין דְּנַפְקוּ מֵהוּא גּוֹן דְּאִיתְתַּקַּף בֵּיה
 אֲשָׁא, חַד אִיקְרִי אֶרְךְ אַפִּים, וְחַד אִיקְרִי רַב חֶסֶד. אֵלִין
 אֵינּוֹן מֵהוּא גּוֹן דְּאִיתְתַּקַּף בֵּיה אֲשָׁא. תֵּרִין דְּנַפְקוּ מֵהוּא
 גּוֹן דְּאִיתְתַּקַּף בֵּיה רוּחָא, חַד אִיקְרִי חֶסֶד וְחַד אִיקְרִי סוּלַת.
 וּבְרָזָא דְּסַפְרָא דְּחַנוּךְ, הָאִי אִיקְרִי טוֹב, וְהָאִי אִיקְרִי יִשְׁרָ.
 וְסִימְנָךְ (תהלים כה) טוֹב וְיִשְׁרָ ה'.

וּמֵאֵלִין מִתְפָּרְשִׁין נְהוּרִין לְתַתָּא. וְכוּלְהוּ רְתִיבִין אֵלִין
 לְאֵלִין. וְכֻלְהוּ כְּנֻיִין לְבַר, אֲבָל לָא מִתְדַבְּקִין
 בְּאֵלִין לְגַבֵּי עֵילָא. וְכֻלְהוּ כְּלִילִין בְּסַטְרָא דִּימִינָא. וְכֻלְהוּ חַד
 לְגַבֵּי הָאִי סַטְרָא. וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּאֵת ו"ו.

שִׁירוּתָא בְּסַטְרָא דְּשָׂמְאָלָא, רָזָא דְּחֶשׁוּכָא, דְּמִתְפָּשְׂטָא
 בְּחֶשׁוּכָא לְתַתָּא, עַד דְּאִיתְפְּרִי מִנִּיה גִּיהֶנּוּם,
 מְלַהֲטָא מֵהוּא חֶשׁוּכָא דְּאֲשָׁא תְּקִיפָא, סוּמְקָא אוּכְמָא.
 וְהָכָא מְלַהֲטִין שְׁבִיבִין תְּקִיפִין, דְּנִגְדִין וְאִתְמַשְׁכֵּן לְתַתָּא.
 וְכֻלְהוּ מִגּוֹ חֶשׁוּכָא דְּאִיהִי שְׂמְאָלָא, לְהָאִי סַטְרָא.

בַּר בּוּצִינָא סְלָקָא מִגּוֹ מְדִירוֹ דְּמִשְׁחָתָא נְהִיר לְסַטְרָא יְמִינָא,
 וּמֵהוּא נְהִירוֹ נְהִירוֹ לְגַבֵּי חֶשׁוּכָא, וּמִטִּין לְגַבֵּי הָהִיא
 אֲשָׁא נְהוּרִין, וְקַרְבִּין לְגַבֵּי הָהוּא אֲשָׁא, לְגַבֵּי הָהוּא יְמִינָא,
 וְנְהִיר מִנִּיה.

בֿדין אַתֿפֿשֿט וְנִהִיר מִגּוֹ בּוֹצִינָא, רוּחָא אַחֲרָא, מְלַהֲטָא. הָא
 אִיהוּ אַתֿפֿשֿט לְמַהוּי רְתִיכָא לְהֵהוּא סֶטֶר דְּשִׁמְאָלָא.
 אַתֿפֿשֿט בֿרִזָּא דְתַלְת גְּוונִין, לְגַבִּי הָאִי סֶטֶר דְּאִיקְרִי צְפוֹן,
 וְהָאִי רוּחָא לָא סָלִיק בְּבוֹסְמִין, וְלֹא רִיחָא, בְּגִין דְּהָאִי
 שִׁמְאָלָא אִיסְתְּמִיד עַל הֵהוּא רוּחָא דְאַתֿפֿרֶשׁ בְּתַלְת גְּוונִין
 אֵלִין.

אֵלִין גְּוונִין נְהָרִין בְּתַלְת סֶטְרִין דְּאַשָּׁא, דְּאִיהוּ סֶטְרָא
 דְּשִׁמְאָלָא. אַשָּׁא גְּוון חֲשׂוּד, אַשָּׁא גְּוון סוּמְקָא, אַשָּׁא
 גְּוון אוּבְכָא. הִנֵּי תַלְת גְּוונִין דְּמִתֿפֿרֶשֶׁן מֵהֵהוּא רוּחָא
 דְּנִפְקָא מִגּוֹ בּוֹצִינָא, סְמִכִין לְתַרִּין סֶטְרִין.

גְּוונָא חַד אַתֿלֶהט, וְאַתֿתֿקֶף בִּיה אַשָּׁא גְּוון חֲשׂוּד דְּאִיהוּ
 בְּסֶטֶר שִׁמְאָלָא. גְּוון אַחֲרָא אַתֿלֶהט, וְאַתֿתֿקֶף בִּיה
 אַשָּׁא גְּוון סוּמְקָא, דְּאִיהוּ בְּסֶטֶר שִׁמְאָלָא. גְּוונָא תְּלִיתָא
 אַתֿלֶהט, וְאַתֿתֿקֶן בִּיה אַשָּׁא גְּוון אוּבְכָא, דְּאִיהוּ בְּהֵהוּא סֶטֶר
 שִׁמְאָלָא.

וְאֵלִין תַלְת גְּוונִין, אֵינּוּן רְתִיכָא חֲדָא לְסֶטֶר שִׁמְאָלָא, בֿרִזָּא
 דְּאֵת ו"ו. אֵלִין אִיקְרוּן פִּינּוּיִין לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בֿרִזָּא דְשִׁמְאָלָא. חַד אִיקְרִי אַדִּיר. וְחַד אִיקְרִי חֲזָק. וְכֹלָא
 בְּכֹלָלָא חֲדָא אִיקְרִי גְבוּר. בְּגִין דְּסֶטְרָא דָּא דְּאִיקְרִי
 שִׁמְאָלָא, אִיהוּ אֱלֹהִים. וְהָא אוּקִימָנָא לְכַמְּה סֶטְרִין אִיקְרִי
 אֱלֹהִים.

הִנֵּי תַלְת גְּוונִין דְּאֵינּוּן בְּסֶטֶר שִׁמְאָלָא, מְלַהֲטִין נְהָרִין

לְתַתָּא, וְכָל גּוֹזֵן וּגּוֹזֵן מֵהַיַּי תְּלַתָּא, אֵיתְפָּרִישׁ לְתַרְיִן
 אַחֲרָנִין לְכָל סַטְרָא, עַד דְּעָאלוּ בְּחוּשְׁבָּנָא תְּלַת תְּלַת, אֵינּוּן
 תַּשְׁעָה, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא בְּסַטְרָא אוּחְרָא. וְהֵאֵי שְׁמַאלָא
 דְּעַלְיָהּ רַבִּיב, אֲשָׁלִים לְעֶשְׂרָה.

תְּרִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ גּוֹזֵן דְּחַד דְּאֵתְכֵלִיל גּוּ אֲשָׁא גּוֹזֵן חָשׂוּד, חַד
 אִיקְרִי שׁוֹפֵט וְחַד אִיקְרִי דִּיִּין. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים ג)
 אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, וּכְתִיב (שם סח) אָבִי יְתוּמִים וְדִיִּין אֱלֻמִּנּוֹת
 אֱלֹהִים.

תְּרִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ גּוֹזֵן חַד דְּאֵתְכֵלִיל מִגּוּ אֲשָׁא סוּמְקָא, חַד
 אִיקְרִי כְּבִיר כַּחַ. וְחַד אִיקְרִי אִישׁ מְלַחְמָה. תְּרִין
 דְּנִפְקוּ מִגּוּ גּוֹזֵן חַד דְּאֵתְכֵלִיל וְאֵתְתַקַּף גּוּ גּוֹזֵן אֲשָׁא אוּכְמָא.
 חַד אִיקְרִי פּוֹקֵד עֵז, וְחַד אִיקְרִי מְשַׁלֵּם גְּמוּלָא.
 וּמַהֲכָא אֵתְפָּרִישׁן לְתַתָּא, לְכְּמָה גְּבוּרָן דְּלִית לֹון חוּשְׁבָּנָא.
 וּכְלָהוּ בְּסַטְרָא שְׁמַאלָא, וּבְכֵלָהוּ אִיקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וּכְלָהוּ רְתִיבִין לְתַתָּא לְכָל סַטְרָא וּסַטְרָא. וּכְלָא בְּרִזָּא
 דְּאֵת ו"ו.

בְּגִין דְּכָל אֵת וְאֵת מֵהַיַּי ד' אֵתוּן דְּבְרִזָּא דְּשְׁמַא קְדִישָׁא,
 כְּלָהוּ קְיִימִין עַל רְתִיבִין קְדִישִׁין, סְמְכִין עַל מַה
 דְּאֵסְתַּמִּיכוּ. וּכְלָהוּ רְשִׁימִין עַלְיָהּ, כָּל חַד וְחַד בְּדַקָּא חָזִי
 לִיה, וְאֵלִין רְתִיבִין אֵינּוּן בִּינּוּיִין לְהוּא שְׁמַא קְדִישָׁא, עַל
 מַה דְּקִימִי.

וְעַל דָּא מֵאן דְּאֵתִי לִיְיַחְדָּא שְׁמַא קְדִישָׁא אֵעֲטְרִיךְ לְמַנְדַּע

כָּל חַד וְחַד מֵאֵינוֹן שְׁמָהֵן דְּכַנּוּיֵין עַל מָה קְיַיְמִין. וּמָאן
 אִיהוּ שְׁמָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהוּ, דְּהָא מְהַבָּא מִתְּפָרְשָׁן לְתַתָּא עַד
 דְּמָטוּ לְאֵינוֹן שְׁלִיטִין מִמֶּנּוּ דְאֵינוֹן רְתִיבִין לְתַתָּא וְכֻלְהוּ
 אֲשַׁתְּמוּדְעִין בְּרֹזָא דְהָהִיא שְׁמָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהוּ בְּהָהוּא
 סְטָרָא דְקְיַיְמִין רְתִיבִין. וְכֻלָּא בְּרֹזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּאֲזִין
 אַתְרוּן ד' דְאִקְרִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּהוּן. וּפְאִין אֵינוֹן
 עֲדִיקָא דְאֵינוֹן אֲזִלִין בְּאוּרַח מִישָׁר, וּפְאִין אֵינוֹן בְּהָא
 עֲלָמָא, וּפְאִין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא רְחִים
 לְהוּן.

שִׁירוּתָא בְּסְטָרָא דְאַמְעָעִיתָא, בְּפִתְחָא דְמִזְרַח, דְּפִתְחָא
 דְּמִזְרַח אִיהִי קְיַיְמָא בְּאַמְעָעִיתָא. נְטִיל תְּרִין
 סְטָרִין, לְעֵבְרָא לֹון בְּעֵבְרִין וְדָשִׁין, בְּסְטָרָא דָא וּבְסְטָרָא
 דָא.

פִּתְחָא דָא אִיהִי כְּלִילָא מְכַל הֵינִי דְקֵאמְרוּן. וְדָא קְיַיְמָא עַל
 רְתִיבָא עִילָאָה וְאִיהִי רְתִיבָא דְקְיַיְמָא בְּרֹזָא דְאַת
 ו"ו. דִּיהוּ ו"ו כְּלִילָא דְכָל הֵינִי, וְדָא קְיַיְמָא בְּרֹזָא דְכָל שִׁית
 סְטָרִין עִילָאִין. דָּא קְיַיְמָא עַל רְתִיבָא חֲדָא, דְאִיהוּ תַלְת
 בְּיַמִּינָא וּשְׁמָאָלָא. נְפָקָא מִגּוּ בּוּצִינָא. כַּד סָלְקָא רוּחָא,
 דְנָשִׁיב בִּי"ב רִיחִין דְּבוּסְמִיָא, דְסָלְקִין רִיחָא וְלָא סָלְקִין.
 הָא רִוּחָא נְהִיר בְּנְהִירוּ, וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְאִיהוּ שְׁלָמָא,
 וְאִקְרִי שְׁלָמָא.

וְדָא רוּחָא כַּד אַתְּפָרֵשׁ, אַתְּפָרֵשׁ בְּתַלְת גְּוֹנֵין, מְלַהֲטִין

בְּאִשָּׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, כְּמָה דְאִתְמַר בְּיַמִּינָא. וְכַד
 אִתְפְּרַשׁ, כָּל חַד וְחַד לְהֵיט בְּאַתְרֵיהּ, וִיהִיב תּוּקְפָא.
 חַאי גְהִירוּ דְאִתְפְּשֵׁט מֵהֵוּא רוּחָא לְכָל סְטָרָא וְסְטָרָא
 מֵהַי תְּלַתָּא, גְּוֹנָא חֲדָא לְהֵיט בְּאִשָּׁא, וְאַתְקִיף לֵיהּ.
 גְּוֹנָא אַחְרָא לְהֵיט בְּמִיָּא, וְאַפִּישׁ לֵיהּ. גְּוֹנָא תְּלִיתָאָה לְהֵיט
 בְּרוּחָא, וְגְהִיר לֵיהּ פְּאַרְגְּוֹנָא, מְלַהֲטָא בְּתֵרִין סְטָרִין אֱלִין.
 וְאַלִין תְּלַת גְּוֹנִין, אֵינֹן רְתִיבָא חֲדָא, בְּרֹזָא דְאֵת וִו, וְאַיְהוּ
 רֹזָא דְאֵת וִו.

וְאַלִין אֵינֹן כִּינֹוִין דְאִיקְרִי בְּהוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה
 דְאִתְמַר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיקְרִי בְּכָל הַי שְׁמֵהּ,
 וְאַלִין כִּינֹוִין אִתְכְּלִילֵן בְּרֹזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, דְחַאי סְטָר
 אֲמַצְעִיתָא אִיקְרִי בֵיהּ. וְאַף עַל גַּב דְחַאי אִיקְרִי בְּרֹזָא דְאֵת
 וִו, דָּא נְטִיל כָּל שְׁמֵהּ עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, וְכָל ד' אִתְוֹן דְשְׁמָא
 קְדִישָׁא בֵיהּ אַחֲדָן, בְּגִין דְנְטִיל לְכָל סְטָרִין עִילָא וְתַתָּא,
 וְדָא רֹזָא יְהוּ, הֲבָא תְּלִיָּא שְׁמָא דָּא.

וְאַיְהוּ יְדוּד, נְטִיל תְּרִין אִתְוֹן לְעִילָא, וְנְטִיל חַד לְתַתָּא,
 וְאַיְהוּ קָאִים בְּאַמְצְעִיתָא בֵּין עִילָא וְתַתָּא, וּמְתֵרִין
 סְטָרִין כְּדִקְאֲמָרֵן.

רְתִיבָא דִילִיָּה אִיקְרִי גּוּרָא בְּכָלְלָא. כַּד אִתְפְּרַשׁ חַאי
 רְתִיבָא דְאַיְהוּ חַאי רוּחָא כְּדִקְאֲמָרֵן, וְאַתְפְּרַשׁ
 לְתַלַּת גְּוֹנִין אַחְרָנִין, דְאִיקְרוּן גּוּרָא, אַמְ"ת, נוּצִ"ר חֶס"ד.
 הַי אֵינֹן הַי תְּלַת, דְאֵינֹן רְתִיבָא קְדִישָׁא, לְחַאי סְטָרָא

דְּקִימָא בְּאַמְצַעִיתָא.

הֵינִי תִלְת גְּוֹנִין, דְּאִינוּן רְתִיבָא קְדִישָׁא דְּאֵת ו"ו, לְהֵטִין
וְנִהְרִין לְתַתָּא, וְכָל גְּוֹן מֵהֵי תִלְתָּא, אֲתַפְּרֵשׁ לְתַרִין
אֲתַרְנִין לְכָל סְטְרָא, עַד דְּאֲתַעְבִּידוּ בְּחוּשְׁבְּנָא תִלְת תִלְת
לְכָל סְטְר, וְאִינוּן תַּשְׁעָה, וְהֵאֵי שְׁמָא קְדִישָׁא דְּשְׁלִיט עֲלֵיהוּ
אַשְׁלִים לַעֲשָׂרָה.

וְכָל חַד וְחַד מֵהֵי סְטְרִין תִּלְתָּא דְּקִאֲמָרֵן, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
וְאַמְצַעִיתָא, כָּל חַד וְחַד בְּרִזָּא דְּרְתִיבִין דִּילִיָּה אִיהוּ
עֲשָׂרָה, בְּגִין דְּכֻלָּא עִילָא וְתַתָּא, בְּאַשְׁלָמוּתָא חָדָא אִינוּן
עֲשָׂר סְפִירֵן, עֲשָׂר אֲמִירֵן. וְכָל הֵי רְתִיבִין בְּהוּא סְטְרָא
דְּשְׁלִיט עֲלֵיהוּ, אִיקְרוּן עֲשָׂר סְפִירֵן, עֲשָׂר אֲמִירֵן. וּבְגִין כִּד
כָּל חַד וְחַד מֵהֵי סְטְרִין, סְלָקָא לְעֲשָׂר רְתִיבִין לְכָל סְטְרָא
עַד דְּסָלִיק כָּל חַד וְחַד לְחוּשְׁבֵּן סְנִיָּא. וְתָא חֲזִי, כָּל רְתִיבִין
אַלִין כִּד מִתְּפַרְשֵׁן לְסְטְרֵיהוּ, כְּלָהוּ אִיקְרוּן בְּהוּא שְׁמָא
דְּשְׁלִיט עֲלֵיהוּ, וּבְרִזָּא דְּהוּא אֵת מִפְּשַׁלְתָּא.

תַּרִין דְּנַפְקוּ מִגּוּ נְקוּדָה חָדָא, חַד אִיקְרִי נוּשָׂא עֹן, וְחַד
אִיקְרִי עוּבֵר עַל פִּשְׁעֵ. אַלִין אִינוּן מֵהוּא גְּוֹן
דְּאַתְתַּקַּף בִּיה מִיָּא, תַּרִין דְּנַפְקִי מִגּוּ גְּוֹן דְּאַתְתַּקַּף בִּיה
אַשָׂא, חַד אִיקְרִי מְרוּם, וְחַד אִיקְרִי רָם.

וּבְרִזָּא דְּחֲנוּף, שְׁמָהֵן אַלִין כְּלִילֵן בְּרִזָּא דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. וְהִכָּא
בְּהֵאֵי סְטְרָא, בּוּחֵן לְבוּת, מְרוּם, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(תַּחֲלִים י) מְרוּם מִשְׁפָּטִיד מְנַגְדוּ, וּכְתִיב (שם צג) אֲדִיר בְּמְרוּם

ה', וְאֵף עַל גַּב דְּשָׂמָא דְקָא קָאִים בְּעֵלְמָא דְאֵתִי, הָא כְּתִיב
מָרוֹם. וְעַל דָּא אֲשַׁתְּתַּף עֲלֵמָא דְאֵתִי בְּכַל הַיְנִי, וְהִכִּי אִיקְרִי
אֱלֹהִים בְּגוּוּנִין דְּשָׂמָא לָא, וְכֹלָא חֲדָ.

בְּגוּוּנָא תְּלִיתָאָה אֲתַתְּקַף בִּיה רִוְחָא. אִינוּן תְּרִין דְּנִפְקוּ מִנֵּיהּ,
חֲד אִיקְרִי שׁוֹכֵן עֵד, וְחֲד אִיקְרִי קְדוּשׁ, וּמֵאֲלִין
אֲתַפְּרָשׁן נְהוּרִין לְתַתָּא, וְכֹלְהוּ רְתִיכִין אֲלִין לְאֲלִין, וְכֹלְהוּ
בִּינְוִיין דְּאִיקְרִי בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וְכֹלְהוּ אֲשַׁתְּמוּדְעִין
בְּסִטְר דְּשְׁלִיט עֲלֵיהוּ.

בְּגוּוּנָא דָּא אִית סְטְרִין תְּלַתָּא, דְּנִפְקִין מִגּוּ אֲלִין סְטְרִין
עִילָאִין דְּקֶאֱמָרִין, דְּאִינוּן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
וְאֲמַעְעִיתָא, וְאֲלִין נְפֻקִין לְבַר מִנֵּיהוּ, וְקִימִין תְּרִין מִנֵּיהוּ
לְבַר, וְכֹלְהוּ נְטִילִי רְתִיכִין לְתַתָּא, בְּגוּוּנָא דְּאֲלִין עִילָאִין,
וְלָאוּ עִילָאִין בְּגִינֵיהוּ.

וְאֲלִין דְּלְתַתָּא דְּנִפְקִי מִגּוּ אֲלִין סְטְרִין עִילָאִין דְּקֶאֱמָרִין,
אִינוּן בְּגוּוּנָא דִּילְהוּן, חֲד אִיקְרִי יְמִינָא וְחֲד אִיקְרִי
שְׂמָאלָא, וְחֲד דְּקָאִי בְּאֲמַעְעִיתָא. גּוּ הוּא אֲמַעְעִיתָא
דְּקֶאֱמָרִין, וְכֹלְהוּ כְּלִילִין בְּהַיְנִי תְּלַת עִילָאִין. וְכֹלְהוּ כְּלִילִין
בְּרִזָּא דְּאֵת וִוִי, דְּכְלִיל כְּלָהוּ. וְכֹלְהוּ בְּרְתִיכִין יְדִיעִין
מִתַּפְּרָשׁן בְּסִטְרֵיהוּ.

וְאֲלִין לָא אִיקְרוּן בְּשִׁמְהוּן יְדִיעָאן, בַּר בְּאִינוּן בִּינְוִיין
דְּלְתַתָּא, בְּגוּוּנָא דְּאִינוּן בִּינְוִיין עִילָאִין, וְאֲלִין תְּתָאִין
אֲחִידִין בְּעִילָאִין, וְהַיְנִי תְּלַתָּא אוּחְרָנִין כְּלָהוּ רְתִיכִין לְבַר,

וְהָא אוֹקִימָנָא.

תָּא חַוִּי, הֵנִי תִרִין קִיִּימִין, אִינּוּן סְמְכִין דְּלִבְר, וְאִינּוּן יְמִינָא
 וּשְׁמַאֲלָא, וְאִיקְרוּן חֲסָדֵי דְדוּד, וְאֵלִין עֲבָאוֹת רְתִיכָא
 דִּילְהוּן. תִּרִין דְּקִיִּימִין וְעַבְדִּין שְׁלִיחוּתָא בְּנִבְיָאֵי קְשׁוּט.

וּמִתְמָן מִתְפָּרְשִׁין עוֹבְדִין בְּעֲלָמָא בְּאַתְגְּלִיָּא, וְרָזָא דָּא
 דְּכַתִּיב, (תהלים קיא) גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי ה'. גְּדוֹלִים: דְּנַפְקֵי
 מִן גְּדוֹל. וְאֵלִין אִיקְרוּן (שם קיט) רַחֲמִיד רַבִּים ה'. (שם פט) אִיָּה
 חֲסָדִיד הָרֵאשׁוֹנִים ה'. (שם כה) זְכַר רַחֲמִיד ה' וְחֲסָדִיד פִּי
 מַעוֹלָם הִמָּה. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקִימָנָא דְּאִינּוּן לְעֵילָא. מַעוֹלָם
 הִמָּה לְתַתָּא.

וְעַל דָּא לָא אִיקְרוּן בְּשִׁמְהֵן, בְּגוּוּנָא דְּאִיקְרוּן בְּשִׁמְהֵן אִינּוּן
 דְּלְעֵילָא. וְאִינּוּן בְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא, אֲבָל אִינּוּן בְּכִלְלָא
 אִינּוּן דְּקִיִּימֵי לְבַר, וְאִינּוּן סְמְכִין דְּאוֹרִיָּתָא דְּנַפְקֵי מִרְתִּיכִין
 עֵילָאִין. וְאֵלִין הוּוּ דְּאֲדַפְר דְּדוּד מְלָכָא, וְדָא אִיָּהוּ דְּאֲדַפְר
 תְּדִיר בְּכִלְלָא בְּמָה דְּאוֹקִימָנָא.

תָּא חַוִּי, כָּל הֵנִי שְׁמָהֵן עֵילָאִין מֵאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּקֶאֱמָרֵן דְּלָא
 נְמַחֲקִין, יָאוּת הוּא. רְתִיכִין אֵלִין דִּילְהוּן, דְּאִינּוּן שְׁמָהֵן
 דְּאִיקְרוּן פִּינוּיִן, אִמְאֵי נְמַחֲקִין.

אֲלָא רָזָא דָּא, הָא אֲתַמָּר נֹו סְפָרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סְבָא, דְּכָל
 הֵנִי שְׁמָהֵן עֵילָאִין, אִינּוּן קִיִּימִין בְּגוּפָא לְנִשְׁמַתָּא
 עֵילָאָה, דְּלָא אֲתִידַע, וְלָא אֲתַגְּלִיָּין. וְאֵלִין בְּנִיִּין אִינּוּן
 לְבוּשָׂא לְגוּפָא. בְּגוּוּנָא דְּאִגּוּזָא, דְּאִית קְלִיפָה לְקְלִיפָה, אוּ

אלין לבֿלבֿינ, דאית לון קליפֿה לקליפֿה, ומוחא לגו.
 הכי נמי דא, אלין עֿשֿרה שֿמֿהן כֿלהו, כֿגוונא דהאי קליפֿה
 למוחא. ואף על גב דכֿלהו מוחא, כֿלהו נהורין עילאין,
 ובוסמין עילאין, לית מאן דקאים בקיומיהו, אַבֿל כֿלהו
 כֿגוונא דקליפֿה לגבי מה דלא ידע, ולא קיימא בַּחֿכְמָתָא
 כֿלל, וְכֵל שֵׁכֶן רָזָא דאין סוף, וְהַיְי פֿינּוּיין אינון קליפֿה
 לַגְּבִייהוּ, וְכוּלָּא דא לגו מן דא, ומוחא סתימאָה לגו כֿגו,
 דלא אתיידע כֿלל, ועל דא קליפֿה בתרא לא איכֿפת לן,
 ואף על גב דנִמְחֻקִין, עִם כֵּל דא לא אתייהיב רשותא
 לַמְּחֻקָּא, אַפֿלוּ אוֹת זְעִירָא דאורייתא.

ואי תימא, אי הכי, האי ה' בתראָה דקאָמְרִן, איהי קליפֿה
 בתראָה לגבי אלין. לאו הכי, קליפֿה איהי לגבי אלין
 עילאין, אַבֿל לַגְּבִי אינון פֿינּוּיין לאו. דהא לא משתֿמְשִׁי
 בַּהּ, אִלָּא אינון שֿמֿהן עילאין, וְלֹא אינון פֿינּוּיין.

אִלָּא כֵּד אִיְהִי סִלְקָא לַאֲתַעֲטָרָא לְעִילָא, וְלַאֲתַאֲחֵדָא בְּרִזָּא
 דִּימִנָּא וּשְׂמַאֲלָא, כֵּל הַיְי רְתִיבִין דִּיאִינון פֿינּוּיין, כֿלהו
 סְחָרִין לָהּ, וְחַפְיִין עֵלָה סְחָרְנָהּ, כֵּבֵעֵלָה לַאֲתַתָּא, דְּפִרִישׁ
 גְּדַפְיָה עֵלָהּ, הַכִּי אינון פֿרִישִׁין גְּדַפִּין דְּבֵעֵלָה עֵלָהּ,
 וְחַפְיִין לָהּ בְּכֵל סְטָרָא, וְאִיְהִי מְשַׁמְשָׂא בְּבֵעֵלָה, וְסִימָנָא דָּא
 (יחזקאל טו) וְאִפְרִשׁ כִּנְפֵי עֲלִיָּהּ, (רות ג) וּפְרִשֶׁת כְּנָפֶיךָ עַל אִמְתֶּךָ.
 וּבְגִין כֵּד אינון לְבַר וְאִיְהִי לְגוּ, וְאִיְהִי לְגוּ וְאִיְהִי לְבַר, וְהַכִּי
 פֿינּוּיין אינון לְגוּ, וְאִיְהִי לְבַר. מַה דִּיאִיְהוּ לְגוּ קִימָא

לְבַר, מִה דְּאִיהוּ לְבַר קַיְימָא לְגוּ, וְכֹלָא שְׁפִיר אִיהוּ. זַכָּאָה
 חוֹלְקִיהוּן דְּאִינוּן דִּידְעִין לְמִיזַל בְּאוּרַח מִישְׁרָ, דְּלֹא יִטְעִין
 לְיַמִּינָא וּשְׁמַאלָא, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרִכִּי
 ה'.

מִבּוּעָא דְּבִירָא דְּלֹא פְּסִיק לְעֵלְמִין, הֵאִי קַיְימָא קִיּוּמָא,
 לְקַיְימָא כֹּלָא, כְּלָהוּ עֵילְאִין וְכֹלָהוּ תַתְּאִין, קַיְימִין
 בְּהֵאִי לְרַחֲמָא דְּתִיאובְתָא, בְּגִין דְּאִיהוּ תִיאובְתָא לְעֵילָא
 וְתַתָּא, לְאַנְהָרָא אַנְפִּין, וְלֹא שְׁקָאָה גְּנֻתָא.

בְּהֵאִי לָאו רְתִיכָא קַיְימָא בִּיה לְאַתְגְּלִיא, אֶלָּא כֹּלָא אִיהוּ
 סְתִים בְּסְתִימוּ, וְלֹא קַיְימָא בְּאַתְגְּלִיא, אֶלָּא כְּלָהוּ
 שְׁמָהוּן עֵילְאִין, וְכֹלָהוּ רְתִיכִין, כְּלָהוּ אַתְאֵן לְגַבִּיה בְּלַחֲשׁוּ.
 כַּד אִינוּן שְׁמָהוּן אַתְיִין לְגַבִּיה, אֵלִין רְתִיכִין פְּרִישְׁאֵן וְחַפְיִין
 לְכָל סְטָרִין, לְדֶרְגָא דָּא וְלְדֶרְגָא דְּלַתְתָּא, וְאֵלִין אִיקְרוּן
 גְּדַפִּין דְּבַעְלָה. לְחַפְיָא עַל כֹּלָא. וְהֵאִי דֶרְגָא עָאֵל בְּלַחֲשׁוּ,
 כְּמִבּוּעָא גּוּ בִירָא, דְּלֹא פְּסִיקִין מִימּוֹי לְעֵלְמִין, וְלֹא אַתְפְּרִישׁ
 מִבּוּעָא לְעֵלְמִין. וְכֹלָא אִיהוּ בְּאֵר, דְּכַתִּיב (במדבר כא) בְּאֵר
 חֲפְרוּהָ שָׂרִים (בראשית כו) בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וְהֵאִי אוּקִימָנָא.

הֵאִי מִבּוּעָא דְּבִירָא, אִיהוּ סְתִים לְגַבִּי הַהוּא בִירָא, דְּעָאֵל
 לְגַבִּיה בְּלַחֲשׁוּ, וְהֵאִי פְּרִי גּוּ הַהוּא נְקוּדָה דְּקַאֲמָרָן,
 רְזָא דְּה"א בְּתַרְאָה, וְכַרִּי בְּה, וְעָאֵל לְגַבִּיה, וְלֹא אַתְיִידַע
 כְּלָל.

וְהֵאִי אִיהוּ כְּמָא דְּאוּקִימָנָא לְעֵיל, דְּכַד אֶלְף אַתְתַּפְּר בְּה"א,

או יו"ד, האי ה"א איהי בְּנִקּוּדָה חֲדָא לְאוּטְבָא
 לְעֵלְמָא, בְּגוֹן א"ה, או י"ה. בְּדִין הַהוּא מְבוּעָא דְבִירָא, כְּרִי
 גו הַהוּא נִקּוּדָה, וְעָאֵל לְגוּוּה, וְלֹא אֲתִידַע.

וּבְדִין הַהִיא נִקּוּדָה קִימָא בְּרֹזָא דְקַדְשׁ הַקְּדָשִׁים. וְעַל דָּא
 רֹזָא דְדוּכְרָנָא דִּילָהּ, אִיהוּ בְּרֹזָא דְקַדְשׁ הַקְּדָשִׁים,
 בְּאַתְרֵי דְמִפְקֵנוּ דְרוּחָא קִימָא בְּבִי גְרוּנָא, אַהִי"ה, בְּגִין
 דְהֵאִי אִיהוּ אֲתֵר דְקִימָא קַדְשׁ הַקְּדָשִׁים, קוּל גְּדוּל וְלֹא
 אֲשַׁתְּמוּדַע, וְלֹא אִיהוּ רוּחַ מִפְּשׁ. וּבְדִין אִיהוּ ה"א בְּחִיבּוּרָא
 דְאֵינוֹן אֲתוּוֹן עִילָאִין, וְכֹלָא שְׁמָא חֲדָא, לְאַנְהָרָא מְעִילָא
 וּמִתְתָא.

כַּד כְּרִי הֵאִי מְבוּעָא בְּהֵאִי נִקּוּדָה, וְעָאֵל בְּגוּיָה, בְּדִין כָּל
 אֵינוֹן שְׁמֵהֶן עִילָאִין, וְכָל אֵינוֹן סְטָרִין עִילָאִין דְקֶאֱמָרֵן,
 כְּלָהוּ עָאֵלִין בְּגוּיָה, בְּתִיאֻבְתָא, בְּרוּחָא שְׁלִים לְעִילָא,
 בְּתִיאֻבְתָא עָאֵלִין בְּה, וְלֹא בְּמִלָּה אַחְרָא. כּוּלָא בְּרוּחָא
 וְלֹא בְּגוּפָא. כְּבַעְלָה דְאֲשַׁתְּלִיל מְכָל לְבוּשׁוֹי, בְּשַׁעְתָּא
 דְאַתִּי לְאַזְדוּנָא בְּאִתְתִּיה, הָכִי נָמִי כָּל אֵינוֹן רְתִיבִין
 דְקֶאֱמָרֵן דְלְעִילָא וְתָתָא, כְּלָהוּ סְחָרִין לָהּ, וְאֵינוֹן חֲפִיִּין
 עֵלָה, וּבַעְלָה אֲשַׁתְּלִיל מְכָלָהוּ. וְעַל דָּא לֹא אֲתִיִּין כָּל אֵינוֹן
 שְׁיִיפִין לְאַתְחַבְּרָא בְּה, אֲלֹא בְּרוּחַ מִפְּשׁ, וּבְדִין כְּלָא אִיהוּ
 רְעוּתָא חֲדָא.

וְעַל דָּא בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא זְמִין לְגַבְה, וַיִּשְׂרָאֵל
 לֹא אֵינוֹן זְפִאִין דְאֵינוֹן יְהוֹן פְּתִילָה לְאַנְהָרָא, מַה

כְּתִיב, (שה"ש ה?) פִּשְׁטֵתִי אֶת כְּתָנְתִי אֵיכָכָה אֶלְבָּשָׁנָה רְחֻצְתִי
 אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם. פִּשְׁטֵתִי אֶת כְּתָנְתִי, אֵלֶיךָ אֵינֹן
 בִּינֹוֹיִן דְקֶאֱמָרֵן, דְכֻלְּהוּ כִד מִתְחַבְרֵן אֵינֹן כְּתָנְתָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכִד אֵיהוּ זְמִין לְגַבְהָ, אֵיהוּ אֶשְׁתְּלִיל
 מְכּוּלְהוּ, לְאֶתְחַבְרָא בְהֶדְרָה, וְעַל דָּא פִּשְׁטֵתִי וְגו', לְאֶתְתַקְנָא
 וְלִמְהוּי זְמִין לְאוּטְבָא לָךְ, וְאֵת לָא מִתְתַקְנָא כְּדָקָא יְאוּת,
 הִשְׁתָּא אֵיכָכָה אֶלְבָּשָׁנָה, וְאֶתְהֵדֵר וְאֶסְתַּלַּק מִינְךָ.

רְחֻצְתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם, הָא אֶסְחִית רַגְלֵי מַהֲהוּא
 טִינוּפָא, וּמֵאֵי אֵיהוּ, בְּגִין דְכִד אֶתְתַקְנִית וְאֶזְדַּמְנִית
 לְגַבְךָ, אֶעֱבֵרִית הֵהוּא סְטָרָא אוּחְרָא מְסֻאָבָא מְקַמֵי רַגְלֵי.
 הִשְׁתָּא אֵיכָכָה אֶהֱדֵר לְשׁוּיָא הֵהוּא טִינוּפָא, לְחַפְיָא עַל
 מְקַדְשָׁא, הוּאִיל וְאֵת לָא זְמִינַת בְּתִיקוּנְךָ לְאֶתְתַקְנָא לְגַבְאֵי.
 הָבָא אוּלִיפְנָא, דְכִד רוּחַ מְסֻאָבָא אֶתְעֵבֵר מְעֻלְמָא, כְּדִין
 אֶתְרַבֵי כְּלָא עֵילָא וְתַתָּא. וְעַל דָּא רְחֻצְתִי אֶת רַגְלֵי, אֵיכָכָה
 אֶטְנַפֵּם כְּמִלְקַדְמִין.

וּבְגִין כְּךָ, כָּל אֵינֹן בִּינֹוֹיִן אֶתְפִּשְׁטוּ, בְּשַׁעְתָּא דְהֵאֵי מְבוּעָא
 כְּרִי בְהֵהוּא נְקוּדָה, וְאֶסְתִּים בְּגִוּיָהּ. וְכְדִין כִד הֵהוּא
 מְבוּעָא אֶסְתִּים בְּגִוּוּהָ, כְּדִין כְּלָא אֶנְהִיר וּבִירָא אֶתְמַלְיָא
 מַהֲהוּא מְבוּעָא דְעָאֵל בְּגִוּוּהָ וְאֶסְתִּים בִּיהּ בְּחֻשָׁאֵי. אֵינֹן
 בִּינֹוֹיִן חֻפְיִין עֲלָה וְאֶתְפִּשְׁטוּ לְסֵטֵר דָּא וְלְסֵטֵר דָּא.

וְהֵי אֵינֹן גְּלִידִין דְאֶנְוָא קְלִישָׁא, דְקִימָא וְחַפְיָא לְגוּ עַל
 מוּחָא, וְהֵיָא קְלִיפָא תְקִיפָא, אֶתְכַרֵת וְלָא קִימָא

תָּמֹן. וּבְדִין כֹּלֵא אִיהִי בְּרֹזֵא עִילָאָה, לְמִיּהָךְ בְּרֹזִין אֵלִין.
 זָכְאִין אֵינוֹן דְּמִסְתַּכְּלִין בְּרַעוּתֵיהוֹן, מְלִין דְּרֹזִין עִילָאִין,
 לְמִיּהָךְ בְּאוּרַח קְשׁוּט, לְמִזְבִּי בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְלֵאנְהָרָא לֹון
 בְּעֲלָמָא דְאֵתִי. עֲלִיּהוֹ בְּתִיב, (דְּנִיאל יב) וְהַמְשָׁכִילִים יִזְהִירוּ
 בְּזֹהַר הָרְקִיעַ וּמַעְדִיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד. זָכְאִין
 אֵינוֹן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֵתִי.

דִּיּוֹקְנָא דְאֵתְנוּן, בְּרֹזֵא קְדִישָׁא ה"א תַּתְּאָה דְקֵאמְרֵן, רֹזֵא
 דְּמִקְדִּישָׁא, סִיּהָרָא פִד שְׁלֵטָא, וְאַתְקַשְׁטַת לְגַבִּי
 שְׁמִשָׁא, לְקַבְּלָא נְהוּרָא מִיְּהִי. אֵינוֹן קִיּוּמִין כְּתָרִין רְחִימִין
 דָּא לְקַבְּלֵ דָּא, וְאֵינוֹן בְּתוּלָאן דְקִיּוּמִין בְּהִדְהָ, אֵתְקַשְׁטֵן
 וְאַתְתַּקְּנֵן בְּתִיקוּנֵין, חֲדָא בְּתַרְאָה, וְחֲדָא לְקַמְאָה, וְחֲדָא
 מִסְטְרָא דָּא, וְחֲדָא מִסְטְרָא דָּא, וְאִיהִי קִיּוּמָא בְּאַמְעָעִיתָא.
 וְשַׁבְעִין וְתָרִין סְנֵה־דְרִין, קִיּוּמִין כְּפִלְגֵי גֹוֶרֶן עֲגוּלָה, לְמִיעֵבַד
 גּוּפָא לְסִיּהָרָא, לְאַתְקַשְׁטָא מְטְרוּנֵיתָא לְגַבִּי בְּעֲלָה,
 וְאִיהִי קִיּוּמָא כְּגוּוֹנָא דָּא ב, כְּפִלְגֵי סִיּהָרָא.

וְדָא נְקוּדָה בְּאַמְעָעִיתָא. דְּהֵהִיא נְקוּדָה נְטִלָה נְהוּרָא מִן
 שְׁמִשָׁא, לְאַנְהָרָא לְכָל גּוּפָא. וְרֹזֵא דָּא נְקוּדָה דְקִיּוּמָא
 כְּפִלְגֵי דְעֵינָא, דְכּוּלָּא קִיּוּמָא בְּהֵהִיא נְקוּדָה דְקִיּוּמָא
 בְּאַמְעָעִיתָא, דְאִיהִי נְטִלָא כָּל נְהוּרָא, לְאַנְהָרָא לְכָל עֵינָא.
 וְסִיּהָרָא לָא אֵתְנֵהִירַת אֲלָא מְגוּ חַד נְקוּדָה דְקִיּוּמָא וְאַסְתִּים
 גוּ אַמְעָעִיתָא. אִף עַל גַּב דְלָא אֵתְחַזְיָא בְּסִיּהָרָא.

תָּא תְּזִי לִית לָךְ עֲגוּלָא בְּעֲלָמָא, דְלָא אִיתְעֵבִיד מְגוּ נְקוּדָה

חָדָא דְקַיְמָא בְּאַמְצַעִיתָא. וּבְגִין כִּדְ עֵינוּלָא דְסִיְהָרָא
מִגּו חֵד נְקוּדָה דְאַסְתִּים בְּגוּוּה בְּאַמְצַעִיתָא, אֲתַעְבִּיד כִּלָּא.
וְהֵאִי נְקוּדָה דְקַיְמָא בְּאַמְצַעִיתָא נְטִיל כָּל גְּהוּרָא, וְאַנְהִיר
לָהּ לְגוּפָא, וְאַתְנַהִיר כִּלָּא.

רָזָא דְרִזִּין, לְאִינוּן דְמַסְתַּכְלִין בְּרִזִּי דְחַכְמָתָא. הֵאִי ה"א
דְאִיְהִי פִלְגוּ דְגוּפָא דְסִיְהָרָא, וְאִיְהִי בְּעֵינוּלָא, כְּדִאֲמָרֵן
בְּגוּ הֵהוּא נְקוּדָה דְקַיְמָא גּוּ אֲמַצְעִיתָא, אֲמַאי אִיהוּ פִלְגָא,
לָאו, אֲלָא סְתִימָא מַסְטָרָא דָא, וּפְתִיחָא מַסְטָרָא דָא,
כְּנוּקְבָא דְפְתִיחָא לְגַבִּי דְכוּרָא לְקַבְלָא לִיה בְּגוּוּה,
וְלֹאֲתַנְהָרָא מַנִּיה, וְלֹאֲתַחְפְּרָא בְּהִדִּיה. וְעַל דָּא אִיְהִי
פְתִיחָא לְגַבִּיה לְקַבְלָא לִיה, וּכְדִין אִיקְרִי ה"א. מַאי ה"א,
כְּמַאן דְאָמַר הָא אָנָּא.

וְכַד אִיְהִי אֲתַנְהִירַת מַנִּיה, וְאַתְחַפְּרוּ דָא בְּדָא, וְסִיְהָרָא
אֲתַמְלִיָּא, כְּדִין הֵאִי ה"א אֲשַׁתְּלִים וְאַתְמַלְיָא סִיְהָרָא
מִכִּלָּא. וּבְאַתְרָה דְאִיהוּ ה"א פִלְגוּ דְסִיְהָרָא, אֲתַעְבִּיד מ"ס,
סִיְהָרָא בְּשְׁלִימוּ.

וְקַיְמָא בְּגוּוּנָא דְאִימָא עִילָאָה, דְאִיְהִי מ' סְתִימָא. כְּמַא
דְאִוְקִימָנָא, בְּרִזָּא דְלְסַרְפָּה הַמְשַׁרְה. וְהַשְׁתָּא
קַיְמָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא, עֲלָמָא תַתָּאָה, בְּגוּוּנָא דְעֲלָמָא
עִילָאָה. וְדָא אִיהוּ רִזָּא דְאֵת ס'.

וְתָא חֲזִי אֵת דָּא ס', לָאו אִיהוּ אֲלָא בְּעֵינוּלָא. כִּיּוֹן דְקַיְמָא
סִיְהָרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא וְכִלָּא מְרִזָּא דְאֵת ה' כְּמַא

דְּאֵתְמָר, אִיהִי בְּקַדְמִיתָא פְּתִיחָא בְּרֻזָא דְה"א, לְקַבְלָא
 לְבַעֲלָהּ. וּלְבַתֵּר דְּאִשְׁתָּלִים מְנִיָּה, אִיתְמַלִּיא בְּאִשְׁלָמוּתָא,
 אֲתַעְבִּיד ס', כְּגִוּוּנָא עֵילָאָה דְעֶלְמָא דְאֵתִי כְּדַקְאֲמָרְן. וּבְגִין
 כְּדֵ ה"א עֵילָאָה, ה"א תַּתְּאָה. ס' עֵילָאָה, ס' תַּתְּאָה. כִּלְאָ דָא
 כְּגִוּוּנָא דָא, וְדָא אִיהוּ רֻזָא חָדָא, עֵילָאָה וְתַתְּאָה כְּחָדָא.
 תָא חֲזִי, עֶלְמָא עֵילָאָה אִיהִי פְּתִיחָא בְּקַדְמִיתָא, בְּרֻזָא
 דְה"א. וְכֵד אֲתַמְלִיא מְאִינוּן שְׁבִילִין עֵילָאִין,
 וְאֲתַנְהָרָא לְאֲנְהָרָא, אֲתַפְּשִׁטַּת וְאִשְׁתָּלִים וְאֲתַעְבִּיד ס',
 וְכִלְאָ בְּרֻזָא חָדָא.

דִּיּוֹקְנָא דְאֵת ו"ו בְּרֻזָא קְדִישָׁא, הָאִי אֵת, עֶלְמָא דְלְעֵילָא
 פְּשִׁיט פְּשִׁיטוּ לְאֲנְהָרָא לְתַתָּא, וְהָהוּא פְּשִׁיטוּ, אִיהוּ
 בְּשִׁית סְטָרִין, כְּלִילִין כְּחָדָא בְּחִיבּוּרָא חָדָא, דָא כְּגִוּוּנָא דְדָא
 וְדָא כְּגִוּוּנָא דְדָא. וְכִלְהוּ מִתְחַבְּרִין בְּאִינוּן רְתִיכִין דִּילְהוּן
 בְּאֵת דָא.

וְהָאִי אֵת אִיהוּ רְשִׁימוּ דְבְּשִׁית סְטָרִין כְּלִילִין כְּחָדָא. וְדָא
 הוּא דְאֲנְהִיר לְסִיחָרָא בְּרֻזָא דְשִׁית סְטָרִין כְּלִילִין. דְהָא
 כְּדֵ מִתְחַבְּרִין כְּחָדָא, פְּשִׁיטִין מְפְשִׁיטוּ, כִּלְאָ דִּיּוֹקְנָא דְו"ו,
 דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם וְאָף עַל פִּי דְאִינוּן שִׁיתָא סְטָרִין, לָא אִיתְחִזּוּ
 בְּפְשִׁיטוּ בְּרֵ חָדָא גּוּפָא.

רֻזָא דְרֻזִין, לְאִינוּן דְמִסְתְּכְלִין בְּאוּרַח מִישָׁר, בְּדִיּוֹקְנִין
 דְאֲתַוּוּן, הָבָא בְּהָאִי אֵת, כְּלְהוּ בְּחִיבּוּרָא דָא,
 לְאֲחֻזָּאָה דְכִלְהוּ קִיִּמִין בְּקִיּוּמָא דְגּוּפָא, דְאִיהוּ נְטִיל כִּלְאָ.

וְכַד הָאֵי אֵת דְּאִיהוּ ו'ו', קַיִמָּא הָכִי בְּחִיבּוּרָא חֲדָא, הָא
 אִיהוּ זְמִין לְגַבֵּי גּוּקְבָא, פְּשִׁיט וְאַשְׁתְּלִיל מִכְּלָא, רָזָא דִּיּוֹקְנָא
 דְּגּוּפָא, דִּיּוֹקְנָא דְּאָדָם. וְכַד מִסְתַּכְּלִין, דְּרוּעִין מִסְטָרָא דָא
 וּמִסְטָרָא דָא מִתְחַבְּרִין בְּהָאֵי גּוּפָא, דְּלֹא אֶתְחַזְּיִין בַּר גּוּפָא
 בְּלַחֲדוּי, בְּגִין דְּכְלָהוּ כְּלִילָן בִּיהַ.

אִימְתִי אֶתְחַזֵּן. בְּשַׁעְתָּא דְּאֵת דָּא אֶתְפְּשֻׁטָּת, וְאִיקְרִי אֶלְפִי.
 כְּדִין, תְּרִין דְּרוּעִין, דָּא מִסְטָרָא דָא, וְדָא מִסְטָרָא
 דָּא, וּגּוּפָא קַיִמָּא בִּינֵיהוּ בְּאַמְעָעִיתָא. א.

וְעַל דָּא אֶלְפִי רִישָׁא לְכָל אֲתוּוֹן, בְּגִין דְּתִיקּוּנָא דָּא, כַּד
 קָאִים, אִיהוּ רִישָׁא לְכָל מְאִי דְנִפְיִק מִעֲלָמָא דְּאֶתִי. וְאַף
 עַל גַּב דְּרִזִין עֵילְאִין אַחֲרֵגִין נְאֻמְרוּ בְּרָזָא דְּאֶלְפִי, אֲבַל דָּא
 אִיהוּ בְּרִירוּ דְּרָזָא דְּמַלְאָה כְּמָה דְּאִיהוּ בְּסַפְרָא, וְהִכָּא אִיהוּ
 בְּרִירוּ דְּרָזָא. וּמִהֲכָא אֶתְפְּשֻׁטוּ אֲתוּוֹן אַחֲרֵגִין, כְּלָהוּ
 בְּסַטְרֵיהוּ, כָּל חַד וְחַד כְּדָקָא חֲזִי לִיהַ.

וְאֵת דָּא כְּלָא אִיהוּ חַד, ו'ו' וְאֶלְפִי, בַּר דְּהָאֵי אֲסִתִּים כְּלָא
 בְּגִינְהַ, וְהָאֵי אַחֲזִי כָּל דִּיּוֹקְנֵיהַ. וְאִי תִימָא תְּרִין יִרְכִין
 דְּלֹא אֶתְחַזְּיִין. הָכִי הוּא וְדָאֵי, דְּהָא תְּלַת סַטְרִין, אֵינּוֹן רָזָא
 דְּתְּלַת אַחֲרֵגִין.

וְתוּ, אֵלִין אֵינּוֹן רָזָא דְּתוּרָה שְׂבַכְתָּב, כְּלָלָא דְּכוּלָּא. וּמִהֲכָא
 נִכְקֵן כָּל שְׂאָר. בְּגִוּוּנָא דָּא, נְבִיאִים וּכְתוּבִים כְּלָהוּ
 כְּחֲדָא. אֶלְפִי אִיהוּ חַד, רָזָא דְּתְּלַת גְּוּוּנִין כְּחֲדָא, דְּאֵינּוֹן
 אַפְהֵן. וְכַד אַפְהֵן מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, אֵינּוֹן חַד. וְעַל דָּא אִיקְרִי

אֶלֶף, חַד רִישָׁא לְכָל אֲתוּוֹן, רְזָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כְּמָא
דְּאִיתְמַר.

וְעַל דָּא, ו' וְאֶלֶף רְזָא חֲדָא אֵינוֹן. אֵת ו' דִּיּוֹקְנָא דְאָרְם,
רִישָׁא וְנוֹפָא אֲתַפְּשִׁטוּתָא חַד. אֶלֶף אֲשִׁלְמוּתָא
דְּדִיּוֹקְנָא לְאַחֲזָא. וְכִי תִימָא, ו', דְּאִיהוּ אֲתַפְּשִׁטוּתָא חַד,
פְּשִׁטוּ חַד בְּלָא דִיּוֹקְנִין אַחֲרֵנִין, אִמָּאי רְזָא דִילִיָּה שִׁיתָא,
וְאֶלֶף דְּאִיהִי תִלַּת דִּיּוֹקְנִין, אִמָּאי רְזָא דִילִיָּה חַד.

אֶלָּא מִהֲכָא, רְזִין דְּסִלְקִין בְּשִׁמָּא קַדִּישָׁא, אָסוּר לְאַסְנָאָה
לוֹן בְּפֻרְטָא, אֶלָּא לְחֲבָרָא כְּלָהוּ, וְלִיִּי־חֲדָא לוֹן כְּחֲדָא,
לְמַהֲוִי חַד. וְכַד אֵינוֹן כְּחֲדָא בְּכָלְלָא חֲדָא, בְּדִיּוֹקְנָא חֲדָא,
אִית לְפֻרְטָא לוֹן, וְלִמְעַבְד פְּרֻטִין דְּנַפְקִי מִהֲוֹא כְּלָלָא
דְּאִתְחִוִי.

וְעַל דָּא, כְּלָל אֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי פְּרֻט. פְּרֻט אֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי
כְּלָל. כְּלָל דָּא ו'ו, דְּאֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי פְּרֻט, בְּרְזָא דְשִׁית,
וְאִיהִי פְּשִׁטוּ חַד בְּלַחֲדוּי. פְּרֻט אֶלֶף, תִּלַּת דִּיּוֹקְנִין
מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, וְאֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי כְּלָל, בְּרְזָא דְחַד. וְרְזָא
דָּא, כְּלָל וּפְרֻט וּכְלָל, א' ו', וְכָלָא חַד.

אֶלֶף פְּרֻט דְּאֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי כְּלָל, וְלִבְתַּר אֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי
פְּרֻט. וְאִיהוּ פְּרֻט וּכְלָל וּפְרֻט. ו'ו כְּלָל, וְאֲתַהֲדַר
לְמַהֲוִי פְּרֻט, וְלִבְתַּר אֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי כְּלָל. וְדָא רְזָא כְּלָל
וּפְרֻט וּכְלָל.

אֶלֶף פְּרֻט, וְאֲתַהֲדַר לְמַהֲוִי כְּלָל, כְּמָא דְאֻקְיָמָנָא, וְלִבְתַּר

אֶת־הַדָּר לְמַהוּי פְּרֻט. בְּגִין דְּאִיהוּ אֱל"ף, וְהֵכִי סֻלְקָא
 בְּרֻזָּא דְאַלְף. דְּרוּעִין וְגוּפָא, וְאֶת־פְּרֻשָׁן רְזִין לְמַאָּה, וּמַמְאָה
 לְאַלְף. עַל דָּא אֶקְרִי אֱל"ף, בְּרֻזָּא דְאַל"ף, אֶלְף חַד כְּלָל.
 אֶלְף אֶלְפָא פְּרֻט.

וְיָו כְּלָל, וְאֶת־הַדָּר לְמַהוּי פְּרֻט, בְּרֻזָּא דְאוּקִימְנָא. וּלְבַתַּר
 אֶת־הַדָּר לְמַהוּי כְּלָל. רְזָא דְאָדָם חַד. רְזָא חַד. וּכְלָא
 סֻלְקָא בְּרֻזָּא חֲדָא, וּבְמַתְקָלָא חֲדָא לְמַהוּי כְּלָא חַד. וְיָו
 אֶת־הַדָּר לְמַהוּי כְּלָל חַד, נְהִירָא חֲדָא, כְּלִילָן פְּשִׁית סְטָרִין.
 וְרֻזָּא דָּא (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. דָּא וְיָו
 דְּהִיא אֲזִיל וְנְהִיר בְּרֻזָּא דִּימִינָא, בְּכֻלָּא חֲדָא. וּלְבַתַּר
 וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, אֶת־הַדָּר אֶת דָּא לְמַהוּי
 אֶלְף, תְּרִין דְּרוּעִין, דָּא מְסֻטְרָא דָּא, וְדָא מְסֻטְרָא דָּא. חַד
 אֶתְקָרִי אֹר, וְחַד אֶתְקָרִי חֹשֶׁךְ. אֶתְפֻּלַּג אֶת וְיָו בְּגוּוּיָהוּ,
 וּבְדִין אֶתְפֻּלַּג מַחְלוּקַת מְתָרִין סְטָרִין, דְּאִינּוּן אֹר וְחֹשֶׁךְ,
 דְּכִתִּיב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. מַהוּ וַיִּבְדֵּל
 דְּאִיתְפָּרַשׁ מַחְלוּקַת הַהוּא, וְאֶסְתַּכְּמוּ תְּרִין סְטָרִין לְמַהוּי
 בְּשָׁלָם, וְהַבְּדִלָה דָּא, הִיא הַבְּדִלַת מַחְלוּקַת, לְאֶסְתַּכְּמָא
 לְמַהוּי כְּלָא חַד, שְׁלִים כְּחֲדָא.

וּבְגִין כֶּךָ, א"ו כְּחֲדָא אִינּוּן. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, דָּא
 סְטָרָא חֲדָא דְרֻזָּא דְאַל"ף. וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, דָּא
 סְטָרָא חֲדָא דְרֻזָּא דְאַלְף. לְבַתַּר אֶתְפָּרְשׁוּ תְּרִין סְטָרִין
 לְמִיעָבַד עוּבְדָּא, חַד עָבִיד עָרַב, וְחַד עָבִיד בְּקָר. בִּיּוֹן

דַּעְבְּדוּ עֹבְדֵינִי, אִסְתַּכְּמוּ תַרְוִייהוּ, וְאִתְּכַלִּילוּ בְּאֵת ו'ו'.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיְהִי עָרֵב בְּקָר, וַיְהִי עָרֵב, מִסְטָרָא
 דְּחֻשְׁדָּ. וַיְהִי בְּקָר, מִסְטָרָא דְאֹר. כִּיּוֹן דַּעְבְּדוּ עֹבְדֵינִי,
 מִיָּד אֲשַׁתְּכַלְלוּ לְחַד, דְּכְתִיב יוֹם אֶחָד. הָא רְזָא דְאֵת ו'ו',
 דְּאִתְּכַלִּילֵן בֵּיהּ לְמַהוּי חַד.

וְדָא הוּא רְזָא דְכְתִיב וַיְהִי, וְלֹא כְתִיב וְהָיָה. וַיְהִי, כַּד
 אֲתַחְזִיין בְּרְזָא דְאֶלְפָ, וְעַבְדוּ עֹבְדֵינִי, וְאִסְתַּיְמוּ וְלֹא
 אֲתַחְזוּן, כִּדִּין כְּתִיב וַיְהִי: הָוָה, וְהִשְׁתָּא לָא אִיהוּ הַכִּי, דְּהָא
 אִתְּכַלִּיל בְּרְזָא דְו'ו', וְהִשְׁתָּא כְּלָא יוֹם אֶחָד (תהלים קו) מִי
 יִמְלִל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. דָּא
 סְטָרָא תַתָּאָה, סְטָרָא חַד דְּבְרְזָא דְאֶלְפָ, דְּאִיהוּ
 סְטָרָא דְאֶקְרִי חֻשְׁדָּ, וְדָא אִיהוּ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם. דְּהָא מַהֲהוּא
 סְטָרָא מִתְּפָרְשָן מִיּוֹן, וְנִבְעֵי בְּנִגִּידוּ דְטָמִירוּ, מִסְטָרָא אַחְרָא
 דְּלְעִילָא, דְּאִיהוּ יְמִינָא.

אֹר דְּאִתְּגַנִּיז, בְּאֵן אַתְר אִתְּגַנִּיז, בְּרְזָא דְאֵת ו'ו'. וְכַד אִיהוּ
 אִתְּגַנִּיז, כּוֹלָא אִיתְּגַנִּיזוּן, סְטָרָא אַחְרָא גְּנִיז עֲמִיהָ. וְעַל
 דָּא מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוּם אֶחָד. וְדָא הוּא סְטָרָא
 דְּאִשְׁתָּאֵר חַד, כְּלָא חֲבֵרִיָּה כַּד אִתְּגַנִּיז בְּקַדְמִיתָא. וְמַהֲהוּא
 סְטָרָא כַּד אִתְּפִלְגוּ מִיָּא, וְאִתְּכַנִּישׁוּ בְּגוּיָה, כִּדִּין אִיתְּחִי
 יְבִשְׁתָּא מַהֲהוּא סְטָרָא. וְרְזָא דָּא הָר צִיּוֹן יִרְכַּתִּי צְפוֹן קְרִית
 מֶלֶךְ רַב. דְּהָא מַהֲהוּא סְטָרָא אִיתְּחִי וְאִתְּגַלְיָא. לְבַתֵּר

דְּאִיתְגַּנְיִזוּ אֵלַיִן תְּרִין סְטָרִין, אַתְהַדְר כְּלָא לְמַהוּי וְיו.
וְאַסְתִּים כְּלָא בְּגוּיָה, וְהוּה חָד.

(** (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא אַתְחַבְרוּתָא
דְּמִיִּין עֵילְאִין בְּתַתְּאִין לְמַעַבְד פִּירִין. מִיִּין
עֵילְאִין פְּרִין וְרַבִּיִּין, וְעַבְדִּין אִיבִין. וְתַתְּאִין קָרְאִין לֹון
לְעֵילְאִין, כְּנוּקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, כְּנִין דְּמִיִּין עֵילְאִין דְּכוּרִין,
וְתַתְּאִין נוּקְבִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כָּל דָּא הוּא לְעֵילְא, וְהוּא לְתַתְּא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי אֱלֹהִים דְּקָאֲמַר, מֵאֵן אֱלֹהִים. אָמַר
לִיה אֱלֹהִים סְתָם, אֱלֹהִים חַיִּים לְעֵילְא. וְאִי תִימָא לְתַתְּא,
אֵלָא לְתַתְּא אִיהוּ תּוֹלְדוֹת, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שם ב) אֵלָה
תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כְּהַבְרָאָם, וְאֲמַרִּנָּן כְּה"א בְּרָאָם.
וְהוּא דְלְעֵילְא, אַבְהֵן דְּכוּלָּא הוּא. אִיהִי עָבִיד עֲבִידְתָּא,
וְעַל דָּא אַרְעָא עֲבִידַת תּוֹלְדוֹת, דְּהָא הִיא מְתַעַבְרָא כְּנוּקְבָא
מִן דְּכוּרָא.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל חֵילִין הֵווּ בְּאַרְעָא, וְלָא אֶפִיקַת חֵילָהָא
וְאִינֹון תּוֹלְדוֹת, עַד יוֹם הַשְּׁשַׁי, דְּכְתִיב (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ
וְגו'. וְאִי תִימָא הָא כְּתִיב וְתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא. אֵלָא אֶפִיקַת
תִּיקוֹן חֵילָהָא לְאַתִּישְׁבָּא כְּדָקָא יָאוֹת. וְכְלָא הָוָה גְּנִיז כְּה
עַד דְּאַעְטְרִיד. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב תְּהוּ וְכֵהוּ עֲדִיא
וְרִיקְנִיא כְּתַרְגוּמוֹ, וְלְבַתֵּר אַתְתַּקְנַת וְאַתִּישְׁבַת וְקַבִּילַת
זְרַע וְדְשָׂאִין וְעֵשְׂבִין וְאִלְגִּין כְּדָקָא יָאוֹת. וְאַפִּיקַת לֹון

לְבַתֵּר הָכִי. וּמְאֻרֹת נָמִי לֹא שָׁמְשׁוּ נְהוֹרָא דִּילְהוֹן עַד
דְּאֶעְטְרִיךְ.

(שם) יְהִי מְאֻרֹת בְּרֻקִיעַ הַשָּׁמַיִם, מְאֻרֹת כְּתִיב חֶסֶר,
לֹא כִלְלָא חֵיוִיָּא בִישָׂא דְאֶפִּיל זִוְהָמָא וְעֵבִיד
פִּירוּדָא, דְּלֹא מְשַׁמֵּשׁ שְׁמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא. מְאֻרֹת: לְוֹטִין. וְעַל
דָּא גָרִים דְּאֶתְלַטְיָא אֶרְעָא, דְּכְתִיב אַרְוֵרָה הָאֲדָמָה
בְּעֵבוֹרְךָ. (דף ג ע"ב) וּבְגִין כֶּדֶּ מְאֻרֹת כְּתִיב.

יְהִי מְאֻרֹת, דָּא סִיְהָרָא. בְּרֻקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא שְׁמֵשָׁא.
וְתִרְוִיְהוּ בְּכִלְלָא חָדָא לְאִזְדוּגָא, לְאִנְהָרָא עֲלָמִין
לְעִילָא וְתַתָּא, מְשַׁמַּע דְּכְתִיב עַל הָאָרֶץ, וְלֹא כְתִיב בְּאָרֶץ,
דְּמְשַׁמַּע לְעִילָא וְתַתָּא. חוֹשְׁבֵן דְּכֹלָא בְּסִיְהָרָא הוּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר גִּימְטְרִיָּאוֹת וְחוֹשְׁבֵן תְּקוּפֹת וְעֵיבוֹרִין,
כֹּלָא הוּא בְּרֻזָּא דְּסִיְהָרָא, דְּהָא לְעִילָא לָאו אִיהוּ. אָמַר
לִיה ר' אֶלְעָזָר, וְלֹא, כִּפְּהַ חוֹשְׁבֵנִין קָא עֲבִדִי חֲבַרְיָא. אָמַר
לִיה, לָאו הָכִי, אֶלָּא חוֹשְׁבֵנָא קִיָּמָא בְּסִיְהָרָא, וּמִתְמָן יִיעוּל
בַּר נָשׁ לְמַנְדַּע לְעִילָא. אָמַר לִיה, וְהָא כְתִיב (שם) וְהָיוּ
לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים. אָמַר לִיה לְאוֹתוֹת כְּתִיב חֶסֶר. אָמַר לִיה
וְהָא כְתִיב וְהָיוּ. אָמַר לִיה הוֹוִיין, דְּכִלְהוּ דִּיהוֹן בְּה,
כְּאֶסְקוּפָה דָּא דְּאֶתְמַלְיָא מְכֹלָא, אֲבָל חוֹשְׁבֵנָא דְּכֹלָא,
בְּסִיְהָרָא הוּא.

תָּא חֵזִי, נְקוּדָה חָדָא שִׁירוּתָא מִתְמָן לְמִימְנִי, דְּהָא מַה דְּלָגוּ
מִהֵוּא נְקוּדָה, לָא אֶתִּידַע, וְלֹא אֶתִּיְהִיב לְמִימְנִי.

וְאִית נְקוּדָה לְעֵילָא, סְתִים וְלֹא אֲתַגְלִיָּא כָּלָל, וְלֹא
 אֲתִיִּדְעַ, וּמִתַּמָּן שִׁירוּתָא לְמִמְנִי, כָּל סְתִים וְעַמִּיקָא. הִכִּי
 נָמִי אִית נְקוּדָה לְתַתָּא דְאֲתַגְלִיָּא, וּמִתַּמָּן הוּא שִׁירוּתָא
 לְכָל חוּשְׁבְּנָא וּלְכָל מְנַיִן.

וְעַל דָּא הָכָא הוּא אַתְרַ, לְכָל תְּקוּפוֹת וְגִימְטְרִיאוֹת עִיבוּרִין
 זְמַנִּין חֲגִי וְשַׁבְּתִי. וְיִשְׂרָאֵל דְּדַבְּקוּ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, עֲבָדִין חוּשְׁבְּנָא לְסִיְהָרָא, וְאִינוּן דְּבִקִּין בָּהּ, וְסֻלְקִין לָהּ
 לְעֵילָא, דְּכְתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

(?"חילופי גירסאות") מִתְנִיתִין. עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה. א. תַּנּוּן
 אַרְבַּע תְּקִיפִין רוּחֵי עֲלָמָא, תְּרִין סְטְרִין
 מִמְּשִׁין, מְטַלְנוּי עָבִיד בְּגוּוֹן. אֲתַקִּין חַד בְּלִי כְּלוּם. וְנָפִיק
 מִצְפוֹן, חַד סֶפֶר וְשׁוּי עֲלוּי תְּלַת אֲתוּוֹן רְשִׁימָן. אֲתַקִּין
 תְּחֻתוּי תְּלַת אַחֲרָנִין, רְשִׁים חַד עַל תְּרִין, וְשׁוּי עֲלוּי אֶת ת'.
 ב. אֲפִיק מִצְפוֹן סֶפֶר תְּנַיִן, בְּאֲתוּוֹן אַרְבַּע, רְשִׁימִין תְּרִין עַל
 חַד, וְשׁוּי עֲלוּי אֶת ה'.

ג. אֲשַׁטַּח עַל קוּנְדָא בְּסֶפֶר תְּלִיתָא, סְטְרָא חַד בְּאֲתוּוֹתָא,
 חַד רְשִׁימָא בְּכַתְרָא דְּמַלְכוּתָא, תְּלִי לָהּ מְעֵילָא לְעֵילָא,
 וּמִינָהּ סְטְרָא חַד רְשִׁים אוּמְנָא, וְשׁוּי בָּהּ הוּא אֶת. בָּהּ הוּא
 אֶת אוּמְנוּתָא אֲשַׁתְּכִלָּל, וְאֲשַׁתְּכִלָּל סְטְרָא צְפוֹן וְאֲתַבְּרִי
 מִינָהּ, תְּחֻתוּהִי אֲשַׁתְּכִלָּלוּ תְּלַת סְטְרוֹי מִתְּלַת זְיוּתִיהּ, וְשׁוּי
 עֲלוּי אֶת וּא"ו.

ד', אֲפִיק לְעֵילָא קְרִדְנוּתָא דְּסִיְהָרָא, לָהּ אַרְבַּע רִישִׁין,

בְּסֵפֶר רְבִיעָאָה אֲטַבַּע לִיהּ, בְּכִסְיָפָא דְתַהוּמָא רַבָּא,
 הוּא תַהוּמָא רַבָּא דְדִינָא אֲתִייהִיב, אַתְרַּבּי דִּי דִינָא מוֹתָבָא.
 תַּהוּא דְכְּתִיב (תהלים לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תַּהוּם רַבָּה. אֲשָׁרֵי עֲלוּי
 תִּרִין אַתְּוּוֹן רְשִׁימָן בְּעִזְקָתָא דְמַלְכָּא, הִיא עִזְקָא, בָּה נְטֻלִין,
 בָּה שְׂרָיִין. שְׂוֵי חַד עַל ד', וְאוֹתִיב עֲלוּי אֶת אֶלְפִי.

ה, אֲשַׁטַּח עַל זִוּיָתָא דְסֵפֶר חֲמִישָׁאָה פְּרוּכְתָא דְפֶרְסָא,
 לְאַפְרָשָׁא מִתְתַּאֲיִן לְעִלְאִין, בָּה אֲתִייהִיב רְשׁוּתָא לְמֵאן
 דְרְשִׁימִים. מַעֲלוּי מִינָהּ נְטֻלִין בָּה תִּרִין תְּקִיפִין, אֶלְפִי עֲלָמִין
 בִּיהּ, יְרוּתָא דְאַחְסָנָא סְמִיךְ עֲלוּי, בִּיהּ חֲמִשׁ אַתְּוּוֹן רְשִׁימִין
 בְּתִרִין, תְּלַת עַל תִּרִין. אַתְּקִין גְּבוּי תִּרִין אַחְרָנִין, רְשִׁימוּ
 בְּרֻזָּא דְחֲמִשׁ, חֲמִשׁ גּוֹ חֲמִשׁ, שְׂוֵי עֲלוּי אֶת יו"ד.

ו, אֲפִיק בְּזִיקִין דְנֹור, עַל סֵפֶר שְׁתִּיתָאָה, תִּרִין סְטֵרִין. סְטֵר
 חַד, מְרַחֵשׁ גְּבוּרָן. סְטֵר חַד, רוּחַ חֲכָמָה דְבְּהִיק. וְהוּא
 זִוּיָּא אֲשַׁטַּח לְתַלְתָּא אֲנָפוּי. וְזִוּיָּא דְסְטֵרוּי, קָיִים לְתַלְתָּא
 לְתַתָּא. אַרְבַּע בְּאַרְבַּע רְשִׁימִין. חַד לְקַבֵּל חַד שְׁלִיט. חַד
 רְכִיב. תִּרִי אַתְּוּוֹן רְשִׁימִין בְּחַד. וְשְׂוֵי עֲלוּי אֶת ו'.

ז, אֲשַׁטַּח עַל זִוּיָתִיהּ דְסֵפֶר שְׁבִיעָאָה, תּוּקְפָא דְבְּלִי כְּלוּם.
 הוֹרְמֵי דְבְּרִיירִי, וְעִילְעוּלָא דְקוּאֲנְרִיתָא, קוּזְמִיטִין
 בְּשְׁבִיעָאָה, בְּלִימִין עַל שְׁבִיעָתָא. אַתְנַהֲגִין וְלֹא נְטֻלִין. נְטֻלִין
 וְלֹא אֲזֻלִין. אֲזֻלִין וְלֹא הוּיִין. הוּיִין וְלֹא אַתְבְּרִיִין. אַתְבְּרִיִין וְלֹא
 אַתְמַשְׂיִין. עִילְאִין וְתַתָּאִין, נְחַתִין סְלָקִין, תְּלַת רְכִיבִין,
 אַרְבַּע רְשִׁימִין, חַד אַתְחַזְרוּ, חַד הוּא, דְחִילָא דְחַד שְׁבִיל

דְּשֹׂאֲרֵי עֲלוּי, שְׁוֵי עֲלוּי אֶת ד'.

ח, אִפִּיק עַל עִילָתָא דְּסִפְר תְּמִינָאָה, רְשִׁים בְּכַכְבָּא חֲד. וְהִינּוּ בְּרֵשִׁימָא חֲד. הוּא עַל אַרְבַּע, אַרְבַּע עֲלוּי. שְׁלִיט חֲד בְּחֲד. דָּא קָאִים, דָּא יְתִיב. דָּא גְּסִיב, דָּא שְׁבִיב. דָּא סְלִיק, דָּא נְחַת. יַחַד תְּלִינ, יַחַד אֶתְבְּרִינ. קְדִישָׁא הוּא. עִילָאָה הוּא. הוּא הָוִי, הוּא חֲד. רְשִׁים בְּגִיּוּה אֶת ה'.

ט, אֲשַׁטַּח עַל זִיּוּתָא עִילָאָה סִפְר תְּשִׁיעָאָה דָּא, וְלֹא אֶתְחַזִּי. טְמִירָא בְּמֵאֲתָן וְאַרְבַּעִין וְתַמְנִין עֲלָמִין דְּאֶזְלִין בְּגִיּוּה. שְׁקוּלָא בְּעֲלָמָא דְּמֵאֲרֵי רְשִׁימָא. בְּחַמְש רְכִיבָא עַל חַמְש. מְלָכָא דְּאִינוּן עֲלָמִין פְּלַחִין לִיה, נְחַתָּא בִּימָמָא דְּנַהִיר. סְלָקָא בְּלִילְיָא דְּאֶתְחַשְׁד. רְשִׁים עֲלָה תְּלַת אֶתְוּוּן. שְׁוֵי עֲלָה אֶת י'.

י', אִפִּיק מְרִזִּין תְּמִנִּיסַר אֶלְפִין, סִפְר עֲשָׂרָה, בְּאֶתִין עֲשָׂרָה, בְּשָׂמָא דְּאֶתְגַּלְף בִּי, שְׁלִימָא בְּעֲשָׂרָה. כֹּד מָטָא לְאֶזְדַּעְזָעָא בְּתַמְנִיסַר עֲלָמִין, אַרְבַּע אֶתְאֵן אֶזְלִין עֲלָה, עֲשָׂרָה בְּעֲשָׂרָה רְכִיב עֲלָה, עֲזָקָאן דְּעֲזָקָאן אֶתְאֶחְדָן מְנִיָה. הוּא וְאֶתְתִּיָה חֲד הוּא.

אֶתְפֻּלְגוּ עֲשָׂר סְפִירָן אֶלִין, מַעֲשָׂר אֶתְוּוּתִין עִילָאִין דְּשָׁמִיָה קְדִישָׁא. וְלִקְבִיל דְּנָא, בְּעֲשָׂרָה אֶתְבְּרֵי עֲלָמָא, וְאִפִּיק חִילִיָהוּן בְּעֲשָׂר אֶמִירָן. שְׁמִיָה סְתִים, פְּרִיש לָא הָוָה. עֲשָׂר עַל חַמְש, חַמְש עַל עֲשָׂר. שִׁתָּא עַל חַמְש, חַמְש עַל שִׁתָּא. בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָה לְעֵלָם וְלְעֲלָמֵי עֲלָמִין אָמֵן

וַאֲמֵן.

סִתְּרֵי אוֹתִיּוֹת

(* (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא ו"ו, דְּאִיהִי אֶת דְּאִיקְרֵי שָׁמַיִם. רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּאֵת פְּשִׁט מְנִיָּה פְּשִׁטוֹ חֵד, לְאִנְהָרָא לְאַרְעָא, וְלֹא שְׂקָאָה לְהֵהוּא יַבְשֶׁתָּא, וְהֵאֵי אִיהוּ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. מֵאֵן אִיהוּ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. דָּא הוּא פְּשִׁטוֹ דְּאֵת פְּשִׁט מְאֵת ו"ו, בְּנוּנָא דָּא ג, דָּא אִיהוּ פְּשִׁטוֹ דְּאֵת פְּשִׁט מְאֵת ו"ו, לְאִנְהָרָא וְלֹא שְׂקָאָה לְאַרְעָא, כְּמֵא דְּאֵתְמַר.

אֶת ו"ו, דְּיוֹקְנָא דָּא, אֲשֶׁת־לֵיל מְכֻלָּא, דְּלֹא אִיתְחֻזֵּן בֵּיהּ כָּל־מְכָל אֵינֹן סְטְרִין אַחֲרֵנִין, בַּר חֵד פְּשִׁטוֹ דְּגוּפָא בְּלַחֲדוּי, בְּלֹא דְרוּעִין וְסֻמְכִין, וְקִיָּמָא הַכִּי בְּרֹזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, בְּגִין לְמַהוּי זְמִין לְגַבִּי נֹקְבָא לְתַתָּא.

וְאִף עַל גַּב דְּאֵלִין סְטְרִין אַחֲרֵנִין, אֲתֵרְשִׁימוּ לְגַבִּיָּה, הָכָא רֹזָא דְרֹזִין לְאֵינֹן דִּידְעֵי רֹזֵי דְמַהִימְנוּתָא, לְמַנְדַּע בְּאֵן זְמַנָּא אִיהוּ אֶל"ף, וּבְאֵן זְמַנָּא אִיהוּ ו"ו.

בְּזְמַנָּא דְקִיָּמָא לְאַחֲזָאָה רֹזֵי מְהִימְנוּתָא, וְלֹא לְפָא יַחֲוּדָא בְּרֹזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא לְכָל עֲלָמָא, כְּדִין קִיָּמָא בְּרֹזָא. דָּא, אֶלְפֵי לְעֵינָא, דְּדָא רֵאשִׁיתָא דְכֻלָּא, לְמִילְפֵי מְהִימְנוּתָא דִּיחֻדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא קִיָּמָא רִישׁ לְכָל אֲתוּוֹן, דְּהָא לָא אֲתָא בַר נֶשׁ לְעֲלָמָא, אֶלָּא לְמִילְפֵי וְלְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה. וְקִיָּמָא בְּדִיּוֹקְנָא לְעֵינֵיהוֹן דְכֻלָּא וַאֲמַר

לִיה אֹלִיף חֲכָמָתָא דְמַהִימְנוּתָא דְמֵאֲרָךְ, וְלִמְקַצֵּה הַשְּׁמַיִם
וְעַד קַצֵּה הַשְּׁמַיִם.

וְעַל דָּא אֲתֵרְשִׁים גַּבִּיהַ, בְּדִיוֹקְנִין דְּבֵרֵאשִׁית, דְּאֲתַחְזִי
לְמִשְׁאֵל וְלִמְנַדַּע, דְּכִתִּיב, (דְּבָרִים ד) כִּי שָׁאֵל נָא לְיָמִים
רֵאשׁוֹנִים. וְדָא הִיא שְׁאֵלְתָא קַמֵּיתָא, לְאַשְׁתְּמוּדַע פֵּר נִשׁ
לְמֵאֲרִיָּה, דְּדָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא דְּכָלָא. וְכַדִּין אִיהוּ רִזָּא
דְּאֵלֶּף, רֵאשִׁיתָא דְּקִימָא לְכָל אֲתוּוֹן.

וּבְזַמְנָא דְּקִימָא לְאַזְדוּוּנָא לְגַבִּי נוֹקְבָא, בְּרִזָּא דְּשָׁמָא
קַדִּישָׁא, קִימָא בְּרִזָּא דְּוִו, וְאַשְׁתְּלִיל מְכָלָא, וְלֹא
אֲתַחְזוּ בֵּר גּוּפָא בְּלַחֲדוּי. וְכָלָא אֲתַקְשֵׁר בְּנוֹקְבָא. דְּרוּעָא
חַד, תַּחֲוֹת רִישָׁא, וְחַד, דְּמַתְּבָקָא לָהּ.

וְעַל דָּא לֹא אִיתְחַזוּן בְּאֵת וִו יִרְכִין, וְהַהוּא דְּרִקִיעָא, כְּלָא
אַסְתִּים בְּגִיָּה, בְּסִתִּימוּ בְּרִזָּא דְּרִזִין, וְאַיִתְחַזוּ וִו
בְּלַחֲדוּי, כְּמֵאן דְּאִישְׁתְּלִילוּ מְכָלָא. וְכַדִּין אִיהוּ זְמִין
וְאַתְקְשֵׁר לְגַבִּהַ דְּנוֹקְבָא. וְעַל דָּא זְמִין אֵת וִו, בְּרִזָּא דְּשָׁמָא
קַדִּישָׁא, לְאַתְחַזָּא כְּלָא. וְקִימָא ה"א בְּתֵרָאָה שְׁלִימָא
וּמְלִיא כְּמֵא דְּאֲתַחְזִי. זְכָאָה אִיהוּ חוּלְקִיָּה, מֵאן דְּעָאֵל וּנְפִק,
וְיַדַּע אֲוֹרְחִין וּשְׁבִילִין בְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא, לְאַשְׁתְּמוּדַע
לְמֵאֲרִיָּה, זְכָאָה אִיהוּ בְּעֵלְמָא הֲדִין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי.

דִּיּוֹקְנָא דְּאֵת יו"ד, נְקוּדָא קַדְמָאָה דְּסִלְקָא בְּמַחְשָׁבָה,
וְאַסְתִּים וְלֹא יְדִיעַ, הֵאֵי נְקוּדָא קִימָא בְּסִתִּימוּ
דְּמַחְשָׁבָה, בְּגִין דְּלֹא אֲתַפְשֵׁט כְּלָל, וְלֹא יְדִיעַ לָאֵן אֲוֹרְחָא

הוא, וְלֹאֵן אָזִיל, וּמֵאֵן אִיהוּ, וּמֵאֵן נִפְקָא. וְעַל דָּא כְּלָהוּ
 קַיִמִין בַּר בְּהֵוּא נְקוּדָה, דְּקַיִמָא בְּרַעוּ דְּמַחֲשָׁבָה, דְּלֹא
 אֲתִידַע כְּלָל.

וְאִיהִי נְקוּדָה דְּקַיִמָא בְּאֵת ה"א עִילָאָה, דְּקַיִמָא עַל כָּל
 אֵינּוּן תִּשְׁעֵי סְמִכִין דְּקֶאֱמָרוּן, וְאֵינּוּן תְּמִשׁ כְּדֶקֱאֱמָרוּן,
 וְאֵינּוּן פְּלִיאוֹת. וְעַל דָּא אִיקְרִי רְזָא דָּא פְּלֵא. וְאוֹת אֲלָף
 סְלָקָא הָכָא. וְהָכָא כְּלָא אוֹת פְּלֵאוֹת. וְהָא אוֹקִימָנָא.
 וְכַל אֵלִין סְמִכִין, וְכַל אֵלִין רְתִיכִין דְּקֶאֱמָרוּן, כַּד סְלָקָא ה"א
 בְּתֵרָאָה, לְאֲתִקְשָׁרָא בְּאֵת וָא"ו, אֵינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ
 פְּרִישָׁן עַל נוֹקְבָא כְּדֶקֱאֱמָרוּן, וְכַל אֵינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ כְּלִילָן
 בְּאֵינּוּן רְתִיכִין עִילָאִין, כְּלָהוּ חֲפִיִין בְּסַחֲרָנָא דְּנוֹקְבָא.
 רְזָא דָּא, כַּד נוֹקְבָא לָא אֲתִקְשָׁרַת בְּדְכוּרָא, חֲפִיא לָהּ חַד
 קְלִיפָה תְּקִיפָא דְּסִתִּים נְהוּרָה. וְכַד אֲתִקְשָׁרַת בְּדְכוּרָא,
 חֲפִיִין לָהּ כָּל הַגִּי רְתִיכִין עִילָאִין וְתַתְּאִין, אֵינּוּן קְלִיפָה
 קְדִישָׁא דְּחֲפִיִין לָהּ, וְאֲתִלְבָּשַׁת בְּהוּ, וְהִיא אֲתִקְשָׁרַת בְּאֵת
 ו"ו.

לְעִילָא נְטִלָא בְּה"א, דְּנְקוּדָה עִילָאָה סְתִים בְּגוּוּה. וְכַד אִיהִי
 נְטִלָא לּוּן, וְכְלָהוּ בְּה, כְּדִין אִיתְעַבִּידוּ כְּלָהוּ, כְּגוּוּנָא
 דָּא. כּ וְאֲסִתִּים נְקוּדָה עִילָאָה דְּקַיִמָא בְּאֲמַעְעִיתָא, דְּאִיהוּ
 ו"ו דְּאֲזֵלָא בְּעִינוּלָא, לְמַעַבְד גּוּפָא לְאֲסִתְמָא לְהִיא נְקוּדָה.
 כְּגוּוּנָא דְּה"א אַחֲרָא, עָבִיד גּוּפָא בְּאֵינּוּן רְתִיכִין דִּילָהּ,
 וְאִיהִי נְקוּדָא דְּקַיִמָא בְּאֲמַעְעִיתָא, וְכְדִין אִיקְרִי

ה"א. הָכִי נָמִי הָאִי אֶת רָזָא דְיוֹ, אֵינּוֹן גּוּפָא, וְקִימָא בְּרָזָא
 דָּא, וְהָאִי נְקוּדָה בְּאַמְצָעֵיתָא, וּבְגִין כֶּךָ פְּלֵא חַד. וְהָאִי
 נְקוּדָה עֵילָאָה, אֵינְקְרִי חֲכָמָה עֵילָאָה. וְהָאִי נְקוּדָה תַּתָּאָה,
 אֵינְקְרִי חֲכָמָה תַּתָּאָה, חֲכָמָה זְעִירָא. וְהָאִי ה"א, וְהָאִי ה"א,
 בַּר דְּהָאִי נְקוּדָה אֶתְרֵשִׁים בְּקַדְמֵיתָא בְּנְקוּדָאָה.

" נְקוּדָה חַד עֵילָאָה, דְּקִימָא עַל תְּשֻׁעָה סְמְכִין, כְּמָא
 דְּאוּקִימָנָא. אֵלִין לָא אֵינְקְרוּן בְּשֻׁמְהוֹן, בַּר בְּאֵינּוֹן רְתִיבִין
 דִּילְהוֹן. אָבֵל הֵינִי תְשֻׁעָה, נְפְקִי מִגּוּ בּוּצִינָא, וְאֶתְרֵשִׁימוּ
 תַּחֲתוּי דְיוֹ"ד.

וְאֵינּוֹן ט' נְקוּדִין, דְּאֶתְפְּשֻׁטָן בְּכָל אֶתְוּוֹן. בְּגִין דְּכָל אֶתְוּוֹן
 נְפְקִין מִן יוֹ"ד, בְּאֵינּוֹן שְׁבִילִין דִּילָהּ. וְכְמָא דְּאֶתְוּוֹן
 נְפְקִין מִן יוֹ"ד, הָכִי נִינְקוּדִין. וְכִלְהוֹ הֵינִי נְקוּדִין תְּשֻׁעָה, נְפְקִין
 מֵאֵינּוֹן תְּשֻׁעָה.

וְאֵתְּ עַל גַּב דְּאַמְרָן, דְּהֵינִי תְשֻׁעָה אֵינּוֹן תַּחֲתוּתִיה דְּיוֹ"ד, עֲלִיה
 דְּיוֹ"ד אֵינּוֹן. אָבֵל אֵינּוֹן סְמְכִין לָהּ, וְאֵינּוֹן רְתִיבִין לְט'
 אַחֲרָנִין, דְּאֵינּוֹן רָזָא דְּאֵין סוּף, וְכִלְהוֹ קִימִין לְיוֹ"ד. וְכָל הֵינִי
 דִּלְתַתָּא, אֶסְתִּימוּ, וְאֶהֱדְרוּ לְהָאִי נְקוּדָה. עַל דָּא כָּל יוּמִין.
 תָּא חֲזִי, כְּמָה אֵית לוֹן לְבִנֵי נְשָׂא לְאַסְתְּמָרָא מַחוּבִּיהוֹן,
 וְלֹא שְׁתַּדְלָא בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן. דְּהָא שְׁבַעָה זְכָאִין
 דְּהוּוּ בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְתַּקְּפוּ בֵּיה בְּקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא בְּלָבָא
 שְׁלִים, וְאֵינּוֹן שְׁבַעָה סְמְכִין דְּעֲלָמָא מְכֻשׁ. בְּיוּמִיהוֹן,
 אֶתְגַּבַּר בְּעֲלָמָא יְמִינָא עַל שְׁמָא לָא. וְיִשְׂרָאֵל עַל עוּבְדֵי

כּוֹכְבִים.

וְכִיּוֹן דְּאַשְׁתְּלִימוּ אֵינוֹן, קָמוּ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא שְׁבַעָה בְּתֵי
 דִּינִין מִמָּשׁ, דְּכָלְהוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, כְּמָה דְּאַתְעָרוּ
 חֲבַרְיָא, דְּלֹא חֲרָבָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד דְּפָלְחוּ שְׁבַע בְּתֵי
 דִּינִין עֲבוּדָה זָרָה, וּדְאָתוּ מְנַהוֹן. וְאַלִּין אֵינוֹן: יִרְבְּעָם בֶּן
 נְבֻט. וּבַעֲשָׂא בֶן אַחֲזִיָּה. וְאַחַאֲב בֶּן עֲמָרִי. וַיְהוּא בֶּן נִמְשִׁי.
 וּפְקַח בֶּן רְמֵלְיָהוּ. וּמְנַחֵם בֶּן גְּדִי. וְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה. הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה טו) אֹמְלָלָה יוֹלְדֵת הַשְּׁבַעָה. דְּאֵ אֶרְעָא
 קְדִישָׁא, דִּילִידַת לוֹן.

תָּא חַיִּי, כִּד בְּרָא לָא עֶבֶד רַעוּתָא דְאַבוּי, עַל אִימִיָּה רַמְיָא
 לְאַלְקָאָה לִיָּה, וְלִדְבְּרָא לִיָּה בְּאַרְחַ מִישָׁר, הֵדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (מִשְׁלֵי לֹא) דְּבַרִּי לְמוֹאֵל מִלְּךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוּ.
 מִאִי אָמוּ. וְדֵאִי בֵּת שְׁבַע אִם שְׁלֵמָה. וְלֹא אָבוּי. מִאִי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּאִיָּה אַתְּפַקְדָּא עַל בֵּיתָא, וְכֹל גְּנִיזִין, וְכֹל מְאִי
 קָרְבָּא בִּידָה אַתְּמַסְרִית, וְאִיָּה בַּעֲיָא לְדְבְּרָא בְּנִהָא בְּאַרְחַ
 מִישָׁר, דִּיעֲבִדוֹן רַעוּתָא דְמַלְכָּא. וְעַל דְּאִיָּה לָא דְבִרַת לְהַנִּי
 שְׁבַע בְּאַרְחַ מִישָׁר, וְלֹא אֲלַקַּת לְהוֹן, אִסְתַּחֲרוּ לְסִטְרָא
 דְּשִׁמְאָלָא, וְשִׁלְטָא שִׁמְאָלָא עַל יְמִינָא, וְאַזְלַת עֲמַהוֹן
 בְּגִלוּתָא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה טו) אֹמְלָלָה יוֹלְדֵת
 הַשְּׁבַעָה.

תָּא חַיִּי, קְדַמָּא דְּהוּה בְּהוּ דְּאִיָּהוּ יִרְבְּעָם, אַתְעָר בְּעַלְמָא
 סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, וְעֶבֶד תְּרִין עַגְלִין דְּהָא עַגְלָא

מִסְטָרָא דְשׁוּר אִיהוּ, דְאִיהוּ בְשִׁמְאֵלָא. וּמַה דְהוּוּ תִירִי. רָזָא
 דְתִירִי חִילִין דְשִׁמְאֵלָא אָתִי מִינֵיהּ. כְּדִין שְׂרִיאַת סִיחָרָא
 לְאַתְפִּנְגָמָא, עַד דְאַשְׁתְּלִימוּ אֵינּוּן ז' מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא. כִּיּוֹן
 דְאִתִּי הוֹשַׁע בֶּן אֵלֶה, כְּדִין אֶתְפִּנְיַמַת סִיחָרָא, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל,
 וּשְׂכִינְתָא עִמָּהוֹן.

מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁבְּעָה סְלִיקַת, וּבְשַׁבְּעָה
 נִחְתַת, בְּשַׁבְּעָה אֶשְׁתְּלִימַת, וּבְשַׁבְּעָה אֶתְפִּנְיַמַת.
 בְּשַׁבְּעָה אֶשְׁתְּלִימַת, כְּדִאֻקִּימָנָא בְּרָזָא דְמַהִימְנוּתָא,
 וְזָכְאִין דְאַחִידֵן בָּהּ, אֲבָרְהָם יַעֲקֹב וְיֹסֵף מֹשֶׁה אֶהְרֹן
 דָּוִד. בְּשַׁבְּעָה אֶתְפִּנְיַמַת הִנֵּי שַׁבְּעָה בְּתֵי דִינִין וְאַתְפִּרְכַת
 מֵאַרְעָא קְדִישָׁא.

דְהָא תִרִיסר בְּגִין רְשִׁיעִין הוּוּ לְהוּ, לְאֵינּוּן ז' בְּתֵי דִינִין.
 וּכְדִין אֵינּוּן י"ב סְמִכִין דְלְעִילָא אֶתְפִּרוּ, אֵינּוּן י"ב
 שְׁבָטִין דְסַחְרָנִי שְׂכִינְתָא, וְיִשְׂרָאֵל אֲזִלוּ בְּגָלוּתָא. אָלָא
 יְהוּדָה דְאֹרִיכוּ לִיהּ, עַד עֵשְׂרָה.

תָּא חַזִי, עַד דְהוּוּ בִירוּשָׁלַם לְתַתָּא, עֵשְׂרָה מְלָכִין רְשִׁיעִין,
 לֹא אֶתְחַרְבַת, וְלֹא אֶסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מִינָהּ,
 וּמִירוּשָׁלַם דְלְעִילָא, דְאִיהִי עֵשִׂירָאָה, וּשְׁבִיעָאָה
 אֶתְקְרִיאַת. וְאֵינּוּן עֵשְׂרָה מְלָכִין דְלְתַתָּא: רַחְבְּעָם. אֲבִיָה.
 יְהוּרָם. אַחֲזִיָהוּ. אַחֲזוּ. מְנַשֶּׁה. אֲמוֹן. יְהוּאֲחָז. יְהוּיָקִים.
 יְהוּיָכִין. וְכַד הָוּה עֵשִׂירָאָה דְבָהוּ בִישׁ וְלֹא אֶתְדַבֵּק
 בְּאֹרִייתָא, כְּדִין יְהִיב אֶתְרָא לְסִטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, לְשִׁלְטָאָה

עֲלֶיהָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם. וּכְדִין שְׂכִינְתָא אִיסְתַּלְקַת, וַיִּשְׁרָאֵל
 דִּהּוּוּ בִירוּשָׁלַיִם גָּלוּ. עַל דָּא כְּתִיב (ירמיה ו) אֹי לָנוּ כִּי פָנָה
 יוֹם, דָּא הוּא חֶסֶד עִילָאָה, דְּאִיקְרִי יוֹם. כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עָרְב,ּ
 דָּא רְזָא דְשַׁמְאָלָא, דְּשָׂרֵי לְשִׁלְטָאָה, דְּהָא מְהַבָּא אֲתֵי חֵילָא
 לְסַטְרָא דְשַׁמְאָלָא.

תָּא חַזִּי, שְׁלֵמָה בְּאַמְצַעִיתָא אִיהוּ, בֵּין סַטְרָא דִימִינָא
 לְסַטְרָא דְשַׁמְאָלָא, וְחֻכְמָתָא דִּילֵיהּ אִיסְתַּלְקַת בְּרְזָא
 דִימִינָא, בְּרְזָא דְמַהִימְנוּתָא, עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. דְּהָא אִימִיָּה
 אֹוּלִיפַת לִיָּה, וּבִיוֹמוֹי קִיָּמָא סִיְהֵרָא בְּאַשְׁלָמוּתָא. בְּגִין דָּא
 כְּתִיב, (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מֶכֶל הָאָדָם דְּאִתְּבַנֵּי בִי מִקִּדְשָׁא.
 וּבְסוּף יוֹמוֹי, שְׂרָיָא סִיְהֵרָא לְאַתְּפִגְמָא, וּכְדִין כְּתִיב, (שם יא)
 וַיַּעַשׂ שְׁלֵמָה הָרַע בְּעֵינֵי ה', וְלֹא מֵלֹא אֲחֵרֵי ה' כְּדוֹד
 אָבִיו. לֹא מֵלֹא דִיִּיקָא, לָא אֲשָׁלִים מַה דְּאִיהוּ חַזִּי לִיָּה
 לְאַשְׁלָמָא כְּלָא בְּתֵר דְּוֹד, דְּאִיהוּ מַאיִנוֹן שְׁבַעָה סְמְכִין, וְלֹא
 מְלִיָּא סִיְהֵרָא, אֶלָּא דְּאִיתְּפִגִּים.

בְּגִין כֵּן, לָא מְנִינֵן לִיָּה, לָא עִם אִינּוֹן שְׁבַעָה זְכָאִין סְמְכִין
 דְּעֲלָמָא, וְלֹא עִם אִינּוֹן דְּמַרְדּוֹ בְּמַאֲרִיָּהוֹן, אֶלָּא אִיהוּ
 בְּאַמְצַעִיתָא, מְסַטְרָא דִימִינָא שְׁלִים, וּמְסַטְרָא דְשַׁמְאָלָא
 פְּגִים.

בְּגִין כֵּן כְּתִיב (מלכים א יא) קָרוּעַ אֶקְרַע אֶת הַמְּמִלְכָה, דָּא
 רְזָא, דְּמְלָכָא בְּזַע פּוֹרְפִירָא דִּילֵיהּ, דְּהָא מְמִלְכָה עֲלֵיהּ
 דְּשְׁלֵמָה הִיא, וְאִמִּיָּה אִיקְרִי, וְדָא פַת שְׁבַע. וּנְתַתִּיָּה לְעַבְדֵּיהּ.

בְּגִין כֶּךָ בְּתִיב, (משלי ל) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ
 גְּבִירָתָהּ. תָּא חַזִּי, הָאִי עֶבֶד לָא אֲתִיְהִיב לִיה מַלְכוּת, אֲלֵא
 מִהָכָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וּנְתִתִּיהָ לְעֶבְדָּךְ, וּכְדִין שְׂרִיא
 שִׁפְחָה לְשִׁלְטָאָה.

תָּא חַזִּי, בְּקַדְמִיתָא בְּתִיב קְרוּעַ, וּלְבַתֵּר אֲקַרְע. קְרוּעַ זְעִיר,
 דְּאִיתְקַרַע מִמִּילָא, בְּגִין דְּהָהוּא שְׁעָתָא שְׂרִיא סִיְהָרָא
 לְאַתְפְּנָמָא. וּלְבַתֵּר אֲקַרְע, דְּאַתְכַּפְּסִיא בְּגִלּוּתָא. וְזִמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאַתְבָּא שְׂכִינְתָא לְאַתְרָאָה, וּלְיִשְׂרָאֵל
 לְאַתְרֵיהּוּ, וּלְאַתְפְּרָעָא מְאִינוּן דְּסַטְרָא דְשִׁמְאָלָא דְעֶאקוּ
 לּוּן. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (עובדיה א) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשִׁפְט. וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים: צְדִיק, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּהַר צִיּוֹן: רְזָא
 דִּימִינָא. לְשִׁפְט אֵת הַר עֲשׂו: רְזָא דְשִׁמְאָלָא.

(* תָּא חַזִּי, הָאִי הַר, ("חילופי גרסאות") לִישְׁנָא דְתַקִּיפּוּ הוּא.
 אִינוּן הָרִים לְעִילָא, וְאַלִּין צְדִיקִים דְּאַחִידִין בְּכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל. וְאַקְרוּן הַר צִיּוֹן. אִינוּן הָרִים דְּסַחְרֵי יְרוּשָׁלַם, בְּגִין
 דְּאִינוּן מְצוּיִינִין וְאַמְרִין הָאִי בְּהָאִי, בְּסַטְרָא דִּיחַוְדָא, לְשִׁפְט
 אֵת הַר עֲשׂו, דְּקַטְרִיגוּ מְקַטְרָנָא מְסַטְרָא דְשִׁמְאָלָא.

בְּהָהוּא זְמַנָּא (עובדיה א) וְהִיתָה לִי מְלֹכָה. בְּקַדְמִיתָא אֲקַרִי
 מִמְלָכָה, בְּגִין דִּינְקָא לְתַרִין סַטְרִין, לִימִינָא
 וּלְשִׁמְאָלָא. וְהִשְׁתָּא מְלֹכָה אֲקַרִי, בְּגִין דִּינְקָא לִימִינָא. הָדָא
 הוּא דְכְתִיב, (הושע ב) וְאַרְשֶׁתֶיךָ לִי לְעוֹלָם. וּבְגִין דְּגִלּוּתָא לָאו
 לְעוֹלָם הוּא, דְּהָא יְתָבָא בְּגִלּוּתָא.

תָּא חַזִּי, דְּסַמִּיד לִיהּ, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּגִין דְּעַד הַשְּׁתָּא
 כַּד יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, שְׂכִינְתָּא עִמָּהוֹן, וּמְלָכָא בְּלֹא
 מַטְרוֹנִיתָא לָאוּ מְלָכָא אִיהוּ. אֲבָל הַהוּא זְמַנָּא, וְהָיָה ה'
 לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.
 כַּד אַתְדַּבְּקַת שְׂכִינְתָּא בְּעַדִּיק, כְּדִין הוּא יַחֲדָא.

דְּהָכִי אֹלִיפְנָא בְּרֻזָּא דְקָרִיאת שְׁמַע, דְּבַעֵי פִרְ נָשׁ לְיַחְדָּא
 לְמַאֲרִיָּה, וְלִקְשָׂרָא קִשְׁרִין דְּמַהִימְנוּתָא בְּרַעוּתָא
 דְּלָבָא. וְכַד מְטִי לְאַחַד, אַבְעֵי לִיהּ לְכוּנָא בְּא' סְתִימָא ב)
 עֲתִיקָא דְכָלָא. וְח', תְּמַנְיָא דְרַגְיִן עֲלֵאִין, מַחְכְּמָה עֲלֵאָה עַד
 צַדִּיק. וְד' רַבְתָּא, אַתְדַּבְּקוּתָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ
 חוּלְקִיָּה דְדוּד, דְּאֶקְרִי עָנִי וְאֶבִּיּוֹן, כַּד אַתְדַּבְּקָא לְאִינוּן
 דְּרַגְיִן דְּלַעֲלָא דְרַמְיִזִּין בְּא"ת. כְּדִין אִיהִי רַבְתָּא וְעֲלָמָא
 כּוּלִיָּה יְנִיק מִינָהּ, וְאִינוּן שְׂדִים, דְּאִינוּן כְּמַגְדָּלוֹת (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ח) אַזְ הָיִיתִי בְּעִינְיִי כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם.

תָּא חַזִּי, הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַתְמָר, כַּד אִיהִי
 בְּגָלוּתָא עִם בְּנֵהָא, בֵּין אוּמִין דְּעֲלָמָא, אֶקְרִי זַעֲרָא,
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם) אַחֻזֹת לָנוּ קִטְנָה. וְכַד יִשְׂרָאֵל
 אַתְדַּבְּקוּ בְּאוּרִייתָא, וְאֶזְלִין בְּאַרְחָ קְשׁוּט, כְּדִין אַתְמַלְיָא,
 וְשְׁלוֹם אַתְחַבֵּר בְּהוּ. אַתִּיבַת אִיהִי וְאַמְרַת, אֲנִי חוּמָה וְשְׂדֵי
 כְּמַגְדָּלוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאַתְחַבֵּר עִמִּי א"ז, וְשְׁלוֹם. א': רֻזָּא
 דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְכָלָא. ז': שְׁבַע דְרַגְיִן. וְשְׁלוֹם: דְּאֶקְרוּן

צָדִיק. בֵּינוֹן דְּהַנִּי דְרַגִּין מִתְחַבְּרִין, כְּדִין אָ"ז הָיִיתִי בְּעֵינָיו
כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם. וּמֵאֵן עֵינָיו. אֵינּוֹן ז' דְרַגִּין דְּאֶקְרוּן עֵינֵי יִי',
פְּנֵי יִי'. וְכִדִּין שְׁלָמָא לְעֻלְמָא, וְשִׁרְיָא טִיבוּ דְעֵתִיקָא בְּאַתְר
דְּדָבָר וְנוֹקְבָא. וּבְגִין כֶּךָ פִּקְד מִשָּׁה בְּאוֹרֵייתָא וְאָמַר, (דְּבָרִים
א) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. לְקִשְׁרָא כְּלָהוּ קְשִׁירִין
דְּמַהִימְנוּתָא.

תָּא תְּנִי, כָּל הַמְּאָרִיךְ בְּאֶחָד מֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מֵאֵי
טַעמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ אֶתְר, דְּכָל יוֹמִין וּשְׁנָיו דְּעֻלְמָא בִּיה
תְּלִיין, בְּרָזָא דְאֵינּוֹן דְרַגִּין דְרַמִּיזִין בְּאֶחָד, וְאֵינּוֹן עֲשָׂרָה,
וְכָלָהוּ חָד, וְאֶתְעָרוּ בִּיה חֲבַרְיָא וְאָמְרוּ וּבְדַל"ת, וְשִׁפּוּר,
בְּגִין דְּהָאֵי אֶתְרָא דְדַל"ת הֵיא, וְלִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ,
וּבְעֵי פִר נָשׁ לְאֶרְכָּא בָּהּ, וְלֹאֲמִשְׁכָּא לָהּ בְּרַכָּאן, מֵאֵינּוֹן
שִׁית סְטָרִין, שִׁית בְּגִין עֲלָאִין עַל יְדֵי דְעֻדִיק.

וְאֵינּוֹן שִׁית סְטָרִין רַמִּיזִין בְּח' בְּרָזָא דְתַמְנֵיָא. שִׁית אֲלִין,
וְתִרִין לְעִילָא חֲכָמָה וּבִינָה, אֲבָא וְאִמָּא לְאוֹסְפָא
וְלֹאֲכַלְלָא לָהּ לְעִילָא, וְלִמְיָהּ לָהּ בְּרַכָּאן מֵאֲבָא וְאִמָּא
עֲלָאָה. דְּהָא לָא שִׁרְיָא טִיבוּ דְעֵתִיקָא, אֲלָא בְּאַתְר דְּשְׁלִים,
בְּאַתְר דְּאֶשְׁתַּכַּח דְּבָר וְנוֹקְבָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים
א) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּפִלְךָ שְׁלָמָה וְגו', בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ
וְגו', בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ דְּיִיקָא.

וְעַל דָּא אָמְרוּ וּבְלָבָד שְׁלֹא יַחֲטוּף בְּחִי"ת, אֲלָא בְּעֵי
לְאֲמִשְׁכָּא בְּרַכָּאן מֵאַתְר עֲלָאָה דְכָלָא, וְלֹאֲרַקָּא

בְּאֵינּוֹן שְׂוִית בְּנִין. לְבָתֵּר לְהֵאֵי בֵּת, דְּלִית לָהּ אַחְסָנָא בְּבֵית
 אֲבוּהָ וְאִמָּא, אֶלָּא הֵאֵי בְּרָא. וּמִכָּאֵן אֹלִיפְנָא, דְּבָרָא יָרִית
 לְאִבָּא וּלְאִמָּא, וּבְרֵתָא לָא. אֶלָּא דְאִית לָהּ מְזוּנֵי מִן בְּרָא.
 אֶלָּא בְּעֵי לְאַרְכָּא בְּהֵאֵי דל"ת.

וּתְמִן אָמְרִי, כַּמָּה בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַרְכָּא בָּהּ. כְּשִׁיעוּרָא
 דִּימְלִיךְ יָתָה לְעִילָא וּלְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע זְוּוּיִן דְּעֶלְמָא.
 רְזָא דְשִׁית סְטָרִין עֶלְאִין, דְּכֻלְהוּ אֶתְחַבְּרוּן עִמָּה, וְלָא
 יִתְפָּרְשׁוּן לְעֶלְמִין. וְכַד בַּר נָשׁ מְאִרִיךְ בְּהֵאֵי, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין
 וּשְׁנֵין עֶלְאִין, מוֹסְרִין בְּרֵכָאֵן עַל רִישִׁיהָ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָרִי לִיהָ, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
 אֶתְפָּאֵר.

תָּא חֲזִי, כְּלָלָא דְאֹרְיִיתָא בְּהֵאֵי קְרָא רְמִיזוּן, וּכְלָלָא דְכָל
 אֵינּוֹן אֲמִירָן, דְּאֶתְבְּרִי בְּהוּן עֶלְמָא, בְּאַחַד רְמִיזוּן. הֲדָא
 הוּא דְכֻתִּיב, (איוב כג) וְהוּא בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וְנִפְשׁוּ אֹתָהּ
 וַיַּעַשׂ. וּבְהוּן אֶתְבְּרִי עֶלְמָא. וְעַל דָּא תְנִינָן, בְּעֶשְׂרָה מְאֻמְרוֹת
 נְבָרָא הָעוֹלָם וְכוּ'. וְאוּקְיָמָנָא דְכֻלְהוּ י', וּכְלָהוּ כְּלִילָן בְּקָרָא
 קְדָמָא דְאֹרְיִיתָא.

(* י (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
 רֵאשִׁי תִיבוֹת אַהוּ"ה, דְּבִיה אֶתְבְּרִיאָו שְׁמִיא וְאַרְעָא.
 א"ה, בִּיה אֶתְבְּרִיאָו *שְׁמִיא. ו"ה, בִּיה אֶתְבְּרִיאָת אַרְעָא,
 וְכָל מַה דְאִית בָּהּ. וְהוּא יְהִיב תִּיאֻבְּתָא בְּכָל אֵילָנִין
 וְעֶשְׂבִין דִּי בְּאַרְעָא. וְהוּא מַה דְאֻמְרוּ, אֵין לָךְ עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב

מִלְמַטָּה שָׁאִין עָלָיו מִלְאָךְ מִלְמַעְלָה שְׁמֶכָה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ
גְּדֹל. שְׁנַאֲמַר (?איוב לח חסרות אותיות מ-א עד מ) הַיְדַעְתָּ חֲקוֹת שָׁמַיִם
אִם תֵּשִׁים מִשְׁטָרוֹ בְּאָרֶץ.

תָּא חֲזִי, בְּתִיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם, וּכְתִיב (שם)
וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דְּהָאִי אוֹר דְּלִתְתָּא, כַּד
נְהִיר, נְהִיר מִחִילָא דְאִתְיְהִיב לִיה מִטּוֹב דְּלַעֲיָלָא.

וּבְגִין כַּד מְנִין יְמוֹת הַחֲמֶה שְׁס"ה, מְאִי טַעְמָא שְׁבוּעִין
מְנַהוּן, לְקַבֵּיל הָאִי דְרִגְא דְעַדִּיק, דְּאִיקְרִי טוֹב, וְאִיהִי
שְׁבִיעִי, וַיִּנִּיק מִנִּיהָ הָאִי שְׁמִשָּׁא דְלִתְתָּא, שְׁבַע שְׁבוּעִין שְׁבַע
זְמַנִּין, לְקַבֵּיל שְׁבַע שְׁבוּעִין שְׁבַע זְמַנִּין, דְּאִיהוּ יְנִיק מְאִיפָא
עִילָאָה, דְּאִיקְרִי יוֹבֵל. וְלְקַבֵּלָא שְׁנֵי יוֹבֵל דְלִתְתָּא.

אֲשַׁתְּאָרוּ מִשְׁס"ה כ"ב יוֹמִין, לְקַבֵּל כ"ב אֲתוּוֹן דְּאוֹרֵייתָא,
דְּעֲלָמָא תַּתָּאָה אֲתַקְנִים עֲלֵיהוּ, דְּהָא צַדִּיק
דְּלַעֲיָלָא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב אִיתְקַרֵי. וְכַד אֲשַׁתְּלִימוּ אֵינּוֹן שְׁס"ה
יוֹמִין, תְּיִיבִין תְּנַיִנּוֹת לְקַבֵּלָא מִהָאִי דְרִגְא דְטוֹב, דְּהָאִי
דְרִגְא, וְכֹל אֵינּוֹן שְׁבַע דְרִגִין עִילָאִין, תְּיִיבִין תְּנַיִנּוֹת
לְקַבֵּלָא מִן אִיפָא עֲלָאָה.

וְהָאִי דְרִגְא דְסִיְהָרָא דְשִׁלְטָא בְּלִילֵיָא, יְנַקָא מִהָאִי דְרִגְא
דְּאִיתְקַרֵי צַדִּיק. וּבְגִין דְּהָהוּא צַדִּיק אֲמַלִי לָה מִהָהוּא
תְּפַנּוּקִין עִילָאִין, וַיִּנַּקָא מִנִּיהָ, אִיקְרִי סִיְהָרָא. דְּכַמָּה דְּהָאִי
סִיְהָרָא תַּתָּאָה, לִית לָה נְהוֹרָא מְגַרְמָה, אֲלָא מְאִי דְאִתְיְהִיב
לָה מִן שְׁמִשָּׁא. הַכִּי נָמִי הָהוּא דְרִגְא דְלַעֲיָלָא.

וְהָאֵי דְרִגְא אִיקְרִי יַמָּא דְחֻכְמָתָא לְעִילָא, וְקִיַּיְמִי תְרִיסַר שְׁבַטִין עִילָאִין קִדִּישִׁין. תְּלָתָא לְצַפּוֹנָא. וְתְלָתָא לְדְרוֹמָא. וְתְלָתָא לְמַעְרָבָא. וְתְלָתָא לְמַדִּינְהָא. וַיַּמָּא דְחֻכְמָתָא עַלֵּיהּוּ. וְלִקְבִלְיָהוּן לְתַתָּא, תְרִיסַר שְׁבַטִין, קִיַּיְמִין סַחְרֵי מַדְבְּחָא, כִּי הָאֵי גְוּוֹנָא. וְלִקְבִל הָאֵי דְרִגְא, עֶבֶד שְׁלָמָה יַמָּא לְתַתָּא, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עָשָׂר בָּקָר.

וְהָאֵי יַמָּא דְלְעִילָא, מָאֵי טַעְמָא אִיקְרִי יָם. אֶלָּא בְּגִין הֵהוּא דְרִגְא דְעַדִּיק, דְאִמְלִי לְהָאֵי יָם, אִיקְרִי יוֹם, דְכַתִּיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם. וְכַתִּיב (תהלים צז) אֹר זָרַע לְעַדִּיק. וְהָאֵי נְהִיר בְּרִזָּא דְוָיו דְשִׁמָּא קִדִּישָׁא, דְבִיָּה אִמְלִי לְהָאֵי יָם, דְאִיקְרִי ה"א תַּתָּאָה, בְּתַרְאָה דְשִׁמָּא קִדִּישָׁא.

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם. כָּל: דָּא דְרִגְא דְעַדִּיק, דְאִיקְרִי כ"ל, בְּגִין דְכָל תַּפְּנוּקִין מֵיָּה נִפְקִין. הַנְּחָלִים: אֵינּוֹן חֲמֵשׁ דְרִגִּין, דְעַמִּיָּה הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, לְמַמְלִי לָהּ.

וְהָאֵי דְרִגְא אִיקְרִי בַת שֶׁבַע, וְכַד נְהִיר הָאֵי עַדִּיק לְהָאֵי דְרִגְא, בְּרִזָּא דְשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמַנִּין, כְּדִין שְׁמִשָּׂא תַּתָּאָה נְהִיר, בְּרִזָּא דְשֶׁבַע שְׁבוּעִין שֶׁבַע זְמַנִּין לְסִיְהָרָא.

בְּגִין כַּד, שְׁנַת הַלְּבָנָה שְׁנ"ה יוֹמִין. מָאֵי טַעְמָא שְׁבוּעִין מְנַהוּן, לְקַבִּיל הָאֵי דְרִגְא שְׁבִיעָאָה, יַמָּא עִילָאָה דְנְהָרָא מַעַדִּיק, בְּמ"ט שְׁבוּעִין נְהוּרִין עֶלְאִין, אֲשַׁתְּאָרוּ תְרִיסַר יוֹמִין לְחוּשְׁבֵן שָׁנָה. לְקַבִּיל תְרִיסַר שְׁבַטִין דְסַחְרֵי

הַאִי יָמָא, לְמַטְר מַטְרַת מְשַׁכְנָא, בְּתַרִּיסַר תְּרַעִין עֲלָאִין,
 דְּאִית בִּירוּשָׁלַם עֲלָאָה. וְאוּרְחָא דְאַנּוּן תְּרַעִין, יִנְקִין אִינוּן
 שְׁבַטִין, מֵאִימָא תַתָּאָה, כָּל חַד לְסַטְרִיָה, כְּדַחְזִי לִיה, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל מח) שֶׁעַר יְהוּדָה אָחַד.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מג) כָּל הַנְּקָרָא בְּשִׁמִּי, דָּא דְרַנָּא דְעַדִּיק,
 דְנִהִיר בְּחִילָא דְשָׁמִיָה. וְלְכַבּוּדִי בְּרֵאֲתִיו, לְאַנְהָרָא
 לְהַהוּא אֲתֵר דְאַקְרִי כְבוֹד בְּרֵאֲתִיו. וְדָא יָמָא דְחַכְמָתָא,
 דְאַקְרִי כְבוֹד ה', דְאַתְגְּלִי בְּמִשְׁכְּנָא. יַעֲרַתִּיו, דָּא רְזָא דִיּוֹם
 דְלַתְתָּא, דְאִיהוּ לְקַבֵּל כָּל דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מה)
 יוֹצֵר אוֹר. וְהֵאֵי עַדִּיק לְעִילָא לֹא כְּתִיב בֵּיה יַעֲרָה, עַד
 דְאַתְגְּלִי עֲבִידְתִּיה לְתַתָּא, וְנִהִיר עֲלָמָא תַתָּאָה מִנִּיה.

אַף עֲשִׂיתִיו, דָּא סִיְהָרָא לְתַתָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם)
 וּבוֹרָא הַשֶּׁדֶךְ. כַּד אִיתְחַבְּרוּ, כְּדִין עוֹשֶׂה שְׁלוֹם, שְׁלָמָא
 לְעֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
 אֶחָד. כְּדִין יְחוּדָא דְלַעֲיָלָא, יְחוּדָא לְתַתָּא, שְׁלָמָא לְעִילָא
 שְׁלָמָא לְתַתָּא.

כְּנֻנָּא דָּא, יוֹסֵף לְתַתָּא, דְהוּא אֶחֶיד בְּעַדִּיק דְלַעֲיָלָא, כַּד
 אִישְׁתַּלִּים לְתַתָּא, אוֹסִיף שְׁלָמָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין,
 וּבְכָל יוֹמִין עִילָאִין. כְּתִיב הָכָא, (שם לט) וַיְהִי כַּד בָּרָה אֵל יוֹסֵף
 יוֹם יוֹם, וּכְתִיב הָתָּם, (תהלים סח) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם. כַּד לֹא שָׁמַע
 לָהּ יוֹם יוֹם, כְּדִין יוֹמִין עִילָאִין בְּשְׁלָמָא וּבְרַכְתָּא בְּכֻלְהוּ
 עֲלָמִין.

(בראשית ו) וַיֹּאמֶר ה' אֲמַחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
הָאָדָמָה. לֹא־אֶפְקָא אָדָם דְּלֵעֵילָא, וְאִי תִימָא אָדָם
דְּלִתְתָא בְּלַחֲדוּי. לָאו לֹא־אֶפְקָא כָּלָל, מִשּׁוּם דְּלֹא קִיִּים דָּא
בְּלֹא דָא.

וְאַלְמְלֵי חֲכָמָה סְתִימָאָה דְּכִלָּא, כִּלָּא אֶתְתַּקֵּן בְּמַרְיָשָׁא,
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) אֲנִי חֲכָמָה שְׁכֵנְתִי
עָרְמָה. אַל תִּקְרִי שְׁכֵנְתִי, אֶלָּא שְׁכֵנְתִי. וְאַלְמְלֵא הָאִי, לָא
קָאִים עָלְמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם א) ה' בְּחֲכָמָה יָסַד אָרֶץ.
וּכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

(בראשית ה) וַיּוֹלֶד בְּדָמוֹתָו כְּעַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת,
אוֹלִיפְנָא מְהָכָא, דְּאַחֲרַנִּין לָא הוּוּ בְּדִיוֹקְנָא
דִּילִיָּה, וְדָא הוּא בְּדָמוֹתָו כְּעַלְמוֹ, אֶתְעַבִּיד בְּתִיקוֹנָא דְּנוֹפָא,
וּבְתִיקוֹנָא דְּנִפְשָׁא, בְּאוֹרַח מִישָׁר בְּדָקָא יָאוּת. תָּא חַוִּי,
נְחֹשׁ אִשְׁלִי זִוְהָמָא בְּחֹה, וְהָהוּא זִוְהָמָא מְכַשְׁפָּשָׁא הָוָה
בְּמַעְהָא, וְלֹא יָכִיל לֹא־עֲשִׂירָא.

בְּגִין דְּעַד לָא חָטָא אָדָם, הוּוּ אֶתְוֹן דְּאַלְפָּא בִּיתָא מִתְתַּקֵּן
בִּיה, וּמִתְעִירִין בִּיה בְּהָאִי עָלְמָא, בִּיּוֹן דְּמָטָא לְכַ"ף
דְּאֶתְתַּקֵּנוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, בְּחַבִּיבוּ בְּגִנְתָּא, וּמִלְּאֲכִי עֵילָאִי
קַמְיָהוּ, וּמִיד אַבְּאִישׁ לְסַמְאֵל בְּרַקִּיעָא, וּנְחַת רְכִיב עַל נְחֹשׁ
תַּקִּיָּה, וְאַתְחַוִּי קַמְיָה, מִיד אֶתְעַרְבוּ אֶתְוֹן.

בְּדִין אֶתְחַבֵּר סַמְאֵל בְּהָהוּא נְחֹשׁ, וְאַתְעַבִּידוּ חָד, וּנְטָלוּ
אֶתְוֹן, וְעַבְדוּ מִתְּמָן וּלְהֵלָּאָה אוּמְנוֹתָא בִּישָׁא,

בְּאַתְּוֹן ע"ד עי"ד, וְהֵינּוּ ע"ץ, וְצִדּוֹ לֹזֶן בְּפִתּוּיָא בִישָׂא,
וְעָבְדוּ אוּמְנוֹתָא יְתִיר בְּאַתְּוֹן ק"ר, אוּמְנוֹתָא דִּשְׁקָרָא, בְּגִין
דְּאַהֲדָרְזִן לְאַתְּהֶפְכָּא אַתְּוֹן בְּאוּמְנוֹתָא בִישָׂא, קו"ף דְּלֹא
יָכִיל לְקַיְיֵמָא, דְּלִית לִיה רַגְלִין, בְּקוּפָא קַמִּי בְּנֵי נֶשֶׂא לִית
לִיה קִיּוּמָא. רי"ש רע. אֵלִין אַתְּהֶפְכּוּ בְּאוּמְנוֹתָא בִישָׂא, עַד
דְּנַפְלֵי אָדָם וְאִיתְתִּיה.

וּבְאַלִּין אַתְּוֹן ק"ר אוּלִידוּ בְּגִין, וְלֹא בְּקִיּוּמָא. זוּהֶמָּא דְּנַחֲשׁ
דְּאַשְׁתַּאיב בְּחֹה, מֵהֵהוּא זוּהֶמָּא אַתְּיִלִּיד קִין. וּבְגִין
כֶּךָ אַשְׁתַּכַּח קְטוּלָא, בְּגִין דְּנַחֲשׁ אוּמְנוֹתָא דִּילִיה קְטוּלָא
הוּא, וְאַתְּעַכְּבוּ אַתְּוֹן עַד הַכָּא.

בְּשַׁעֲתָא דְּתַב אָדָם בְּתִיבְתָא, וְאַהֲדָר כְּמִלְקָדְמִין לְשַׁמְשָׂא
בְּנוֹקְבִיה, מַה בְּתִיב, וְיִוֹלַד בְּדַמּוֹתוֹ כְּעַלְמוֹ, דְּדָא
הוּא מְתִיקוּנָא דְּגוּפָא וְרוּחָא בְּדָקָא יָאוֹת, וּבְתִיב (קהלת ח) יֵשׁ
הַבֶּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, וְאַהֲדָרוּ אַתְּוֹן לְשִׁירוֹתָא דְּשִׁי"ן
תִּיו, דְּבְתִיב * (בראשית ד) כִּי שָׂת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת
הַבֶּל. שֵׁת הָוָה בְּעַלְמִים וּדְמּוֹת. דְּקַדְמָא לָאו הָבִי, וּמֵהַכָּא
אַתְּבְּנֵי עַלְמָא בְּגוּוּנָא אַחֲרָא דְּאַלְפָא בִּיתָא, קִינֵן מֵהֵלְלָא ל
יְרֵד, אַתּוּסְפֵּי אֵת לְתַקְנָא עֶקִימָא.

סְדוּרָא דְּעַלְמָא, בְּשַׁבַּע קְטָרִין סְגֻלָּנִין. שַׁבַּע אַרְצוֹת אֵינּוּן,
דָּא לְעִילָא מִן דָּא. כְּמָא דְּאֵינּוּן שַׁבְּעָה רְקִיעִין, דָּא
לְעִילָא מִן דָּא. וְאֵינּוּן: אַרְיָן. אַדְמָה. אַרְקָא. גֵּיא. נְשִׂיָה. עֵינָה.
תַּבֶּל. לְעִילָא מִכְּלָהוּ, תַּבֶּל, דְּבְתִיב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹּט

תָּבֵל בַּצֶּדֶק.

כִּד נִפְק אָדָם מִגֵּנְתָא דְעֵדֶן, וְאֶתְתְּרַךְ מִתַּמָּן, אֶתְרַמִּי לְהֵהוּא
 דְּאִיקְרִי אֶרֶץ. דְּאִיהוּ אֶתְר חֲשִׁיד, דְּלִית תַּמָּן גְּהִירו
 כְּלוּם, וְלֹא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם, כִּיּוֹן דְּאָדָם עָאל תַּמָּן, דְּחִיל דְּחִילו
 סִגִּי, וְלֹהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, הָוָה מְלַהֵטָא גּוֹ סְטָרִין, גּוֹ
 הֵהוּא אֶרֶץ.

כִּיּוֹן דְּנִפְק שִׁבְתָּ, וְהִרְהַר בְּתִשׁוּבָה, אָרִים לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְסָלִיק לִיה לְהֵהוּא אֶתְר דְּאִקְרִי אֲדָמָה, דְּכִתִּיב
 (בראשית א) וַיִּשְׁלַחֵהוּ יְיָ אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה.
 בְּהַאי אִית גְּהִירו דְּנִהִיר, וְדִיוֹקְנִין דְּכּוֹכְבֵיָא וּמַזְלֵי.

וְתַמָּן צִיּוּרִין דְּבְנֵי נֶשְׂאָ עֵילָאִין, גּוֹבְרִין דְּנִפְקוּ מֵאָדָם
 קְדָמָא, בְּמֵאָה וּתְלָתִין שָׁנִין, דְּקָא הָוָה מְשַׁמֵּשׁ
 בְּרוּחֵי נּוֹקְבֵי. וְאִינּוֹן עֲצִיבִין תְּדִיר, וְלִית בְּהוּ חֲדוּה, וְאֵלִין
 מְשַׁטְטֵי וְנִפְקֵי לְעֵלְמָא דָּא, וּמִתְהַפְּכִין לְסְטָרָא בִישָׂא,
 וּמִתְדַרְזִין תַּמָּן, וְעֵלְאִין צְלוּתָא, וּמִתְיִישְׁבִין בְּדּוּכְתֵיהוּ תַּמָּן.
 וְזֵרְעִין זֵרְעִין וְדָרְכִין וְאֶכְלִין. וְחֲטִין לִית תַּמָּן, וְלֹא חַד מְשַׁבַּע
 זִינֵי תְבוּאָה. בְּהַאי אֶתְר, אֶתְיִלְדוּ קִין וְהָבֵל.

כִּיּוֹן דְּחֲטָא קִין, אַחִית לִיה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהֵהוּא אֶתְר
 דְּאִיקְרִי אֶרֶץ, דְּכִתִּיב (שם ד) הֵן גִּרְשַׁת אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל
 פְּנֵי הָאֲדָמָה, מֵהֵהוּא אֶתְר דְּאִקְרִי אֲדָמָה. וְהִיִּיתִי נֶע וְנָד
 בְּאֶרֶץ, בְּגִין דְּתַמָּן אֶתְדַחֵיָא וְאֶתְתְּרַךְ, וְהָיָה כָּל מוֹעֲצֵי
 יְהִרְגֵנִי, הֵהוּא לֹהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת.

וְהָיָה דְחִיל וְהִרְהַר בְּתִשׁוּבָהּ, וְסָלִיֵק לִיָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְאַרְקָא, וְהָיָה תַמָּן, וְאוֹלִיד בְּנִין. וּבְאַרְקָא אֵית גְּהִירו
 דְגְּהִיר מִגּוֹ שְׁמִשָּׂא. וְזָרְעִין זָרְעִין, וְנִטְעִין אֵילָנִין, וְלִית תַּמָּן
 חֲטִיין, וְלֹא מְאִינוּן שְׁבַע זַיְנֵי תְבוּאָה.

כָּל אֵינוּן דְתַמָּן, אֵינוּן מִתּוֹלְדוֹת קִינ, וְאֵינוּן בְּתָרִין רִישֵׁין,
 מִנְהוּן גְּבָרִין עֵילָאִין, וּמִנְהוּן זְעִירִין. לִית לְהוּ דְעֵתָא
 שְׁלִים כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׂא דְהֶכָא. זָכָאִין אֵינוּן לְזֻמְנִין. וְלְזֻמְנִין
 אֲהִדְרִין לְסִטְרָא בִישָׂא, וּמוֹלִידִין וּמִיִּיתִין כְּשָׂאָר בְּנֵי נֶשֶׂא.
 אָדָם הָוָה בְּאֲדָמָה, עַד דְּאוֹלִיד שֵׁת, וּמִתַּמָּן סָלִיֵק לְעֵילָא,
 אַרְבַּע דְּרָגִין מִקִּינ. וְסָלִיֵק לְהֵאִי אֲתֵר דְּאַקְרֵי תַבְל,
 כִּיּוֹן דְּסָלִיֵק סָלִיֵק לְאַתֵּר בֵּי מִקְדָּשָׁא. וְתַבְל דָּא עֵילָאָה עַל
 כְּלָהוּ דְרָגִין, דְּאַקְרֵי בְּאֵינוּן שְׁמֵהוּן דְּהָוָה דִּינִירִיה בְּהוּ. אַרְיָן
 אֲדָמָה הֵכִי אַקְרֵי.

דְּלִיג אָדָם תְּלַת דְּוֹכְתֵי, גִּי"א נֶשֶׂא"ה עִי"ה. גִּיָּא אִיהוּ אֲתֵר,
 בְּדוּכְתָא סִגִּי כְּהֵאִי פּוֹתֵיָא וְאוֹרְכָא דְגִיָּהֲנָם. בְּגִי"א
 וּנֶשֶׂא"ה וְעִי"ה, אֲתַבְּדֵרוּ אֵינוּן דְּבָנוּ מִגְּדָלָא, וְאוֹלִידוּ תַמָּן.
 עַל דְּאַרְגִּיזוּ לְמַלְכָּא עֵילָאָה קְדִישָׂא, בְּגִין דָּא קָרִיב לְנוֹרָא
 דְּדָלִיק. תַּמָּן אֵית בְּנֵי נֶשֶׂא בְּכָל יְקִירוּ, בְּעוֹתֵרָא וְעַפְרוֹת
 זָהָב, וְאַבְנֵין יְקִירִין, מָאן דְּעָאֵל תַּמָּן וְהוּא מִהֶכָּא מִתַּבְל,
 בְּחִמִּידוּ דְהֵהוּא עוֹתֵרָא יְהִבִין לִיָּה, וְנִחִית לְזֻמְנִין לְדוּכְתָא
 דְּאַקְרֵי נֶשֶׂאִיה, בְּגִין דִּיִּתְנַשִּׂי מִתַּמָּן, וְנִחִית לְהֵאִי גִיָּא, דְּלֹא
 יָדַע אֲתֵר דְּהוּא מִתַּמָּן.

גַּי"א, דָּא הוּא בְּאִמְצָעוֹת דְּעִילָא וְתַתָּא, דָּא אִקְרִי גַי בְּן
הַנֶּגֶם, וּרְצוּעָה חָדָא נִפְקָא מִתַּמָּן לְעִילָא לְהַאי תַּבְל, וְאִקְרִי
אוּף הַכִּי גַי בְּן הַנֶּגֶם. וְתַמָּן פִּתְחָא דְּגִי הַנֶּגֶם. וְאִינוּן בְּנֵי
אַנְשָׁא דְּתַמָּן, בְּגִין דָּא כְּלָהוּ יְדַעֵי בְּחַרְשִׁין וְחִכְמָאן. וְתַמָּן
זְרַעֵי וְנִטְעֵי אֵילָנִין. וְלִית תַּמָּן חֲטִיין, וְלֹא חַד מִשְׁבַּעַה מִינֵין.
בְּנִשְׂיָ"ה אִית בְּנֵי נֶשֶׁא קְטוּעִין זְעִירִין, וְלִית לְהוּן חוּטְמִין,
בַּר תִּרִין נוֹקְבִין, דְּנִפְקָא בְּהוּ רוּחָא. וְכָל מַה
דְּעַבְדִּי מִיַּד מִשְׁתַּבְּחִי. וְעַל דָּא אִיקְרִי נִשְׂיָה. וְזְרַעֵי וְנִטְעֵי
אֵילָנִין, וְלִית תַּמָּן חֲטִיין, וְלֹא מִשְׁבַּע זֵינֵי.

צִיָּה, הוּא אֶתֶר כְּשָׁמִיָּה, בְּיַבִּשְׁוֹתָא בְּכָלָא. תַּמָּן בְּנֵי נֶשֶׁא
שְׁפִירָן בְּחִיזוּ. וּמַגּוּ דְּהַהוּא צִיָּה, כַּד יְדַעֵי אֶתֶר
דְּמִקּוּרָא דְּמִיזִין נִבְעִין, עָאֲלִין תַּמָּן. וְלִזְמַנִּין דְּסִלְקִין מַגּוּ מִיזִין,
לְהַאי תַּבְל. וְאִינוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא יִתִּיר מִבְּנֵי נֶשֶׁא אַחֲרָנִין,
וּבִינֵיהוּ דִּיּוֹרִין טָבִין, וְעוֹתָרָא סְגִי. וְזְרַע זְעִיר, מַגּוּ יַבִּשְׁוֹתָא
דְּהַתָּם, וְנִטְעֵי אֵילָנִין וְלֹא מִצְלִיחִין. וְתִיאוּבְתָא דְּלְהוּן לְבֵי
נֶשֶׁא דְּהַכָּא.

וּמִכְּלָהוּ לִית דְּאִכְלִי נֶהְמָא, בַּר אֵלִין דְּהַכָּא בְּתַבְל. דְּהַא
לְעִילָא מִכָּל אֵלִין תַּבְל, דְּכִתִּיב וְהוּא יִשְׁפֹּט תַּבְל
בְּצֶדֶק. כְּגוֹוֹנָא דְּכָל אֵלִין אֲרַעָאן, אִית בְּהַאי תַּבְל. וְכָל אֵלִין
שְׁמָהֶן אִית בְּהוּן אוּף הַכִּי, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה. אִית הַכָּא
אוּף הַכִּי כְּגוֹוֹנָא דְּהַהוּא דּוּכְתָא דְּלְתַתָּא, וְכָל אֵלִין בְּדִיּוֹרִין
דְּבֵי נֶשֶׁא, מִשְׁנַיִן אֵלִין מֵאֵלִין, דְּכִתִּיב (תהלים קד) מָה רַבּוּ

מַעֲשֵׂיךָ ה'. עַד כָּאן.

תִּנְנָן, בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי נֶתָן
אוֹמְרִים, בְּמֵאֲמַר אֶחָד נִבְרָא, וְאִיזְהוּ. דְּכַתִּיב (תהלים לג)
בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. וְרַבִּי אֲבָא אָמַר, דְּכַתִּיב כִּי הוּא אָמַר
וַיְהִי הוּא עֲוֵה וַיַּעֲמֹד, אָמִירָה אַחַת בְּלִבָּד.

ר' אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא זֶה וְלֹא זֶה, אֲלָא בָּאוֹת אַחַת נִבְרָא
הָעוֹלָם, בְּלֹא אָמִירָה. דִּתְנַיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אוֹת
אַחַת נָטַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁמוֹ, וּבָאוֹתוֹ הָאוֹת נִבְרָא.
וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאִי דְכַתִּיב, (שמות טו) מִי כַמְלֶכָה
בְּאֵלִים ה', שְׂיוֹכֵל לְבְרָא אֶת הָעוֹלָם.

אֲלָא מִשְׁמַע בַּה"א נִבְרָא הָעוֹלָם, בָּאוֹת אַחַת מִמֶּשׁ, וּבְמֵאִי
נוֹקִים (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי וְגו'. ד (שם לג) בְּדַבַּר
ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ. אֲלָא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְאַחֲזָא לְעֻלְמָא
דְּהָא אֲתַבְּרִי הָוָה, וְלֹא הָוָה מִתְּגַלְיָא, וְאַעֲשְׂרִיד כָּל חַד וְחַד
לְאַתְגַּלְיָא, לְאַפְקָא כָּל חַד וְחַד עוֹבְדוֹי וְחִילוֹ דְּאִיתְחַזִּי לֵיהּ.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְכָל תּוֹלְדוֹתֵיהֶם, בְּרַנַּע
אֶחָד נִבְרָאוּ, בְּשַׁעָה אַחַת נִבְרָאוּ, וּבְיוֹם אֶחָד נִבְרָאוּ,
דְּכַתִּיב (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם
בְּיוֹם עֲשׂוֹת י"י אֱלֹהִים, בָּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִמֶּשׁ, בָּאוֹתָהּ שַׁעָה
מִמֶּשׁ, וְאוֹתוֹ רַנַּע מִמֶּשׁ.

וְתַנַּיָא, אָמַר רַבִּי אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קֳדָם שִׁבְרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הָיָה הוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה

בְּדַעְתּוֹ לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם, וּבְרָא קֶדֶם אֶלֶף עוֹלָמוֹת,
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ח) הָאֵלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה. וְאַחַר כֵּן בְּרָא
עוֹלָמוֹת אַחֲרֵים, לְהוֹדִיעַ שֶׁהַכֹּל נִגְדָּהוּ בְּאֵין.

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי חֵיִיא, לָמָּה אֶלֶף רֵאשׁוּנָה בְּאוֹתִיּוֹת. מִפְּנֵי
שֶׁבִּתְחִלָּה בְּרָא אֶלֶף עוֹלָמוֹת, שֶׁקֶדְמוֹ לְשֶׁאֵר
עוֹלָמוֹת, וְאַחֲרָיו בִּי"ת, שֶׁהוּא
בְּנֵין שָׁמַיִם וָאָרֶץ. רַב הוּנָא אָמַר, בִּתְחִלָּה כִּסָּא הַכְּבוֹד.
שֶׁכְּתוּב בּוֹ, אֶלֶף אֲלֶפִין יִשְׁמְשׁוּנָה, וְאַחֲרָיו שֶׁאֵר הַמַּלְאָכִים,
וְהָאָרֶץ, שֶׁהֵם בֵּית הָעוֹלָם. וְאַחֲרָיו גִּימְנָא לֶן, גֵּן עֵדֶן, שֶׁהוּא
גְּמוּל הַעֲדִיקִים. וְאַחֲרָיו דַּל"ת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁנֶּרְכַּב בְּדוֹ
רוּחוֹת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי זְרִיקָא, קִלְטִיפִין דִּירוּקִין, הָוָה
מִסְחַר עַל תְּהוּמָא, וְתֵהוּמָא הָוָה סָלִיק וְנַחֲתָה, וְאֵת
אַחַד הָוָה פָּשִׁיט בְּתַלְתּוּ זִיווּיִתִּיהָ עַל תְּהוּמָא, וְתֵהוּמָא
שְׂכִידָה. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לָאוּ מִהֲכָא מִשְׁמַע, אֶלָּא מִהֲכָא, דְכְּתִיב
(תהלים עז) רָאוּךְ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךְ מַיִם יַחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ
תְהוּמוֹת.

וְהֵינּוּ דְתַנּוּן, אֶלֶף עֶלְמִין הָווּ עַד דְּלֹא אַתְּבְּרִי עֲלָמָא, וְזִיו
יְקָרִיָּה הָוָה מִתְּפַשֵּׁט וּבְרָא עֲלָמִין, וְסַתִּיר לִזְנוּן, עַד
דְּסָלִיק בְּרַעוּתָא קַמִּיהָ לְמַבְרִי הַאי עֲלָמָא, וְהוּא שֶׁעֲתָא
אַתְּפַשְׁטוּ תְרִין אַתְנוּן מִשְׁמִיָּה, וְקַיִים לִזְנוּן, וְתִרִין אַחֲרָן

אֶתְגַּלִּיפוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, חַד גּוּ חַד. גְּלִיף חַד, וְאֶתְחַזֵּר תְּלַת. וְגַלִּיף חַד אַחֲרָא, וְאֶתְחַזֵּר תְּרִין. עַד דְּסִלְקוּ עֲשָׂרָה. אֶתְפְּלִיגוּ אִינוּן עֲשָׂרָה, וְאֶתְחַזֵּרוּ לְתַלְתִּין וְתְרִין. וְאִינוּן תְּלַתִּין וְתְרִין שְׁבִילֵי דְחֻכְמָתָא. אֵלִין אֶתְפְּלִיגוּ בְּגִילּוּפֵיהוּ לְעֲשָׂרָה, וְאֶתְחַזֵּרוּ לְמ"ב. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מָאן דִּישְׁנַח יִשְׁנַח בְּבִיעֵתוּתָא דְלִבָּא, יִסְתִּים, וְלִית דְּפִתְחִין לִיהּ. וְעַל הַאי כְּתִיב (זִישְׁעִיָּה מִב פַּעֲמִיִּים ב) אֲנִי י"י הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלִתִּי לְפַסְיָלִים. וְכְתִיב (שְׁמוֹת ב) לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַתְּהוּם הִיָּה נִשְׁקַע בְּאַרְבַּע אַבְנִים, וְהוּטְבָּעוּ לְמַטָּה עַל אֶבֶן אַחַת, שֶׁהוּא הָעֲמוּד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב לח) עַל מָה אֲדַגִּיָּה הִטְבָּעוּ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן פְּנֵתָהּ. אָמַר רַבִּי זִירָא, זֶה הוּא אֶבֶן שְׁמִמְנָה הוֹשְׁתֵּת הָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְהוּא קִדְשׁ הַקִּדְּשִׁים, וְהוּא טִיבוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמְנָה יֵצְאוּ אַבְנִים הַמְּשׁוֹקְעוֹת בְּתַהוּם, וּמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶהָא בַּר יַעֲקֹב, בְּשִׁלְשָׁה אוֹתִיּוֹת נִשְׁקַע הַתְּהוּם, וְנִחְלַק בְּשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, וְהֵם עֲמוּדֵי הָאָרֶץ. וְאַחַד לְשִׁלְשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, מִתְרוֹפְפִים מִמְּקוֹמָם, שְׁנַאֲמַר (שם ט) הַמְּרַגְזֵי אָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ וְעֲמוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן.

(* תָּאֲנִי ר' שְׁמַעוֹן, עַל שְׁבַעַה עֲמוּדִים הָאָרֶץ עוֹמְדָת, שְׁנַאֲמַר (מְשַׁלִּי ט) חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ שְׁבַעַה, וְהֵם תְּלוּזִים עַל

הַמַּיִם, וּבְנִגְדָם אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שְׁבָעָה קוֹלוֹת,
דְּבַתִּיב (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם.

הַכֹּל תָּלוּי עַל שְׁבָעָה: עֲמוּדֵי שָׁמַיִם הֵם ז', וְהֶרְקִיעִים ז'.
וְהַכּוֹכָבִים שְׁבָעָה מַעְלוֹת. ז' גּוֹזִים לְמַעְלָה. שְׁבָעָה גּוֹזִים
לְמַטָּה. שְׁבָעָה אֲרָצוֹת. שְׁבָעָה יַמִּים. שְׁבָעָה נְהָרוֹת. יַמִּי
בְּרֵאשִׁית שְׁבָעָה. וְהַשְּׁבִיעֵי שֶׁבַת לָהּ, יוֹם שְׁכוּלוֹ שֶׁבַת.

תָּנַן הֵתָם, ר' יְהוּדָה בַּר אֱלֵעָאִי אוֹמֵר, שְׁבָעָה גְלוּסְמוּי
פְּרִיסָן, אֶתְגְּלִיפוּ בַתְּלִתִין וְתַרִין אֶלְפִין פְּלִיגְנָאן, וְהוּהוּ
פְּרִיס בְּהוּ חַד שִׁיעוּרָא דְעֵלְמָא, עַד דְּמַתַּח לִיה לְאַרְבַּע
זִיווּיָן, וְאַסְמַךְ עַל סְמִכְיָהּ. הֵדָא הוּא דְבַתִּיב, (ישעיה מד) אֲנָכִי
ה' כּוֹ נְטָה שָׁמַיִם לְבַדִּי רַקַּע הָאָרֶץ (מי אתי) [מאת].

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי דְבַתִּיב, (שם מח) קָרָא אֲנִי אֶלִיָּהֶם
יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. אֲלָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשֶׁעָלָה
בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְבְרוּא הָעוֹלָמוֹת, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִבְרְאוּ עֲלִיוֹנִים
וְתַתְּוֹנִים, וְכֹל מָה שְׁפָהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר קָרָא אֲנִי אֶלִיָּהֶם יַעֲמְדוּ
יַחְדָּו, אֵל תִּקְרִי אֶלִיָּהֶם, אֲלָא אֱלֹהִים, מְלַמֵּד שְׁבָה"א בְּרָאִם.
וְהֵינּוּ דְבַתִּיב (שמות טו) מִי כְּמִכָּה בְּאֱלִים יְיָ. כְּמוֹ אֶסְקוּפָה
דְּמִלְיָא מִפְּלַ צְרַכִּי בֵיתָא. וּכְדִין יְדַעִין דְּתַמָּן פְּלָא, מָה
דְּאֶצְטְרִיף לֹון.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגו' דְּבָרִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
עוֹלָמוֹ, בְּסִפְר וְסִפְר וְסִפְרוֹ. כְּנִגְדָם, בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה
וּבְדַעַת. בְּחֻכְמָה, דְּבַתִּיב (משלי א) ה' בְּחֻכְמָה וְגו'. בְּדַעַת,

דְּכַתִּיב (שם) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. רַבִּי נְחוֹנְיָא אָמַר,
בְּחֻכְמָה בְּלִבְד נִבְרָאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, וְרֵאשִׁית הִיא הַחֻכְמָה. וְאֵתִיָּא כְּמֵאן
דְּאָמַר בְּה"א בְּרָאם, וְשִׁלְשְׁתָּן נִכְלָלִים בּוּ.

מִתְנִיתִין, פִּתְחֵי אֲתַפְתְּחוּ. תְּרַעֲי הוּוּ נְטִירִין, דְּעֵייל לָא
נְפִיק, וְדִנְפִיק לָא עֵייל, קַמֵּי פִתְחָא הוּוּ שְׁגָרָאן,
סְלָקִין בְּגוּיָה רַבְרַבִּין תְּקִיפִין, סְמֶךְ חַד קָאִים בְּגוּיָה, הֵהוּא
סְמֶךְ הָוָה נְעִיץ, וְתַלְת גְּוֹנִין הוּוּ בֵּיה. גְּוֹן חָשׁוּד, גְּוֹן תְּוֹרָא,
גְּוֹן יְרוּקָא, בֵּיה סְלָקִין, בֵּיה נִחְתִּין, כְּלָא תְּאִיבִין לְמִיעַל
בְּגוּיָה, וְלִית רְשׁוּתָא לְכוּלָּא.

הוּא קְדָמָא לְבְרִייתָא דְעֶלְמָא. עֲלִיה קָאִים חַד שְׁלִטָּן,
דְּאֵגְגִין בְּאַלְפָּה עֶלְמִין. מְנִיָּה אֲתַבְקָעוּ כָּל גִּילּוּפֵי עֶלְמָא.
זַכָּאָה הוּא דִּישְׁרֵי בְּגוּיָה.

בְּתֵרִיָּה אֲשַׁתְּכְּחוּ תֵרִין אַחִין אַחִידָאן דָּא בְּדָא. תְּדָא קַבִּיל
אוּשְׁפִיזִין, וְהוּא חִיזוּ דְחִיזִין, מֵאן דְּאָכִיל בְּפִתְוִרִיָּה,
קָאִים תְּדִירָא. וְחַד הוּא קַבִּיל אוּשְׁפִיזִין וְלָא קַבִּיל, הוּא חִיזוּ
דְחִיזִין, חִיזוּ דְמוֹתָא, מֵאן דְּאָכִיל בְּפִתְוִרִיָּה, נְפִיל וּמִית, לִית
לִיה שִׁיזְבָּא, לִית דְּאָחִיד בִּידִיה. בְּתֵרִיָּה אֲשַׁתְּכְּחוּ רְחִימִין,
תְּאִיבִין לְמַחְמֵי, תְּאִיבִין לְמַקְרַב לֹון, כְּלָא מְשַׁבְּחִין לֹון.

חַד עוּיר הָוָה אָזִיל קָרִיב לְגַבּוֹן, לְאַבְעָא חוּלְקִיהוּן. קָרִיב
לְהֵהוּא חִיזוּ דְחִיזִין וְחִיזוּ דְמוֹתָא, אֲתַקִּיף בֵּיה, אַחִיד
בְּגוּפִיָּה, חֲבָרָא דִּילִיָּה הָוָה קָרִי, (משלי כג) וְשִׁמְתָּ שִׁבִּין בְּלַעַף

אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּהּ. לָא אָצִית, וְלֹא אֲרַכִּין אוֹדְנִיהּ, עַד
דְּנִפְּיֵיל וּמִית.

בְּתַר אֱלִין, נָפַק חַד מִתְקָא, וְאִתְפְּלִיג לְאַרְבַּע. וּמִכָּל חַד
חֲכָמָתָא נְפִיק, מִהֵוּא רַבָּא וַיִּקְרָא שְׁבַעְעָאן. וְכָל
אֵינּוֹן רַחֲמִין וְתֵאִיבִין לְמַחֲמִי, וְאֵינּוֹן תְּרִין אַחִין דְּאֶחִידָן דָּא
בְּדָא.

בְּתַרוּזֵי תְרִין רַבִּין עוֹלָמִין יְנוּקִין, וְשִׁנְנָא דְסִיפָא
דְּמִלְהֵטָא, אָשָׂא בִידִיהוֹן. נְטָרִין אוֹרְחִין וְשְׁבִילִין,
דְּלֹא יֵיעוֹל חַד, וְלֹא יַפּוּק חַד, בַּר הֵוּא דְלֹא אָכִיל וְלֹא
שָׁתִי, שְׁנַעֲמַר וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם, דְּאִתְבְּרִיאוּ קַמִּי עֲלֵמָא דִין.
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֲשַׁתְּכַלְלוּ כָּל סְטְרוֹי דְעֲלֵמָא.

שׁוֹרְיָא אַחֲרָא, סְטְרוֹי דְשְׁמַא לָא. סְטַר דְּנִפְּלִין שְׁרִידִין. אֶתֶר
דְּנִגְרָא הוּוּ דְלִיק יְמִין וְלִילִין, לְמַרְמָא קַמָּה לְרַמִּי
רוּחָא, דְּאֶזְלִין לְשְׁמַא לָא. בִּיה אִתְטַרְדוּן, עַד עֲדָן עֲדָנִין.
אֱלִין אֵינּוֹן יְמִנָא וְשְׁמַא לָא, אֶקְדִּימוּ לְבְרִייתָא דְעֲלֵמָא.
וְלְבְתַר זְוִייתְהוֹן דְּאַרְעָא.

(* פִּיֶסְקָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר רַב, כְּתִיב (משלי ג) ה' בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת
נִבְקְעוּ. בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים הִלְלוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל שְׁנַיִם מֵהֵן
הוּא עוֹמֵד, עַל הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת. וְהָא תְּנִינָן תְּלַת. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, הַחֲכָמָה נְטִלָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה, וְהוּא
שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ לְעַבְדָּיו הַעֲדִיקִים. וְהַשְּׁנַיִם עֹמְדוּ בְּעוֹלָם, וְהֵם

קיומו.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּלָהּוּ תִּלְתָּא, אֶתְרַמְיִזוּ בְּחִיזוּ זְעִירָא. וְאִינּוּן
תְּלַת תְּנוּעוֹת פּוּמָא: עֲלִיּוֹן, אֲמַצְעִי, וְהַתְּחִתּוֹן, בְּנֵהוּגִי
דְּפוּמָא אֶתְנַהִיג בְּהוּ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהִם חֲכָמָה וְתַבּוּנָה
וְדַעַת.

מֵאִי מִשְׁמַע דְּהָאִי תִּרִין אֶתְנַהִיג בְּהוּ עֲלָמָא, וְהִם תְּבּוּנָה
וְדַעַת. דְּתַנִּינָן, אֵלִין מְנַהֲגֵי עֲלָמָא הַשְּׁמַיִם שְׁנַבְרָאוּ
בְּתַבּוּנָה. וְהַתְּהוּם בְּדַעַת. וְהַחֲכָמָה הוּא שְׁמוֹ שֶׁל מְקוּם,
וְהוּא נִקְרָא חֲכָמָה. וְתַנִּינָן, הוּא וְהַחֲכָמָה הַכֹּל דְּבַר אֶחָד.
דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מֵאִי דְכָתִיב, (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי.
מְלֻמֵּד שֶׁהוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַכֹּל
נָתַן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לֹא נָתַן, וְלֹא אֲזַיְרָא לְאַחֲרָן, דְּכָתִיב
אָנִי ה'. לְבַדִּי. מְלֻמֵּד דְּשֵׁם זֶה לֹא נָתַן לְשׁוּם נִבְרָא.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשִׁישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּדַע לָךְ בְּזִמְנֵי שְׁבִיחַ"מ הִיא
קַיִים, כָּל הַמְּקַרֵּיב קֶרְבָּן, וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים,
חַיִּיב מִיתָה, שְׁנַאֲמַר (שמות כב) זוֹבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם בְּלִתֵּי לֵה'
לְבַדּוֹ. מְלֻמֵּד שְׁעָרִיךְ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד בְּלְבָד.

וְעַל כֵּן כְּדֵי שְׁלֹא יִטְעָה אָדָם, צְוָה בְּקֶרְבָּנוֹת וְאָמַר, (ויקרא א)
אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָּן לֵה'. (שם כב) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח
תּוֹדָה לֵה'. (שם יט) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לֵה'. (שם ב) וְנִפְשׁ כִּי
תִקְרִיב קֶרְבָּן מִנְחָה לֵה'. הַכֹּל לֵה', וְלֹא נֶאֱמַר לְאֱלֹהִים.

מֵאִי טַעַמָּא. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שֵׁם זֶה הוּא מְשׁוּתָף, שֶׁהַמְּלֹאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים. בְּנֵי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדְּיִינִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זֹבַת, לְכַף צְרִיךְ לְהִזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיוֹחָד לְבִדּוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּמִקְלָל אֶת הַשֵּׁם, דְּכִתְיִב (ויקרא כד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵיוּ וְנָשָׂא חֲטָאוֹ, דְּהָא אִם קָלָל שֵׁם זֶה סִתָּם, אִינוּ חַיִּב מִיתָה, וְאִין מְנַדִּין אוֹתוֹ, דִּיכּוּל לְטַעוֹן לְחַד מִן דְּיִינָא, אוּ לְגִדּוּל הַדּוֹר קָאָמַר.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, מִיתָה אִין מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ, אֲבָל גִּידוּי מְחַיִּיבִין אוֹתוֹ, מְשׁוּם לָאוּ דְאֹרִייתָא, דְּכִתְיִב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא תִקְלָל סִתָּם. אֲבָל אִם קָלָל שֵׁם הַמְּיוֹחָד, חַיִּיב מִיתָה, דְּכִתְיִב (ויקרא כד) וְנִקְבַּ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, מְלִמַּד שְׂאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד.

הַהוּא גְבָרָא דְאֶקְדִּישׁ בְּרִיהַ, וְאָמַר, הָאִי בְּרָא דְאֶתִּילִיד, יְהִיא מְקוּדָּשׁ לְאֱלֹהִים, שְׁמַע ר' חֲזִיָּא וְשִׁמְתִּיה. אָמַר לִיהַ, וּמַה עַל דְּאֶקְדִּישַׁת בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהוּי הַהוּא גְבָרָא בְּשִׁמְתָא. אָמַר לִיהַ לָאוּ עַל כַּף עֲבָדִית, אֲלֹא עַל דְּאֶקְדִּישַׁתִּיהַ לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שמות כב) זֹבַת לְאֱלֹהִים יִחָרֵם. אָמַר וְהִיאךְ הָוָה לִי לְמִימָר. אָמַר לִיהַ, הָאִי בְּרָא דְאֶתִּילִיד לִי לִיהוּי מְקוּדָּשׁ לְהַ, וְלֹא לְשֵׁם אַחַר. וּמָנָא לָן. מַחֲנָה, דְּכִתְיִב (שמואל א א) וּנְתַתִּיו לְהַ, וְלֹא אָמְרָה לְאֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָא אֹקִימָנָא דְבָשִׁם אֱלֹהִים נְבָרָא הָעוֹלָם,
 אִי הָבִי יָכִיל לְמַטְעֵן הָאִי נְבָרָא כְּהָאִי גְוֹנָא, דְּמִלְאָכִים
 הוּוּ, אִו גְּדוּלֵי הַדּוֹר הוּוּ, אִו דִּינֵי הוּוּ. אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, הָא
 עֲלָמָא אַתְבָּרִי עַד דְּלֹא יִיתוֹן בְּנֵי נְשָׂא, וְעַד דְּלֹא יִיתוֹן דִּינֵי
 דְּרָא, וְרַבְרַבִּי דְרָא, וְלֹא אִית לְמַשְׁנָא.

כְּמָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר חֲבִיבָא יְקִירָא, דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת טו) מִי
 כְּמִכָּה בְּאֱלִים הִי, שְׂיֻכַּל לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם, מִשְׁמַע
 דְּאֱלִים אִינוּ יָכוֹל לְבְרוּא הָעוֹלָם, עַד שְׁנַטְל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהִיא אֹת ה"א, וְבוּ נְבָרָא הָעוֹלָם.
 וְנַעֲשֶׂה מִן אֱלִים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים. וְעַל הָאִי תִּנּוּ,
 בְּה"א בְּרָאִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא תּוֹיִנָן דְּלִית כְּתָרָא וּמְלֻכוּתָא אֶלָּא
 בְּשָׁמַיָה קְדִישָׁא. דְּלֹא אוֹזְפִיָּה לְאַחֲרָא, וְהוּא הַשֵּׁם
 יו"ד ה"א וּא"ו ה"א. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוּ נְכַלְלִים עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּחוֹנִים שְׁמַיִם וְאָרֶץ, וְכָל עֲבָאִים, כְּפִסָּא הַכְּבוֹד, וְחִיּוֹת
 הַקְּדוּשׁ, וְכֻלָּם לְנַגְדוּ כְּפִינָא וְכֻלָּא חֲשִׁיבִין, וְהוּא הָיָה, וְהוּא
 הוּוּ, וְהוּא יְהִיָּה. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיָּה. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי
 עֲלָמִין אָמֵן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יְתַבְּרַךְ וַיִּתְעַלָּה שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַה"מ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן, וְהוּא אַחֲרוֹן,
 וּמְבַלְעָדֵיו אֵין אֱלֹהִים. וְנְבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּסוּד שְׁלֹשָׁה
 עֲנָיִנִים גְּדוּלִים וְטוֹבִים, וְהֵם דַּעַת חֲכָמָה וּבִינָה, שְׁנַאֲמַר

(משלי א) ה' בְּחִכְמָה יָסַד אֶרֶץ בּוֹיַן שָׁמַיִם בְּתִבּוּנָה בְּדַעַתּוֹ
תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ.

וְלָמָּה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָאָרֶץ, שֶׁהוּא עוֹלָם הַשָּׁפֵל,
בְּסוּד הַחִכְמָה. וְהַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא עוֹלָם גָּדוֹל מִמֶּנּוּ,
בְּתִבּוּנָה, שֶׁהוּא דָּבָר קָטָן מִן הַחִכְמָה. וּבְכָר שְׁנֵינּוּ, אֵימָתִי
נִקְרָא אָדָם חָכָם בְּחִכְמָה, כְּשִׁשׂוֹאֲלִים אוֹתוֹ בְּכָל דָּבָר,
וְעוֹנָה וּמְשִׁיב כַּעֲנָן, וַיְדוּ בְּכָל, אִזּוֹ נִקְרָא חָכָם בְּחִכְמָה,
שֶׁהוּא גָּדוֹל עַל הַתִּבּוּנָה וְעַל הַדַּעַת, עַל בֵּן הָיָה לוֹ יִתְבָּרַךְ
לַעֲשׂוֹת הַשָּׁמַיִם בְּחִכְמָה, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא שְׁפֵלָה מֵהֶם
בְּתִבּוּנָה.

תִּדַע כִּי הַחִכְמָה גְּדוּלָּה מְכּוּלָּם, וְעַל בֵּן נִקְרָא אָדָם חָכָם,
מִפְּנֵי שֶׁהוּא חָכָם בְּכָל הַחִכְמוֹת. וְהַתִּבּוּנָה קָטָנָה מִן
הַחִכְמָה, וְעַל בֵּן נִקְרָא אָדָם מְבִיָּן, כְּלוֹמֵר, מְבִיָּן דָּבָר מִתּוֹךְ
דָּבָר, הוּא מַעֲצָמוֹ וּמַלְבּוֹ, מְבִיָּן דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר אַחֵר.
כְּלוֹמֵר, בְּרֵאוֹתוֹ יְסוּד, בּוֹנֵה בְּנִין עָלָיו. וְכֵן הוּא הַמְבִיָּן,
בְּרֵאוֹתוֹ דָּבָר אַחֵד אוֹ קָצֵתוֹ, מִשְׁלִים הָעֲנִין עָלָיו.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, בָּרָא הַשָּׁמַיִם בְּסוּד
הַתִּבּוּנָה, שֶׁהוּא עֲנִין תִּבּוּנָה מִתּוֹךְ הַיְסוּד.
וּבְרֵאוֹשִׁית כָּל הַנִּבְרָאִים, בָּרָא צוּרַת הַמַּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים,
שֶׁהֵם תְּחִלַּת כָּל הַנִּבְרָאִים הַנְּאֻצִּלִים מִזֵּיו אֹר הַדְּרוֹ.
וְעֲשָׂרָה שִׁמּוֹת נִקְרָאוּ בְּסוּדָם, וּבְתוֹךְ שִׁמּוֹתָם נִקְרָא אֱלֹהִים.
וְעַל בֵּן בָּא לְהוֹרוֹת בְּרֵאוֹשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, כְּלוֹמֵר

בְּרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ צוּרַת הַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים אֱלֹהִים, וְהֵם הַיְסוּד מְכֹל הַנִּבְרָאִים הָאֲחֵרִים, וּמִתּוֹךְ זֶה הַיְסוּד, נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם לְאַחַר כֵּן בַּיְסוּד הַתְּבוּנָה, כַּאֲשֶׁר הַתְּבוּנָה הוּא דָבָר מִתּוֹךְ דָּבָר כִּי נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, שֶׁהֵם מַסּוּד אֹר צוּרַת הַמַּלְאָכִים. כְּלוּמַר הֵם בְּנִינ מִתּוֹךְ הַיְסוּד, וְעַל כֵּן כּוֹנֵן שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה.

אָבֵל הָאָרֶץ נִהְיָה מִתּוֹךְ יְסוּד אַחֵר, אֲלָא שֶׁהִיא תְלוּיָה עַל הַמַּיִם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יָסַד לָהּ יְסוּד עֲשׂוּי בְּחֻכְמָה, וְעַל כֵּן נֶאֱמַר ה' בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ, כּוֹנֵן שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה, דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

וְאָמַר רַבִּי אֶבְהוּ, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁהוּא יְהו"ה, כִּי זֶהוּ שְׁמוֹ מִמַּשׁ. אָבֵל שֵׁם אֱלֹהִים, מִשְׁתַּף הוּא עַל יִתְר הַנִּבְרָאִים. הַמַּלְאָכִים נִקְרָאִים אֱלֹהִים. בְּנֵי אָדָם נִקְרָאוּ אֱלֹהִים. הַדִּיּוּנִים נִקְרָאוּ אֱלֹהִים.

וְעַל כֵּן חֲשֵׁשׁ הַמָּקוֹם עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ. תִּדַע לָךְ, כָּל הַמְקָרִיב קָרְבָנוּ וְזִבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חַיִּיב מִיתָה. שְׁנַאֲמַר, (שְׁמוֹת כב) זִבְחַ לְאֱלֹהִים יִחָרֵם בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ. בְּשָׁבִיל שֶׁהוּא שֵׁם מְשׁוֹתֵף, וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים אִם הוּא זִבְחַ לְמַלְאָכִים, אוֹ לְבְנֵי אָדָם, אוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל כֵּן אָמְרָה הַתּוֹרָה, זִבְחַ לְאֱלֹהִים יִחָרֵם בְּלִתִּי לֵה' לְבָדוּ, כְּלוּמַר, שְׁעָרֶיךָ שִׁיזְכִּיר שֵׁם יְהו"ה לְבָדוּ. וּלְפִיכֵךְ נֶאֱמַר בְּקָרְבָנוֹת,

(ויקרא כב) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לַה', וְכֵן בַּשָּׁלָמִים, וְכֵן בְּעוֹלָה, וְלֹא נֹאמַר לְאֱלֹהִים אֵלֶּא לַה' מִמֶּשֶׁשׁ.

וְשָׁמַיִם, נִבְרְאוּ מֵאוֹתוֹ הָאוֹר הַנִּשְׁפָּע בְּאֱלֹהִים, עָשָׂה אוֹתָם דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, וּבְגו' דְּבָרִים הִלְלוּ גַעְשָׂה הַמִּשְׁכָּן, שֶׁנֶּאמַר (שמות לא) וְאִמְלֵא אֶתֹךְ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת. וְשִׁלְשָׁתָן הֵם בְּמִתְנַת עֲלִיּוֹן, לְכָל אֲשֶׁר יִחְפוֹץ יִתְנֶם, שֶׁנֶּאמַר (משלי ב) כִּי ה' יִתֵּן חֻכְמָה מִפִּי דַעַת וּתְבוּנָה.

(* (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. רַבִּי אַבְיָה פִּתַּח וְאָמַר, (בראשית טו) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר. בַּחֲמֹשֶׁה עֶנְיָנִים נֹאמַר הַבְּרִית, הָא' הוּא בְּרִית מִלָּה, שֶׁנֶּאמַר (שם יז) וְהִיתָה בְּרִיתִי בֵּינֵינוּ לְבְרִית עוֹלָם. הַב' בְּרִית הַקֶּשֶׁת, שֶׁנֶּאמַר (שם ט) וְהִיתָה לְאוֹת בְּרִית. הַג' בְּרִית הַמִּלָּחָה, שֶׁנֶּאמַר (במדבר יח) בְּרִית מִלָּחָה עוֹלָם. הַד' בְּרִית הַיְסוּרִין, שֶׁנֶּאמַר (דברים כח) אֵלֶּה דְּבָרֵי הַבְּרִית. הֵה' בְּרִית הַבְּהוֹנָה, שֶׁנֶּאמַר (במדבר כה) וְהִיתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם.

וְקוֹדֶם שֶׁנִּתְּנָנוּ הָה' בְּרִיתוֹת, לֹא הִיתָה הַבְּרִית אֵלֶּא בְּאֵשׁ. שֶׁנֶּאמַר (בראשית טו) וְהִנֵּה תִנּוֹר עֹשֵׂן וְלִפִּיד אֵשׁ וְגו'. וְכַתִּיב (שם טו) בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת ה' אֶת אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר. וְהָאֵשׁ הִיתָה בְּרִית בְּתַחֲלָה. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, הוֹצֵא מִשָּׁם אֵשׁ, וְנִשְׂאָר בְּרִית. כְּלוֹמַר בְּרִית א"ש.

ר' יוֹחָנָן אָמַר, בְּרִית כְּרוּתָה כָּרַת הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא עִם

הָעוֹלָם, וְעַל מְנַת שִׁיעָמוּד אֲבָרְהָם, וַיִּתְקַיֵּים הָעוֹלָם
 בְּזִכּוֹתָיו. שְׁנַאֲמַר, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 בְּהִבְרָאָם, בְּאֲבָרְהָם. וְאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁכַרְתָּ עִמּוֹ הַבְּרִית בְּאֵשׁ,
 עִמַּד הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ, וַיְהִי בְּרֵאשִׁית, בְּרִית אֵשׁ, בְּרֵא אֱלֹהִים
 אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ כְּדֵי שִׁיעָמוּד אוֹתוֹ הַבְּרִית אֵשׁ.

וְהַחֲכֵמָה אוֹמְרָת, לָמָּה הִבִּיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבּוֹל מַיִם
 לָעוֹלָם, בְּתַחֲלַת דִּינּוֹ, וְלֹא דְבַר אַחֵר. אֲלֵא רָאָה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּבְרִית אֵשׁ, וְרָאָה שְׂאֵם
 יָדִין הָעוֹלָם בְּדִין אַחֵר, אֲפָשָׁר שְׂיוּכְלוּ הָרְשָׁעִים לַעֲמוּד
 בְּעוֹלָם, מִפְּנֵי אוֹתוֹ בְּרִית אֵשׁ, כַּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם. אֲלֵא
 מָה עָשָׂה, דִּן אֵת הָעוֹלָם בַּמַּיִם, בְּדַבַּר הָרְאוּי לְכַבוֹת אֵת
 הָאֵשׁ, כְּדֵי לְהַעֲבִיר אֵת הָרְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, שְׁנִמְשָׁלוּ לְאֵשׁ,
 שְׁנַאֲמַר (יחזקאל טו) מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם. רְעוּנוֹ לֹאמַר,
 מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ בְּתַחֲלַת הָעוֹלָם כְּשֶׁנִּבְרָא.

לְכֵן בְּתַחֲלָה אָמַר אֲמַחָה אֵת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרֵאֲתִי בַּמַּיִם,
 שְׁנַאֲמַר (ישעיה נז) וְהָרְשָׁעִים כִּיִּם נִבְרָשׁ, לְאַחַר כֵּן נֶאֱמַר,
 מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד כָּאן
 הָיוּ גְמוּקִים בַּמַּיִם, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם.
 וְכִשְׁחָטְאוּ אַחֵר כֵּן, דִּן אוֹתָם בְּאֵשׁ, שְׁנַאֲמַר (בראשית יט) וְהוֹ
 הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עִמְרָה גְפָרִית וְאֵשׁ, וְאֵימָתִי
 נִתְבַּסַּם הָעוֹלָם, כְּשֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינִי, וְנִתְמַלְא כָּלוּ אֵשׁ,
 שְׁנַאֲמַר (דברים ד) וְהִקָּרַ בְּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. ר' יֵצְחָק

אָמַר, וְהַתּוֹרָה נְהִיְתָה בְּרִית בֵּין הַשָּׁמַיִם וְהָעוֹלָם, שְׁנֵי מְשֻׁלָּה
בְּאֵשׁ, שְׁנֵי אֲמָר (ירמיה כג) הֲלוֹא כֹה דִּבְרֵי כָּאֵשׁ, וְזֶהוּ בְּרִית אֵשׁ
בְּרָאשִׁית.

ר' יוחנן פתח, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, שְׁלֹשָׁה דְבָרִים
צָרִיךְ אָדָם לַעֲשׂוֹת בְּדַרְכֵי הָעוֹלָם, וְאֵלּוּ הֵן: לְבָנוֹת בַּיִת
מוֹשָׁבוֹ, וְלִיטַע כָּרֶם לְהַתְּפָרֵס בּוֹ, וְאַחַר כֵּן לְקַחַת לוֹ אִשָּׁה,
וְלְהוֹלִיד בָּנִים, לְפָרֵנְסָם בָּהֶם. וְלֹא כְּדֶרֶךְ הַשׁוֹטִיִּם,
הַלּוֹקְחִים אִשָּׁה בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן נוֹטְעִים כָּרֶם, וְאַחַר כֵּן
בוֹנִים בַּיִת.

כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי סִימוֹן, כָּל הַלּוֹקֵחַ לוֹ אִשָּׁה, וְאֵין לוֹ
בְּתַחֲלָה בַּמָּה שְׂיֻכַּל לְפָרֵנְסָהּ, הָרִי זֶה חֲפָשִׁי מִן הַמַּעֲוֹת,
כַּמְתִּים הַנִּקְרָאִים חֲפָשִׁים, שְׁנֵי אֲמָר (תהלים פח) בַּמְתִּים חֲפָשִׁי.
וְלָמָּה נִקְרָא חֲפָשִׁי. לְפִי שֶׁהוּא חֲפָשִׁי מִן הַמַּעֲוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
יֻכַּל לְהַשְׁתַּדֵּל בַּעֲבוּדַת בּוֹרָאוֹ, אֲלָא בַּעֲבוּדַת אִשְׁתּוֹ.

ר' יהודה אומר, כֹּאֵלּוּ לּוֹקֵחַ עֲבוּדָה זָרָה לְעַצְמוֹ. דְאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, בְּתַחֲלָה הָיוּ הַחֲכָמִים וְהַחֲסִידִים לּוֹקְחִין אִשָּׁה,
וְלֹא הָיָה לָהֶם דֵּי פָרֵנְסָתָם, וּמִמֵּיתִים עַצְמָם בְּרָעַב וּבְצָמָא,
וּמִנִּיחִים כָּל חַיֵּי הָעוֹלָם, וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמַּעֲוֹת וּבַעֲבוּדַת
בוֹרָאם. אֲבָל בְּזִמְנֵי הַזֶּה שֶׁהָעוֹלָם טָרוּד אַחַר הַפָּרֵנְסָה, צָרִיךְ
לְכוֹנֵן בַּיִת בְּתַחֲלָה, וְלִזְמַן מְזוֹנּוֹתָיו, וְאַחַר כֵּן לְקַחַת אִשָּׁה,
וְיֻכַּל לְעַבֵּד בּוֹרָאוֹ, וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה. כִּי הָא דְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנוֹם לְבָרְכָהּ, אִם אֵין קָמַח אֵין תּוֹרָה.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, מֵאַחַר שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׂא אִשָּׁה, אָז נִקְרָא
 עֶבֶד ה', מִפְּנֵי שֶׁלְּבוֹ פָּנָיו מְלַהֶסְתֵּךְ בְּעֵבִירָה
 וּבְנָשִׁים, וּמִלְתּוֹר אַחַר לְבָבוֹ וְעֵינָיו, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (במדבר
 טו) וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם וְגו'. לְפִיכֶךָ
 צָרִיךְ אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל לְכוּנֵן בֵּית בְּרֵאשִׁי, וְלַעֲשׂוֹת יָשׁוּב
 בְּבֵית.

וּמִמֵּי אַתָּה לָמַד, מִהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. קֹדֶם בְּנָה בֵּית וְכוּנְנָו,
 וְזִימֵן כָּל הַפְּרֻנְסָה וְהַמְּזוּנָוֹת, קֹדֶם שֶׁיָּבֵא אָדָם לְעוֹלָם.
 הָאֵיךְ. בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּרֵאשִׁי, שֶׁהוּא הַבֵּית. וְזִימֵן כָּל
 הַפְּרֻנְסָה הָאֵיךְ. בְּרָא אֶת הַבְּהֵמוֹת, וְאֶת הַחַיּוֹת, וְאֶת
 הָעוֹפּוֹת וְהַדְּגִים הַצְּמָחִים וְהָאֵילָנוֹת, שֶׁהֵם זִימוּן כָּל
 הַפְּרֻנְסָה. לְאַחַר שֶׁהֵכִין הַבֵּית וְהַפְּרֻנְסָה, הֵבִיא אֶת הָאָדָם,
 וּבְרָא אוֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְהוֹלִידוּ בָנִים וְעָשׂוּ יָשׁוּב בְּבֵית. וְעַל
 כֵּן נֶאֱמַר בְּרֵאשִׁית, בֵּית רֵאשִׁי. כַּאֲשֶׁר תִּבְנֶה בְּאוֹתִיּוֹת,
 תִּמְצָא בֵּית רֵאשִׁי. וְכֵן הַתְּחִלָּה הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית, כְּלוֹמַר
 בֵּית רֵאשִׁית, וְהַכֹּל עֲנֵן אַחַד.

וְעַם כָּל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ, וְלַעֲשׂוֹת
 עֲתִים לַתּוֹרָה, וְלִהְיוֹת עֹמֵל בְּשֵׁנֵי הַדְּרָכִים הָאֵלּוּ, מִפְּנֵי
 שֶׁיִּגְיַעַת שְׁנֵיהֶם מִשְׁכַּחַת עוֹן. וְשָׂמָא יֹאמַר אָדָם הֲרִינִי כֵּן
 אֲבוֹת הָעוֹלָם, מִמִּשְׁפַּחַה גְּדוֹלָה, אֵינִי רְאוּי לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה
 וְלֹא לְהִתְבַּזּוֹת. אָמַר לוֹ, שׁוּטָה, כְּבָר קִדְמָךְ יוֹצֵרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר
 בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהוּא עָשָׂה

מְלֹאכָה קוֹדֵם שְׁבֹאֵת לְעוֹלָם. וּמִנָּא לָן. שְׁנַאֲמַר (בראשית ב)
 מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. קָרָא אוֹתָהּ
 מְלֹאכָה. וְכֵן (שם) וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה.

וְכִי הָא דְאָמַר ר' יוֹחָנָן, בַּא וּרְאָה, לָמָּה בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת הָאָדָם אַחֲרוֹן לְכָל הַנְּבֻרָאִים. אֵלָּא לְלַמֶּדְךָ,
 שְׁעָשָׂה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מְלֹאכְתּוֹ, וּבְרָא הָעוֹלָם וְכָל צְבָאָם,
 וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא אַחֲרוֹן לְמְלֹאכְתּוֹ, בְּרָא בּוֹ אֶת הָאָדָם.
 אָמַר לִיה לְאָדָם, עַד כָּאן הָיִיתִי אֲנִי מְשַׁתְּדֵל בְּמְלֹאכָה,
 מִכָּאן וְאֵילָךְ אַתָּה תִּשְׁתְּדֵל בָּהּ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים,
 קוֹדֵם שְׁיֵבֵא אָדָם לְעוֹלָם.

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִבְרָא אָדָם בְּצֵלִם אֱלֹהִים. שְׁנַאֲמַר
 (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ. מְשַׁל לְמִלְךָ
 שֶׁהָיָה מוֹשֵׁל עַל הַמְּדִינָה, וְהָיָה בּוֹנֵה בִּירְנִיּוֹת וְתִיקוּנֵין
 לְעִיר, וְכָל בְּנֵי הָעִיר מְשַׁתְּעֵבְדִין תַּחְתָּיו. יוֹם א' קָרָא לְכָל
 בְּנֵי הָעִיר, וּמִינָּה עָלִיָּהֶם שֶׁר אַחַד שָׁלוּ, אָמַר, עַד כָּאן הָיִיתִי
 מוֹרֵחַ בְּכָל צָרְכֵי הָעִיר, וְלַעֲשׂוֹת מְגֻדָּלִים וּבִירְנִיּוֹת, מִכָּאן
 וְאֵילָךְ הָרִי זֶה כְּמוֹנִי.

כְּעִנְיֵן זֶה נֶאֱמַר בְּאָדָם, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ,
 וְאָמַר לִיה רְאָה בְּנִיתִי כָּל הָעִיר וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ,
 וּבְאֲשֶׁר הָיִיתִי מוֹשֵׁל עָלֶיהָ וּבּוֹנֵה אוֹתָהּ כְּכָל חִפְצֵי, כִּד אַתָּה
 תִּבְנֶה וְתַעֲשֶׂה מְלֹאכְתַּת הָעוֹלָם. מִכָּאן וְאֵילָךְ יִהְיֶה הַכָּל

מָסוּר בְּיָדְךָ, וְכוּלָם יִהְיוּ מְשׁוּעָבָדִים תַּחְתֶּיךָ, וִירְאִים מִמֶּךָ,
כַּאֲשֶׁר הָיוּ יִרְאִים מִמֶּנִּי, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) וּמִוְרָאֲכֶם וּחְתָּכֶם
יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ. וְעַל כֵּן בְּצֵלָם אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ.
וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ, לַעֲשׂוֹת כָּל עֲרֻכֵי הָעוֹלָם
וּתְיֻקּוּנָיו, כַּאֲשֶׁר הוּא עָשָׂה בַּתְּחִלָּה.

בְּרֵאשִׁית, בְּתִיב (משלי ח) ה' קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ קָדָם מִפְּעֻלָּיו
מֵאֵז, הַפְּסוּק הַזֶּה חוֹזֵר עַל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
הַיְתָה רֵאשִׁית דְּרָכֵי אֵל, שֶׁהַתּוֹרָה נִבְרְאָת אֲלֵפִים שָׁנָה
קוֹדָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

דֹּאמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁבַעַה דְּבָרִים נִבְרְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא
הָעוֹלָם. וְאֵלוֹ הֵם: הַתּוֹרָה. וְגַן עֵדֶן. וְגִיְהֵנָם. וְכֶסֶף
הַכְּבוֹד. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וּשְׁמוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ. וְהַתְּשׁוּבָה. וּבַתּוֹרָה
בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) ה' קִנְנִי וְגו'. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית
בְּרָא אֱלֹהִים, רְצוֹנוֹ לֵאמֹר עִם רֵאשִׁית, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, בְּרָא
אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֵּא וּרְאֵה
כַּמָּה הֶפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין הַתּוֹרָה וְהָעוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּשֵׁשֶׁת
יָמִים, וְהַתּוֹרָה בְּאַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה.

רַבִּי יוֹחָנָן הוּי אָזִיל מִקְסָרֵי לְלוֹד, וְהָיָה מְטִייל עֲמִיה ר' חִיָּיא
בַּר אַבָּא, בַּד מְטוֹ חַד בֵּי חֲקַל, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הֲאִי
הוּי דִּידִי, וְזַבִּינְתִּיה, בְּדִי לְמִזְכֵּי בְּאוּרִינְתָא. בְּכַה ר' חִיָּיא בַּר
אַבָּא, אָמַר לִיה וְלָמָּה אַתָּ בְּכִי. אָמַר לִיה, דִּלָּא שְׁבַקְת
לְסִיבּוּתֶיךָ כְּלוּם.

אָמַר לִיהֵ, חַיֵּיא בְּנִי, קָלָה הוּא בְּעֵינֶיךָ מַה דַּעֲבָדִית,
 דְּשַׁבְּקִית דְּבַר שְׁנַבְרָא בְּשִׁשָּׁה יָמִים, בַּעֲבוּר דְּבַר
 שְׁנַבְרָא בְּאַרְבַּעִים יוֹם, שְׁנַאֲמַר (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה'
 אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וְקִנִּיתִי דְּבָרִים גְּדוּלִים וְטוֹבִים
 שְׂאִינָם בְּעוֹלָם, וְהֵם עֲצָה וְתוֹשִׁיָה וְחֻכְמָה וְגִבּוּרָה, שְׁנַאֲמַר
 (משלי ח) לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה אֲנִי בִינָה לִי גִבּוּרָה.

ר' יוֹחָנָן כַּד הָוָה לָעִי בְּאוּרֵיִתָא, הוּוּ אֲנָפוּי זְהִירִין בְּזוּהָרָא
 דְּשַׁמְשָׁא, יוֹמָא חַד פִּנַּע בִּיהֵ ר' יוֹסִי, אָמַר לִיהֵ חָמָא
 אֲנָפֶךָ זְהִירִין בְּזוּהָרָא דְּשַׁמְשָׁא, אָמַר לִיהֵ לָאו הוּא אֵלָא
 שְׁמַעְתָּא דְּנִהָרָא לִי. קָרָא עֲלֵיהֵ (שופטים ה) וְאוֹהֲבִיו בְּעֵצַת
 הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוּרָתוֹ.

ר' יִצְחָק אָמַר, הַתּוֹרָה נִקְרְאָת תּוֹשִׁיָה בְּתַחֲלָה. וְאַחַר כֵּךְ
 גִּבּוּרָה, שְׁנַאֲמַר לִי עֲצָה וְתוֹשִׁיָה וְגוֹ, תַּדַּע לָךְ פִּי בְּתַחֲלָה
 נִקְרְאָת תּוֹשִׁיָה, שְׁמַתְשֵׁת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם, מִפְּנֵי שִׁישׁ לוֹ
 לְהִלָּחֵם עִם יֵצֵר הָרָע, וּלְכַתֵּת כָּל גּוֹפוֹ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ, עַד
 שִׁירְגִיל אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה. כִּיּוֹן שֶׁהוּא רָגִיל לַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה, אִזּוֹ
 יֵשׁ לוֹ שְׁמָחָה וְגִבּוּרָה, שְׁנַאֲמַר אֲנִי בִינָה לִי גִבּוּרָה, רְצוֹנוֹ
 לֵאמֹר בְּשֵׁאֲדָם רָגִיל בַּתּוֹרָה וּבְחֻכְמָה, אִזּוֹ יֵשׁ לוֹ תַּפְאֲרָת,
 וְאִיזּוֹ הִיא גִבּוּרָה, לְהִלָּחֵם מְלַחְמוֹת ה', שְׁנַאֲמַר (במדבר כא) עַל
 כֵּן יֵאמֹר בְּסִפְר מְלַחְמַת ה', שָׁם תִּהְיֶה הַמְּלַחְמָה וְהַגִּבּוּרָה.

וּבַתּוֹרָה בְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר (משלי ח)
 וְאַהֲיָה אֲעֲלוֹ אֲמוֹן, אֵל תִּקְרִי אֲמוֹן, אֵלָא אֲמוֹן. וְזִהוּ

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, עִם רֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ, וְזוֹ הִיא הַתּוֹרָה.

ר' יְהוּדָה אוֹמֵר, לֹא נִבְרָא אֱלֹא בְּשִׁבִיל הַיְרָאָה, שֶׁנִּקְרְאוֹת
רֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי א) יִרְאֵת ה' רֵאשִׁית דַּעַת. וּמִנָּא לָן
שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל פִּי הַיְרָאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת א) וְהָאֱלֹהִים
עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. עָשָׂה אֶת הָעוֹלָם, כְּדִי שְׂיִירָאוּ
מִלְּפָנָיו, וְעַל פִּי הַיְרָאָה שֶׁהִיא רֵאשִׁית, בְּרָא אֱלֹהִים אֶת
הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

בְּרֵאשִׁית, רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים קכ) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל ה'
בְּעֶרְתָּהּ לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. שִׁירִים תְּאָבִים בְּרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבְרִיאת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּדִי לְהַלְלוֹ
וּלְשַׁבְּחוֹ, שֶׁהוּא יוֹצֵר הַכֹּל. הַשָּׁמַיִם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָיו,
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל, וְהָאָרֶץ אוֹמְרַת
שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם צ) שִׁירוּ לֵה' כָּל הָאָרֶץ.

וְעוֹד, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תְּאָבִים וְשִׁמְחִים לְפָאֵר לְיוֹצְרֵם, בְּחֻזּוֹתָם
נִפְלְאוֹתָיו בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְזֵהוּ בְּרֵאשִׁית. עֵינַי
בְּאוֹתִיּוֹת וְתִרְאָה, שִׁיר תְּאָ"ב. כְּלוֹמֵר, תְּאָ"ב לֵאמֹר שִׁיר,
עַל נִפְלְאוֹתָיו בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֵיזָה הוּא אוֹתָם הַמַּעֲלוֹת
שֶׁהִיא דוֹד הַמִּלְךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם אוֹמֵר. אֵלוֹ הֵם אוֹתָם הַשִּׁירִים
שֶׁל אוֹתָן הַמַּעֲלוֹת, שֶׁהֵם הַשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ט) הַבּוֹנֵה
בַּשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו. וְדוֹד תְּאָב לָהֶם, וְהִיא אוֹמְרִים, וְזֵהוּ שִׁיר
תְּאָב.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּתִיב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וַיְרִיעוּ
כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מֵאֵן אֵינּוֹן בְּנֵי הָאֱלֹהִים. אֵלּוּ הֵם
הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָי יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּכָל
לַיְלָה, כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ מִשְׁמְרוֹת דְּהוּי הַלַּיְלָה. וּבְכָל מִשְׁמְרָה
וּמִשְׁמְרָה, כָּל בַּת וְכֵת אוֹמְרַת שִׁירָה. וּבִמִּשְׁמְרָה הָאֲחֵרוֹנָה
שֶׁהִיא בְּסוּפָהּ, וְהִיא לְעֵת הַבִּקְר, כָּל הַכּוֹכְבִים וְהַמַּזְלוֹת,
וְהַמַּלְאָכִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי הָאֱלֹהִים, הֵם אוֹמְרִים שִׁירָה,
שְׁנֵאמַר, בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וְגו'.

וְכָל אֶחָד כָּפִי מַעֲלָתוֹ. לְהוֹרוֹת כִּי גְבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ שׁוֹמֵר,
כִּי מַעֲלוֹת יֵשׁ לָהֶם אֵלֶּה לְמַעֲלָה מֵאֵלֶּה, עַל כֵּן נֶאמַר
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעֲלוֹת הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה, וְזֶהוּ
בְּרֵאשִׁית, שִׁיר תַּא"ב, בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
הָאָרֶץ.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָוָה אָזִיל בְּאוֹרְחָא, וְהָוָה עֲמִיה ר' יוֹסִי בַר
חֲלַפְתָּא, קָמוּ לְמִיזַל. בְּתַר פְּלָגוֹת לִילְיָא, עַד דְּהוּוּ
אָזִיל, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזַקְיָה, מַאי עֲבִידְנָא, דְּהָא תְּנִינָן
לְעוֹלָם יֵצֵא אָדָם בְּכִי טוֹב.

אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה, יוֹסִי בְרִי, תָּא שְׁמַע הֵדֵר נְעִימוֹת קָל
גְּלַגְלֵי חַיּוֹתָא, דְּאֵינּוֹן מְשַׁבְּחֵן שִׁירְתָּא קָדָם אֱלֹהֵנָא.
עַד דְּאֲרַכִּין אוֹדְנִיה, שְׁמַע קָל תּוֹשְׁבֵיחָא נְעִימוֹתָא, דְּהוּוּ
אָמְרִי (תהלים ט) וְהוּ לְעוֹלָם יֵשֵׁב וְגו'.

אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקְיָה, בְרִי, שְׁמַעְתָּ כְּלוּם. אָמַר לִיה, קָל

נְעִימוֹתָא. וּמִן נְעִימוֹתָא וְתוֹשֵׁבְחָתָא מֵהָאֵי פְּסוּקָא
 דְּשִׁמְעִית, בְּעֵן יְדַעְנָא פִּירוּשׁוֹ, דְּכְתִיב וְה' לְעוֹלָם יֹשֵׁב כּוֹנֵן
 לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹ. דְּבְכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא דְּדִיּוּנֵי דִּינָא שְׂכִינְתָּא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּא כּוּרְסָא יְקָרִיָּה מִתְתַּקֵּן תַּמָּן,
 מְשַׁמַּע שְׁנַאמְר כּוֹנֵן לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹ.

אָמַר לִיה יְדַעְתָּ אִיזוּ הִיא מְשַׁמְרָה מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת אָמְרֵי
 דָּא. אָמַר לִיה לָאו. אָמַר לִיה, מְשַׁמְרַת אוֹתָם
 הַמְּלֹאכִים, הַנְּקָרָאִים אֱלֹהִים הִיא. דְּתַנְיָא, עֲשֶׂרָה מְשַׁמְרוֹת
 שָׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת אֵיכָּא בְּרַקִּיעָא, וְאֵינוֹן מִתְחַלְקִין בְּשִׁלְשָׁה
 מְשַׁמְרוֹת דְּהוּי הַלִּילָה.

וְתַדַּע לָךְ הָאֵיךְ, כּד יִשְׂרָאֵל מְסִימִים צְלוֹתְהוֹן בְּלִילְיָא,
 נְסֻבִין שִׁירְתָּא בְּתַרְיָהוֹן, אֵינוֹן דְּנְקָרָאִים אִישִׁים,
 וְאָמְרֵי שִׁירְתָּא. וּמֵאֵי שִׁירְתָּא אָמְרִין. (שם ה) מָה אָנוּשׁ כִּי
 תִּזְכְּרֵנוּ וְגו' וְתַחֲסִרְהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכְבוֹד וְהָדָר תַּעֲטִירְהוּ
 וְגו' ה' אֲדוֹנֵינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. בְּמִשְׁמָרָה שְׁנֵיָה
 נְסֻבִין שִׁירְתָּא, אֵינוֹן דְּנְקָרָאִים מְלֹאכִים וְחֲשַׁמְלִים
 וְאַרְאֵלִים. וּמֵאֵי אָמְרֵי, (שם ט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים.

בְּפַלְגוֹת לִילְיָא מְשַׁשׁ, עַד דְּסִיִּים מְשַׁמְרָה שְׁנֵיָה, דְּהֵיא
 שַׁעְתָּא הִיא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַתְּפַל בְּעַדָּן
 מְשַׁשׁ, דְּנִגְזֵי לְעַדִּיקִים לְעַתִּיד לָבוּא. פְּתַחֵי חֵיוֹת הַקִּדְשׁ,
 וּבְתַרְיָהוֹן שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְכְרוּבִים, וְאָמְרֵי (שם לא) מָה רַב
 טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירְאֵיךָ (שם סח) סוּלוֹ לְרוּכְבֵי בְּעַרְבוֹת בְּיָה

שְׁמוֹ.

בַּתְּחִלָּת מִשְׁמֶרֶה תְּלִיתָאָה, נִסְבִּין שִׁירְתָּא אֵינוֹן דְּנִקְרָאִים
 אֱלֹהִים, וְאָמְרִי וְה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב וְגו'. כִּד אָתִי
 צִפְרָא, פְּתַחִי שְׁמִיא וְאָמְרִי, (שם ט) הַשְּׁמִים מְסַפְרִים כְּבוֹד
 אֵל וְגו'. כּוֹכְבֵי בִקְר אָמְרִי, (שם קמז) מוֹנֵה מְסַפֵּר לְכוֹכְבִים
 וְגו', גְּדוֹל אֲדוּנִינוּ וְרַב כַּח. אוֹתָם הַמְּלָאכִים הַנִּקְרָאִים בְּנֵי
 אֱלֹהִים פְּתַחִי וְאָמְרִי, (תהלים כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים הָבוּ לַה'
 כְּבוֹד וְעוֹ.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, חָמוּ דְקִדְרָא שְׁחָרָא, וְהִדְר נְהוֹרָא. אָמַר רַבִּי
 חִזְקִיָּה לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאֲחִזִּי לָךְ דְּכַךְ הִיא גְּאוּלְתָן שְׁל
 יִשְׂרָאֵל. בְּעִידְנָא דִּינְהֵר לְהוֹן שְׁמִשָּׁא דְגְּאוּלְתָא, יְתִי לְהוֹן
 עָקָא בְּתַר עָקָא, וְקִדְרוּתָא בְּתַר קִדְרוּתָא, עַד דְּאֵינוֹן בְּה,
 יְנַהֵר עֲלִיהוֹן נְהוֹרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁנַאֲמַר (הושע ו)
 כְּשִׁחַר נִכּוֹן מִצְּאוֹ. וּכְתִיב (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמִי
 שְׁמִשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

וּבְזַמְנָא הַהִיא מְלַחְמוֹת יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם, גּוֹי בְּגוֹי, וְעִיר
 בְּעִיר, וְצָרוֹת רַבּוֹת יִתְחַדְּשׁוּ עַל שׁוֹנְאֵיהֶם שְׁל
 יִשְׂרָאֵל. עַד שִׁיקְדְרוּ פְּנִיָּהֶם כְּשׁוּלֵי קִדְרָה, וְאַחַר כֵּךְ יִתְנַלְּהָ
 עֲלֵיהֶן גְּאוּלְתָן מִתּוֹךְ שְׁאֲגַת לַחֲצֵם וּדְחָקֶם.

וְזֵהוּ שְׁאֲמַר דְּוֹד הַמְּלָךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, (תהלים כב) לְמַנְצַח עַל
 אֵילַת הַשְּׁחַר. אֵילַת הַשְּׁחַר, אֵילַת הַבּוֹקֵר הִנּוּה לִיה
 לְמִימַר. אֵלָא עַל אֵילַת וְחוּזֵק דְּשְׁחָרוּתָא דִּישְׂרָאֵל. כְּדָבַר

אַחַר (שם פח) כְּגֹבֵר אֵין אֵיל. בְּהֵיִא שְׁעֵתָא יִזְעֻקוּן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וַיִּמְרוּן אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי, מִגּוֹ עֲקֵתְהוּן, לְבַתֵּר
 מָה כְּתִיב, (תהלים ל) פִּתְחֵת שִׁקִּי וְתֹאזְרֵנִי שְׂמֹחָה.

(* רַבִּי אוֹמֵר, הַשִּׁיתִין מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרְאוּ. וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּרָא שֵׁית. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, בְּלוֹמַר, בְּרָא שֵׁית.
 אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, קוֹשֵׁטָא הוּא דְנִבְרָא מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא שֵׁית, תי"ש בְּהַפּוּךְ אוֹתִיות.

בְּרֵאשִׁית, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבְּרָא כָּל הָעוֹלָם, וְהַכִּינוּ בְּחֻכְמָה
 וּבְתִבּוּנָה וּבְדַעַת, וּכְנַגְדֵּן בְּרָא ג' עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, וְעוֹלָם הַתִּיכוּן. וְנָתַן בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הַקָּטָן,
 צוּרַת שְׁלֹשָׁתָן. צוּרַת הַמִּדְבָּרַת, וְצוּרַת הַצּוּמַחַת, וְצוּרַת
 הַשְּׂכֵלִית.

וְתִדַּע לָךְ, כִּי הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן מְתַקְיִים בְּאוֹר, כַּאֲשֶׁר תִּרְאֶה
 כִּי הַגּוֹף מְתַקְיִים בְּנֶפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ מְתַקְיַמַת בְּאוֹר,
 וְהָאוֹר בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ. תִּדַּע לָךְ, שֶׁהַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּרָא
 הָאָדָם, וּבְרָא אוֹתוֹ בְּצִלָּם וּבְצוּרָה.

וְהַכִּינוּ מֵאַרְבָּעָה דְבָרִים מוּבְדָלִים זֶה מִזֶּה, מֵאֵשׁ, מֵרוּחַ,
 מִמַּיִם, מֵעָפָר. שְׁנַאֲמַר (בראשית א) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ
 וּבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים. אֵלוֹ הֵם הַד' דְבָרִים
 הַנּוֹצְרִים, בְּמָה דַּאֲתָ אָמַר, מְקוֹם יֵשׁ בְּכַרְפֵי הַיָּם, שְׁקוֹרִין
 לְאֵשׁ תוֹהוּ, וְזֶהוּ הַיְסוּד הָרֵאשׁוֹן. וּבָהוּ וְחֹשֶׁךְ, הֵם הַמַּיִם

וְהָעֵפֶר. וּמָנָא לָן דְּחֻשְׁךָ הוּא הָעֵפֶר. שְׁנַאמַר (קהלת ו) וּבַחֲשֶׁךְ שָׂמוּ יְכֶסֶה. וְאָמְרוּ שְׁזָהוּ גּוֹשׁ הָעֵפֶר. וְהַרוּחַ, הוּא רוּחַ מִמָּשׁ. וְאִמְנָם כִּי הָאֵל יִתְבָּרֵךְ, בָּרָא אֶת הָאָדָם, שֶׁהוּא נִקְרָא עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, כְּגִנְדַר עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַגָּדוֹל, וְנָתַן בּוֹ קִיּוֹם הַנֶּפֶשׁ, הַמְּנִיעַ לְגוּף כָּלוּ, וְעַל בֵּין הַבְּדִילוֹ מִכָּל הַנְּבֻרָאִים אֲשֶׁר לְמִטָּה עִמוֹ, וּבִמְהָ הָאָדָם מוּבְדָל מִיֵּתֵר הַנְּבֻרָאִים. מִפְּנֵי זֹאת הַנֶּפֶשׁ, וְאִיזָהוּ הִיא, נֶפֶשׁ הַמְּדַבֶּרֶת.

שָׁאֵל ר' יְהוּדָה לְר' דּוֹסֶתָאִי, הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר בָּאָדָם הַנִּקְרָאת שְׂכָלִית, אִיזָהוּ נֶפֶשׁ הִיא, וְאִיזָהוּ מְקוֹמָהּ. אָמַר לִיהָ, הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי הָאָדָם בָּרָא אוֹתוֹ הַמְּקוֹם יִתְבָּרֵךְ בְּשֵׁמוֹ, וּכְאֲשֶׁר הוּא גָּדַל וְרוּאָה עֵינֵי הָעוֹלָם, וּמִבֵּית בְּלָבוֹ, הוּא מַעֲצָמוֹ מֵרִיחַ הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת, כִּי הוּאֵיל וְהוּא מִבֵּית וְרוּאָה נִפְלְאוֹת הַבוּרָא, וְהִידוּשׁ הָעוֹלָם, וְזֵרוּחַ הַמְּאֹרוֹת עָרֵב וּבִקֵּר, וְכִי כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ תָלוּי בְּכַחוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְשַׁתִּידֵל בְּעַצְמוֹ לְחֻקּוֹר וּלְהַשִּׁיג הַשְּׁנָה קְדוּשָׁה וּבָרָה, וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשַׁכִּיל לְדַעַת לְחֻקּוֹר בְּחֻכְמָה.

רַבִּי עֲזַרְיָה אָמַר, הַנֶּפֶשׁ מְקוֹמָהּ בְּלָב, וְהִיא מְנִיעָה לְכָל הַגּוּף, וְהִיא מוּנַחַת בְּאִמְצַע הַגּוּף, וּמֵאִירָה לְכָל הַגּוּף. כְּאֲשֶׁר נָתַן הַשָּׁמַשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם. וְהַגּוּף מִתְקַיֵּם בְּנֶפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֹוִיר, וְהָאֹוִיר בְּבוּרָא. וְהַבוּרָא יְתִי סוּבֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּכַחוֹ, שְׁנַאמַר (ישעיה מו) אֲנִי עָשִׂיתִי וְאֲנִי אֲשָׂא וְאֲנִי אֶסְבֵּל.

רבי יהודה אומר למה הזכיר הקדוש ברוך הוא בריאת שמים והארץ תחלה, והלא כפא הכבוד והמלאכים, נבראו תחלה. אלא, כדי שלא יתהרר אדם בדברים הסתומים מהעין ואשר לא נלה בראש.

רבי אומר, כדי להראות לאדם, שאינו בעל חכמה, ואינו ראוי לגלות לו סתרי תורה. דאמר רבי יצחק, אין מגלין סתרי תורה, אלא לאדם חכם, וקורא ושונה, ותלמודו מתקיים בידו, והוא ירא שמים, ובקי בכל דבר. ואדם שאינו בענין זה, וישאל על הסתרים והנעלמים שלמעלה, אמור לו מה אתה שואל, שא נא עיניך וראה, כי בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, תדע לך שלא גילתה התורה יותר.

ואם תאמר שאין סתרים בתורה, תדע לך כי על כל דבר ודבר יש תלי תלים של סודות והלכות ופירושים, שנאמר (שיר השירים ה) קנצותיו תלתלים, על כל קוץ וקוץ תלי תלים. כי הא דרבן יוחנן בן זפאי, הוה אומר על האי פסוקא, (בראשית לו) ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב, שלש מאות הלכות פסוקות, ולא רצה לגלות אותם אלא לר' אלעזר בן ערד, ולר' אלעזר בן הורקנוס תלמידיו, דהוי עסקי במעשה מרכבה עמו.

אמר רבי, בא וראה מה כתיב בשלמה, (מלכים א ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. על כל

דָּבָר וְדָבָר הָיָה אוֹמֵר בּוֹ אֶלֶף וַחֲמִשָּׁה טַעֲמִים. וּמָה שְׁלֹמֹה, שֶׁהָיָה עֶבֶד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיָה אוֹמֵר עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר ג' אֲלָפִים מְשָׁל, וְאֶלֶף וַחֲמִשָּׁה טַעֲמִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְגַלֵּה עֲמִיקוּתָא וּמְסֻתָּתָרָא, וְהוּא הַנּוֹתֵן הַחֲכָמָה וְהַבִּינָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ב) כִּי ה' יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה עַל אַחַת בְּפֹה וּכְפֹה.

ר' לוי אָמַר, כְּתִיב (תהלים צב) מַה גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' מְאֹד עִמָּקוֹ מַחֲשֻׁבוֹתֶיךָ. מַה גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה', זֶה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁהֵם מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מְאֹד עִמָּקוֹ מַחֲשֻׁבוֹתֶיךָ, אֵלּוֹ סִתְרֵי תוֹרָה.

ר' אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר, כְּתִיב (מלכים א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשֹׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ, מְלַמֵּד שֶׁעֲמַד עַל דְּקֻדּוּקֵי תוֹרָה, אֲבָל עַל עֲמֻקֵּיהָ לֹא עָמַד, וּכְשֶׁבִקֵּשׁ לְעֲמוֹד עָלֶיהָ, אָמַר (דקחלת ז פעמיים ב) אָמַרְתִּי אַחֲכָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִפְּנֵי.

שָׂאֵל ר' דּוֹסֶתַאי לְר' אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אָמַר לִיָּה רַבִּי, הַעֲמִידֵנִי עַל סוּד זֶה הַפְּסוּקָה, (במדבר כח) עוֹלֹת תִּמְיֵד הָעֲשׂוּיָה בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחּוֹחַ אִשָּׁה לָּהּ. אָמַר לִיָּה, בְּנִי, חֲיִיךָ דָּבָר אָמַרְתָּ לִּי, שֶׁעֲדִין אֵינְךָ רְאוּי לְעֲמוֹד עָלָיו, וְלֹא שֶׁאֲלַנִּי אָדָם עַל זֶה, זוֹלָתִי עֲקִיבָא תִּלְמִידִי, וְעֲדִין הַשָּׂרָשִׁים בְּיָדִי, שָׁמַע רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר כִּיּוֹן שֶׁהִנְעוּ הַפְּרָחִים, אֲכַלְתִּי הַשָּׂרָשִׁים. אָמַר לִיָּה עֲקִיבָא עֲקִיבָא, מוֹכֵן תִּהְיֶה לְרִיחַ נִיחּוֹחַ לָּהּ. וְעֲדִין בְּלִיעַת הַמֶּתוּק נִשְׁאָר.

יֹאמַר חֵד הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוֹרְחָא, אָמַר לִיה, אִי כְּדִין אֲכַלְתָּ
 שְׂרָשִׁים דְּאִמְרַת. אָמַר לִיה רַבִּי, מִשְׁאַמְרַת לִי הַסּוּד,
 עֲמַדְתִּי עַל תְּכוּנָתוֹ. וְסַח לוֹ הָאִיף. אָמַר לִיה עֲמַדְתָּ וְאֲכַלְתָּ,
 וְעַדִּין הַבְּלִיעָה מִהַמְתּוֹק נִשְׁאַר. וְאוֹתָהּ שָׁעָה גְּלָהּ לוֹ
 אַרְבַּעִים סוּדוֹת בְּתוֹרָה.

עַד דִּהוּוּ אֲזֵלִי, חָמִי חֵד מְעֵינָא דְּמֵיא, יְתָבוּ תַּמָּן. אָמַר לִיה
 ר' אֱלִיעֶזֶר, עֲקִיבָא, תָּא וְאַחֲזִי לָךְ נְבִיעָא דְּמֵיא, דְּקָא
 פְּתַחִי מֵיא, וְעַלְלִילִין וְנַזְלִין, כְּהָא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) בְּאֵר
 מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. וְעַל הַדָּא פְּסוּקָא, גִּילָהּ לוֹ
 שִׁיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרַת, שִׁיחַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, וִידִיעַת חֲלוּנֵי
 חֲמָה בְּעִתּוֹתָיו וְזַמְנָיו, שִׁיחַת דְּקָלִים וְעוֹפוֹת, שִׁיחַת
 הָרוּחוֹת, יִדִיעַת הַתְּקוּפוֹת וְהַעִיבוּרִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, בְּכָה רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לִיה עַל מַה קָא בְּכִיתָ.
 אָמַר לוֹ, אִו לְדוֹר שְׁיִהְיוּ יְתוּמִים מְמַךְ. אָמַר לוֹ, אַל
 תֵּאמַר כֵּךְ, אֶלָּא וּוִי לְדוֹר שְׁיִהְיוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב, בְּלִי חָכָם
 מוֹרָה, וְלֹא תִלְמִיד הוֹנָה. וְיָמִים יְבוֹאוּ, שְׁכַל הַדּוֹר יִהְיוּ
 חֲצוּפִים וְעֵזִי פָּנִים, וְתִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה, וְאִין דּוֹרֵשׁ וְאִין מְבַקֵּשׁ.
 וְהַמְתַּעוּרֵר לְבוֹ בְּתוֹרָה, יִהְיֶה נְבֻזָה וְחֲדַל אִישִׁים, וּוִי לְדָרָא
 הַהוּא כַּד יִיתִי הַהוּא דָּרָא.

אָמַר לִיה לִית הַהוּא דָּרָא מְתַקִּיִּים, אֶלָּא בְּהַבֵּל פִּיהֶם שָׁל
 תִּינוּקוֹת שָׁל בֵּית רַבָּן, כַּד אֵינּוֹן רְכִיכִין בְּלָבָד, וְכַד
 אֵינּוֹן קְשִׁישִׁין, אוֹרִייתָא מִשְׁתַּכַּחַת מְנַהוֹן. כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי

יְהוּדָה, מֵאֵי דְכְּתִיב, (שמואל א א) אֶל הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלְלָתִי, הוּא לִי לְמִימַר אֶל הַבֶּן הַזֶּה הִתְפַּלְלָתִי. אֲלֵא אִמְרָה חֲנָה, יְהִי רְצוֹן, שְׂבִשְׁעָה שְׂיִגְדֵל וְשִׁתְּדֵל בְּעִבּוּדַת הַמָּקוֹם, כְּמוֹ עַבְדֶּיךָ שֶׁהוּא נַעַר.

וְכַל אָדָם שִׁיזְכָּה לְהִיּוֹת בְּזֻקְנוֹתוֹ כְּמוֹ בְּנַעְרוֹתוֹ, יִזְכָּה לְמַעֲלַת שְׂמוּאֵל הַנְּבִיא, דְּכְּתִיב (שם ב) וּמַעִיל קָטָן תַּעֲשֶׂה לוֹ אִמּוֹ וְהַעֲלֵתָהּ לוֹ מִיָּמִים יְמִימָה. וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ כֹּד, אֲלֵא צְדָקָתוֹ וְזִכּוֹתוֹ הָיָה גָדֹל עִמּוֹ תָּמִיד, כַּתְּפִלַּת אִמּוֹ. וְלִדְעֻתֶיהָ דֵר' יְהוּדָה, מַעִיל מִמֶּשׁ הוּא.

וְאָמַר רַבִּי, מֵאֵי דְכְּתִיב, (ויקרא יט) מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוֹם וְהִדְרֵתָּ פָּנֵי זָקֵן. אָמַר רַבִּי, בּוֹ הוּא מוֹסֵר לְיִנְיָקָא, כְּלוּמַר מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוֹם, קוֹדֵם שֶׁתַּעֲלֶה לְשִׁיבָה וְלִזְקָנָה, תִּקּוֹם לְהִיּוֹת טוֹב. וְכֹאֲשֶׁר תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת טוֹב בְּבַחְרוּתֶיךָ, לְאַחַר כֵּן וְהִדְרֵתָּ פָּנֵי זָקֵן. וְסִפָּא דְהָאֵי פְּסוּקָא מוֹכִיחַ עָלָיו, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר, מִשְׁמַע דְּכְּתִיב וְיִרְאֵת מֵאֲלֹהֶיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר תְּחִלַּת כָּל הָעוֹלָם וּבְנֵינּוּ, לֹא נִבְרָא אֲלֵא עַל הִירְאָה, לְהִיּוֹת אָדָם בְּעַל יִרְאָה לְשָׁמַיִם, וּבְעַל יִרְאָה לְבְרִיּוֹת, מִדְּכְּתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשָּׁמַיִם, לְהִיּוֹת יִרְאָה לְשָׁמַיִם. וְאֵת הָאָרֶץ, לְהִיּוֹת יִרְאָה לְבְרִיּוֹת. כְּמוֹ כֵּן מִלְּמַד, שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֲלֵא עַל הִירְאָה, שֶׁנִּקְרְאתָ רֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה', וְזֶהוּ דְכְּתִיב

בְּרֵאשִׁית.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר. רַבִּי חֵיִיא פְתַח, (תהלים צז) אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָי לֵב שִׁמְחָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָאָה וְצָפָה, שֶׁהָעוֹלָם אֵינוֹ יְכוּל לְעַמֵּד בְּלִתי הִסוּד, וְאֵיזְהוּ הִיסוּד שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו, הוּא הַצַּדִּיק, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי י) וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם. וְזֶהוּ יִסוּד הָרֵאשׁוֹן שֶׁבְּרֵאשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ. וְהוּא נִקְרָא אֹר, שֶׁנֶּאֱמַר אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק. וְעוֹד, מִמָּה דְכַתִּיב, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. נֶאֱמַר כָּאֵן כִּי טוֹב, וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב.

רַבִּי אֹמֵר, זֶה הָאֹר, אֹר הַמְּלֹאכִים, הוּא שֶׁנִּבְרְאוּ תְּחִלָּה קִדְּם כָּל הָעוֹלָם. וְאֵי תִימָא וְהָרִי אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ נִבְרְאוּ תְּחִלָּה. לֹא קִשְׂיָא, דְּהָא שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַלָּה עַד כָּאֵן, סְפוּר הוּא דְאָמַר. אֲלָא זֶה וַיְהִי, הוּא הָרֵאשׁוֹן, וּמִכָּאֵן הִתְחִילוּ כָּל הַנִּבְרָאִים.

ר' יְהוֹנָדָה אֹמֵר, זֶהוּ אֹר הַכִּפְסָא מִפְּשֵׁ. וּמִזְּהָ הָאֹר, נִבְרְאוּ שְׂאָר כָּל הַנִּבְרָאִים. מִמֵּנֵי נִבְרְאוּ הַשָּׁמַיִם, וְכִפְסָא נִבְרְאָ בַתְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה יז) כִּפְסָא כְּבוֹד מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אֹמֵר, אֹר הַמְּלֹאכִים נִבְרְאָ בַתְּחִלָּה. דְּכַתִּיב, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. כְּלוּמַר, הַבְּדֵלָה נִתַּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַתְּבַרְךָ, בֵּין זֶה הָאֹר, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהַשָּׁמַיִם הֵם הַמְּבַדִּילִים בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה, וּבֵין אֹר
הַמְּלֵאכִים, וְהֵם הַמְּבַדִּילִים בֵּינָתַיִם, בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֶשֶׁךְ.
רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְכַאִי אָמַר, נָתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּשָׁלָה
לַמְּלֵאכִים עַל הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ. וְכֵלֶם נִתְּלִים
בְּכֶסֶף וְיִתְבַרֵךְ שְׁמוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי גְבוּהַ מַעַל גְּבוּהַ שׁוֹמֵר.

(בראשית א) יְהִי אֹר. רַבִּי אֶלְכָּסֵּנְדֵּרָאִי אָמַר, הָרוּאָה
הַכּוֹכְבִים בְּמַסְלוֹתָם חַיִּיב לְבָרֵךְ. מֵאֵי מְבָרֵךְ, בְּרוּךְ
הַמְּסַדֵּר אֶת הַכּוֹכְבִים בְּרִקִיעַ. רָאָה כּוֹכַב אֶחָד, אֵינּוּ מְבָרֵךְ.
שְׁנַיִם, מְבָרֵךְ. וְאִמְתִּי, כִּד הָוֵי לִילִיא, מְבָרְכִין בְּרוּךְ
הַמְּעַרֵּיב עֶרְבִים. רַבִּי אָמַר אֵלֶיךָ כּוֹפְרֵי אֲדֻקִּיקֵי, אֲדֻקִּיקֵי,
דְּאוֹרְחַתְהוֹן מְסַתְּלִין עַל הַהוּא יְמָמָא, מְדַחִילוּ דְחִיוְתָא,
מְבָרְכִין שׁוֹמֵר עִמּוֹ לְעַד. וְלִפְיֵךְ תִּקְנּוּ עַל דְּרֵךְ זֶה כָּל תְּפִלַּת
הָעֶרְבִית.

ר' אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָזַל לְמַחְמֵי לְר' יוֹסִי בְר' שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חָמוּי. סָמוּךְ לְקַרְיַתָּא, רַמְשׁ לִילִיא. אָמַר לְר'
יוֹסִי דְהָהּ אָזִיל עִמִּיהָ, חָמִית אֵלֶיךָ כּוֹכְבֵיא דְנְהִירִין. אָמַר
חָמִי אָנָּא דָּא כּוֹכְבָא דְשַׁרְבִיטָא עֵידָנָא סְגִיָּאָה הוּא דְאָנָּא
מְשַׁנְחָנָא בֵּיהּ, וּמִן יוֹמָאֵי לָא אָמְרוּ לִי עַל דָּא כְּלוּם.

אָמַר לִיה תְּרִי עֲנִינֵי שְׁמַעְנָא. חָדָא הִיא, דְכָל מַה דְעַבְד
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בֵּין שְׁמַיָּא, וְכוֹכְבֵיא וּמְזֻלִיא, אִית
בְּהוּ יְדִיעָא וְסוּכְלָתְנָנּוּ. וְכָלְהוֹן עָבְדֵי שְׁלִיחוּתָא דְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא. וְהֵאֵי כּוֹכְבָא דְאֵת אֲמַרְתָּ, לָא תִימָא וְלָא תִיֶסַק

עַל דַּעְתְּךָ דָּחַד הוּא, אֶלֶּא סְנִיאִין אִינוּן, דְּחַד תְּחַמֵּי בְּהַאי גִיסָא, וְחַד בְּהַאי גִיסָא, וְזִמְנִין דְּכֻלְהוֹן בְּחַד שְׁעָתָא.

וְאַנָּא שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּשַׁבַּע אִינוּן. וּבְזִמְנָא דְּמָטָא עֵידָנָא דְּכָל חַד מְנַהוּן לְמִימַר שִׁירְתָּא, מְסֻגִּיאוֹת חֲדוּתָא

דְּאִית בְּהוּן, שְׁלַחִין זִיווּתְהוֹן וְאֶזְלִין לְמִימַר שִׁירְתָּא.

וְעִנְיָנָא אַחֲרִינָא, דְּאֶלִּין שַׁבַּע פּוּכְבָּיָא, לָא אֶזְלִין וְלָא נְטֻלִין מֵאַתְרֵיהוֹן, בַּר בְּעֵידָנָא דְּקָרִי לְחַד מְנַהוּן רַבּוּן

עֲלָמָא לְמְנַהֵר בְּאַתְרָא דְּהוּא עָבִי. דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא. וְכַד נְטֻלִין, שְׁלַחִין זִיווּתְהוֹן עֲמַהוּן לְמִיזֵל.

כַּד מָטוּ לְבֵי חָמוּי, לָא הָוָה תַּפְּנִין. כַּד אָתָּא, אָמַר אֶתְּ הָכָא, וְאַנָּא אֶתִּי לְמַחְמֵי חַד פּוּכְבָּא, דְּהָוָה אֶזְיֵל לְמַשְׁלָם

רְעוּתֵיהָ דְּמֵאֲרִיָּה. אָמַר לֵיהּ, מַאי הוּא. אָמַר לֵיהּ, פּוּכְבָּא דְּשַׁבִּיט. וְחַד מְנַהוּן חָמִית, דְּהָוָה אֶזְיֵל לְפִיקוּדֵיָא דְּמֵאֲרִיָּה.

יְתִבּוּ תַּפְּנִין תְּלַתִּין יוֹמִין.

לְבַתֵּר כֵּן אֲשַׁכִּימוּ לְמִיזֵל, כַּד הָוָה אֶתִּי נְהוּרָא, וְאֶזְיֵל עֲמִיָּה חָמוּי פְּפֻלְגוֹת מִיל. בְּרַכִּיָּה חָמוּי, אָמַר דָּא הִיא

שְׁעָתָא דְּמַתְקִיָּים בְּרַכְּתָא דְּעַדִּיקָיָא. מְנָא לָן, דְּכַתִּיב (בראשית א) וַיְרֵא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. כְּתִיב הָכָא כִּי טוֹב,

וְכַתִּיב הָתֵם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבַרְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ, אֲפִילוּ בְּרַכְּתָא דְּכָל אָדָם, מַתְקִיָּמָא בְּהַאי

שְׁעָתָא, דְּשַׁמְיָא וְכּוּכְבָּיָא וּמְלֶאכְיָא אֲמַרֵּי שִׁירְתָּא.

וְעוּד שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּבְרַכְּתָא יְתִירָא הוֹסַפַת לֵיהּ, וְדָא

היא חֲדוּתָא. מִשּׁוּם דְּהֵאֵי שְׁעָתָא אָמְרֵי שְׁמִיא, וְהוּא
בְּחֻתָּן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ. מַה הִחְתָּן בְּשִׁיּוּצָא יְשִׁישׁ, כִּךְ הַיּוֹצֵא
לְדֶרֶךְ יְשִׁישׁ בְּהֵא"י שְׁעָתָא.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. תַּמָּן תַּנִּינָן, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, מָהוּ דְבִתִּיב, (ישעיה כא) מִשָּׂא דוּמָה אֵלֵי קְרָא
מִשְׁעִיר שִׁמֵּר מַה מְלִילָה שִׁמֵּר מַה מְלִיל וְגו'. אֲזֵלָא הָא
מִלְתָּא, כִּי הָא דְאָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן, כָּל הַגְּלִיּוֹת שְׁגָלוּ יִשְׂרָאֵל
מֵאֶרְצָם, כְּלָהוּ הָיָה גְלוֹי לְכָל, וְגִלּוֹתָא רַבִּיעָאָה, לֹא נִגְלָה
לְעוֹלָם, וְאִיזְהוּ גְלוֹת הַרְבִּיעִי. זֶהוּ שְׁהוּא מִשְׁעִיר, שְׁהוּא עֲשׂוֹ,
דְּבִתִּיב (בראשית לו) וַיֵּשֶׁב עֲשׂוֹ בְּהַר שְׁעִיר.

אָמַר רַבִּי לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שְׁעִיר. עַל שֵׁם תוֹקֶף וְחוּזֶק, הָעוֹל
הַכָּבֵד, שְׁמוֹנְעֵין מֵהֶם הַתּוֹרָה וְהָעֲבוּדָה, וְזֶהוּ עוֹל עַל
נִשְׁמָתָם שְׁנוֹתֵנִין עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁעִיר הוּא תַקְ"ף בְּגִימ'. וְזֶהוּ
הַגְּלוֹת שִׁיִּשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים בָּהּ, הִיא מִשָּׂא דוּמָה. כְּלוּמַר,
בְּחֻשָּׁאֵי. דְּבַר שְׁלֵא נִגְלָה מֵהֵלֵב לָפָה.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּנֵי בְּאֶרֶץ מוֹאָב מוֹל בֵּית
פְּעוֹר. וּכְתִיב (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבוּרָתוֹ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שׁוֹטִים הֵם הַמְּחַשְׁבִים
קִצִּי מְשִׁיחָא, דְּבַר שְׁלֵא גְלִיתִי לְעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר (ישעיה סג) כִּי
יוֹם נָקַם בְּלִבִּי, לִבָּא לְפּוּמָא לָא גְלִיא, וְאִינּוֹן מִשְׁתַּדְּלִי
לְמַחְשַׁב קִצִּי.

בְּהֵאֵי, נַחְזִי תִלְתָּא סִימְנֵי, כְּתִיבִית וְאַחֲזִית לְדָרֵי עֲלָמָא,

בְּקִבּוּרְתֶיהָ דְּמִשָּׁה עֶבְדִי. וְאֵלֶּיךָ אֵינּוֹן בְּנִיא, בְּאֶרֶץ
 מוֹאָב, מוֹל בֵּית פְּעוֹר. אַחֲזִית, וַיְהִי בֵּית סִימָנִים לְכָל־הוֹן
 דְּעֵלְמָא, וְלֹא יָדְעֵי קִבּוּרְתֶיהָ, דְּכִתִּיב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת
 קִבּוּרְתוֹ. דְּבָר שְׁלֹא גְלִיתִי וְלֹא הִרְאִיתִי, הֵיאָךְ אָמְרֵי
 שְׁטוּתָא וְשִׁקְרוּתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּהָד.

הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (ישעיה כא) מִשָּׂא הוֹמָה אֵלַי קוּרָא מִשְׁעִיר,
 אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁקוּרָאִין לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַעוּל כְּבִד
 שָׁל בְּנֵי שְׁעִיר. וּמֵאֵי אָמְרֵי, (ישעיה כא) שֹׁמֵר מַה מְלִילָה וְגוֹ.
 רְצוּנוֹ לֹאמֵר, רְבוּנוֹ שָׁל עוֹלָם אַתָּה הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל ה'.
 עַד מְתֵי אָנוּ בְּזַה הַגְּלוּת שְׁדוּמָה לְלִילָה, אָמור לָנוּ, מַה
 מְלִילָה, מַה תִּהְיֶה מִזּוֹ הַלִּילָה, אֵימְתֵי תוֹצִיאֵנוּ מִמְּנָה.

בֹּא וּרְאֵה מֵאֵי דְּכִתִּיב בְּתַרְיָה, (שם) אָמַר שֹׁמֵר אַתָּה בְּקָר
 וְגַם לִילָה, אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, אַתָּה
 בְּקָר, הִבֵּאתִי וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הַגְּלוּת, וְלֹא זְכִיתֶם לְהִיּוֹת
 בְּבִקְרָה, וְגַם לִילָה, הִבֵּאתִי לָכֶם הַלִּילָה וְהֵאֲפִלְתִּי אֶתְכֶם
 בְּבוֹר הַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁהוּא כְּלִילָה. אִם תִּבְעֵיוֹן בְּעֵיוֹ, אִם אַתֶּם
 מִבְּקָשִׁים לְדַעַת קִין גְּאוּלְתְּכֶם אֵימְתֵי תִהְיֶה, וְאֵימְתֵי תִבּוֹאוּ
 לְאַרְצְכֶם. שׁוּבוּ אִתְּיוּ. כִּי הָא דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין קִין
 הַגְּלוּת גְּתִלָּה אֶלָּא בְּתַשׁוּבָה, שְׁנַאֲמַר (תהלים צה) הַיּוֹם אִם
 בְּקוּלוֹ תִשְׁמָעוּ.

(* וְכִיּוֹן שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, גְּרַמּוּ הָרַמּוּ הַגְּדוּל הַזֶּה, בְּרִזֵּי
 הַסְּתָרִים, שְׁנַאֲמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי

אֹר. כְּלוּמַר, יְהִי רָז. וְרָזוּ וְאֹר, דְּבַר אֶחָד הוּא. וַיֵּרָא אֱלֹהִים
 לְזֶה הָרָז, כִּי טוֹב לִהְיוֹת בְּרָז וְסוּד, כִּדְבַר שְׂלֵמֶה לְשׁוֹם
 אָדָם, שְׂאֵלְמֵי יִתְגַּלֶּה, כַּמָּה פְּרִיעִים מִבְּנֵי עַמְּנוּ יִלְכוּ
 לְאַבְדוֹן.

וְעַל שֶׁהָיָה בְּרָזָא וְסוּד, הַבְּדִיל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ,
 בֵּין אוֹמְתוֹ שֶׁהוּא הָאֹר. וּבֵין הָאוֹמוֹת שֶׁהֵם הַחֲשֵׁךְ.
 שְׁנַאֲמַר (שְׁמוּאֵל א ב) וַיִּשְׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יַדְמוּ. וְעוֹד כְּתִיב, (תְּהִלִּים
 פב) בַּחֲשֻׁכָה יִתְהַלְּכוּ. (בְּרֵאשִׁית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם. אָמַר
 רַבִּי, זֶה יוֹם קֵץ הַגְּאוּלָּה. שְׁנַאֲמַר (זְכוּרִיה יד) הִנֵּה יוֹם בָּא לָהּ,
 זֶה יוֹם הַקֵּץ.

ר' יוֹסִי בֶן חֶלְפָתָא, הִנֵּה יִתִּיב קַמִּיה דְּר' יִצְחָק, אָמַר לִיה
 מִיְדֵי שְׁמִיעַ לִיה לְמַר, עַל מָה אֶתְאַרְךָ יוֹמָא דְּמִשִּׁחָא מִן
 גְּלוּתָא דָּא. אָמַר לִיה, לֹא אֶתְאַרְךָ אֲלֵא עַל בִּיטוּל אוֹרֵייתָא.
 דְּהָכִי שְׁמַעְנָא מִרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, תְּלָתָא גְּלִיּוֹת גְּלוּ יִשְׂרָאֵל,
 וְחִזְרוּ בְּזִכּוּתֵהוֹן דְּתְלָתָא אָבוֹת. וְגְלוּתָא רַבִּיעָאָה בְּזִכּוּתָא
 דְּמִשָּׁה יִתְחַזְרוּן.

תָּא וְאַחֲזִי לָךְ, לֹא אֵיתְגַּלוּ יִשְׂרָאֵל אֲלֵא עַל בִּיטוּל תּוֹרָה.
 שְׁנַאֲמַר (יִרְמִיָּה ט) וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזוֹבֵם אֶת תּוֹרָתִי. אָמַר
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּגְלִיּוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת, חִזְרוּ בְּזִכּוּת אַבְרָהָם
 יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, עִבְשָׁיו, הֵם חֲטָאוּ בַתּוֹרָה שְׁנַתְתִּי לְמִשָּׁה,
 וְנִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ, שְׁנַאֲמַר (מְלָאכִי ג) זְכְרוּ תּוֹרַת מִשָּׁה עַבְדִּי.
 כִּד יִתּוּבִין וַיִּתְעַסְקוּן בַּתּוֹרָתוֹ, בְּזִכּוּת מִשָּׁה אֲנִי גּוֹאֲלָם.

עַל כֵּן נֹאמַר בַּתּוֹרָה, (דברים לג) תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מִשָּׁה, כְּדִי לְשַׁמְרָה וְלַעֲסוֹק בָּהּ. וְאִם לֹא, מוֹרְשָׁה קָהֳלֵת יַעֲקֹב, מוֹרְשָׁה: דָּא מְסַכְּנוֹתָא הוּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמואל א ב) ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר, מְלַמֵּד דְּלֹא אֶתְיָא מְסַכְּנוֹתָא לְבְרִיתֵיהּ דִּיעֲקֹב, אֲלֵא עַל דְּלֹא אֶתְעַסְקוּ בְּפִיקוּדֵין דְּאוּרִייתָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, אֲנָא הוּיִת בְּאַתְרֵיהוֹן דְּעַרְבֵינָא, וְחַמִּית גּוֹבְרִין דְּהוּוּ מִתְּטַמְרִין בִּינֵי טוּרֵינָא, בְּמַעְרְתָא, וְאַתּוּ מַעְרַב שַׁבַּת לְעַרְב שַׁבַּת לְבְרִיתֵיהוֹן. אֲמַרִית לְהוֹן, מָה דִּין דְּאַתּוֹן עֲבָדִין. אָמְרוּ לִי, פְּרִישִׁי עַלְמָא אֲנִן, וּמִתְעַסְקִין בְּאוּרִייתָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְזַמְנִין לִית אֲנִן אֲכַלִּין בַּר מַעֲשֵׁי בְּרָא.

אֲמַרִית לְהוֹן, וּשְׂאָר זַמְנִין בְּמָה אַתּוֹן מִתְפְּרָגְסִין. אָמְרוּ לִי, אֲנִן אֲשַׁכְּחִין בְּמִדְבְּרָא אֲעֵינָא דְּמַעֲמִיחִים בְּאֵלּוּד, וְאֲנִן אֲכַלִּין יְתֵהוֹן. כִּד גְּהִירָא לָן שְׂמַעְתָּא, מְסַגִּיאֵת חֲדוּתָא, מִשְׁתַּמְטִי חַד מִיָּנָן, וּמְבַשְׁלִין לְהוֹן וְאֲכַלִּין. וְיוֹמָא הַהוּא חָשִׁיב לָן דְּהוּא בִּי טוֹב. וּבְזַמְנָא דְּלֹא צְמַחִי אֵינִון אֲעֵינָא, אֲנִן אֲכַלִּין עֲשֵׁבִין דְּמִשְׁכַּחְנָא, וּמְבַשְׁלִי לְהוֹן וְאֲכַלִּין.

אֲמַרִית לְהוֹן, תְּהִי חֲלָקִי עִמְכוֹן לְעַלְמָא דְּאַתִּי. אֲשַׁרְיָכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָכֶם לְעוֹלָם הַבָּא. כְּעֵן יִדְעֵנָא דְּלֹא תִהוּוֹן בְּכִיסוּפָא, כִּד יִיתִי מִשָּׁה לְמַתְבַּע עוֹלָמָנָא דְּאוּרִייתָא. אֲמַרִית לְהוֹן, בְּנִי, תִּיכּוֹן, יוֹמָא דָּא מַה חִידוּשׁ

אֶת־חֵדֶשׁ לְכוּן.

אָמְרוּ לִי, הֲאִי פְסוּקָא (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. וְתֹאנִי רַבִּי כְרוֹסְפָדָאִי, גְּדוּל הַתּוֹסֶפֶת מֵהָאוֹר. שְׁהָיָה אוֹר שְׁלֵא הָיָה כְמוֹהוּ, זֶה הוּא אוֹר הַשֶּׁכֶל הַגְּדוּל, שְׁנֵת־הֵנָּה מֵאוֹר זֵיו הוֹדוּ, וְזֵהוּ הָעוֹמֵד מֵאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד.

דְּתַנְיָנָן, מֵאִי דְכֻתִּיב, (תהלים קד) עוֹטָה אוֹר כַּשְּׁלֵמָה, מְלֻמֵּד שְׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאָר הַמְּלֻאָכִים, בְּאוֹתוֹ הָאוֹר הִרְאִישׁוֹן, מֵאוֹתוֹ הָאוֹר מִמֶּשׁ. סְלֵקָא דְעֵתָךְ כְּמוֹהוּ. אֵלָּא מַה הוּא דְבָר מוּבְדָל וּמוֹשְׁכָל, כִּךְ שְׂאָר הַמְּלֻאָכִים דְּבָרִים מוּבְדָלִים וּמוֹשְׁכָלִים. אָבֵל אִין הַשְּׁנָתָם כְּהַשְּׁנָתוֹ. דְּתֹאנִי ר' כְרוֹסְפָדָאִי, הַשְּׁנָת הַמְּלֻאָכִים הִיא הַשְּׁנָה גְּדוּלָה, מַה שְּׂאִין בֵּין לְמִטָּה מֵהֶם.

הַשְּׁנָה שְׁנִיָּה הִיא, הַשְּׁנָת הַשָּׁמַיִם, שְׁמִשְׁיָגִים הַשְּׁנָה, מַה שְּׁלֻמְטָה מֵהֶם אִין מִשְׁיָגִים כְּמוֹתֶם. הַשְּׁנָה שְׁלִישִׁית, הִיא הַשְּׁנָת הַמְּדֻרְגָה הַתְּחִתוֹנָה אֲשֶׁר מֵעֵפֶר יְסוּדָה, וְהִיא הַשְּׁנָת בְּנֵי אָדָם, מַה שְּׂאִין מִשְׁיָגִין שְׂאָר הַנְּבֻרָאִים.

וּבְנֵינָךְ שְׁלֹשׁ מַעְלוֹת הָלָלוּ, יֵשׁ בְּאָדָם שְׁלֹשׁ צוּרוֹת נַפְשִׁיּוֹת. צוּרָה הִרְאִישׁוֹנָה הִיא הַנֶּפֶשׁ הַשְּׁכֵלִית. הַשְּׁנִיָּה, הִיא הַנֶּפֶשׁ הַמְּדֻבְרָת. הַשְּׁלִישִׁית, הִיא הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית, הַמְּתֻאֶוֶת תְּאוֹת, וְהִיא הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תִּמְעוֹל מֵעַל.

וְאִיתִימָא הָכִי, הַנֶּפֶשׁ הִרְאִישׁוֹנָה הִיא נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, כְּנֵינָךְ הַמְּדֻרְגָה הַתְּחִתוֹנָה שְׂאֵמְרָנּוּ. נֶפֶשׁ הַמְּדֻבְרָת,

בְּנֶגֶד הַשָּׁמַיִם, שֶׁהִיא מַעְלָה יְתִירָה עַל הָרֵאשׁוֹנָה. נֶפֶשׁ
הַשְּׂבָלִית, בְּנֶגֶד מְדֻרְגַת הַמְּלָאכִים, שֶׁהִיא הַמַּעְלָה הָעֲלִיוֹנָה
עַל כָּל אֱלֹהִים.

(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וַיְהִי כַּכֵּן
בֵּין מַיִם לְמַיִם. ר' אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים סג) אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
אֲתָה אֲשַׁחֲרֶךָ, תָּא תְּוִי, שְׂאִין מְקוֹם בְּעוֹלָם פְּנוּי בְּלֹא מַיִם,
מִפְּנֵי שֶׁהָאָרֶץ תְּלוּיָה עַל הַמַּיִם. שְׁנַאמַר, (שם כד) כִּי הוּא עַל
יַמִּים יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוּנְנָה. וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ, שֶׁהַמַּיִם
הֵם מִתַּחַת לְאָרֶץ, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא כְּבִדָּה מְכַל הַיְסוּדוֹת
עוֹמְדוֹת עַל הַמַּיִם. אֲלֵא שֶׁהַמַּיִם עַל הָאָרֶץ, וְלִמַּעְלָה לְשָׁמַיִם.
אָמַר לִיה רַב חֲסֵדָא וְהָא כְּתִיב הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרָקִיעַ.
אָמַר לִיה, לָאו הָאִי, אֲלֵא בְּתַרְגוּמוֹ, בְּמַצִּיעוֹת מַיָא,
שֶׁהָרָקִיעַ מְבַדִּיל בֵּינֵיהֶם. כִּי הַמַּיִם אֲחָדִים הָיוּ, אֲבָל מִפְּנֵי
שֶׁנִּכְנְסוּ הָרָקִיעַ בְּאִמְצַע, נִחְשְׁבוּ כְּשֵׁנִים. וְהָרָקִיעַ כְּדוֹר, וְכֹא
בְּמִימֵי אֲוִקַיְנוֹס, כְּמְבַדִּיל בֵּין הַמַּיִם, נִמְצְאוּ מַיִם מִמַּעַל,
וּמַיִם מִתַּחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָקִיעִים הֵם הַסּוּבְבִים, לְפַעְמִים מִמְּזֻרְחָ
לְמַעַרְב, וְלְפַעְמִים מִמַּעַרְב לְמְזֻרְחָ, וּבָאִים בְּאִמְצַע
הַיָּם, וּמְבַדִּילִים בֵּינֵיהֶם. וְזֶהוּ וַיִּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם.
וּמִפְּנֵי מָה מִי הַיָּם מְלוּחִים. מִפְּנֵי חֲמִימוֹת הָרָקִיעַ וְרִתִּיחָתוֹ.
בֹּא וּרְאֵה, קְדִירָה הָעוֹמֶדֶת עַל הָאוֹר, וְכָל מָה
שֶׁמֵּתְעַכְּבֶת עַל הָאוֹר, יוֹתֵר הַתְּבַשִּׁיל נִמְלַח מְרֹב חֲמִימוֹת

הָאֵשׁ. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֶלְמָלָא הֶרְקִיעַ הָיָה קַיִים בֵּין הַמַּיִם,
כָּל הַמַּיִם הָיוּ נִקְפָּאִים כַּמַּלְחָה, אֶלָּא הוֹלֵךְ וְסוּבָב וְאִינוּ
מִתְקַיִים בֵּין הַמַּיִם.

אֲר"י, בֵּא וּרְאֵה לָמָּה לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי. מִפְּנֵי שְׁעָנִין
זֶה חוֹזֵר עַל יַחְדוֹ, לְהוֹרוֹת כִּי אֵין שַׁנִּי לְנִגְדוֹ, וְאֵין
טוֹב בְּשַׁנִּי, עַל כֵּן נֶאֱמַר בַּיּוֹם הַרְאִישׁוֹן יוֹם אֶחָד.
דְּתַנִּי ר"י, לָמָּה לֹא נֶאֱמַר רֵאשׁוֹן בְּמָקוֹם אֶחָד. לְהוֹרוֹת,
דְּאֵלוּ נֶאֱמַר רֵאשׁוֹן, עַל כָּל פָּנִים הָיָה רְאוּי לְהִיּוֹת
שַׁנִּי. כִּי רֵאשׁוֹן מִחֶרֶת לְשַׁנִּי. אֲבָל אֶחָד, אִינוּ מִחֶרֶת לְשַׁנִּי.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וְהֵרִי נֶאֱמַר (ישעיה מא) אֲנִי ה' רֵאשׁוֹן. אָמַר
לִיה, מִלְּתִיהָ מְסִייעַ לְקַמֵּייתָא, מִדְּכַתִּיב וְאֵת אַחֲרוֹנִים
אֲנִי הוּא, אַף עַל פִּי שְׁיֵשׁ אַחֲרוֹנִים לְרֵאשׁוֹן, אֲנִי הוּא. וְכִי
אַחֲרוֹנִים יֵשׁ לְרֵאשׁוֹן. אֵין. שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד. שֶׁהוּא רֵאשׁ
וּמְיוֹחָד. אַחֲרִים הֵם: אֶלְ"ף דְּלָ"ת נוּ"ן יו"ד, אֱלֹהִים, שְׁד"י,
א"ל, אֶבְאוּ"ת. וְהֵם מִתְכַּנְּנִים בְּיַחְדוֹ, וְהוּא הוּא יִתְבַּרַךְ
מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב וְאֵת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא.

ר' יוסי בר חלפתא, ור' יהודה בן פזי, ור' יצחק, הוו אכלי
בסעודתא בהילולא דרבי אלעזר ברבי שמעון. ר' חייא
רבה, הוה ינוקא, והוה יתיב תמן. אמר רבי יוסי לרבי
שמעון, למה לא נאמר כי טוב בשני. אמר ליה, מפני שלא
נגמרה המלאכה בשני, וכשנגמרה בשלישי, אמר כי טוב
תרי זמני.

אָמְרוּ, נִשְׁאַל לְהָאֵי יְנוּקָא, דְּמִשְׁחָרְבַּיִת הַמְּקַדָּשׁ נִמְצְאָת
הַנְּבוּאָה בְּפִי הַתִּינוּקוֹת, אוֹלֵי נִמְצָא דְבַר בְּפִיו. אָמַר
לִיה חֵיִיא בְּרִי, אֵימָא לֶן, לָמָּה לָּא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי. אָמַר
לְהֶם, מִפְּנֵי שְׂאִין טוֹב אֶלָּא בְּאַחַד. אָתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן
וּנְשָׁקִיָּה, קָרִי עָלֶיהָ (ירמיה א) הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרִי בְּפִיךָ.

אָמְרוּ שְׁעָתָא קָיִמָּא לִיה, נִשְׁאַל בֵּיה, אָמְרוּ לִיה, מַאי
(שופטים ה) וְאוֹהֲבֵיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ. מַה שְּׁבַח
הוּא זֶה לְעַדִּיקִים. אָמַר לִיה, מַה הַשֶּׁמֶשׁ כְּשִׁוְיָא בְּגִבּוֹרָתוֹ,
אֵית דְּבִדְחֵי בֵּיה, וְאֵית דְּלָא בִדְחֵי בֵּיה. כֶּךָ הַעַדִּיקִים,
עַדִּיקִים כְּמוֹתֶם, יְשִׁישׁוּ, וְהַרְשָׁעִים לֹא יְשִׁישׁוּ. אֵית לְמֵאן
דְּעָבִיד רְפוּאָה, וְאֵית לְמֵאן דְּלָא עָבִיד. כֶּךָ הַעַדִּיקִים, וְהִיוּ
רְפוּאָה לְטוֹבִים. וּמִכָּה לְרָשָׁעִים.

אָמְרוּ לִיה, חֵיִיא בְּרִי, לָמָּה לֹא נִזְכַּר שֵׁם הַמְּיוּחָד בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, אָמַר לוֹן, אֵין נָאָה לְמַלְךְ הַכְּבוֹד לְהַזְכִּיר
שְׁמוֹ עַל הַמַּתִּים, וְעַל דְּבַר הַנְּאָבָד. כְּדִי שְׁלֹא יֵאמְרוּ, כְּשֵׁם
שְׁכַל הַבְּרִיּוֹת שְׁבָרָאֵם הֵם כְּלִים וְנֶאֱבָדִים, כֶּךָ שְׁמוֹ חַס
וְשָׁלוֹם. וְלֹא הַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוּחָד, עַד שְׁנִבְרָאוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת
שְׁהֵם כְּלִים וְנֶאֱבָדִים. וְלֵאחַר כֵּן, הַזְכִּיר שְׁמוֹ עַל דְּבַר שֶׁהוּא
קָיִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, שְׁנֶאֱמַר (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת
ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. וּמִשְׁאָר כָּל הַבְּרִיּוֹת שְׁבָרָא לֹא
הַזְכִּיר בְּכֵאֵן, אֶלָּא דְבַר הַקָּיִים, וְלֹא נֶאֱמַר בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
אֱלֹהִים, אֶרֶץ וְשָׁמַיִם אָדָם וְחַיּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפּוֹת, שְׁהֵם

דְּבָרִים כְּלִים, אֵלֶּא דְּבַר הָעוֹמֵד לְעוֹלָם, וְהֵם אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.
 אָמְרוּ לֵיהּ, מַאי דְּכָתִיב, (שם א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ
 וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם וְגו'. מַה צּוֹרֵךְ הָיָה לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לַעֲשׂוֹת רְקִיעַ לְהַבְדִּיל בֵּין הַמַּיִם. אָמַר לְהוּ, כְּכָר כְּתִיב
 (משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לְמַעַנְהוּ. לֹא בָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דְּבַר
 שְׁלֵא לְצוֹרֵךְ. וּבָרָא הָרְקִיעַ, וּכְשֶׁהוּא חוּזַר אֵינוֹ חוּזַר אֵלֶּא
 לְעֵתִים יְדוּעִים. וְסִילוֹן אֶחָד שֶׁל מַיִם יוֹצֵא מִתְּהוֹמוֹת, וְסִילוֹן
 שֶׁל מַיִם יוֹצֵא מִגִּיהֶנֶם, וַיּוֹרֵד בְּצִינּוֹר לְסִילוֹן הַתְּהוֹם. הֲדָא
 הוּא דְּכָתִיב, (תהלים מב) תְּהוֹם אֵל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צְנוּרִיךְ.
 וְהָרְקִיעַ נִכְנָס בְּאֲמָצַע מְשַׁנְיָהֶם. וְאֶלְמָלֵא שְׁנַכְנַס בְּנִתִּים,
 הָיוּ הוֹרְגִים לְשׁוֹתֵיהֶם. הֲדָא הוּא דְּכָתִיב, (בראשית א) וַיַּבְדֵּל
 בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרְקִיעַ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָאִי יְנוּקָא בְּרוּחַ הַקְדָּשׁ אָמְרוּ, דְּהֵכִי הוּיָא
 מִפְּשֵׁי, דְּכָתִיב יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, בְּתוֹךְ מִפְּשֵׁי,
 בְּאֲמָצַעִית מֵיָא. בְּהַכְּנָס הָרְקִיעַ בְּאֲמָצַע, מִחֲזִיר הַמַּיִם
 הָרַעִים הַיּוֹצְאִים מִגִּיהֶנֶם לְמְקוֹמָן. וְלֹא נָפִיק לְעֵלְמָא מֵאֵינוֹן
 מֵיָא, אֵלֶּא כְּמֵלֵא לּוּגָא, בִּימֵי אֱלִישָׁע. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (מלכים ב
 ה) וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאֶרֶץ מְשַׁכֶּלֶת. כְּלוּמַר, בְּשִׁבִיל שְׁהַמַּיִם
 רָעִים, הָאֶרֶץ מְשַׁכֶּלֶת מִבְּנֵי אָדָם, שְׁכָלִים בְּשִׁבִילָם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כּוֹלָא הָאִי קָרָא מְסֵהִיד עֲלֵיהּ. דְּאָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, כָּל מַה שְּׁעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא עָשָׂה
 דְּבַר לְבַטְלָהּ, וּמִפְּנֵי שֶׁהָיָה גָלוּי לְפָנָיו, שְׁאוֹתָם הַמַּיִם

הַיּוֹצֵאִים מִגֵּיהֶנּוּם, וַיִּתְעַרְבוּ בַּמַּיִם הַיְאֹהֲרִים וַיִּנְזִיקוּ בְּרִיּוֹתָיו.
 עָשָׂה אֶת הָרְקִיעַ, לְהַכְנִס בּוֹ אֲמֻצֵּעַ שְׁנֵיהֶם, לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם.
 הַדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, בֵּין מַיִם
 הָרְעִים, לְמַיִם הַטּוֹבִים. וּבְאֹתָהּ שָׁעָה מִמָּשׁ, שָׁהֲמִים יוֹצֵאִים
 לְהִתְעַרֵּב בַּמַּיִם הַטּוֹבִים, אִזּוּ הָרְקִיעַ חוֹזֵר וְנִכְנָס בֵּינֵיהֶם,
 וּמְחֻזְרָם לְאַחֹר.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵנִי מַיִא דְאֵינוּן לְחֵיָא עֲלֵמָא,
 וְלִתְקוּנֵיהוֹן דְּבְרִיָּתָא, הֵיאֵךְ יִתְקָרוּן. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה,
 הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, דְאֵינוּן מַיִא טָבִין.

ר' חֵיָא בַר אֲבָא, הָוָה אֲזִיל בְּאוּרְחָא, וְלָאָה מִתְקִיפּוּתָא
 דְשִׁמְשָׁא, וְהָוָה צָחִי לְמִשְׁתֵּי מַיָּא. פָּנַע בְּהַאי מִדְּבָרָא,
 וְאִשְׁבַּח חַד אֵילָנָא, יְתִיב תְּחֹתֶיהָ, עַד דְּזָקִיף עֵינוּהִי, חָמָא
 חַד מַעֲיִנָא דְמַיָּא דְקִיק. חֲדִי לְמִשְׁתֵּי מְנַהוֹן. שְׁתֵּי מִן מַיָּא,
 וְהוּוּ מְרִירָן, אָמַר לְשִׁמְשִׁיָּהּ, הֵיִינוּ טַעְמָא דְר' אֶלְעָזָר, דְאָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, לִית לָךְ בְּעֵלְמָא, דְלִית תַּמָּן תַּמְצִיתָא מִהֵהוּא
 סִילוּנָא דְגֵיהֶנּוּם, בַּר אַרְעָא דִישְׂרָאֵל. וְאַלְמָלָא דְשִׁתָּן כָּל
 עֲלֵמָא מִהֵהוּא תַמְצִיתָא דְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל, לָא יָכִיל לְמִשְׁתֵּי
 מִנֵּיהוּ.

אָמַר רַבִּי הוּנָא, הַאי רְקִיעַ דְכְּתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרְקִיעַ,
 הוּא הָרְקִיעַ הַיְדוּעַ לְמַעְלָה שְׁעַל רְאִשֵׁי חַיּוֹת. דְכְּתִיב

(יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל רְאִשֵׁי חַיּוֹת רְקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאי חַיּוֹת, חַיָּה כְּתִיב חֲדָא, לָמָּה נֶאֱמַר

רֵאשִׁי. אָמַר רַבִּי הוֹנָא, אֵיךְ חָיָה חֵד רַבָּא, וְשְׁלִיטָא
עַל כָּל שְׂאָר חַיּוֹתָא קַדִּישָׁא, וְזִיּוּהֵי רַבְרַבִּין סְגִיָּאִין. לִיָּה
רִישֵׁין דְּזִיּוּוֹא סְגִיָּאִין, וְכַדִּין כְּתִיב רֵאשִׁי הַחַיָּה. וְדָא הֵיא
הַחַיָּה, דְּחָמָא וְחֻזְקָא לְבַחֲזֵי נְבוֹאָתָא. וְאִי סְלָקָא דַּעְתָּךְ
דְּהוּא חַיּוֹת. תָּא שְׁמַע, כְּתִיב (שם) וְאָרָא חַיּוֹת וְגו', חָמָא
הַאִי, וְחָמָא חַיּוֹת.

הַאִי רְקִיעַ לְמַאי אָתָּא. אָמַר רַבִּי חֻזְקָה, לְאַפְרָשָׁא בֵּין
מְלָאכְיִין קַדִּישִׁין דְּמַתְּחוֹת הֵהוּא רְקִיעָא, וּבֵין מְלָאכְיִין
קַדִּישִׁין דְּזָכוּ דְּאִינוּן לְעִילָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים
אֵת הָרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם
אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ. בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ, מְלָאכְיָא
דְּאִינוּן תַּחוֹת הֵהוּא רְקִיעָא. וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ,
מְלָאכְיָא דְּאִינוּן מְלַעֲיָלָא. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, שְׁמַע מִיָּנָה דְּהוּא
כַּרְגוּד דְּמַפְסִיק בֵּינְתֵימ.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שָׂאל לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַבְדַּי, אָמַר לִיָּה, הַאִי רְקִיעַ
דְּאִתְּבְרִי בְּשַׁנִּי, מַאי הוּא, אָמַר לִיָּה, רְזָא עִילָאָה הוּא,
דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְמוּנָה תַּחוֹת יְדֵיהּ, וּבְחַר בֵּיהּ,
וְשְׁלִטָּיה עַל כָּל חַיִּי שְׁמַיָּא, וּכְגִין הֵהוּא עַגְיָנָא, לֹא נָאֶמַר
כִּי טוֹב בְּשַׁנִּי. אַף עַל פִּי דְּשׁוּלְטָנָא יְתִירָא אֵיךְ לִיָּה, דְּכוּלָּא
תַּחוֹת יְדֵיהּ, לְאַחְזָאָה לְכָל עֲלָמָא, דְּלִית טִיבוּ וַיִּקְרָא
וּפְרָקוּנָא וְגֵאוּתָא, אֲלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחוּדוּהִי.

וְעוּד אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַבְדַּי, מַאי דְכְּתִיב, (שיר השירים ו) אֶל

גִּנְתֵי אֲנֹכִי יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבִי הַנְּחָל. זֶהוּ מֵה שְׂרָאָה
 יְחֻזְקָאֵל, בְּאוֹתוֹ הִרְקִיעַ שְׁנֵבְרָא בְּשַׁנִּי. שְׁבָרָאוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וּסְתָמוּ מִכָּל רִבְבוֹת קוּדֵשׁ שָׁלוֹ. וְאוֹתָן הָעוֹלָמוֹת
 דְּכִסְיָה בְּהוּ קוּדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, סְתָמָם מִמְּנוּ, וַיִּקַּר הִדְרוּ
 סְתִים. מֵאוֹתָן עוֹלָמוֹת וּלְמַעְלָה סְתִים. וְהַטְּמִין מִכּוּלָּם,
 וְכוּלָּם שׁוֹאֲלִים וְאוֹמְרִים, אֵיךְ מְקוּם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ (יְחֻזְקָאֵל א)

בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

תָּא חֲזִי, מֵאִי קָאָמַר אֵל גִּנְתֵי אֲנֹכִי יִרְדְּתִי, בְּגִנְתֵי אֲנֹכִי לֹא
 כְּתִיב, אֵלָּא אֵל גִּנְתֵי אֲנֹכִי. כְּמֵאן דְּנִחִית וּמְקָרִיב
 לְגִנְתָּא, וְלֹא עֵייל בְּהּ, כָּל שְׁכֵן דְּלֹא קָרִיב לְאֲנֹכִי אֵלָּא
 לְגִינְהּ. וְכָל שְׁכֵן דְּלֹא חֲזָא מַה שְׂפִתוֹךְ הָאֲנֹכִי. וְכָל שְׁכֵן
 דְּאָמַר לְרֵאוֹת, וְלֹא אָמַר רְאִיתִי. כְּלוּמַר לְגִינְהּ שְׁהוּא חוּצָה,
 קִרְבֵּיתִי וַיִּרְדְּתִי לְרֵאוֹת, וְלֹא אָמַר שְׂרָאָה אֶפִּילוּ הִגִּינְהּ
 שְׁהִיא חוּצָה.

וְעוֹד אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, כְּמַה נְצַטְעַר הֵהוּא גְבָרָא,
 דְּכְתִיב בִּיהּ, (במדבר יב) לֹא כֵן עַבְדֵי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי
 נֶאֱמָן הוּא, לְמַחְזִי חַד שְׁמֵשׁא דְּמִשְׁמֵשׁא קַמִּיהּ, וְלֹא
 אִיתִיהִיבַת לִיהּ רְשׁוּתָא, דְּכְתִיב (שמות לג) הִרְאֵנִי נָא אֶת
 כְּבוֹדְךָ. אָמַר רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, הוּא דְּכְתִיב בִּיהּ (תהלים ט)
 כְּבוֹד אֵל. וְהוּא מִטְטְרוּ"ן שֶׁר הַפְּנִים.

וְהַאִיךְ שְׂאִיל מֹשֶׁה לְמַחְמֵי דָא. אֵלָּא מֹשֶׁה סָבַר, כִּיּוֹן דְּחָמָא
 גּוּפִיהּ אַרְבְּעִין יוֹמִין וְאַרְבְּעִין לַיְלִין, דְּלֹא אָכִיל

וְשָׂתִי, וְהָיָה נִיזוֹן מֵאֶסְפָּקֶלְרִיא דְלַעִילָא, סָבַר דְכֻדָּאי הוּא
לְמִישָׂאֵל דָּא.

וּמָה אָתִיב לֵיהּ, לֹא תוּכַל לְרֵאוּת אֶת פְּנֵי, הוּא מְאָרִיהּ
דְּאֶפְרַיִם, וְלֹא יָהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא, עַד דְּנִפְק גְּשָׁמְתִיהּ.
לְקַיִים מַה שְּׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת לג) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי. וְכָל
נִשְׁמָתָא דְּעַדִּיקָא, אֶתִּיהִיב לֵיהּ רְשׁוּתָא לְמַנְדַּע, וְלֹא דְבָקָא
מַה דְּלֹא יָכִיל בְּעֵלְמָא דִּין.

תָּנּוּ רַבָּנָן, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מְלֻאָכִין
קַדִּישִׁין, וְאֵילִין אֵינּוֹן נִשְׁמָתֵהוֹן דְּעַדִּיקָא. הֵדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים קד) עוֹשֶׂה מְלֻאָכִין רוּחוֹת מְשָׁרְתֵינוּ אֵשׁ לוֹהֵט.
עֲשֶׂה לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא עוֹשֶׂה, מִשְׁמַע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם.
אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, לֹא תִקְשִׁי לָךְ הָאִי, דְּהָא אֵית מְלֻאָכִים
שְׁנַבְרָאוּ מִכֶּסֶּא הַכְּבוֹד, וְהֵם שְׁלוּחִים מְמוּנִים
בְּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִי שְׂאָר מְלֻאָכִיא דְּהוּן
מִכֶּסֶּא הַכְּבוֹד כְּךָ, נִשְׁמָתֵהוֹן דְּעַדִּיקָא דְּהוּן מִתְפָּן, וְקַיִמִי
אוֹרֵייתָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דְּעָבִיד לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְלֻאָכִין עֵילְאִין קַדִּישִׁין.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, כָּלֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָדָם אֲרַבְּעָה
דְּבָרִים, א"ש רוי"ח מי"ם עפ"ר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא
מְהוּפְכִין אֵינּוֹן בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר לֵיהּ רַבִּי פִּנְחָס, וּבְאוֹרֵייתָא
אֵיבָא אֵינּוֹן, אָמַר לֵיהּ הֵן. וְאֵלוּ הֵן רוי"ח א"ש מי"ם עפ"ר.
תְּרִין אֵינּוֹן דְּאֶתְגַּזְרוּ מִשְׁמַשְׂיָא מְלַעִילָא, וְתִרִין אֵינּוֹן

דְּאֵתְגַזְרוּ מִלְרַע. מִנָּא לָן, דְּכִתִּיב (שם) עוֹשֶׂה מִלְאֲכָיו
רוּחוֹת, הָא רוח. מְשַׁרְתֵּינּוּ אִשׁ לוֹהֵט, הָא אִשׁ. יָסַד אֶרֶץ עַל
מְכוּנֵיהָ, כְּמִשְׁמַעוּ. תְּהוּם כְּלָבוּשׁ כְּפִיתוּ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ
מַיִם, הָא מַיִם. כְּלָהוּ מִתְחַבְרֵן דָּא עִם דָּא, רוּחַ אִשׁ עָפָר
מַיִם. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, אֵפֵי עַל גַּב דְּמִתְהַפְּכִי, לִית לָן בְּהַ,
וְשִׁפִּיר קָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּלָהוּ כְּלָלָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאָדָם.
אָמַר לִיהֵ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי בְּרֵאֲתִי אֹתְךָ
עֲלִיזוֹן, וְהִמְלִכְתִּיךָ עַל כָּל בְּרִיּוֹתִי, נָתַתִּי בְּךָ כֹּחַ מִן
הַמְּלָאֲכִים, וְכֹחַ מִן הַמְּשַׁרְתִּים, שְׁהֵם לְמַעְלָה, וְכֹחַ הַתְּהוּם,
וְכֹחַ הָאֶרֶץ, וְנָתַתִּי בְּךָ שִׁכְלַ טְהוּר הַגְּזוּר מִכְּסָאִי, וְאֵת הַטִּי
קְדָמִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רְצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְאָדָם עֲלִיזוֹן
עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, לְמַהוּי יְחִיד בְּהֵאִי עֲלֵמָא, כְּמָה דְאִיהוּ
יְחִידָאִי לְעִילָא. כִּיּוֹן שְׁחָטָא, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵן
הָאָדָם הָיָה בְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, הָיָה בְּדַעְתִּי לַעֲשׂוֹתוֹ כְּאֶחָד,
עֲבָשׂוּי, וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יָדוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְקִיעַ אֶחָד עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִמֶּנּוּ
נִתְּהוּוּ הַשָּׁמַיִם. שְׁנַאָמַר (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרְקִיעַ
שָׁמַיִם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא זוּ בְּלָבָד, אֲלָא כָּל מַה שְׁעָשָׂה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, לֹא עָשָׂה אֲלָא דְבַר
א' מִהַכֹּל, וְאוֹתוֹ דְבַר הוֹצִיא כָּל פְּעוּלוֹתָיו לְמִינוֹ, כְּגוֹן

הַשָּׁמַיִם, עָשָׂה מִמֶּנּוּ אֶחָד, אוֹתוֹ הַמְּשׁוּבָח מִכָּלֶם. וְאָרֶץ עָשָׂה אֶחָד.

תָּא שָׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהַכֹּל עָשָׂה אֶחָד, אוֹתוֹ הַמְּשׁוּבָח מִכָּלֶם, וְזֶהוּ הַרְקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא, שְׁמִמֶּנּוּ נִתְּהוּוּ הַשָּׁמַיִם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרָקִיעַ שָׁמַיִם. וְאָרֶץ אוֹתָהּ הַמְּשׁוּבָחַת מִכָּלֶם, וְזוֹ אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִמֶּנָּה נִתְּהוּוּ שְׂאֵר הָאָרְצוֹת, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ח) עַד לֹא עָשָׂה אָרֶץ וְחֻצוֹת, אָרֶץ, זֶו אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחֻצוֹת, שְׂאֵר הָאָרְצוֹת שֶׁבְּחֻצָּה לְאָרֶץ. הָאָדָם אֶחָד, וּמִמֶּנּוּ נִתְּהוּוּ כָּל הַשְּׂאֵר, דְּכְּתִיב (שם) וְרֵאשׁ עֲפָרוֹת תִּבֵּל. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה. אָמַר רַבִּי יַעֲחָק, מָנָא לָן. מַהֲאֵי קָרָא דְאָמַר דְּוֹד, (תהלים קמח) הִלְלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, מֵאוֹתוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ הַשָּׁמַיִם מִמֶּנּוּ.

תַּנּוּ רַבָּנֵן, זְמָנָא חֵדָא הָוָה אָזִיל רַבִּי יוֹחָנָן לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָוִי רַבִּי יוֹסִי אָזִיל עִמֵּיהּ, אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, לָאֵן אַתָּה אָזִיל. אָמַר לִיה, לְמַחְמֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, לְמֵאֲרִי פְּלוּגְתָא דִּילָךְ, אַתָּה אָזִיל לְמַחְמֵי. אָמַר שְׁמַע מִינָּה, דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לְשֵׁם שָׁמַיִם קָא מְפָלִיג, וְהוּאֵיל וְכָךְ הוּא חֲבִיבוֹתָא דְּלִיבָאֵי אֲשֶׁתְּפַחַת בִּיה. אֲסַפִּימוּ לְמִיזֵל, וְהוּוּ לִילִיָא, אָמְרוּ נִיתִיב הָבָא, עַד דִּיִּיתִי גְהוֹרָא, וְנִתְּעַסַק בְּאוֹרֵייתָא, יִתְּבוּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָאֵי רָקִיעַ שְׁנַבְרָא בְּשַׁנִּי, הוּא הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן. וְתַנָּא הוּא הַפְּרָגוֹד הַמְּפַסִּיק בֵּינֵתִים. דְּכְּתִיב

(יחזקאל א) וּדְמוֹת עַל רְאֵשֵׁי הַחֲזֵה רְקִיעַ כְּעֵין הַקְּרָח הַנּוֹרָא.
 וּמִזֶּה הֶרְקִיעַ נֶעֱשׂוּ כָּל שְׂאֵר הֶרְקִיעִים, הַסּוֹבְבִים וְשְׂאֵינָם
 סוֹבְבִים, וְכוּלָם אֲדוּקִים בְּזֶה הֶרְקִיעַ, וְקָרָא לוֹ רְקִיעַ, וְקָרָא
 לוֹ שָׁמַיִם, וְדִבְתִּיב (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרְקִיעַ שָׁמַיִם. עַל
 שְׁנֵתֵהוּ מִמֶּנּוּ.

עַד דִּהְיוּ יְתִבִי, קָרִיב בְּרִיחַ דְּר' יוֹסִי לְאַבוּהֵי, אָמַר לִיהֵ הָאִי
 דְּאָמַר שְׁלֹמֹה, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן
 שַׁבְּתָד, הָוּה לִיהֵ לְמִימַר מִן הַשָּׁמַיִם. שָׁמַע רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר
 לִיהֵ אִימָא בְּרִי אִימָא, דְּמַלְהַ דְּפּוֹמָךְ מַלְהַ קַּדִּישָׁא הִיא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָאִי פְּסוּקָא שְׂאִיל, וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
 מִכּוֹן שַׁבְּתָד. מִן הַשָּׁמַיִם הָוּה לִיהֵ לְמִימַר.

אָמַר לִיהֵ רַבִּי יוֹחָנָן, מִקְרָא חֶסֶר הוּא, כְּמוֹ שְׁוַעַת עֲנִיִּים,
 הָוּה לִיהֵ לְמִימַר מִן עֲנִיִּים. וְכֵן צַעֲקַת עֲנִיִּים, וְכֵן
 הִרְבֵּה. קָרִיב לְאַבוּהֵי, וְאָמַר לִיהֵ מַלְהַ שְׁמַעְנָא בֵּיהֵ, אָמַר
 לִיהֵ רַבִּי יוֹחָנָן, אִימָא בְּרִי אִימָא.

אָמַר, שְׁמַעְנָא דִּי בְּעִידְנָא דִּי בְּעוֹן יִשְׂרָאֵל צְלוֹתְהוֹן
 וּבְעוֹתְהוֹן בְּבִתֵּי צְלוֹתְהוֹן, מַטְטְרוּ"ן מְאִרֵי דְּאִפְיָא,
 נְטִיל כָּל צְלוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְסָלִיק לְהוּ בְּהֵאִי רְקִיעַ, וְכַד בְּעִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַשְׁגַּחַא בְּזַכּוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, מְעִינ
 בְּהֵוּא רְקִיעָא דְּאִתְקַרִי שָׁמַיִם, דִּתְמָן בְּעוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
 וּמְרַחֵם עֲלֵיהוּ. דִּבְתִּיב וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, מִמֶּשׁ. כֵּן
 אָמַר דָּוִד, הִלְלוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, דִּתְמָן הוּא תּוֹשֵׁב בְּתַתָּא

דִּישְׂרָאֵל. אַתָּא ר' יוֹחָנָן וּנְשָׁקִיָּה עַל רִישִׁיָּה, וּבְרַכִּיָּה, אָמַר
 מְרַגְלָא הָדָא הָווּת תְּחִילָת יְדִיךָ, מְרַגְלָא תְּהֵא בְּדַרְךָ.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חֲזִי, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲרָקִיעַ
 הַזֶּה, וְעֶבֶד מַנִּיָּה שָׁמַיִם, דִּי מְמַנָּן תְּחִילָתוֹהִי, רְקִיעָא
 לְעִילָא, וְשָׁמַיָּא לְתַתָּא. וְעֶבֶד תְּחִילָת אֱלִין, שָׁמַיָּא אַחֲרֵנִין,
 דְּאִתְקְרוּן רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, דְּמְמַנָּן בֵּיהּ כָּל בּוֹצִינֵינָא דְנִהְרִין.
 תָּא חֲזִי בֵּין רְקִיעָא דָא, דְּאִתְקְרִי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, עַד הֲרָקִיעַ
 הַנְּטוּי עַל הַחַיּוֹת, אֵית תְּלַת מָאָה וְתַשְׁעִין רְקִיעִין
 אַחֲרֵנִין, וְשִׁבְעַת אֱלָפִין וְאַרְבַּע מָאָה וְחַמְשִׁין חוֹלְקִין, סְמִכִין
 אִתְרִין דְּבוֹצִינֵינָא אַחֲרֵנִין, וּמֵאֱלִין בּוֹצִינֵינָא נְטַל קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְאַנְחָא בְּהַאי רְקִיעָא דְשָׁמַיָּא, לְאַנְהָרָא עַל אַרְעָא.
 פְּרַשָּׁה ד (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא אֶת־אֶרֶץ נֶפֶשׁ הַיָּה
 לְמִינָהּ. רַבִּי בָּא פְּתַח בְּהַאי קְרָא, (ירמיה י) לֹא כִּי־אֶלֶּה
 חֶלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. תָּא חֲזִי, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, צָפָה וְרָאָה, שְׁעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְעַמּוּד
 וּלְקַבֵּל תּוֹרָתוֹ, וְגִזַּר מִכֶּסֶּאֱוֹ כָּל אוֹתָם הַנְּשָׁמוֹת הֶעֱתִידוֹת
 לְהַנְתֵּן בָּהֶם.

וְעָשָׂה לְמַעַלָּה אוֹצֵר א', אֲשֶׁר כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַגְּזוֹרוֹת מִכֶּסֶּאֱוֹ,
 עוֹמְדוֹת שָׁם. וְקָרָא לוֹ גּוֹפֵי הַנְּשָׁמוֹת. וּלְמָה נִקְרָא גּוֹפֵי
 הַנְּשָׁמוֹת. אָמַר רַבִּי בָּא, מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַנְּשָׁמוֹת כְּשִׁיוֹעָאוֹת מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה, עוֹשָׂה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּיוֹקְנָא שֶׁל
 גּוֹפּוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּזֵה הָעוֹלָם, וּמִנִּיחָם בְּזֵה הָאוֹצֵר.

וְזֶה הָאוֹצֵר, בְּאִיזָה מְקוֹם הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּמְּקוֹם שֶׁנִּגְזְזוּ גְּשָׁמִים שָׁם, וְנִגְזְזוּ חַיִּים טוֹבִים, וְנִקְרָא עֲרֻבֹת. וּבַעֲרֻבֹת יֵשׁ גְּזֻזִים הַרְּבֵה, וְנִגְזְזוּ הַגְּשָׁמֹת שָׁם. וְהָא אָמַר רַבִּי בָּא שְׂאוֹצֵר אֶחָד הוּא, וְהֵכָא תְּנִינָן גְּזֻזִים.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לֹא תִקְשִׁי לָךְ, שְׁנַיִם אוֹצְרוֹת הֵם: אוֹצֵר הַגְּשָׁמֹת, שְׁעֵתִידִין לְהַנְתֵּן בְּבֵני אָדָם. דְּהָא תְּנִינָן, בְּהָהוּא עוֹרָה, וּבְהָהוּא דִּיוֹקְנָא מִמָּשׁ, שְׁעֵתִיד לְעֵמוֹד בְּזוּה הָעוֹלָם, בְּהָהוּא דִּיוֹקְנָא הוּא שָׁם. וְנִקְרָא גּוֹף הַגְּשָׁמֹת, מִפְּנֵי שְׁעוֹשָׂה לָהֶם גּוֹף, כְּמוֹ שְׁעֵתִידִין לְהִיּוֹת. וְאוֹצֵר אֶחָד כְּנִגְדּוֹ, לְאוֹתָן הַגְּשָׁמֹת שֶׁהֵיוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְקִיּוּמוֹ הַתּוֹרָה, וְנִקְרָא גְּזֻזִי חַיֵּי הָעוֹלָם. וְהֵינּוּ דְהוּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגְזֻזֵי חַיֵּי עֲלָמָא תְּהָא פְּלַגְיָא, דְּנִפְיִק מֵעֲלָמָא דִּין.

תְּנִי רַבָּנָן, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא כְּרוּזָא קָרִי, אֶתְעֵרוּ בְּנֵי קְדִישָׁא עִילָאָה, וְעֵבִידוּ פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיכוֹן, דְּאֶפְרִישׁ לְכוֹן מִן שְׂאֵר עַמִּין, וְיֵהֵב בְּכוֹן גְּשָׁמְתָא קְדִישָׁא, דְּאֶתְגְּזֵרֵת מְכוּרְסֵי יְקָרִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, אִם בֵּן שְׂאֵר עַמִּין, גְּשָׁמְתָהוּן מֵאֵן אֶתְר. אֲזִדְמֵן לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר, תָּא חַיֵּי, דְכְּתִיב (בראשית
 6) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו גְּשָׁמֹת חַיִּים, דָּא הִיא גְּשָׁמְתָא קְדִישָׁא, דְּאֶתְגְּזֵרֵת מְכוּרְסֵי יְקָרָא דְמֵלְכָא עִילָאָה. מֵאֵי כְּתִיב בִּיה. (שם) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זוּ הִיא הַכְּתִיב

שְׁנִיתָן לְבַהֲמוֹת וְלַחַיִּוֹת וְלַדְּגָיִם. שְׁנִבְרָאת מִן הָאָדָמָה,
 דְּכַתִּיב (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲוֵרִיתָא אֲתַקְבְּלַת עַל אָדָם, וְאָמַרְתּי,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרָא לְבַר נֶשׁ, וַיְהִי בֵּיהּ נִשְׁמָתָא
 קַדִּישָׁא, לְמַהוּי לִיה חַיִּין לְעֵלְמָא דְאֲתִי, וְהִיא אֲתַחְזוּר
 בְּחוּבֵיהּ לְהֵוּא נֶפֶשׁא חַיִּיתָא, דְאֲתַגְזַרְת מִן אֲרֻעָא,
 לְבַעֲרִיתָא וְלַחַיִּיתָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִמִּשְׁמַע דְּכַתִּיב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה,
 וַיַּעֲשֶׂהוּ לֹא נֶאֱמַר, אֱלֹא וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. מְלַמֵּד
 שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גָּרַם, לְחֻזוּר לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ הַגְּזוּרָה מֵהָאָדָמָה.
 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָדָם, אֲנִי בְּרֵאשִׁיתִי
 אוֹתָךְ עֲלִיזוֹן עַל כָּל בְּרִיּוֹתַי, וְנִפְחַתִּי בְּךָ נִשְׁמַת חַיִּים,
 הַנוֹתֶנֶת חַיִּים לְבַעֲלֶיהָ, הַגְּזוּרָה מִכִּפְסָאֵי. וְאִתָּה חֻזְרַת לְאוֹתָהּ
 נֶפֶשׁ חַיָּה שְׁבָרָאתִי מִן הָאָדָמָה לְבַהֲמוֹת. חַיִּיךָ, מִכָּאֵן
 וְאֵילָךְ, כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָתִי, וַיִּשְׁמֹר אוֹתָהּ, אֲתֵן לוֹ אוֹתָהּ
 הַנִּשְׁמָה הַגְּזוּרָה מִכִּפְסָאֵי, שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְבַעֲלֶיהָ. וְכָל
 אוֹתָם שְׂלֵא יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָתִי, יִהְיֶה חֶלְקָם בְּאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה
 שְׁבָחָרוּ לְמַעַן יִכְלוּ עִמָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, תָּא חַזִּי, מֵאֵי דְכַתִּיב, (קהלת א) מִי יוֹדַע רוּחַ
 בְּנֵי הָאָדָם, הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדָת
 הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ. רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעַלָּה, דָּא
 הִיא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא דְעַדִּיקָיָא. וְרוּחַ הַבְּהֵמָה, דָּא הִיא

נִפְשָׁא חֵיטָא דְאַתְגְּזֵרַת מִן אֲרַעָא לְבַעֲרָא, דְּתִשְׁתַּיֵּי
וְתַחוּת לְאַשְׁתַּעָא מִן עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי חֵיטָא, אִם בֶּן אֵין לָהֶם נְשָׁמָה לְגוּיִם אֲלֵא אוֹתָהּ
הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן הוּא. אָמַר רַבִּי
אֲלֵעָזָר, וְלִישְׂרָאֵל מֵאֵן יִהְבָּא. תָּוּה רַבִּי חֵיטָא. אָמַר רַבִּי
אֲלֵעָזָר תָּא חַיִּי, דְּתַנֵּן בָּא לִישְׁתַּר מְסִייעִין אוֹתוֹ. מֵאֵי סִינַע
יְהִיבִין לֵיהּ, אֲלֵא הֵהוּא נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא, לְמַהוּי לֵיהּ סְמָד,
דְּיִהִבִין לֵיהּ לְסִייעָא לֵיהּ בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, עַד תְּלִיסַר שָׁנִין, אֲשֶׁתְּדִלוּתִיהּ דְּבַר נֶשׁ
בְּהוּא נֶפֶשׁ חֵיטָא. מִתְּלִיסַר שָׁנִין וְלַעֲלָא, אֵי בְּעֵי
לְמַהוּי זַכָּאָה, יְהִיבִין לֵיהּ הֵהוּא נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה,
דְּאַתְגְּזֵרַת מִכּוּרְסֵי יִקְרָא דְמִלְבָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֵינֵנו
טַעֲמָא דְתַנִּינֵנוּ, בְּתַלַּת עָשָׂר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, בְּמַתְנִיתָא דְרַבִּי
אֲלֵעָזָר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, זְמִין לְמַאֲרֵי מַתְנִיתָא לְמִיכַל
בְּסַעוּדְתָא רַבָּה דְעַבְדֵּי לְהוּ, וְחַפָּא כָּל בֵּיתָא בְּמַאֲנֵי
דִּיקָר, וְאוֹתִיב לְרַבָּנָן בְּהַאי גִיסָא, וְהוּא בְּהַאי גִיסָא, וְהוּהּ
קָא בְּדַח טוֹבָא.

אָמְרוּ לֵיהּ מַאֲי בְּדִיחוּתָא דְכֵר בְּהַאי יוֹמָא דִּין מְשַׁעַר יוֹמִין.
אָמַר לְהוּ, דִּיּוֹמָא דִּין גַּחְתָּא נְשָׁמְתָא קַדִּישָׁא עִילָאָה,
בְּאַרְבַּע גְּדַפִּין דְּחִיּוּתָא, לְרַבִּי אֲלֵעָזָר בְּרִי, וּבְהִילּוּלָא דְאֵי,
יְהֵא לִי בְּדִיחוּתָא שְׁלִימְתָא.

אוֹתְבִיָּה לְרִי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ לְגַבִּיָּה, אָמַר תִּיב בְּרִי תִיב,
 דְּיוֹמָא דִּין אַתְּ קַדִּישָׁא, וּבְעַדְבָּא דְקַדִּישִׁין. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה חַד, וְאַסְחַר אִשָּׁא בְּבִיתָא. נִפְקִי רַבְּנָן, חָמוּ
 קִיטוּרָא דְהָהוּ סְלִיק מִבֵּיתָא כָּל הַהוּא יוֹמָא.

אַתָּא רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, אִשְׁבַּח לְרַבְּנָן
 דְהָווּ תְּוֹהוּ, וְקִיָּמִי בְּשׁוּקָא. אָמַר לְהוּ, מַאי הוּא.
 אָמְרוּ לֵיהּ, חָמִי הַאי קִיטוּרָא מֵאִשָּׁא דְלַעִילָא. הַאי הוּא
 דְקָא מַכְתִּירִין יוֹמָא דִּין, בְּכַתְרָא קַדִּישָׁא לְרַבִּי אֶלְעָזָר.
 וְחָמוּ רַבְּנָן, אַרְבַּע גְּדַפִּין דְנִשְׂרָא, דְנִחְתוּ בְּאִשָּׁא, דְאַסְחַר
 לֵיהּ וּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן אַבוּהֵי. יְתִיב תַּפְּן רַבִּי יוֹסִי, עַד דְאַזְל
 אִשָּׁא.

עַל קְדַמוּהֵי, אָמַר לֵיהּ, אַכְתְּרָא וְסִיתְרָא, גְּבַהוּתָא עַל
 כְּלָא, הַאי הִילּוּלָא לְהוּי שְׁלִימָתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מַאי דַעְתִּידָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא בְּרַתִּי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַךְ.
 אָמַר וּדְאִי יְהִיא כְּךָ. קְרָאוּ לְרַבְּנָן וַיְהִי לֵיהּ בְּרַתִּיהּ.

יְתִיב תַּפְּן תְּלַת יוֹמִין, וְלָעוּ בְּאוּרֵייתָא קַמִּיהּ, וְלָא שְׁבִקוּ
 סְתָרָא דְמַתְנִיתִין, דְלָא אוּלִיף לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ
 עָלָיו עַל רִי שְׁמַעוֹן, שְׁלָא נִתְרָאָה קִשְׁתַּת בְּיָמִיו. דְהָא הוּא
 סִימָנָא בְּעֵלְמָא הָהוּ.

אָמַר רַבִּי יַעֲחָק, נִשְׁמַתָּא הִיא קִיָּמָא בְּקִיּוּמָא לְעֵלְמִין. מַה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קִיָּים, אִף הִיא קִיָּמָת. אַבְל עַל
 הַהִיא נִפְשָׁתָא חֵייתָא, אָמַר קְרָא, (במדבר טו) הַפְּרַת תְּפַרַת

הַנֶּפֶשׁ הַהִיא עֹנֶה בָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאֵי הָזֶה אֲוֹנְקְלוּם, דְּאָמַר (בראשית ב) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וְתַרְגָּם לְרוּחַ מְמַלְלָא, אִי נֶפֶשׁ אַ דְּבַעֲרֵתָא הִיא, לָמָּה לָּא מְמַלְלָן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל דְּאִתְגַּבְּלוּן מַעֲוֹבֵיִיא רַבָּה דְּעַפְרָא, יִתִּיר מִבְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא זְקַפִּין רִישָׁא, וְלֹא מְסַתְּפִין בְּרַקִּיעָא כְּבְנֵי נָשָׂא. דְּאֵלוּ אִתְגַּבְּלוּ מִקְּלִילָא דְּעַפְרָא כְּבְנֵי נָשָׂא, וְזַקְפִּין רִישָׁא וְאִסְתְּפִלוּ בְּרַקִּיעָא, הֵוּן מְמַלְלָן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, גַּבְלוּתָא וְזַקְפִּין רִישָׁא תִּינַח, אָבֵל אִסְתְּפִלוּתָא בְּרַקִּיעָא, לְמֵאִי. אָמַר לִיהּ, הֵהוּא סִינְעָא רַבָּה דְּבְנֵי נָשָׂא. תָּא חֲזִי, גְּבוּכְדִּנְעָר כַּד הָוָה טְרִיד, וְהָוָה בְּעִירָא בְּטוּרֵיִיא, לָא הָוָה לִיהּ סִינְעָא, עַד דְּאִסְתְּפִל בְּרַקִּיעָא, הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (דניאל ד) אֲנָא גְּבוּכְדִּנְעָר עֵינִי לְשִׁמְיָא נְטִלַת, וּמְנַדְעִי עָלַי יְתִיב. דְּעַד לָא יִסְתְּפִל בְּרַקִּיעָא, לָא הָוָה מְנַדְעִיה עִילוּיָהּ.

אָמַר רַבִּי פְּרוּסְפָדָא, הַגּוֹיִם וְעַמָּא דְּאַרְעָא, דְּלֹא מְהִימְנִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא עָסְקִי בְּאוּרֵיִיתָא, לִית לְהוּ בַּר הַהִיא נֶפֶשׁא חַיֵּיתָא דְּאִתְנַפְקָא מֵאַרְעָא, וְעַל כֵּךְ לִית לְהוּ מְהִימְנוּתָא. אָבֵל יִשְׂרָאֵל דִּי מְהִימְנִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָסְקִי בְּאוּרֵיִיתָא, וְנִטְרִי פְּקוּדוּהִי, אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (ירמיה י) לֹא כְּאֵלֶּה חֶלֶק יַעֲקֹב וְגו'. לֹא יְהִי לְהוּן נֶפֶשׁא חַיֵּיתָא, אָבֵל מָה יְהִי לְהוּן. כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. הַכֹּל: הוּא

שְׂכִינְתֶיהָ. וְאֵתְגַזֵּרְתָּ נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא מִינָהּ, לְמַהוּי חוּלְקָא
 דִּיעֻקְב. מַאי הוּא, כְּלוּמַר, הַכֹּל הוּא נִשְׁמָתָא, הוּאִיל
 וְאֵתְגַזֵּרְתָּ מִינָהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי לְעִבּוּדַת כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לִית
 מְהִימְנוּתָא, הָא חֲזִינָן דְּאֶזְלִי לְטַעֲנוּתְהוֹן, חֲגָרִין
 וְסוּמִין, וּמְלִיִן מְחִין וּמְרַעִין, וְאִיתְסָאן. אָמַר לִיה, לְאוּבְדָא
 לְהוּ לְעֻלְמָא דְּאֵתִי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב יב) מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם
 וַיֵּאבְדֻם.

וְעוֹד, הָא תְּנִינָן (דברים כח) וַחֲלָיִים רָעִים וְנַאֲמָנִים, מַאי
 נַאֲמָנִים. דְּעִבְדֵי מְהִימְנוּתָא. כִּד מָטָא זְמָנָא, נִפְקִי
 מֵהָהוּא גְבָרָא. וְזְמָנִין דְּאִישְׁתַּכַּח לְאִינוּן טַעֲוּוֹן. דְּאִינוּן אֶזְלִין
 בְּמַרְעִיהוֹן לְטַעֲנוּתְהוֹן, וְאֵתְסָאן, וְאָמְרֵי דְּהָהוּא טַעֲוּוּתָא הוּא
 דְּעִבְדֵי.

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, זְמָנָא חֲדָא סָח לִי יְהוּדָאי חֵד, דְּהוּוּ לִיה
 מְרַעִין סְגִיאִין, וְלֹא אִיתְסִי, חָמָא לְאִינוּן טַעֲוִין דְּהוּוּ
 אֶזְלִי בְּמַרְעִיהוֹן לְטַעֲנוּתְהוֹן, וְאֵתְסָאן, אָמַר אִיזִיל הָתָם, וְאִף
 עַל גַּב דְּאִיהוּ אָסוּר, אָבַל לְמַחְמֵי מַאי הוּא.

וְאֶזְלֵ הָתָם, וְעָאֵל בְּגוּוֹיָהוּ, וּבֵת תַּמָּן בִּינֵי אִינְשֵׁי דְּהוּוּ מְחִיִן
 וּמְרַעִין. כְּלָהוּ אֲדַמְכוּ, וְאִיהוּ לָא אֲדַמִּיךְ, עַד דְּחָמָא חֵד
 שְׂטָנָא, דְּהָהוּ אֶזְלֵ בִּינֵיָהוּ, וּמֵאֲנִי דְּאִסְוּתָא בִּידֵיהּ, (*) וְהוּי
 שְׂוִי עַל כָּל חֵד וְחֵד, וְאֵתְסִי. אַעֲבַר עֲלֵיהּ, וְלֹא שְׂוִי עֲלֵיהּ.
 אָמַר לִיה, מְאֲרִי, הָא אָנָּא מְבַנֵי מְרַעִין שְׂוִי עֲלֵי.

אָמַר לִיהִי לֹא כְּאֵלֶּה חֶלֶק יַעֲקֹב, דְּאֵלִין אֲתַפְקְדוּ לִי לְאוֹבְדָא
 לְהוֹן לְעֵלְמָא דְאֲתִי, אָבַל בְּנוֹי דְיַעֲקֹב לָאו כְּאֵלִין. וּמִן
 קָדָם מָה, עַל כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. מַה הַיּוֹצֵא סִתְר וּבְנֵי, אַף
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחֵי וּמְסִי, וְסִתְר וּבְנֵי. נִפְק הַהוּא גְבֻרָא,
 וְסָח לִי עוֹבְדָא, אֲמַרִית בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא דְשִׁדְרִךְ הָתָם לְמַחְמֵי
 דָּא, וְלִמְשַׁמַּע כְּדִין מִפּוּמִיָּה. וּכְדִין סָח לִי יוֹסִי חֲרָשָׂא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב אַחָא, מַאי דְכִתְיִב (אִיּוֹב ל"ב) וְנִשְׁמַת
 שְׂדֵי תְבִינִים. אֵלֶּה הַנְּשָׁמָה הִיא מְבִיאָה לְאָדָם לְהַפִּיר
 אֶת קוֹנוֹ, וְלְהַכְנִיסוֹ בַתּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֲשֶׁרִיָּהֶם
 אוֹתָם שְׁנַכְנְסִין בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּשָׁמָה, שְׁבַשְׁבִּילָה
 יִזְכוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְלִמְעַלַּת הַקְדוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אַחָא, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא
 קוֹנֵה הַנְּשָׁמָה מֵעַצְמוֹ. הֵינּוּ דִתְנִינָן, בָּא לִישְׁתַּר
 מְסִיעִין אוֹתוֹ. אוֹי לָהֶם לְרָשָׁעִים, שָׁהֶם גִּדְבָּקִים בְּכַחַ
 הָאֲדָמָה שֶׁהִיא נִקְרָאת נֶפֶשׁ חַיָּה הַנְּבִרָאת מִן הָאֲדָמָה,
 שְׁבַשְׁבִּילָה יִכְלוּ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

שָׁאֵל רַבִּי דוֹסֶתַּאי לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לִיהִי, אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה
 מַאי הוּי מִינָהּ לְעֵלְמָא דְאֲתִי. אָמַר לִיהִי, לֹא תִימָא
 הַכִּי, אֵלֶּה אִימָא מַאי הוּי מִינָהּ תְּדִיר.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי בָּא, מַאי דְכִתְיִב, (בַּמִּדְבָּר טו) הַכְּבֵרֶת
 תְּכַבֵּרֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא. אֵלֶּה כְּהַבֵּל דְנִפְיִק מִפּוּמִיָּה דְבֵר
 נֶשׁ, דְלֹא יָכִיל לְסַלְקָא לְעִילָא, אֲפִילוּ כַּמְלֵא עֵינָיו, וּמִדְ

תִּכְלֶה. כִּךָּ הִיא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, כְּאוֹתָהּ הַכֹּל שֶׁנִּכְרַת מִן
הַפֶּה מְהֵרָה, וְתִכְלֶה, וְאִינוּ נִרְאֶה בְּעוֹלָם, וְהָיָה כִּלְאֵי הָיָה.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָא תַּנּוּן נִפְשׁוֹתֵם שֶׁל רִשְׁעִים הֵן הֵם הַמְּזִיקִין
שֶׁבְּעוֹלָם. אָמַר לִיהוּ ר"י, שֶׁפִּיר קְאָמְרַת, שֶׁהֵן הַמְּזִיקוֹת
לְבַעֲלֵיהֶן, וּמוֹנְעוֹת כַּח הַנֶּשְׁמָה מֵעֲבוּדַת בּוֹרְאָן, שֶׁאִין מְזִיק
לְאָדָם אֶלָּא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ, עַל שֶׁנִּכְרַתָּה וְכִלְתָּה עִם הַגּוֹף.
וְאָמַר רַבִּי אַחָא, לָא תַּנּוּן הָבִי, אֶלָּא נִפְשׁוֹתֵם שֶׁל רִשְׁעִים
כְּשִׁיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף, הֵן הֵם הַמְּזִיקִים שֶׁבְּעוֹלָם.

אֲר"י, וְכִךָּ וְכִךָּ שֶׁפִּיר, כְּשִׁיּוּצָאוֹת מִן הַגּוֹף, אִז נִמְצָא הַנּוֹק.
וְהִיאֲךָ מְזִיק אוֹתוֹ נֶפֶשׁ לְגוֹף. וְהַכֹּל תַּמְהִים הִיאֲךָ הֵם
אוֹתָם הַנֶּפֶשׁוֹת מְזִיקִין שֶׁבְּעוֹלָם עַל שֶׁדְּבָקִים בְּבָנֵי אָדָם.
תַּנּוּ רַבְּנָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַי יַעֲקֹב, תַּמְהָ אֲנִי עַל אֲנָשֵׁי
הַדּוֹר, אִם רוּבָם נַעֲשִׂים בְּכַשְׁרוֹת. תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב,
(וַיִּקְרָא יֵא) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, מִלְּמַד שֶׁצָּרִיךְ אָדָם
לְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ בַּשַּׁעַת תַּשְׁמִישׁ.

מֵאֵי קִידוּשָׁא שְׁרִיךְ הָכָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַי יַעֲקֹב, שְׁלֵא
יַעֲשׂוּ פְרִיצוֹתָא וְחֲצִיפוֹתָא, וְלֵא לְשׁוּם זְנוּת כְּבִהְמוֹת.
שֶׁהַבְּהֵמוֹת אֵינָן עוֹשׂוֹת אֶלָּא לְכַךָּ.

דְּהָא תַּנּוּן כֹּל הַבוֹעֵל לְשׁוּם זְנוּת, אוֹ לְשׁוּם מַה דְּאִמְרָן, וְלֵא
יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵאוֹתָן הַדְּבָרִים הַצָּרִיכִין, דְּתַנּוּן
בְּמַתְנִיתָא, הֵהוּא עוֹבְרָא דְאִתְיִלִּיד, לִיהוּי פְרִיז חֲצוּף זוּנָה
רִשָּׁע, וְאִינוּ בְּכֻלָּל זֶרַע אָמַת.

וְכָל הַבּוֹעֵל לְשֵׁם מַצּוּהָ, וּמְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ, וּמְכַוֵּן לְבוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם. הוּוּ לִיָּהּ בְּנֵינ דְּמַעְלֵי, צְדִיקִים וַחֲסִידִים, יִרְאִי שָׁמַיִם, קְדִישֵׁינ הָדָא הוּוּ דְכְּתִיב, (שם) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲרַשְׁעִים עַל שְׂאִינָן מוֹלִידִים אֵלָא לְשֵׁם זְנוּת, בְּעִזּוֹת וּבְחֻצִּיפוֹת, אִינ לָהֶם אֵלָא אוֹתָהּ הַנְּפֶשׁ הַחַיָּה הַנִּתְּוֹנָה לְבַהֲמוֹת, שְׂעֻנְיָנָם אִינָם אֵלָא כְּבַהֲמָה. אָבֵל צְדִיקִים הַיּוֹדְעִים לְקַדֵּשׁ עַצְמָם, כְּתִיב בְּהוּ (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמֶת. מֵאִי אֲמֶת, אָמַר רַבִּי אֲחָא, אֲמֶת בְּכָל שְׂאִינּוּ מְהֵרָהּ בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת, וַיֵּשׁ לוֹ אֲמֶת עִם אִשְׁתּוֹ.

רַב הוּנָא אָמַר, לְכַוֵּן וּלְקַדֵּשׁ עַצְמוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם, שְׂנֵאֲמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עָמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. כְּלוֹמַר, אִם אִינ הַבְּנִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְבָנוֹת הַבַּיִת וְלַהוֹלִיד בְּנִים, שְׂוֹא עָמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, שְׂמַכְנִים בְּאוֹתוֹ הַיּוֹלֵד עָמַל שֶׁל שְׂוֹא. וְאִיזְהוּ עָמַל שֶׁל שְׂוֹא. זֶו נֶפֶשׁ חַיָּה, שֶׁתְּכַלָּה וְתַכְרֵת, כְּהֶבֶל הַיּוֹצֵא מִן הַפֶּה, שֶׁהוּוּ שְׂוֹא, וְהוּוּ אִיל וְהוּוּ מַכְנִיסוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹלֵד, הֲרִי עָמְלוֹ שֶׁל שְׂוֹא.

אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אֲמֶת הוּוּ נוֹטְרִיקוֹן. א', אֲמֶת. מ"ם מֵאֲרִיץ. תי"ו, תַּעֲמֶת. כְּלוֹמַר (תהלים פה) אֲמֶת מֵאֲרִץ תַּעֲמֶת. מֵאִי מִשְׁמַע, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, בְּשַׁעַת הַחִיבוֹר, שְׂעָרִיד לְהִיּוֹת שֵׁם הָאֲמֶת וְהַיּוֹשֵׁר, בְּשַׁעַת שְׁנִתְּהוּהָ מֵאֲרִץ

וּנְתִיבֶיךָ, וְלֹא בְשָׁעָה שְׁנַתְנִבֵּל. וְהֵינּוּ דְאָמַר רַב הוּנָא, כָּל
בְּנֵי שְׂאִין בּוֹ יְסוּד, אֵינּוּ כְּלוּם. וְאִיזְהוּ יְסוּד, שְׁעָרֶיךָ הָאָדָם
בְּשַׁעַת הַחִיבוּר, כְּדִקְאָמְרֵן.

רַבִּי זִירָא אָמַר, זְמַנָּא חָדָא הָוָה אֶזְלִינָא בְּמִדְבְּרָא,
וְאֶשְׁכְּחָנָא חַד עֲרַבָאִי, דְהָוָה מְטִיל אֶכְתִּיפִיה מְטוּל י'
סָאִין, וְהָוָה סָבָא, וְאֶמְרָנָא לִיה, חִילָא דָא פְּעִי לְמַלְעִי
בְּאִזְרֵיתָא. אָמַר, לָא עֲבָדוּ לִי אַפָּא וְאִימָא בְּנֵינן כְּדָא, אֶלָּא
לְעוֹבְדָא דָא.

דְּאָנָא שְׁמַעִית לְאַבּוּי דְּבְשַׁעְתָּא דְעַבִּיד לִי, דְכִסּוּפִיה לְבַר
הָוָה, דִּיהָא לִיה חִילָא לְאִיִּתִי עֵיבוּרָא מִן חֲקָלָא.
וּבְהֵאִי עֵיטָא אִימְלֹךְ בְּהֵימָא שַׁעְתָּא, וְהָא אָנָא סָבָא מֵאִי
אֵיעֲבַד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי מִי שְׂאֵבוּתֵי הִרְהִירוּ בְּדָבָר טוֹב.
מָנָא לָן, מִן בֵּית שֶׁבַע אִם שְׁלֹמָה, דְקָרָא מְסֻהִיד עֲלֵיהּ,
שְׁהִיא אִם שְׁלֹמָה מְפֹשֵׁשׁ. מְשׁוּם דְאֶתְיִיסִיד מְמַנָּה, מַעֲנִינָה,
וּמַהֲרָהוּרָה, וּמַהֲשַׁתְּדִלוּתָהּ, שְׁנַאָמַר (מְשַׁלִּי לָא) מַה בְּרִי וּמַה
בְּרַ בְּטָנִי וְגו'.

אִימִיה תִּינַח, אָבוּהִי מָנָא לָן. דְכִתִּיב (תְּהִלִּים קכז) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
לְשְׁלֹמָה אִם הִ' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עָמְלוּ בּוֹנֵיו בּוֹ.
וְכִי שְׁלֹמָה אָמַר זֶה הַמְזֻמּוֹר. אָמַר ר"י חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֶלָּא דְדוּד
אָמְרוּ בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל שְׁלֹמָה, בְּשָׁעָה שְׁאָמַר הַנְּבִיא לְדוּד,
(דְּבָרֵי הַיָּמִים א כב) הִנֵּה בֵּן נוֹלָד לָךְ כּוֹ, כִּי שְׁלֹמָה יְהִיה שְׁמוֹ,

אָמַר דָּוִד בֶּן אַחֲדָה הָיָה לִי מִבֵּת שֶׁבַע, וּמֵת, עִבְשִׁיו אַחֵר יוֹלֵד לִי, מִן שָׁמַיָא הוּא בָּא. וְאָמַר שִׁיר זֶה, וְנִתְכַּוֵּן בּוֹ לְשׁוֹם שָׁמַיִם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה, בְּשִׁבִיל שְׁלֵמָה.

אָמַר אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת, אִם סִיעָתוֹ לֹא יִסְיַע בְּכַוְנָה הַשְּׁלִימָה שְׁלִי, שָׂוֵא עָמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, לְשָׂוֵא נַעֲמוּל כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה, שֶׁעָמְלָנוּ לְשָׂוֵא, וּבְגִין הַהוּא חוֹבָה מֵת. וְאַנָּא אֵיִת לִי לְאַתְרָדָא מִן יְרוּשָׁלַיִם, וּבְעוּד שְׂאֲנִי אֵיצֵא, אִם ה' לֹא יִשְׁמַר עִיר מְכָל אָדָם, שָׂוֵא שְׂקֵד שׁוֹמֵר. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שֶׁהֲנִיחַ עֶשֶׂר נָשִׁים פִּילָגְשִׁים לְשִׁמּוֹר הַבַּיִת, וְהוּא מָה דְהוּא. וְעַל כָּל פְּנִיִם, שָׂוֵא שְׂקֵד שׁוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשִׁבִיל שְׁלֵמָה נֶאֱמַר שִׁיר זֶה, שְׁנֵתְכַוֵּן דָּוִד עָלָיו לְשׁוֹם שָׁמַיִם. וְאִמּוֹ ג"כ נִתְכַּוֵּן לְשׁוֹם שָׁמַיִם. וְיֵצֵא מֵהֶם שְׁלֵמָה, דְכְּתִיב בֵּיהּ (דְּבַרֵי הַיָּמִים א כט) וַיָּשָׁב שְׁלֵמָה עַל כִּסֵּא ה' לְמַלְכָּהּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לְפִיכָד נִקְרָא (מְשָׁלִי לֹא לֹא בַטּוֹחַ שְׂכָאן הַמְקוֹם) לְמוֹאֵל, מֵאִי לְמוֹאֵל, כְּמוֹ לְמוֹ פִי. מְלִמַּד, שֶׁשְׁנֵיהֶם נִתְכַּוְּנוּ לְמוֹ אֵל.

וּמִכַּפְּאן לְמַדְנֵנוּ, כָּל הַמִּתְכַּוֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, נִפְיֵק מִנְיָה בַר דְּמַעְלֵי. וּמִנָּא לָן, מִשְׁמוֹאֵל, שְׁנֵתְכַוֵּן אִמּוֹ עָלָיו תְּמִיד לְשׁוֹם שָׁמַיִם, דְכְּתִיב (שְׁמוֹאֵל א א) וְנִתְתִּיו לָהּ, וְכֵן (שֵׁם ב) אֵל הַנֶּעַר הַזֶּה הִתְפַּלְלָתִי. וְכֵן אָמַר דָּוִד, אִם יִהְיֶה לִי הַבֵּן הַזֶּה, מִכַּפְּאן יִהְיֶה זְמִין לְמוֹאֵ"ל. כְּלוּמַר, נִתּוֹן הוּא לְאֵל.

תָּנוּ רַבָּנָן, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן פִּזִּי, זְמַנָּא חָדָא הוּוּנָא אָזִיל
 בְּאוּרְחָא, וְעָרְעָנָא בְּהוּוּא טוּרָא דְכַפֵּר קַרְדוֹ, וְהוּוּ
 גּוּבְרֵי בְּדִיחֵי בְּחוּלְקֵיהוֹן, וּבָאִית תַּמָּן לִילָיָא דְשַׁבְּתָא,
 וְאִפּוּקֵי שַׁבְּתָא. וְחִמִּיתִי לְאוֹשְׁפִיזָאֵי דְהוּוּ בְּעֵי לְמַשְׁכַּב עִם
 דְּבֵיתָהוֹן, קָאִים הָאֵי מֵהַךְ גִּיסָא וְעַלֵּי, וְקָמַת הִיא מֵהַאִיךְ
 גִּיסָא וְעַלְתָּ. אָמְרִינָא לְהוֹן, מָאֵי צְלוּתְכוֹן בְּשַׁעְתָּא דָּא.

אָמְרוּ לִי, עֵידָנָא דִּידָן, לְזוּוּנָא מְשַׁבַּת לְשַׁבַּת, וּמְצַלִּינָן
 צְלוּתָנָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּוּא, דִּיהָא לָנָא בְּרַ,
 דִּיפְלַח פּוּלְחָנֵיהּ, בְּרַ דְּחִיל חֲטָאָה, בְּרַ דְּמַעְבִּיד פִּיקוּדוּהֵי,
 וְלֹא יִסְטֵי מְאוּרֵייתָא לְיַמִּינָא וְלְשְׂמָאלָא. אָמְרִינָא לְהוּ, יְהֵא
 רַעֲוָא דִּיהָא לְכוֹן בְּעוּתְכוֹן, דְּהָא לְשׁוּם שָׁמַיִם קָא עַבְדְּתִין.
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַחֲזִי אַנְפֵּי שְׂכִינְתָּא, דְּלָבְתַר יוֹמִין עָרְעִית
 תַּמָּן, וְחִזִּית הֵהוּא בְּרָא דְאֵתִי לִיד לְהוּ, וְהוּוּ בְּרַ שְׁבַע
 שָׁנִין, חָמֵי לִי בְּבֵיתָא, וְלֹא בָּעָא לְמַלְלָא עִמִּי. אָמַר לִיהּ
 אַבּוּהָ, זִיל לְקַמֵּיהּ, דְּגַבְרָא רַבָּא הוּוּא.

אָמַר, מִסְתַּפִּינָא לְאַשְׁתַּעוּיֵי בְּהַדְּיָה, וְלֹא תִקְרָבָא עִמִּיהּ,
 דְּהָא לָא יִדְעָנָא אֵי אִית לִיהּ גְּשָׁמְתָא קַדִּישָׁא, אֵי
 לָאו. דְּהָבֵי אוּלִיף לִי מוּרֵי יוֹמָא דִּין, דְּכָל מַאֲן דְּלִית לִיהּ
 גְּשָׁמְתָא קַדִּישָׁא, אָסוּר לְאַשְׁתַּעוּיֵי בְּהַדְּיָה, וְלֹא תִקְרָבָא
 עִמִּיהּ. אָמַר לִיהּ, חַס וְשָׁלוֹם, דְּגַבְרָא רַבָּא וְחַכְמָא דְּדָרָא
 הוּוּא.

קָרִיב גַּבְאֵי, וְלֹא סָפִיק לְמַלְלָא עִמִּי, אָמַר לִי אֲנָא חָמֵי בְּךְ,

דְּנִשְׁמָתָא חֲדָתָא אֵית בְּךָ, מִיּוֹמִין זְעִירִין, וְלֹא
 אֲזִדְרִיקַת בְּךָ בְּשַׁעְתָּא דְּנִפְקַת לְעֵלְמָא. תְּוֹהֵית. אֲמַרִית, בְּךָ
 הוּא, דְּרוּק הוּינָא, כּד לְעִנָּא בְּאֹרִינָא, וְאֲתִיִּהֲבַת בִּי
 נִשְׁמָתָא.

אָמַר לִי, יְדַעְתָּ נַפְשׁ חַיָּה, דְּאָמַר קְרָא, דְּהוּוּת מִן אַרְעָא,
 וְהָא מִשְׁמַע נַפְשׁ חַיָּה, לָמָּה. אֲמַרִית, אִימָא בְּרִי.
 אָמַר, הָכִי אָמַר לִי מוֹרִי, דְּהִיא נַפְשָׁא דְּאִפִּיקַת אַרְעָא. וּמִן
 אַרְעָא אֲתַנְגֵּרַת. אָבַל הִיא חַיָּתָא, לְאֲתַנְעֵנְעָא לְכָאן
 וּלְכָאן. כְּמָה דְּעַבְדִּין בְּעִירָא וְרַחֲשָׂא, וְכֹלָא. אָבַל לִית בָּהּ
 סוּכְלֵתְנוּתָא וְחֲכָמָתָא בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא
 אֲתַבְרִיאַת אֱלָא לְבַעִירָא וּלְחַיָּתָא, לְאֲתַנְעֵנְעָא בָּהּ בְּלֹא
 סוּכְלֵתְנוּ, וְלֹא שְׂתַעְצָאָה, כּד תְּפוּק, בְּהַאי הָבַל דְּפוּמָא.

אֲמַרִית לִיה בְּרִי, מָאן הוּא רַבְּךָ. אָמַר לִי רַבִּי אֱלֶפְסֵנְדְּרָאִי.
 אֲמַרִית לִיה, וּמָה לָּעִית יוּמָא דִּין. אָמַר לִי, הַאי
 קְרָא דְּכְתִיב, (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' שֶׁכֶּל טוֹב
 לְכָל עוֹשֵׂיהֶם. כְּךָ אָמַר רַבִּי אֱלֶפְסֵנְדְּרָאִי, מָה הוּא חֲכָמָה.
 הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהוּא חֲכָמָה. וּמַעוֹלָם לֹא
 גִּילָה לְשׁוֹם אָדָם, וְלֹא עָתִיד לְהַגְלוֹת, אֱלָא קָצַת הַיְמִנְיָה
 לְמִשָּׁה לְבַד.

וְלֹא עָמַד עַל כָּל יְדִיעָתָהּ, אֱלָא עָמַד עַל מָה שְׁלֹא עָמַד אָדָם,
 עַל הַאי רֵאשִׁית, שְׁהִיא חֲכָמָה. דְּכְתִיב בִּיה בְּמִשָּׁה,
 (דברים לג) וַיֵּרָא רֵאשִׁית לוֹ, וְזֶהוּ חֲכָמָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲאֵל כְּתִיב (מלכים א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמֹה. תָּא
 חֲזִי, לֹא כְּתִיב נָתַן הַחֲכָמָה, אֲלֵא חֲכָמָה, שְׁעָמַד עַל
 קִצַּת אֲמִיתָתָהּ. הַמְּשִׁיחַ עֲתִיד לְדַעַת קִצָּתוֹ, דְּכְתִיב בֵּיהּ,
 (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה כּו'.
 וְהַחֲכָמָה הִיא רֵאשִׁית הַכֹּל, וְקוּדָם הַכֹּל, אֲכַל יִרְאֵת ה',
 שֶׁכֵּל טוֹב. כְּלוּמַר, הִירְאָה נִשְׂאָרָה בְּשֶׁכֵּל וּבִינָה,
 לְדַעַת וְלַחֲקוֹר יִרְאֵת ה'. לְכֹל עוֹשִׂיהֶם, לְעוֹשֵׂה הַמְּצוֹת
 בְּיִרְאָה בַּתְּחִלָּה, עַד שְׂיִרְגִּיל עֲצָמוֹ לַעֲשׂוֹת מֵאֲהָבָה.

אֲמַרְתִּי לוֹ, מַה שְׂמַךְ. אָמַר לִי, אֲהָבָה. אֲמַרְתִּי לוֹ, מַר
 אֲהָבָה, וְקִרִּיתִי עָלָיו, (ירמיה לא) וְאֲהַבְתָּ עוֹלָם
 אֲהַבְתִּיךָ. וְאֵנָּה זְכִינָא לְמַחְמִי לְרַב אֲדָא בְּרִיהּ, וְסַחֲינָא לִיהּ
 הָאִי.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבִיבִי, חֲכָם הָיָה אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁהָיָה
 מַכִּיר וְיוֹדֵעַ לְכֹל מִי שְׁהָיָה בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, וּמִי שְׁהָיָה בּוֹ
 נִשְׁמָה, כְּשֶׁבָאוּ אֲעָלוּ הַכִּיר אֶת כָּלָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 (בראשית ב) וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה, לְמִי שְׂאִינוּ
 יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ. וְנִשְׁמָה לְמִי שְׁהָיָה יוֹדֵעַ וּמַכִּיר
 בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ. וְכֹךְ הוּא עַד הַיּוֹם, מִי שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר
 בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ, וְאִינוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוּא יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה,
 וְלֹא נִשְׁמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵפֵי עַל גַּב דְּהָאִי נֶפֶשׁ חַיָּה אֵית בְּבָהֳמוֹת
 וּבְחַיּוֹת וּבְמִינֵיהֶם, וְהַתִּירָם לְבְנֵי אָדָם, חָס הַקָּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם בְּמִיתָתָם, שְׁלֵא יִצְעָרוּם לְאוֹתָם בְּעֲלֵי
 נַפְשׁ הַחַיָּה. דְּלִית לָךְ כָּל אֵינֶשׁ, דְּלִית בֵּיהּ נַפְשׁ חַיָּה, כְּדִי
 שְׂיָשׁוּב לְעֵבוֹד בּוֹרְאוֹ, לְהַבְדִּיל עֲצָמוֹ מִשְׂאָר כָּל אָדָם, כְּדִי
 לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, שְׂמֵרוּיָתָּ בְּזֶה הַנְּשֻׁמָּה הַקְּדוּשָׁה.
 לְפִיכֵךְ הָאִי טַבְּחָא, דְּנַפְקָא נְבִילָה אוּ טְרִיפָה מִתַּחַת יְדוּהֵי.
 זְמַנָּא חֲדָא, מְשַׁמְתִּינָן לֵיהּ. שְׁנִיתָ, מְעַבְרִינָן לֵיהּ.
 שְׁלִישִׁיתָ, מְכַרְזִינָן עֲלֵיהּ בְּשׁוּקֵי, דְּכָל מַה דְּשָׁחִיט הוּא
 טְרִיפָה. וְלַעוֹלָם לָא נּוֹקִים לֵיהּ לְטַבְּחָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי עַל זְמַנָּא חֲדָא לָא יִיעָנִישׁ בַּר מַהֲאִי.
 וְהָא תְּנִינָן, הָאִי טַבְּחָא דְלָא סָר סְפִינָא קַמֵּי חֲכָם,
 מְשַׁמְתִּינָן וּמְעַבְרִינָן לֵיהּ, וּמְכַרְזִינָן אַבְשָׁרִיָּה דְטַרְפָּה הִיא,
 וּמַה עַל סְפִינָא דְלָא נִמְצְאָת יָפָה הוּא כְּדִי. עַל מִי שְׂיִצְעָא
 נְבִילָה אוּ טַרְפָּה מִתַּחַת יְדוֹ, אֵינּוּ דִין דְּמְשַׁמְתִּין לֵיהּ
 וּמְעַבְרִינָן לֵיהּ, וּמְכַרְזִינָן אַבְשָׁרִיָּה דְטַרְפָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אָנָּא חֲמִית לְרַבִּי יְהוּדָה דְזַמִּין לְרַבִּי יוֹסֵי
 וְרַבִּי חֲגִי, וְהוּהוּ טַבְּחָא, וְרַבִּי אַבָּא קָרִין לֵיהּ. וְנָכִים
 הָהוּא תְּרַנְגוּלְתָא, וְנִתְכַוִּין לְתַרֵּי סִימְנֵי, וּבְדָקוּ וְאַשְׁכְּחוּ
 דְּנָכִים חַד סִימְנָא, וְחַד לָא נָכִים.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יְהוּדָה, עַל מָה אַתְּכּוֹנֵנָת. אָמַר, עַל תְּרִין
 סִימְנִין. אָמַר, וְהָא אָנָּא אַשְׁכְּחְנָא חַד נָכִים. אָלָא
 בְּשָׂרָא הוּא דְכִשְׂרָה, וְאַתָּה לָא תְּהָא טַבְּחָא מְכָאן וּלְהִלָּאָה.
 וְאַף עַל גַּב דְּלָא פְּעִינָא כּוֹנֵנָה בְּשָׁחִיטָה.

אָמַר לִיהוָה ר' יוֹסֵי, הַכּוֹוֹנָה לָאוּ לְהֵאֵי אֵיתְמָר, אֵלָא כּוֹוֹנָה
 דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּנִכְיִים לְשָׁמַיִם, וְלֹא לְשׁוּם פְּתָנָם
 אַחֲרָן. אֲבָל נְתַכּוּוֹן לְתֵרֵי סִימְנֵי, וְשָׁחִיט חַד, מוֹתֵר הוּא
 בְּדִיעְבַד. דְּתַנּוּ, הַשׁוֹחֵט אַחַד בְּעוֹף, דִּיעְבַד אִין, לְכַתְּחֻלָּה
 לֹא.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, תָּא חַזִּי, כָּל מַה שְּׁנִבְרָא מִזוּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה,
 הַתִּירוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְנֵי אָדָם, מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם
 נְשָׁמָה לְדַעַת וּלְהַפִּיר בְּעִבּוּדַת בּוֹרָאם. דְּאֵלְמַלִּי הוּיָא לְהוּ
 נְשָׁמָה, לֹא הוֹתֵרוּ.

שָׁאַל רַבִּי אֲבָא לְרַבִּי חֵיִיא, אִמְרִיתוּן דְּנִשְׁמַתָּא לָא עֵייל
 בְּבֵר נֶשׁ, עַד דִּי־סַתְּכַל בְּפוּלְחָנָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּבְדִין לְהוּי לִיהוּ נִשְׁמַתָּא, וְאִמְרִיתוּן דְּנִשְׁמַתָּא הִיא קוֹדֵשָׁא,
 מַעֲלִיא עַל כּוּלָּא. אִם בֵּן מַאי הֵאֵי דְּאָמַר קָרָא, (שם ט) כָּל
 אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאֶפְיוֹ מִכָּל אֲשֶׁר בְּחַרְבָּה מִתּוֹ. לָמָּה
 מִתּוֹ, הוּאִיל וְהָוָה לְהוּ נִשְׁמַתָּא, הָוָה לְהוּ לְאִשְׁתַּזְבָּא. לֹא
 הָוָה בִּידֵיהּ.

אָתוּ וְשִׁילוּהָ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּר' שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיהוָה כָּךְ הוּא
 וּדְאִי, וּקְרָא מְסִיעֵ לֶן, דְּהָכִי אָמַר אַבּוּי, דְּכַד אָתִי
 טוֹפְנָא לָא הָוָה בֵּר נֶשׁ דִּיעְבִּיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִינְיָה,
 בֵּר מְנַח וּבְנוּהִי. וּזְכוּתֵהוּן לָא הָוָה, אֵלָא לְאִגִּין עֲלִיהוּן וְעַל
 בְּתִיהוּן, וְלֹא הָוָה סְגִי זְכוּתֵהוּן כָּל כָּד, לְאִגְנָא עַל כָּל דְּרָא.
 וְאִינּוּן דְּהוּן זָפְאִין בְּקַדְמִיתָא, כְּגוֹן חֲנוּךְ וְיָרֵד, דְּהָוָה לְהוּן

נִשְׁמָתָא, וְחַזְיִין לְמִי עֶבֶד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן,
 מִיתוּ מִקְדָּמַת דְּנָא. וְהִינוּ דְּאָמַר קָרָא, כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ
 חַיִּים בְּאֶפְיוֹ, דְּעַל אֵינוֹן דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא הָוָה בְּהוּ. דְּלֹא
 תִּימָא דְּעַל אֵלִין דְּהוּוּ בְּטוֹפְנָא אָמַר קָרָא. אֵלָא אֶתָּא קָרָא,
 וְאָמַר, מִכָּל אֲשֶׁר בְּהֶרְבָּה מִתּוּ, שְׁלֹא הָיוּ בִּימֵי דוֹר הַמַּבּוּל,
 וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵלָא בְּהֶרְבָּה מִתּוּ, כְּלוּמַר כְּבָר נִסְתַּלְקוּ מִן
 הָעוֹלָם, וְלֹא נִשְׁתַּיִיר בְּעוֹלָם עַדִּיק לְהִגִּין עַל דוֹרוֹ, וְאִזּוּ נַעֲשָׂה
 דִּין בְּרֻשָׁעִים.

אָמַר לִיה ר' חֵיָא לְרַבִּי אַבָּא, לֹא אָמַרִית לָךְ דְּהֵאִי
 גּוֹלְגֻלְתָּא דְּדִהָבָא דְּהוּא מִמְּאָרִיהוֹן דְּמִתְנִיתִין. לִימָא,
 זְכַאִין אֶתּוֹן מְאָרִיהוֹן דְּמִתְנִיתִין, סִגִּי חוּלְקִיהוֹן עַל כּוּלָּא
 לְעֵלְמָא דְּאֶתִי.

עוּד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאִי דְּכַתִּיב. (תהלים קנ) הֲלֹלוּהוּ בְּתַקַּע
 שׁוֹפָר הֲלֹלוּהוּ בְּנֶבֶל וְכִנּוֹר הֲלֹלוּהוּ בְּתוֹף וּמַחֹל
 הֲלֹלוּהוּ בְּמִנִּיִם וְעוּגָב. וְכִי צְרִיךְ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהֵאִי.
 אֵלָא אָמַר דָּוִד, כָּל מַה שֶׁתְּשַׁבְּחוּ לְקַמִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּהִנֵּי מִינֵי זְמַר, אֵינוֹ כְּלוּם. כְּאָדָם הָאוּמַר לְחִבְרוֹ,
 עֲבָשׂוּ עֲשֵׂה זֶה וְזֶה, וְכָל מַה שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵינוֹ כְּלוּם, עַד
 שֶׁתַּעֲשֶׂה דְּבַר כְּלוּנִי. כֵּךְ אָמַר דָּוִד, הֲלֹלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע
 הֲלֹלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה, כְּלוּמַר אֵינוֹ הֲלָלוּ, אֵלָא מֵהוּ הֲלָלוּ,
 כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יָהּ הֲלָלוּהָ. וְהָאֲחַר אֵינוֹ כְּלוּם, אֵלָא
 הֲלוּל הַנְּשָׁמָה, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שם) כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יָהּ

הַלְלוּיָהּ.

(* ט (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם וְגו', רַבָּנָן פְּתַחֵי בְהַאי קְרָא, (תהלים מז) לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בֵּא וּרְאֵה, שְׁלֵא כַּמְדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַת בְּשָׁר וְדָם. מְדַת בְּשָׁר וְדָם מַעֲשִׂיו מְבַלֵּין אוֹתוֹ. אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְבַלֵּה אֶת מַעֲשָׂיו. וְהִינֵנו דְּאִמְרָה חֲנָה, (שמואל א ב) אֵין קְדוּשׁ בְּה' כִּי אֵין בְּלִתְדָּ. מַאי כִּי אֵין בְּלִתְדָּ. אַל תִּקְרִי בְּלִתְדָּ, אֲלֵא בְּלוֹתְדָּ. כִּךְ הוּא כְּתִיב, לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים וְגו', אָמַר רַבִּי אֲבָא, עוֹבְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּעָבִיד לְהוּ בְּעֵלְמָא דִּין, דְּוֹד מְלָכָא הָוָה בְּהַתְּבַהֲלָא, וְאָמַר לְכוּ חֲזוּ, בּוֹאוּ מִבְּעֵי לֵיהּ.

אֲלֵא אָמַר דְּוֹד, כֹּל דְּיִירִי אֲרַעָא דִּי בְּעֵלְמָא דִּין, זִילוּ, זִילוּ מְרִישָׁא דְּעֵלְמָא עַד סוּפִיָּה, וְתִשְׁכַּחֲוּ עוֹבְדוּי דְּהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּעוֹבְדוּי בְּרִישָׁא דְּעֵלְמָא, כִּךְ עוֹבְדוּי בְּסִיפֵי דְּעֵלְמָא, מִיִּיתֵי דִּיּוֹרִין בְּעֵלְמָא, אֵי זְכוּ, מוֹתִיב לְהוּ וְלִבְנֵיהוּ וְלִבְנֵי בְּנֵיהוּ עַד סוּפָא דְּעֵלְמָא. לָא זְכוּ, מַחְרִיב לְהוּ מְנַהוּן. וְהוּא אֲתָרָא, וְהוּא קְרָתָא, לָא אֲתַבְּנֵי לְעֵלְמִין. לְאֲחֻזָּאָה לִבְנֵי נִשְׂא, דְּאֲתַר חֲזִיבִיא הָוָה הוּא אֲתַר, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲבַד בֵּיהּ דִּינָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ.

דְּבַר אַחֵר, לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים, אָמַר רַבִּי פְּנַחָס, מָה

רָאָה דָּוִד דַּאֲמַר מִפְּעֻלוֹת אֱלֹהִים, וְלֹא אָמַר מִפְּעֻלוֹת
 ה'. אֲלֵא בִשְׁמַא דְאֱלֹהִים, אֲשֶׁתְּכִלֵּל עוֹבְדָא דְבְרֵאשִׁית. וְכֵד
 בְּרֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, הוּוּ מִיָּא אֲזֵלִין וְנִחְתִּין וְכֵד
 רָמָא אֲרַעָא לְתַתָּא, רָמָא לָהּ בֵּין מִיָּא, וְהוֹת טְמִירְתָּא,
 וְאִתְקִרְשָׁא בֵּין מִיָּא.

וְעַבְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּגוּ אֶת, אֲוֹרְחִיהּ וְטַבְעִיהּ
 דְעֲלֵמָא, דְמִיָּא קְלִילָן, וְאֲרַעָא יְקִירָא. וּמֵאֵן דְאִיהוּ
 יְקִירָא נְחִית לְתַתָּא. וְקְלִילָא סְלִיק לְעִילָא. אֲבַל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לְאֲחֻזָּאָה אֲתוּהִי וְעוֹבְדוֹי לְבְנֵי נְשָׂא, אֲרַכִּין
 וְאֲנְחִית מִיָּא דְקְלִילָן לְתַתָּא, וְאֲרַעָא דְאִיהִי יְקִירָא, סְלִיק
 לְעִילָא, עַל קְלִילָא. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קלו) לְרוּקַע
 הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם. בְּלוֹמַר, מִיָּא דְאִינּוֹן קְלִילָן, לְתַתָּא.
 וְאֲרַעָא, דְאִיהִי יְקִירָא, לְעִילָא.

וְעוֹד, דְמַבִּין מִיָּא אֲחֻזִּי וְאֲפִיק יְבִשְׁתָּא, דְלִית אֲרַח אֲרַעָא
 לְאֲסַקָא מִגּוּ מִיָּא יְבִשְׁתָּא, אֲלֵא לְחוּתָא. וְכֵד אֲפִיק
 יְבִשְׁתָּא מִבִּין מִיָּא, קָרָא שְׁמָה אֶרֶץ. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 (בראשית א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַבִּשָׁה אֶרֶץ.

וְתַנָּא, ז' שְׁמוֹת קָרָא לָהּ: אֶרֶץ. אֲדָמָה. גֵּיא. נְשִׂיָה. עֵיָה.
 אֲרַקָא. תִּבְל. גְּדוּל שְׁפִכּוֹלָם תִּבְל, דְכְתִיב (תהלים ט)
 וְהוּא יִשְׁפֹט תִּבְל בְּעֵדֶךָ. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת
 בְּאֶרֶץ. אר"י, ז' רְקִיעִים בְּרֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנִגְדָם
 בְּרֵא ז' אֲרַעוֹת. וְתַאנָּא, אֶרֶץ אֲחַת מִמֶּש, הוֹצִיאוּ הַמַּיִם,

וּמִמֶּנָּה נִתְּהוּ ז' אַרְצוֹת, כְּדָאֲמַרְן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵיָא הוּוּ יְסוּדָא דְכוּלָּא. בְּגִין דְּאִשְׁכְּחִין
דְּעִיקְרָא דְכָל עוֹבְדוּהִי דְבְרֵאשִׁית הוּוּ מִן מֵיָא.
וְתֵאנָא, בְּתַחֲלָה הָיוּ הַמַּיִם מְפּוֹזְרִין תַּחַת הַשָּׁמַיִם, עַד שֶׁנֶּעַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּהֶם, וְהַכְּנִיסָם וְאָסְפָם אֶל מְקוֹם אֶחָד.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד
וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁתָה. וְלֹאֲחֵר כֶּךָ נִתְּפָזְרוּ כְּמִתְחַלְּהָ, וְרָקַע הָאָרֶץ
עַל הַמַּיִם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי
לְעוֹלָם תִּסְדּוּ.

אָמַר עוֹלָא, וְכִי לְמַאי צָרִיךְ חֶסֶד הָבָא, דְּכְּתִיב לְרוֹקַע
הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כּל"ח. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֶסֶד גָּדוֹל
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, שֶׁהֶעֱמִיד הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם,
שֶׁאֵלְמָלָא לֹא הִיְתָה הָאָרֶץ מְלֻמְעָלָה, הִיְתָה הָעוֹלָם מְטוֹשְׁטָשׁ
בְּבַת אַחַת.

אָמַר רַבִּי חֶסְדָּא, אֵלְמָלָא כֶּךָ, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם נוֹטְעִין
וְחוֹרְשִׁין וְזוֹרְעִין, עַבְשֵׁיו שֶׁהָאָרֶץ לְמַעְלָה, נוֹטְעִין
וְזוֹרְעִין, וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת בְּכַחַהּ וּבְקִיּוּמָהּ, מִפְּנֵי לַחֹת הַמַּיִם
אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ. וּמְלֻמְטָה יוֹצֵאִין כֶּמֶה גְּהָרוֹת, כֶּמֶה
מְעִינּוֹת, כֶּמֶה מְקוּנְאוֹת, לְדַשֵּׁן כָּל הָעוֹלָם וּלְהַצְמִיחַ הַכֹּל.
וְזֶהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְעִם כָּל
הָעוֹלָם.

(* תָּנוּ רַבָּנָן, יוֹמָא חַד, הָוָה יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲבָבָא דְתִרְעָא

דְּלוּד, וְהוּוּ תַמָּן רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲנִי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ.
 אָתָּא רַבִּי פְּנִיחָס, אָמַר לִיהָ הָא בּוֹעִינָא דְּמַתְּנִיתָא אֲתִי, קָם
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹתְבִיה גַּבִּיהַ. אָמַר לִיהַ, מַאי יוֹמָא דִּין מְשָׁאָר
 יוֹמִין, דְּאֵת שְׁתִּיק, וְלִית פּוּמְדָּ מְנַטְפָּ מַתְקָא דְּדוּבְשָׂא
 דְּחַכְמָתָא.

אָמַר לִיהַ, מִסְתַּבֵּל הָוִית בְּלַפְאִי, הַאי דְּאָמַר יְחֻזְקָאֵל, (יחזקאל
 א) וְאֶשְׁמַע קוֹל כְּנַפְיָהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שְׁדֵי,
 שְׁקַל לִיהַ לְמַיִם רַבִּים, וְשְׁקַל לִיהַ לְקוֹל שְׁדֵי, וְשָׁמַע מִינָהּ
 כְּקוֹל מַיִם רַבִּים, כְּקוֹל שְׁדֵי הוּא. אָמַר לִיהַ עַל דָּא תְּוֹוֹהֲנָא
 עֲלָךְ, דְּלֹא הוּוּ שְׁפּוֹוֹתִיךְ מְרַחֲשִׁין בְּרִזִּין עֲלֵאִין.

אָמַר לִיהַ הָא רְזָא דְּרַתִּיכָא קְדִישָׁא הוּא. תָּא חֲזִי, דְּתַנָּן
 בְּמַתְּנִיתִין דִּידָן, אַרְבַּע מְלֶאכִין קְדִישִׁין, נְטִלִין
 בְּמִטְלָנוּהִי דְּכוּרְסָא יְקָרָא דְּמְלָפָא קְדִישָׁא, וּמֵאן אִינוּן
 מְלֶאכִין. אִינוּן דְּאֵתְקֵרוּן חִיּוֹתָא קְדִישָׁא. וְאִילִין אַרְבַּע,
 אִינוּן יְקִירִין וְעִילָאִין עַל כָּל שְׂאָר מְלֶאכִין, בַּר מַחַד.

וְאִית דְּאָמְרִי דְּחַד הוּא מְאִילִין אַרְבַּע, וְלֹא כֵּךְ הוּא, דְּהַכִּי
 אֲשַׁבְּחָן בְּסַפְרָא דְּחַכְמָתָא דְּשַׁלְמָה מְלָכָא.

וְאִילִין אַרְבַּע כַּד מַתְּכַנְפִּי בְּכִינוּפְיָא בְּמִטְלָנִיהוּן, מִשְׁתַּמַּע
 בְּכָל רְקִיעָא קַל מְטְלָנִיהוּן, כְּקַל מְלֶאכִין סְגִיאִין
 עִילָאִין, דְּאֵתְקֵרוּן אֶלְפִין, וְרַבּוּ רַבְּבִין. וּבַהּ הוּא קָלָא
 דְּהַהוּא שְׁמָשָׂא חַד, דְּמִשְׁמַשׁ קַמִּיהַ דְּמְלָכָא עִילָאָה. וְהַהוּא
 כִּינוּפְיָא דְּאִינוּן מַתְּכַנְפִּי, בְּעִידְנָא דְּאֲתִי לְאֶשְׁפַּעַה עֲלִיהוּן

טִיבוּ וַיִּקַּר מִלְכָּהוֹן.

בְּכָה רַבִּי פְּנֵחָם וַאֲמַר, בְּקִלְיָדָא דְקַלְדֵּיטִין, גְּלִיפִין דְאָמִיד
נְתוּזְרִיטָא, בְּכַד מְסַתְלָקִין הַיּוֹתָא. בְּמָטוּ מִינְךָ אֲשָׁלִים

פְּסוּקָא.

אָמַר, קוֹל הַמוֹלָה בְּקוֹל מַחְנָה. מֵאֵי קוֹל הַמוֹלָה. הֵכִי תַגִּינֵן,
דְּכַד מְשַׁבְּחָן לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא, כֹּל מְלָה דְאֵינֵן
מְשַׁבְּחִין קַמֶּיהָ, כְּמְלָה דְתוֹשְׁבַחְתָּא דְמִשְׁרֵיתָא דְיִשְׂרָאֵל,
כֹּד מְשַׁבְּחָן לִיהָ לְתַתָּא.

בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהֶן, הָאֵי בְּעַמְדָם, כְּמוֹ (אִיּוֹב ל"ב) עָמְדוּ
וְלֹא עָנוּ עוֹד. דְּכַד הָאֵי מִשְׁרֵיתָא דְיִשְׂרָאֵל לָא
מְשַׁבְּחָן לְהַקְדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְתַתָּא, מִיַּד תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהֶן.
מִתְרַפֵּן חִילֵיהוֹן דְהָאֵי כְּנוֹפְיָא קְדִישָׁא, וְלִית לְהוּ חִילָא
לְשַׁבְּחָא תוֹשְׁבַחְתָּא שְׁלִימְתָא קַמֶּיהָ.

וְעוֹד קָרָא אַחַר דְמְסִייע לְהָאֵי, דְכְתִיב (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל
מֵעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ וְגו', וַיְהִי קוֹל זֶה קוֹלוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב. כְּשֶׁמְרַבִּין בְּתַפְלָה לְהִיכֵן סְלָקָא, מֵעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר
עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל חַיִּית, שְׁשָׁם מְנַחַת תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים.

וּכְשֶׁפּוֹסְקִים לְהַשְׁמִיעַ קוֹלָם וְלְהַתְפַּלֵּל וְלְקַרֹּת בַּתּוֹרָה, מַה
כְּתִיב. בְּעַמְדָם, כְּלוֹמַר בְּשִׁתְּיֻקוֹתָם מִהַתּוֹרָה
וּמִן הַתְּפִלָּה, תִּרְפִּינָה בְּנִפְיָהֶן שֶׁל הַחַיִּית בְּדַקְאֲמָרָן. אָמַר
לִיהָ, מָטוּל בֵּן אֲתִית לְמִשְׁמַע מִפּוֹמָד, רוּחַ חֲכָמְתָא,
שׁוֹרְיָא, וְשִׁלְמָא דְלַעֲיָלָא דִּיהָב בְּךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָקוּוּ הַמַּיִם, בָּקוּ זֶה שְׁמַנֵּיחִים הָאוּמָּנִים
 לְבָנוֹת הַבְּנִיָּן, שְׁלֵא יֵצֵא חוּץ מִמֶּנּוּ לְכָאן וּלְכָאן. כִּד
 עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוּ לַמַּיִם, שְׁלֵא יֵצְאוּ מִשְׁפָּתָם לְכָאן
 וּלְכָאן. הֵדָא הוּא דְכִתְיִב, (איוב לח) וְאָמַר עַד פֶּה תִבֵּא וְלֹא
 תִסִּיף.

וְתֵאנָא, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיָּם. וְאִי זְהוּ גְּבוּל.
 רַבִּי אָבָא אָמַר, זֶה הַחֹל, דְּכִתְיִב (ירמיה ה) אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם. וּבְשֵׁרוּאִים זֶה הַחֹל, חוּזְרִים לְאַחֹר,
 וְאֵינָם יוֹצְאִים לְחוּץ, מֵאוֹתוֹ הֵקוּ שְׁנַתֵּן לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

אָמַר רַבִּי יֶעֱחֵק, בֵּא וּרְאֵה כַּפָּה הוּא עֵיקְרָא דְעֵלְמָא מֵיָא,
 דְּהָא שְׁמַיִם נְטֻלוֹ שְׁמָא מְנַהוּן, מִי"ם שְׁמַי"ם. וְלָפָה,
 אָמַר רַבִּי יֶעֱחֵק שֶׁהוֹסִיף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמַּיִם אֵשׁ,
 וּבְרָא מִמֶּנּוּ הַשְּׁמַיִם, כְּלוּמַר, אֵשׁ וּמַיִם.

(* אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי, לָאוּ הֵכִי, דְּהָא מַחְבִּיבוּתָא דְקַמִּי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אֵיתְבְּרוּן שְׁמַיִם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׁפִּיר
 קָאמַר רַבִּי יֶעֱחֵק, וְלֹא קִשְׁיָא, בְּמַאי דְאָמַר רַבִּי יוֹדָאִי. וְכֵד
 תְּנַדַּע מַהוּ מַיִם, תְּנַדַּע עֵיקְרָא דְמִילְתָא.

וְכֵד אָתָּא רַבִּי בָּא, עָאֵל לְקַמִּיָּה ר' יְהוּדָה וְר' חִיָּיא, אָמְרוּ
 לִיה, לֵימָא לָן מַר עֵיקְרָא דְחַד מְלָה, מֵאֵינּוּן רִזִּין
 עֵילְאִין, אָמַר, אֵימָא חַד מְלָה, וְטַב לְמַאן דִּיהוּי לִיה לְבָא
 לְמַנְדַּע.

אָמְרִין מָאָרִי דְרָזָא דְמַתְנִיתָא, דְהָאִי מָאן דְבָעֵי לְמַנְדַּע
 וְלֹא־סִתְפְּלָא בְּלַבִּיה, מְחַכְמָתָא דְמַלְכָא עֲלָאָה, יִנְדַּע
 בְּקַדְמִיתָא מְהוּ מִים. וּמָאן דְבָעֵי לְמַנְדַּע מְהוּ קְרִישׁוּתָא
 דְכוּרְסִיָּה, יִסְתַּכַּל בְּקִיּוּמָא דְמַלְתָּא, דְכַתִּיב (במדבר יח) בְּרִית
 מֶלֶח עוֹלָם הִיא. וּמַתְרִין אֱלִין, יִסְתַּכַּל בְּחַכְמָתָא קַדִּישָׁא
 דְלַעֲיָלָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָאן דְבָעֵי לְמַנְדַּע עֲנִינָא דְקִיּוּמָא דְעָלְמָא
 דִּין, לִינְדַּע עֲנִינָא דְמַלְחָא, דְאֵתְנַהֵיג מִשְׁמָשָׂא,
 דְאֵתְמַנֵּי תַחֲוֹתֶיהָ דְמָאָרִיָּה, וְיִנְדַּע מְהוּ, וְהִיד יִתְמַחֵי בְּמִיָּא,
 וְיִסְתַּכַּל בְּחַכְמָתָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, הֵינִי קְלוּדְטִי, דְזֻקְפִין בְּלוּדְטִיהוּן
 מִיָּא וּמַלְחָא, עֲנִינָא דְנְהוּרִיתָא, בּוֹצִינְתָא הוּוּת,
 לֹא־סִתְפְּלָא בְּחַכְמָתָא.

דָּבָר אַחֵר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַיָּמִים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
 אֶל מְקוֹם אֶחָד, רַבִּי פֶתַח, (תהלים צ) מְקוּלוֹת מַיִם רַבִּים
 אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם ה', מְקוּלוֹת מַיִם רַבִּים,
 כְּשֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַמַּיִם, שְׂיִתְכַּנְסוּ בְּמְקוֹם אֶחָד,
 הָיוּ מְשׁוֹטְטִים לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְגָּאוּ לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּהָאִי שְׁעָתָא נָטְלוּ מִיָּא לְאַרְעָא, דְהוּוּת
 כְּנִים בְּהוּ, וְהוּוּ מְחַכְיִין לָהּ. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, לֹא כֵךְ, אֲלָא הַכְּנָסוּ בְּלָכֶם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה
 הַיִּבְשָׁה. מִשְׁמַע דִּיבְשָׁתָא הוּוּת אַרְעָא קוּדָם, בְּלֹא לִיחֻוּתָא,

בֵּין מַיָּא. יִבְשָׁה לָא כְּתִיב, אֲלֵא הִיבְשָׁה.

וְהוּוּ מַיָּא אֲזֵלִין גְּבֵהִין וְנִחְתִּין, וּמִשְׁמַעִין קְלִיהוֹן לְסִיפֵי שְׁמַיָּא, עַד שְׁנַעַר בְּהֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכְּנִיסָם לְתֵהוּם, וְתַמָּן הִיא כְּנִישׁוּתָא דְּמַיָּא. וְעַד כְּעַן קְלִיהוֹן לָא שְׂכִידָ, וְקָרָא לְהוּ יָמִים. וְכֵד אֵינּוּן גְּבֵהִין תַּמָּן בְּאַתְרָא הַהוּא, אֲתֵבֵר תּוֹקְפִיהוֹן, וְנִחְתִּין וְלֵא נְפָקִין לְבַר, מִדְּחִילוֹ דְּתַקִּיפּוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שם) אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם הִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְאִם כֵּן מַאי כְּתִיב אַחֲרָיו, עֲדוּתִיךָ נֶאֱמָנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ, מַאי בְּעֵי פְּסוּקָא דָּא, לְפִסּוּקָא דְּלַעֲיָלָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר דָּוִד, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲדוּת שְׁעֵשִׂיתָ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, הֵם אָמַת, לְהַעֲיֵד עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם. דְּהָא תְּנִינָן, כָּל הַמַּעֲיֵד בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּכָל יוֹם, מוּבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֵּן עַה"ב.

וְאָמַר דָּוִד, אַתָּה הוּא שְׁעֵשִׂיתָ אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעֵשִׂיתָ אֶת הַיָּם, וְהַיָּם הָיוּ מְכַסִּין אֶת הָעוֹלָם מִהַרְבּוּי שְׂבָבָהֶם, וְעֵשִׂיתָ לָהֶם שְׂיִתְכַנְסוּ בְּצַמְצוּם כָּלֵם אֶל מְקוֹם אֶחָד. כִּךְ יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׂשִׁכִינְתְּךָ שֶׁהִיא מְלֵאָה כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, שְׂתַצְמָצֵם אוֹתָהּ בְּבֵיתְךָ, שְׂיִוִּתֶר רָאוּי הוּא לְהִיּוֹת שָׁם. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ, וְלֵא לְזִמָּן מוּעָט, אֲלֵא לְאוּרְךָ יָמִים.

דְּבַר אַחֲרֵי וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַיָּם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל

מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה. ר' תְּנַחוּם פָּתַח בְּהַאי קָרָא, (ישעיה נז) הַצְּדִיק אֲבַד וְאִין אִישׁ שָׁם עַל לֵב וְאִנְשֵׁי חֶסֶד נְאֻסִים בְּאִין מִבֵּין כִּי מִפְּנֵי הָרָעָה נְאֻסִי הַצְּדִיק. תַּמָּן תְּנִינָן, בְּשֵׁהקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתְּפֵל בְּעוֹלָם, וְרוּאָה שְׂאִין בְּנֵי אָדָם וּפְאִין, וְרִשְׁעִים הַרְבֵּה פּוֹרְחִים בְּעוֹלָם, אֲזִי עוֹשֶׂה דִין בְּעוֹלָם. אָמַר רַבִּי תְנַחוּם, בְּעוֹבְדָא דְגוּפָא עִם נְשֻׁמְתָא, עֲבִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם דְרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָאִיד. אָמַר לֵיהּ, כִּי הָאִי גּוֹנָא, צְדִיקָא אִינוּן נְשֻׁמְתָא, וְחַיִּיבָא אִינוּן גּוּפָא, כִּד מְסַתְּפֵל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעָלְמָא, נְטִיל נְשֻׁמְתָא, וְאַשְׁתָּאֵר גּוּפָא לְסַרְתָּנָא דְבִשְׂרָא. וּמֵאִי נְטִיל, נְטִיל לְנְשֻׁמְתָא, דְּאִינוּן צְדִיקָא, וַיִּשְׁתָּאֲרוּן גּוּפָא דְּאִינוּן חַיִּיבָא.

אָמַר רַבִּי תְנַחוּם, הָדָא הוּא דְכִתְיֵב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יָקוּוּ הַמַּיִם, אֵלּוּ הַצְּדִיקִים, הַנְּאֻסִים לְבֵית עוֹלָמָם, שְׂהִיא מָקוֹם אֶחָד מִיּוֹחַד לָהֶם לְמַעְלָתָם. וְכִד יִתְכַנְּשׁוּן לְעָלְמָא דְאַתִּי, מֵאִי כְּתִיב, וְתִרְאֶה הַיְבֻשָּׁה, שְׂהֵם הָרִשְׁעִים, בְּלִי מַעֲשָׂה, שְׂאִין מִי שְׂיַגִּין עֲלֵיהֶם, וַיִּכְסֶה עֲלֵיהֶם. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גֹעַ אֶהְרֹן, אֵל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֲלָא וַיִּרְאוּ.

דְּהָא תְנִינָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, וְאָמְרִי לָהּ אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, כָּל זְמַן שְׁתַּצְדִּיקִים בְּדוֹר, אִין מַדַּת הַדִּין יְכוּלָה לְשַׁלֵּט בָּהֶם. הָדָא הוּא דְכִתְיֵב, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר

לְהַשְׁמִידֶם לְוַלֵּי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עֶמֶד בַּפְּרִיץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב
חַמְתּוֹ מֵהַשְּׁחִית. וּבִשְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין
בְּרָשָׁעִים, מִסֵּלֶק הַצְּדִיקִים מִבִּינֵיהֶם, וְאִז עוֹשֶׂה דִין
בְּרָשָׁעִים.

מִשָּׁל לְמַדַּת הַדִּין, לְמַלְךְ שָׁהִיָּה לוֹ פֶּרֶדֶס, יוֹמָא חַד עָאֵל
לְגִינִיָּה, וְחָמָא דִּהוּוּ תַּמָּן בְּכוּלֵיהּ דִּרְדֵרִין סְגִיֵאִין,
אָמַר, אָנָּא בְּעֵי לְבַעְרָא לֹון מַהֲבָא, זְקַף עֵינוּהִי וְחִזָּא וְרֵדִין
טָבִין יֵיאִין. אָמַר, בְּגִינֵי אֵינוּן וְרֵדִין, אֲשַׁבּוּק כָּל הַדִּרְדֵרִין.
וְכַד יִהְבּוּ רִיחָא אֵינוּן וְוֵרֵדִין, נָטַל לְהוּן וְעָקַר לְהוּן מִן גִּנָּא.
כִּיּוֹן דְּעָקַר לְהוּן, אָמַר הָא עֵידָן לְאַעְקָרָא דִּרְדֵרִין דִּגִּנָּא,
וְלְבַעְרָא לְהוּ מַהֲבָא. כֶּךָ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל זְמַן
שְׁהַצְּדִיקִים בְּדוּר, אֵין נַעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים. נִסְתַּלְקוּ
הַצְּדִיקִים מִבִּינֵיהֶם, אִז נַעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

שָׁאֵל רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אֶלְעָזָר, כַּד הוּי אֲזִילִי בְּמַדְבָּרָא. אָמַר
אָנָּא בְּעֵי לְמַשְׁאֵל חַד שְׁאִילְתָּא, אִי לָאוּ הָוָה חֲטָאָה.
אָמַר לִיהּ יָאוּת אַנְתָּ לְמַשְׁאֵל בְּאוּרֵייתָא, מַה דַּאֲתָּ בְּעֵי
שָׁאֵל.

אָמַר, הֵאִי דְאָמַר קָרָא, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. אִי
קוֹדֶם הַפְּעוּלָה הָוָה, יָאוּת הוּא וְשַׁפִּיר. אֲלָא מַה
דְּאָמַר לְאַחַר הַפְּעוּלָה, מִשְׁמַע דְּלֹא הָוָה יָדַע קוֹדֶם לְכַן עֵינָר
הַפְּעוּלָה וְתִיקוּנָהּ וְיוֹפְיָהּ. וּבִשְׁהִיָּתָה הַפְּעוּלָה נִגְמַרְתָּ, מִשְׁמַע
דְּהָוָה מְעֵיין בָּהּ כְּמוֹת שְׁהִיא עוֹמְדָת, וְאִזֵּי הוּא אֹמַר כִּי

טוב, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא, וְאַחַר כֵּן אָמַר כִּי טוֹב.

אָמַר לִיה לָאו חֲטָאָה הוּא, וְאַתְּ צָרִיךְ לְמִשְׁאֵל דָּא. וְדָא הִיא
אֲזַהְרָה לְבַר גָּשׁ, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּשֵׁי־לְמוֹד אָדָם
בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, פְּעוּלְתוֹ שֶׁל כָּל יוֹם וַיּוֹם, אֵין לוֹ לְשִׂאוּל
עַל מַה שְּׂאִינוּ מַצְווֹה, וְלוֹמַר פְּעוּלָה זֹו לְמַה גַּעֲשִׂית כֵּן
בְּדַמוֹת זֹו. וְזֹו גַּעֲשִׂית כֵּן בְּדַמוֹת זֹו. וְאָמַר לוֹ, תִּדְע לְמַה,
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב לַעֲשׂוֹתוֹ, וְעַל בֵּן אֵל תִּשְׁאֵל יוֹתֵר.

וְעוֹד, כִּדִּי לְהַזְהִיר לְבְנֵי אָדָם, וּלְהוֹרוֹת לָהֶם הַדְרָךְ הַנְּכוּן,
כִּי גָלוּי וַיְדוּע לְפָנָיו הַפְּעוּלָה קוּדָם שִׁיעֲשֶׂה, וְלֹא רָצָה
לוֹמַר טוֹב הוּא זֶה, עַד גָּמַר הַמְּלָאכָה. וְכֵן אֵין רְאוּי לְאָדָם
לְשַׁבֵּחַ הַדְּבָר עַד סִימוּ, שְׂמָא יִמְצָא בוֹ גִּרְעוֹן וַיִּתְּבַדָּה,
וַיֵּאחֲזוּ בְּדַבְרָיו.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בֵּן רְאִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, שְׁנַתֵּן הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֲזַהְרָה לְאָדָם לְהַזְהִיר מִמֶּנּוּ, אִף עַל פִּי שְׂלֵא
הִיָּה צָרִיךְ לוֹ, וְהַכֵּל גָּלוּי לְפָנָיו, אֲבָל כִּדִּי לְתַת אֲזַהְרָה
לְאָדָם, הוֹצֵרְךָ לַעֲשׂוֹת בֵּן. תָּא חֲזִי, דְּכַתִּיב (בראשית יח) אֲרָדָה
נָא וְאֲרָאָה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה. וְכִי לֹא הִיָּה
גָּלוּי לְפָנָיו, שְׂהוּא צָרִיךְ לְדַעַת וְלַחְקֹר. אֲלֵא אָמַר רַבִּי
בְּרַכְיָה, מִכָּאֵן אֲזַהְרָה לְבֵית דִּין, שְׂאֵין לָהֶם לְהַסְמֵךְ עַל
דַּעְתָּם, אֲלֵא יֵשׁ לָהֶם לְדַעַת וְלַחְקֹר וְלְדַרוּשׁ הָעֲנִין יָפָה.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים יג) וְדַרְשֵׁת וְחֻקְרַת וְשִׂאֲלַת הַיֵּטֵב,
וְאֵין לָךְ רִשׁוּת לְהַסְמֵךְ עַל דַּעְתָּךְ.

(* עַד דְּהוּוּ יְתִבִי, חָמוּ לְרַבִּי אַבָּא דְּהוּוּ אֶתִי. אָמְרִי
מִמַּאֲרִיהוּן דְּמִתְנִיתִין אֶתִי. קָרִיבוּ גַבִּיה, שְׂאִילוּ הָאִי
שְׂאִילְתָּא.

אָמַר, כֶּךָ פְּסָקוּ מֵאֲרִי דְּמִתְנִיתִין, דְּכָל מַה דְּעֵבַד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, עֵבַד לִיה בְּפִיקוּדוּי, עַל יָדָא דְּאִמְצָעִי.
אָמַר לְאֲרַעָא עֵבִידִי כֶךָ, עֵבַדְתָּ כְּמָא דְּאִתְּפַקְדַת, וְלֹא
שְׁנַיָא מִיְנִיה. אָמַר לְמִיָּא עֵבִידוּ כֶךָ, וְעֵבְדוּ מִיָּא עֵבִידְתְּהוּן
דְּאִתְּפַקְדוּ, וְלֹא שְׁנֹו מִיְנִיה. וְכֵן לְרַקִּיעָא כֶךָ פִּי הָאִי גְוֹנָא.
וְכַד הָוּה עֵבִיד שׁוּם חַד מִנְהוּן עֵבִידְתִּיה כְּמָא דְּאִתְּפַקְדַת,
הָוּה חֲזִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעֵבַד כְּהוּא גְוֹנָא
דְּפִקִיד לִיה, וְהוּא מְשַׁבַּח לִיה הוּא עוּבְדָא. הָדָא הוּא
דְּכִתִּיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים בִּי טוֹב. כְּלוּמַר וַיֵּרָא בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה,
שְׁעֵשְׂאוּהוּ כְּמוֹ שְׁעֵזָה. וְהָיָה אֹמֵר בִּי טוֹב, כְּלוּמַר, בִּי טוֹב
עָשָׂה כְּמָה שְׁנַעֲטָנָה. וְהוּוּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים בִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי
יַעֲחָק, כְּלָהוּ שְׁפִיר אָמְרוּ, וְהָאִי מְלָה שְׁפִיר מִכּוּלְהוּן.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה לְרַבִּי יַעֲחָק, אִם בֶּן קִשְׁיָא מִילְתָּא דָּא מִכָּל
מַה דְּאִיתְּמַר, דָּאִי הָכֵי, הָוּה לִיה לְמִימַר הָאִי קָרָא,
(בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.
מֵאִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אָמַר רַבִּי יַעֲחָק, שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ.
אֲזִלוּ בְּתַרְיָה דְּר' אַבָּא, אָמְרִי לִיה הָאִי מְלָה, אָמַר לְהוּ,
שְׁפִירָא הִיא, וּקְרָא דָּא מְסִייעָא לָן. דְּכִתִּיב אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה, בְּכִלְל. וְלֹא נֶאֱמַר אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ, דְּמִשְׁמַע

עַל אֵלֶיךָ אֲמַצְעִים דַּעְבַּד, דַּאֲפִיקוּ כָּל מַה דְּאִתְּפַקְדוּ, וְהָא
טַב. וּבְגִינִיָּה כְּתִיב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה.

אָמַר רַבִּי חֵינָא, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב,
לְהֵיוֹתָם עוֹמְדִים תָּמִיד, בְּאוֹתוֹ קִיּוֹם, וּבְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ
שֶׁעָשָׂהוּ, וְשָׁלָא יִשְׁתַּנּוּ מִדֶּרֶךְ זוֹ לְעוֹלָם.

אָמַר רַב הוֹנָא אָמַר רַב, לְשָׁלְשָׁה קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
שְׁמֹתָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאֵלוֹ הֵן: הַשָּׁמַיִם, וְהָאָרֶץ,
וְהַמַּיִם. הַשָּׁמַיִם מְנָא לָן, דְּכְתִיב (שם) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרַקִּיעַ
שָׁמַיִם. הָאָרֶץ מְנָא לָן, דְּכְתִיב (שם) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִבְשָׁה
אָרֶץ. הַמַּיִם מְנָא לָן, דְּכְתִיב (שם) וּלְמַקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים.
וְלָמָּה, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כָּל מְלֹאכְתוֹ.

וּמַה שִׁיַּצָּא מֵהֶם, הִנִּיחוּ לְאָדָם, לְקַרְוֵא לָהֶם שְׁמֹת. אָמַר
רַבִּי בְּרַבְיָה, כָּל מַה שֶׁהוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, אָדָם
הִרְאִישׁוֹן קָרָא לָהֶם שְׁמֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וַיִּקְרָא הָאָדָם
שְׁמֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה.

פְּרַשְׁתָּא ה'. (שם א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב
מִזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. רַבִּי יִצְחָק

פְּתַח, (שיר השירים ב) עוֹרֵי צָפוֹן וּבֹאֵי תִימָן הִפְיַחֵי גַּנִּי יִזְלוּ
בְּשִׁמּוֹ יִבֵּא דוֹדֵי לְגַנּוֹ וַיֹּאכַל פְּרִי מִגְּדִיו. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר,
כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְהַרְהֵר בְּמַעֲשָׂיו, וּלְפַקֹּד אוֹתָם בְּכָל יוֹם,
הוֹאִיל וְנָתַן בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁמָה טְהוֹרָה, לְדַעַת
וּלְהַפִּיר לְבוֹרָאוֹ, וּלְהַסְתַּכַּל בְּנַפְלְאוֹתָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל

יום ויום.

וְתֵאנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַרְבַּע רוּחוֹת מְנַשְּׁבוֹת בְּכָל יוֹם,
מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. רוּחַ מְזֻרְחָ מְנַשְּׁבֵת מִהַבְּקָר
וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם. וְנִפְקִי עִמָּיה מִהֵוּא אוֹצֵר הַחֲמֻדָּה. דִּתְנִן,
אוֹצֵר יֵשׁ לְמַעְלָה בְּשַׁעְרֵי מְזֻרְחָ, וְחֲמֻדָּה שְׁמוֹ. וַיֵּשׁ בּוֹ שְׁלֹשֶׁת
אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ רוּחִין דְּאִסּוּוֹתָא לְעֵלְמָא.

וְהִינּוּ דִתְנִן בְּמִתְנִיתָא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵאִי דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב'
א) בִּקְרָא לֹא עָבוֹת, כְּלוּמַר כִּשְׁהוּא בִקְרָא, מֵאֵן דְּאִית
לִיה מְרַעִין וְחֲלָיִים, אִינוּ נִלְכָּד בְּעָבוֹת.

אָרִיב"ז, יֵשׁ מִלְּאָדָּךְ מְמוּנָה, מִהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם, בְּהֵוּא
רוּחָא דְאִתִּי מִמְזֻרְחָ, וּמִכְּאֵל שְׁמוֹ, שְׁהוּא מְמוּנָה
לְצַד מְזֻרְחָ. וְאָרִיב"ז הוּא מִכְּאֵל, דְּכְּתִיב בֵּיהּ (שְׁמוֹת לב) הִנֵּה
מִלְּאָכִי יֵלֶךְ לְפָנֶיךָ. בְּאִשְׁנַחוּתָא תִשְׁבֹּת, מִכְּאֵל מִלְּאָכִי.
וְדָא הוּא דְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁה, הִנֵּה מִלְּאָכִי יֵלֶךְ
לְפָנֶיךָ. כְּלוּמַר, הִנֵּה מִכְּאֵל יֵלֶךְ לְפָנֶיךָ.

וְתֵאנָא, כְּשֶׁרוּחַ מְזֻרְחָ מִתְעוֹרֵר לְעֵאֵת לְעוֹלָם, מֵאֵן דְּאִזִּיל
בְּאוֹרְחָא, וַיְכּוּיֵן רוּחִיהָ לְהֵאִי עֲנִינָא. כָּל בְּרַבְתָּא
דְּבְרָכִין לִיה, מִתְקַיֵּמַת בְּהֵיֵא שְׁעֵתָא. וַיְהִי חֲדֵי כָּל הַהוּא
יומא.

רוּחַ מְעַרְב, מְנַשְּׁבֵת מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלֵּילָה, וְנִפְקִי עִמָּיה
מֵאוֹצֵר מְעִין, ד' מָאָה וְשִׁתִּין וְחָמֵשׁ רוּחִין, לְאַפְרָחָא
עֲשָׂבִים וְאֵילָנִים וַיְבוּלִים. וְתֵאנָא, מִלְּאָדָּךְ מְמוּנָה מִחֲצֵי הַיּוֹם

עַד הַלֵּילָה, וּרְפָאֵל שְׁמִיָּה, וְהוּא מְמוּנָה לְעַד מְעַרְב.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּזִּי, אִם בֶּן קוֹשֵׁיָא אֵיכָא הֲבֵא, דְּהָא תְּנִינָן
 מִלְּאָךְ הַמְּמוּנָה עַל הָרְפוּאָה, רְפָאֵל שְׁמוֹ, וְאִמְרַת
 דְּאַסְוּתָא אֲתִי מִמְּזַרְחָא, וּמִיכָאֵל מְמוּנָה עָלָיו.

תָּא שְׁמַע, אַרְיִב"ז, כָּל עוֹבְדוּהִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גַּבִּי בְּנֵי
 נְשָׂא, מְטוּל דִּישְׁתְּמוּדְעוּן לִיָּה, דְּהוּא מְחִי, וְהוּא מְסִי,
 וְלֹא יִשְׁוִין בְּנֵי נְשָׂא לְבִיָּהוּ לְמִלְּאָכָא, וְלֹא לְרַבְרַבְנָא. וּבְגִין
 כְּךָ מַחְלִיף עֵידָנִין וְזַמְנִין, דְּלֹא יִמְרוּן מִלְּאָכָא פְּלוּנֵי עַבְד
 לִיָּה הָאִי, אֶלְא כּוּלָא בִּידֵיהּ.

וּלְפִיכֶךָ מַחְלִיף רוּחִין, עַד דִּישְׁלוּ קַמִּיָּה, וַיִּתּוּבוּן. וּכְדִין
 יִפְקוּד לְאַסְוּתָא לְמִשְׁרֵי עֲלוּהִי, וְהוּא מִלְּאָכָא
 דְּאַתְּפַקֵּד עַל אַסְוּתָא, עֲבִיד מַה דְּאַתְּפַקֵּד, מְרַעוּתֵיהּ
 דְּמַרְיָה.

וְתָא חֲזִי, רַחֲמֵנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא מְחִי לְבַר נְשָׂא,
 עַד דְּסַלְקֵי עוֹבְדוּהִי בְּמַתְקָלָא בְּבִי דִינָא דְלֵעִילָא,
 וְהוּא דְאַתְמֵנִי עַל דִּינָא הוּא מִיכָאֵל. וְרַחֲמֵנוּתָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְּאָף עַל גַּב דְּבְגִינֵיהּ מְטָא לִיָּה דִינָא בִּידֵיהּ,
 בְּדִינָא. מְמַטִּי לִיָּה רוּחָא דְאַסְוּתָא בְּכָל יוֹמָא, עַד דִּיכְשַׁר
 אִינְשׁ עוֹבְדוּהִי, וַיִּתּוּב מִנִּיָּהוּ קַמִּי מְאָרִיָּה, וּכְדִין מְשַׁדֵּר לִיָּה
 אַסְוּתָא עַל יְדוּהִי דְּהוּא שְׁלִיחָא דְּמִמְנָא עֲלוּהִי.

רוּחַ דְּרוּם מְנַשְׁבֵּת מִרִּישָׁא דְלִילָא עַד פְּלָגוֹת לִילָא, וְנִפְקוּ
 עִמֵּיהּ מִהוּא אוּצַר הַחֲמֻדָּה, מְאֲתָן וְשַׁבְעִין וְחַמֵּשׁ

רוּחִין, לְדַשְׁנָא אַרְעָא, וּלְחַמְמָא קְרִירוּתָא. וּמְלַאךְ מְמוּנָה
עָלָיו, וְאוּרִיאל שְׁמִיה, וְהוּא מְמוּנָה לְעַד דְּרוּם, בְּהָהוּא
רוּחָא. וְהָהוּא רוּחָא כְּבָדָא עַל בְּנֵי מַרְעִין, וְדַחְקִין בֵּיה, וְהוּא
טַב לְעֵלְמָא. וְתַאנָא, בְּהָהוּא זְמַנָא דִּינִין לְחַיִּיבָא בְּנוּרָא
דְּגִיהֶנֶם, וְכַל עֵלְמָא שְׂכָבִין, וְהוּזִים בְּשִׁנְתָא, וְלִית מֵאן
דְּמַצְלֵי עֲלֵיהֶן.

רוּחַ צְפוֹן מְנַשְׁבֵּת מִחְצֵי הַלְיָלָה עַד הַבֶּקֶר. וְתַאנָא, תִּלְתַּת
מָאָה אֲלָפִין רוּחִין וְעֵלְעוּלִין אֲתִיִּין עִמִּיה, וְהוּא קָשָׁה
מִכְּלָהוֹן לְכוּלָא. וְטַב לְבְנֵי מַרְעִין, מִסְּגִיאוֹת קְרִירוּתָא
לְחַמִּימוּתָא סְגִיָא דִּי בְּהוּן.

וְתַאנָא, אַרְבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בֵּיה שְׁעֵתָא, נָפַק קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מֵאִינוּן עֲלָמִין סְגִיָאִין דְּכִסְיָה בְּהוּ, וְאֲתִי
לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָא דְּעֵדֶן, וְקַל פְּרוּזָא פְּרִיז
קְדָמוּהִי, וְאָמַר, עוֹרֵי צְפוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן. כְּלוּמַר עוֹרֵי רוּחַ
צְפוֹן, וְאִיתְעַר לְמִיתֵי לְעֵלְמָא וְלֵאפְתָא בְּבוּסְמִיא דְּעֵדֶן.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) הִפִּיחֵי גְּנֵי יְזֵלוּ בְּשָׁמַיּוֹ.

דְּתַאנָא בְּזִמְנַן שְׁרוּחַ צְפוֹן מְנַשְׁבֵּת בְּחִצֵי הַלְיָלָה, וְהַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בִּגְזֵן עֵדֶן, כָּל הַבְּשָׂמִים, וְכַל
הָאֵילָנוֹת שְׂבִיבֵן עֵדֶן, עוֹלִים רִיחָם, וּמְזַמְרִים לְפָנָיו. דְּכַתִּיב,
(דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) אֲזַ יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי ה'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
הָאֵי יַעַר, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם
דְּבָשִׁי.

וְכָל הַעֲדִיקִים כָּלָם נִהְיִין מִזֵּיו אֲסַפְקֵלְרִיא שֶׁל מַעְלָה,
 וְנִיזוּנִין מִמֶּנּוּ, וּמְזַמְרִין לְפָנָי יוֹעָרָם בְּגֵן עֵדֶן. הֲדָא הוּא
 דְכַתִּיב יָבֵא דוּדֵי לָגְנוּ וַיֹּאכַל פְּרִי מִגְּדֵיו. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם,
 מֵאֵי יֹאכַל, סָלְקָא דְעֵתִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יֹאכַל. לָאו
 הָכִי, אֲלֵא כְּמֵאן דְאָמַר יִיתֵי שׁוּלְטָנָא דְבֵיתָא וַיֹּאכַל
 אוֹשְׁפִיזָא, כִּד כְּתִיב יָבֵא דוּדֵי לָגְנוּ, כְּלוּמַר, כְּשִׁיבֵא דוּדֵי
 לָגְנוּ, יֹאכַל הַמַּמְתִּין לוֹ. וַאֲיִזְהוּ, פְּרִי מִגְּדֵיו. הֵם (* הַעֲדִיקִים,
 שֶׁהֵם פְּרִי מִגְּדֵיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

תָּנוּ רַבָּנָן, כְּשִׁמְתַחִיל רוּחַ צְפוֹן לְנֹשֵׁב, כָּל הַשָּׁמַיִם, וְכָל
 הָרְקִיעִים, וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְהָאוֹפְנִים, וְכָל צֶבֶא הַשָּׁמַיִם,
 כָּלָם מְזַדְעָזְעִים וּמִתְחַלְחָלִים, וּפּוֹצְחִים רִנָּה וְשִׁבְחָה, לְמִי
 שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּכְנַס עִם הַעֲדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, וְזֶהוּ
 בְּחֻצוֹת הַלְיָלָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, הָאֵי מֵאן דְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא אֵית
 בֵּיה, וְשִׁמְעַ קַל תְּרַנְגוּלָא קְרִי בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, דְאָמַר
 רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, כִּד עֵייל קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, זִיקָא דְאִשָּׁא נָפִיק מִבֵּין גְּלַגְלֵי חַיּוֹתָא,
 וְאֵזִיל בְּכָל עֲלָמָא, וְנוֹגַע תַּחּוֹת גְּדַפוּהֵי דְתְרַנְגוּלָא, וּבְהֵיא
 שְׁעָתָא, בְּדַחִילוּ מְקִישׁ גְּדַפוּי דָּא עִם דָּא, וְקֹאֲרִי, וְדָא הוּא
 בְּפִלְגוֹת לֵילִיא.

וּמֵאן דְאֵית לֵיה סוּכְלָתְנּוּ בְּלַבּוּי, וַיִּתְעַר וַיְקוּם לְאַתְעַסְקָא
 בְּאוּרֵיתָא, אֵזִיל קְלִיָּה וְאַשְׁתַּמַּע בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְאַצִּית

קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא. וְעִדִּיקָא אֲמַרִּין לִיהּ, מְאִירֵי עֲלָמָא. מָאן
הוּא דָא. וְהוּא אֲתִיב וְאָמַר פְּלַגְיָא, וְנִשְׁמַתָּא קִדְיִשָׁא דְאִית
בֵּיהּ, לְעֵי בְּאוּרִייתָא, אֲעִיתוּ כּוּלְכוּ, דְהֵאֵי נִיחָא קִדְמָאֵי,
מִכָּל שִׁירְתָא וְתוֹשְׁבַתָא, דְאֲמַרִּין לְעִילָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם ח) הַיּוֹשֵׁבֵת בְּגַנְנִים. כְּלוּמַר, נִשְׁמַתָּא
קִדְיִשָׁא דְאִתְּ יִתְבָּא בְּהָהוּא עֲלָמָא, בֵּין גַּנּוּתָא
וְטַנּוּפָא, וְאִתְּ עֲסַקְתָּ בְּאוּרִייתָא. בְּשַׁעְתָּא דָא, חֲבָרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוּלְךָ, שְׁהוּא עָרֵב. וְהוּאֵיל וְכוּן, הַשְּׁמִיעֵי וְהַרְיִמֵי
קוּלְךָ בְּתוֹרְתֵי, וְאִתְּן לְךָ שְׂכָר חֶסֶד בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי תַנְחֻם, בָּא וּרְאֵה, דְדוּד הָוּה יָדַע הֵיא שַׁעְתָּא.
דְּתַנּוּ, כְּנֹר הָיָה תְלוּי לְמַעְלָה מִמַּטָּתוֹ שֶׁל דְּוֹד,
וּכְשֶׁהָיָה חֲצוֹת לַיְלָה, רוּחַ צְפוֹנִית בָּאָה וּמְנַשְׁבֶּת בּוֹ, וּמִיד
הָיָה קָם וּמִתְגַבֵּר בְּשִׁירוֹת וְתוֹשְׁבֹחוֹת. דְּכְתִיב (תהלים נז) עוֹרָה
כְּבוֹדִי עוֹרָה הַגָּבֹל וְכְנֹר אֲעִירָה שָׁחַר.

אָמַר רַבִּי זִירָא, מָנָא לָן דְּרוּחַ צְפוֹנִית מְנַשְׁבֶּת בְּכְנֹר. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק, מִהָבָא, כְּתִיב הָבָא עוֹרָה כְּבוֹדִי, וְכְתִיב
הֲתָם עוֹרֵי צְפוֹן. מַה לְהֵלֵן צְפוֹן, אִף כָּאן צְפוֹן. וְהוּוּ צִיִּיתִין
לִיהּ בְּכָל לַיְלִיא, קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא, וְכָל צִדִּיקָא דִּי בְּגַנְתָּא
דְּעַרְדָּן, וְנָה הוּא בְּחֵצֵי הַלְיָלָה.

תַּנּוּ רַבְּנֵין, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גֵּן עַדָּן לְמַטָּה בְּאֶרֶץ,
וְהוּא מְכוּוֹן כְּנֶגֶד כְּסֵא הַכְּבוֹד, וּפְרוּכֶת, הַקְּרַח הַנּוֹרָא.
וְתַאנָּא, מְקוּם יְדוּעַ יֵשׁ עָלָיו, אֲשֶׁר לֹא שָׁלְטָא בּוֹ עֵין נְבִיא

לְרֵאוֹת, לֹא בַמַּחֲזָה, וְלֹא בַמְרֵאָה, וְעַדֵּן שְׁמוֹ, דְּכַתִּיב (ישעיה
 טו) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאוֹתוֹ עַדֵּן שְׁלַמְעֵלָה, מִמְּנוּ נִיזוֹן אוֹתוֹ
 הֲגֵן שְׁלַמְטָה הַיְמָנִי, וּמִתְדַשְׁנִים מִשָּׁם כָּל הָאֵילָנוֹת
 וְכָל הַיְבוּלִים, וְכָל הַצְּמִחִים שְׁבִנָּן.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, מְנַטֵּף אוֹתוֹ עַדֵּן
 שְׁלַמְעֵלָה מֵעַל הֲגֵן, מִכָּל רֵיחֵינּוּ טָבִיב, וְזֹהָרִין עֲלֵאִין,
 וְהַנָּאוֹת וְכִסּוּפִין, וּמַהֲהוּא רֵיחָא וְכִסּוּפָא וְהַנָּאוֹתָא דְנַחֲתָא
 עֲלוּהִי, מִתְנָן כָּל עֲלָמָא מִיְיָהּ.

וְתַאנָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשֶׁאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּדַשָּׁא
 הָאָרֶץ דְּשָׂא, מִיַּד הַצְּמִיחָה הָאָרֶץ כָּל יְבוּלִין, וְכָל
 דְּשָׂאִים, וְכָל אֵילָנוֹת שְׁבִנָּן עַדֵּן בְּתַחֲלָה. וְאַחַר כֵּן הַצְּמִיחָה
 לְכָל הָעוֹלָם. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאָרֶץ הַצְּמִיחָה לְכָל הָעוֹלָם,
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַצְּמִיחַ לָגֵן עַדֵּן. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדֵן מִקְדָּם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאָרֶץ הַצְּמִיחָה הַכֹּל, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בִּירַר כָּל דְּמַעְלֵי מְנִיָּהּ, וּשְׁתַּלָּן בִּנְיָן עַדֵּן. וּמִמַּה דְנַחֲתָא
 מֵעַדֵּן, כָּלָם נִזְוָנִים, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קד) יִשְׁפְּעוּ עֲצֵי
 ה' אֲרָזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יְקַנְנוּ. מֵאֵן אֵינּוֹן
 צִפְרִים, אֵלִין אֵינּוֹן צִדִּיקָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְהוּ
 גְּדַפִּין בְּצִפְרִין, לְאַתְּעוּפָא לְעֵילָא, בְּמַנְדַּע וְסוּכְלָתָנוּ,
 וְלִסְלָקָא לְהוּ לְהַהוּא אַתְר דְּנִגְנִיו לְהוּ,*) דְכַתִּיב בִּיהַ עֵינַי לֹא

רֵאֲתָה אֱלֹהִים זולָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲבֵה לוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הוֹלִידָה הָאָרֶץ דְּשָׂאִים הַמְּגַדְלִים לְאַחַר
כֶּף, וְצוּמְחִים, לַעֲשׂוֹת צוּרְךָ הָעוֹלָם. וְכָל הָעֹשְׂבִים שֶׁל
רְפוּאָה לְרַפְאוֹת בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת, כֻּלָּם הוֹלִידָה וְהַצְמִיחָה
הָאָרֶץ בְּבַת אַחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלום, בּוֹ בִּיּוֹם שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
בּוֹ בִּיּוֹם עָשׂוּ כֻלָּם תּוֹלְדוֹתָם. וְלֹא חָסַר מֵהֶם כָּלוּם.
מִשְׁמַע דְּכַתִּיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
וְאִמְתִּי נַעֲשׂוּ תּוֹלְדוֹת אֱלֹהֵי בִּיּוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרֶץ
וְשָׁמַיִם. דִּיִּיקָא, בּוֹ בִּיּוֹם נַעֲשֶׂה כָּל צְרִכֵי הָעוֹלָם. וְלֹאֲחַר כֵּן
גִּילָה אוֹתָם, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. וְנָתַן טַעַם לְכָל דְּבַר וְדְבַר בְּאוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁנִּתְגַּלָּה.

וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בּוֹ בִּיּוֹם שֶׁנִּבְרְאוֹת הָאָרֶץ, בּוֹ בִּיּוֹם
הוֹלִידָה וְהַצְמִיחָה כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וְהָיוּ כֻּלָּם גְּנוּזוֹת
תַּחְתֵּיהָ, עַד שֶׁאָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תּוֹצֵא הָאָרֶץ.
תִּבְרָא הָאָרֶץ לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא תּוֹצֵא הָאָרֶץ, דְּבַר שֶׁהָיָה גְנוּז
בָּהּ, וְהוֹצִיאָהּ כָּל דְּבַר וְדְבַר, בְּאוֹתָהּ הַטָּבַע הָרְאוּי לָהּ
לְהוֹלִיד וּלְהַזְרִיעַ מֵהֶם כְּדוּמָה לָהֶם, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב
לְמִינָהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֶּף עָשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָרֶץ, כַּנְּקָבָה
זוֹ הַמְּעוֹבְרָת, וְאַחַר כֶּף מוֹצִיאָה עוֹבְרָה מִמֶּנָּה. כֶּף
הֵיטָה הָאָרֶץ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁנִּבְרְאוֹת נִתְעַבְּרָה מֵהִיסוּדוֹת כֻּלָּם

שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהּ, וְהֵם הוֹצִיאוּ כָּל תּוֹלְדוֹת שְׁלֵה.

אֲר"י בְּוֹרְדִין שֶׁל שְׁלֵיָא דְאִשָּׁה, דְּמְלִיִּיאן מִן זִרְעָא דְּבֵר נָשׁ, דְּאִית בֵּיה הִיסוּדוֹת כְּלָם, כְּךָ הָאָרֶץ, בּוּ בִּיּוֹם שֶׁנִּבְרָאת, בּוּ בִּיּוֹם נִתְעַבְּרָה, מְכַל מַה שְׁהוֹלִידָה, דְּכְתִיב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּמִיַּד וְהָאָרֶץ הִיָּתָה תְּהוֹ וְנִהוּ וְחִשְׁדָּ וְרוּחַ. הָרִי בְּכֹאן אֲרַבְּעָה יְסוּדוֹת, שָׁהֵם: יֵשׁ. מַיִם. רוּחַ. חִשְׁדָּ. וְאֵלּוּ הוֹלִידוּ כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וּמֵאֵלּוּ נִתְיַסְדּוּ פּוֹלָם. וְכָל הַתּוֹלְדוֹת נִתְהוּוּ, מִכַּחוֹת אֵלּוּ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּעוֹצֵיתָא דְאֲרַעָא, מְלִיִּיאן זִרְעָא כְּנִקְבָּהּ, מֵאֵינּוֹן מֵיָא דְלַעִילָא, וּמִתְעַבְּרַת מִנִּיָּהוּ כְּנוֹקְבָא דְּמִתְעַבְּרָא מִן דְּכוּרָא.

שָׁאֵל רַבִּי חֲנִי לְרַבִּי דּוֹסֶתָאִי, אָמַר לֵיהּ, הָא כְּתִיב (שם) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מְזִרְיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. אִי אֲרַעָא אֶפִּיקַת אֵילָנִין וּפִירִין, מַה כְּתִיב לְאַחַר כֵּךְ, (שם) וְכָל שֵׂיחַ הַשָּׂדֶה טָרֵם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׁב הַשָּׂדֶה טָרֵם יִצְמַח, וּמִשְׁמַע טָרֵם כְּתִרְגוּמוֹ.

אָמַר לֵיהּ, כְּךָ הוּא, אֲבָל כַּחוֹת לְהוֹלִיד בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן לֹא הָיָה לָהֶם. וּמִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שְׁלֵא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ, וְאֵד לֹא הָיָה, שִׁיעֵלָה מִן הָאָרֶץ, שְׁאֵלְמָלֵא הָיָה כְּךָ, כָּל כַּחוֹתָם הָיוּ לְהוֹלִיד וּלְהַצְמִיחַ. אֲבָל מִפְּנֵי זֶה לֹא הָיָה בְּאָרֶץ הַכַּחַת הַמּוֹלִיד.

רַבִּי יִצְחָק אָזַל לְגַבֵּי רַבִּי זִירָא. עָאֵל לְבֵיתִיהּ אֲשַׁכַּח דְּהוּהּ
מְטִייל בְּהוּא גִינָא. פְּתַח וְאָמַר, (שופטים א) וּבְנֵי קִינֵי
חֹתָן מִשָּׁה עָלוּ מַעִיר הַתְּמָרִים. מָה חֲזוּ בְנֵי יִתְרוֹ לְסַלְקָא
מִתַּמָּן.

דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, שְׁקוּלָה הֵיִתָּה יְרִיחוֹ, כְּנִגְדָּךְ כָּל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְרֹב הַתַּעֲנוּגִים שָׁהִיו בָּהּ. דְּאָמַר רַב
יְהוּדָה אָמַר רַב, לָמָּה נִקְרְאתָ שְׁמָה יְרִיחוֹ, עַל שֵׁם הָרִית.
אָמְרוּ בְנֵי יִתְרוֹ, אֲנִן עָרִיכִין לְאַתְעֵסְקָא בְּאוּרִייתָא,
וְאוּרִייתָא אֵינָה עָרִיכָה תַעֲנוּגִים, נִיקוּם מִכָּאן לְטוֹרָא
וְנִתְעֵסַק בְּאוּרִייתָא.

אָמַר רַבִּי זִירָא, יְדַעְנָא עַל מָה אֶתְכַוְוַנְתָּ, אֲלֵא בְנֵי יִתְרוֹ, עַד
כְּעַן לָא הוּוּ יְדַעֵי אוּרִייתָא, וְעָרִיכֵי לְטוֹרָא. אֲבָל אֲנָא
יְדַעְנָא בְּאוּרִייתָא, וְעָרִיכְנָא עֲחוּתָא לְשִׁמְעָתָא.
אָמַר לִיהּ, מַאי דְכָתִיב וַתּוֹעַז הָאָרֶץ דְּשָׂא. אָמַר לִיהּ,
הוֹצִיָּאָה הָאָרֶץ כָּל הַתּוֹלְדוֹת שָׁהִיו בָּהּ, וְשָׁהִיו גְּנוּזִים
בָּהּ, לַחֲוִין. וְלֹא הָיוּ בָּהֶם כּוֹחוֹתָם, עַד שֶׁהִמְטִיר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל הָאָרֶץ, וְעַמְדוֹ כָּל הַתּוֹלְדוֹת בְּכַחֵם הַשְּׁלִימָה,
וּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב.

(* פְּרַשְׁתָּא ו (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאוֹרוֹת בְּרִקִיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. תַּמָּן תַּנְיִנָן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר
יַעֲקֹב, מַאי דְכָתִיב, (שיר השירים ד) כְּלָד יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין
בָּהּ, תָּא חַזִּי, כְּשֶׁבְרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עֲשָׂאוּ

מֵאוֹתוֹ הָאֹר הַנֶּאֱצָל מִלְמַעְלָה. וּבְרָא הַשָּׁמַיִם, מֵאוֹתוֹ
הָרְקִיעַ הָרֵאשׁוֹן שֶׁהֵכִינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְרָאוּ בִּתְחִלָּה.
וְאוֹתוֹ הָרְקִיעַ הוֹלִיד כָּל שְׁאֵר הָרְקִיעִים שֶׁנִּתְּהוּ מִמֶּנּוּ.
וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אוֹתוֹ הָרְקִיעַ הוֹלִיד כָּל
הַמְּאוֹרוֹת, מֵאוֹתוֹ הָאֹר שֶׁמִּקְבֵּל מִלְמַעְלָה. וּכְשֶׁבְּרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ רְקִיעַ, נָטַל אֶת הַמְּאוֹרוֹת, וְהִנִּיחָם
בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, הִנְקָרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. שְׁאוֹתוֹ הָרְקִיעַ, נִתְּהוּ
מִן הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, הָרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן, הוֹלִיד הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר תַּחְתָּיו. וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ הַאי רְקִיעַ, וְנִקְרָא רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם. וְנָטַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַיַּי מְאוֹרוֹת, וְנִתְּנָם בּוֹ.
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַיַּי מְאוֹרוֹת,
וְהִנִּיחָם בְּזֶה הָרְקִיעַ, לְהִיּוֹת מְמַשְׁלָה עַל הָאָרֶץ,
וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת, וּכְשֶׁבְּרָאם, נָתַנוּ אוֹרָם שְׁנֵינֵיהֶם
בְּשׂוּהָ. אָמְרָה הַלְּבָנָה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵינְ לָךְ לְהִתְנַהֵג
בְּשְׁנֵי כְתָרִים בְּשׂוּהָ. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הִמְעִיט
אוֹתָהּ, וְהִינּוּ הַכַּפָּרָה שֶׁל שְׁעִיר רֹאשׁ הַדֶּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ לְהָ.
אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמָּה דּוּכְתִי תִּנְיֵן דָּא, וְלֹא אֶתִּישְׁבָּא
בְּלִבָּי עֲנִינָא. כִּד אֶתָּא רַב נַחְמָן, אָתוּ וְשִׁילּוּהָ,
אָמַר כְּמִשְׁמַעוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יַעֲקֹב, אֶתָּה רוּצָה

לְעֵבוֹר עַל דְּבַרֵי חֲבֵרֶיךָ. אֲשֶׁתִּיךָ.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, אָתָּא לְמַחְמֵי לְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲתַנְיָהּ, נִפְקָא בְּרַתִּיהָ, וְשִׁקְלָא
יְדוּהֵי לְנִשְׁקָא. אָמַר לָהּ, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמְךָ מִקַּמִּי
בְּעֵלֶיךָ, דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא. שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר, אָמַר בְּעַן אֲנָא
אֲדַבְרָנָא מְלָה חַד, דְּאִיהוּ מְרַגְלָא יְקִירָא, דְּאִיתְמַר עַל
סִיְהָרָא, בְּדַתְגִּינָן, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְסִיְהָרָא, לְכִי
וּמַעֲטִי אֶת עֲצָמְךָ, דְּחַשְׁבַת סִיְהָרָא דְלָהּ אֲתִיְהִיב שׁוֹלְטָנָא.
אָמַר לִיהָ חָמוּי, אֲנָא כֶּךָ שְׁמַעְנָא, וְכֶךָ הוּא מִתְסַדֵּר בְּלַבְאֵי,
בְּגִין דְּלֹא אַעֲבֵר עַל דַּעְתּוֹי דְּחֲבֵרֵיִיא.

פִּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פּוּמְבִיָּה וְאָמַר, (דברים לג) אֲשֶׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי
כְּמוֹךָ עִם נוֹשַׁע בְּה' מִגֵּן עֲזָרְךָ וְאֲשֶׁר תִּרְבַּ וְנִאֲוֹתְךָ. וְכִי
נִאֲוֹתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל תִּרְבַּ הוּא. לֹא. דְּהָא תִּרְבַּ לְעֲשׂוֹ
אֲתִיְהִיבַת, דְּכְתִיב (בראשית כז) וְעַל תִּרְבֶּךָ תִּחְיֶה. אָבֵל
יִשְׂרָאֵל, לֹא.

אֲלֵא הָכִי שְׁמַעְנָא מֵאַבָּא, דְּאֵלִין אֵינּוֹן תָּא חֲזִי, דְּכַד שְׁמַעִין
מְלָה, וְלֹא אֲתִיְשֵׁב בְּלַבְהוֹן, דְּאֵינּוֹן מְגִיחִין דָּא עִם
דָּא, כְּאֵינּוֹן דְּמְגִיחֵי קָרְבָּא בְּחַרְבָּא, וּבְעֵינִין לְקַטְלָא דָּא לְדָא.
וּמְלָה דָּא דְּאָמַר חֲבֵרָנָא, כֶּךָ הוּא, וְכֵן גְּזַרְנָא בְּרִזָּא
דְּמַתְנִיתָא דִּילָן, דְּכַד בְּרָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְשִׁמְשָׁא וּלְסִיְהָרָא, גְּזַר עַל שְׁמִשָּׁא, דְּאֲתַחֲזֹר לְמַהוּי
שׁוֹלְטָנָא דְּעֲשׂוֹ. וְגְזַר עַל סִיְהָרָא, לְמַהוּי בְּעֵלְמָא דִּין,

שׁוֹלְטָנָא דִּיעֵקב. וּמַנִּי עֲלִיהוֹן רַבְרַבִּין תַּקִּיפִין, עַד דִּייתוֹן
תַּרִּין אוּפִיִּיא אֵלֶיךָ.

וְהוּא רַבְרַבְנָא, דְּאִתְמַנֵּי עַל סִיְהָרָא, בְּגִין אוּפָה דִּיעֵקב,
בְּעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּי תִּיְהִיב שׁוֹלְטָנָא
לְסִיְהָרָא בְּעֵלְמָא דִּין, כְּלוּמַר לְאוּפָה דִּיעֵקב. אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה בְּעֵיִיא אוּפָה דִּיעֵקב, אֵלָּא לְעֵלְמָא
דְּאִתִּי, וְלִשְׁלֹטָאָה לְהוּ עַל כָּל עֲבוּדַת כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. אֲבָל
בְּעֵלְמָא דִּין, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמְךָ, וְאַשְׁתַּעֲבִידִי בְּגֻלוֹתָא,
לְמִזְבֵּי לְעֵלְמָא דְּאִתִּי.

כִּד אָתִי אוּפָה דִּיעֵקב, אִתְרַעְמוּ קַמִּיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עַל דְּאִתְנַטַּל מִגְּהוֹן שׁוֹלְטָנָא, וְאִתְהִיבַת לְעֵשׂו. אָמַר
לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי מָה אִתּוֹן בְּעָאן שׁוֹלְטָנָא
דְּעֵלְמָא דִּין, דְּהָא אֲנָא עֲרַבְאָה לְשֹׁטְטָאָה לְכוּ לְעֵלְמָא
דְּאִתִּי, עַל כָּל הָאוּמוֹת. וּבְגִין כֶּךָ הִקְרִיבוּ עָלַי כְּפָרָה, כְּלוּמַר
עַל אוֹתָהּ הִבְטַחָה שְׂאֵנִי עֲרַב בּוֹ, הִקְרִיבוּ כְּפָרָה, וְאִתְעַסְקוּ
בְּאוּרֵיִתָא, וְעָלִי לְתַת לְכֶם שְׂכָר טוֹב, וְעָלִי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם
עַל כָּל הָאוּמוֹת, שְׁעַל כֶּךָ מִיעֲטַתִּי אֶת הַיָּרֵחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה.
אָתָּא ר' יוֹסִי חֲמוּנִי, וּנְשָׁקִיה בְּרִישִׁיָּה, קָרָא לְבִרְתִּיה וְאָמַר
לָהּ, קוּטְפִינָא דְּגִהִירוֹתָא, וּבוֹעִינָא דְּאִיתְפְּרָשָׁא
בְּטַבְּוּוֹן, אִית גְּבָךְ, וּכְפָאָה אֲנִתְּ, וּכְפָאָה חוּלְקָךְ, וּכְפָאָה הוּא
חוּלְקִי בְּעֵלְמָא דִּין, דְּזִכִּינָא לְמַחְמִי כֶּךָ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, זְכוּ יִשְׂרָאֵל, נְהִיר לְהוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

וְלִית אֵינוֹן צְרִיכִין לְבוּעֵינָא אַחֲרָא, דְּכְתִיב (ישעיה ס)
וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, יִשְׂרָאֵל בֵּינוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לְהוּ שׁוֹלְטָנָא, מוֹנִין
חוֹשְׁבָנָא לְסִיחָרָא. דְּבַה מְנַהֲגִין יִשְׂרָאֵל חוֹשְׁבַנְהוֹן.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ד) הִנֵּךְ יָפָה רְעִיתִי, מְנַהֲגַתִּי.
(ס) וּמוֹם אֵין בְּךָ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח בְּךָ גְּרַעוֹנָא מִן מוֹעֲדִין
וּזְמַנִּין.

דְּבַר אַחֲרֵי, הִנֵּךְ יָפָה רְעִיתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ. תְּנִי רַבָּנִין,
בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הָעוֹלָם נִידוּן. אָמַר רַבִּי
אֶלְפִסְנִדְרָאִי, וְכִי לֹא נִידוּן הָאָדָם אֶלָּא לְפְרָקִים אֱלוֹ, וְהָא
כְּתִיב (איוב ז) וַתִּפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ. וְאָמַר רַבִּי
יֶצְחָק, אֵין לָךְ כָּל רַגַע וְרַגַע שְׂאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁנֵּחַ
בְּאָדָם, בְּכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. וְתַנִּי הָבֵא, דְּבִאַרְבַּעַה פְּרָקִין
בְּשָׁנָה הוּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנִדְרָאִי, הִדְרִי בִי. מְלָה דְאֹרְיִיתָא בְּעַנְיָנָא
דָּא. וְלֹא בְּעַנְיָנָא דֵּההוּא מְלָה דְרַבָּנִין. דְּפִסּוּקָא אָמַר,
פְּקִידָה וּבְחִינָה. וְרַבָּנִין אָמְרִי דִּינָא. וּמִשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְשַׁנֵּחַ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעֵלְמָא. אָבֵל מִיִּדִין דִּינָא, עַד
אַרְבַּעַה זְמַנִּין אֵלִין, לְמִידָן כָּל עֵלְמָא.

וּבְלָהוּ דִּינִין אֱלוֹ, בְּגִינִיָּהוֹן דְּבִנֵי נֶשְׂאָ עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִּינָא בְּעֵלְמָא. בְּפִסְחָ, עַל הַתְּבוּאָה, מֵאִי קָא
מִשְׁמַע לָן. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, עַל תְּבוּאָה מִמֶּש. דְּאָמַר רַבִּי

יִצְחָק, בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה נָתַן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּבוּאָה
 סִיפּוּקָא דְעֵלְמָא. לֹא מַעֲשָׂרִין לִיהַ בְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא יִהְיֶי
 לְמִיכַל מַנְיָה לְמַסְכְּנֵי וּלְיִתְמֵי וּלְאַרְמְלֹתַי, כִּד אֶתִּי שְׁתָּא דָא
 דָּאִין לְכָל עֵלְמָא עַל הַהוּא תְּבוּאָה דִּיהוּה בְּשִׁתָּא דְעָבְרָה.
 בַּעֲצֵרַת דִּין אֶת הָעוֹלָם, עַל אֵיזָה עֶזְרָה. עַל עֶזְרָת פִּירוֹת הָאֵילָן,
 שְׁלֹא הִמְתִּינוּ שָׁנוֹת עָרְלָתָם, וְשְׁלֹא הִנְיָחוּם
 בַּשְּׂבִיעִית לְעַנֵּי וּלְגֵר.

בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה דִּין כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, גּוֹפּוֹת בְּנֵי אָדָם וְהַנְּשָׂמוֹת,
 וּפּוּקָד אֹתָם, וְדִין אֹתָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשׂוּ כָּל הַשָּׁנָה
 כְּלָה. וְתֵאנָא, אֲפִילוּ צְעָדֵי שֶׁל אָדָם נִמְנֵין וּבָאִין בְּדִין
 בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הֵדָא הוּא דְכֻתִּיב, (שם לא) וְכָל צְעָדֵי יִסְפּוֹר.
 תֵּאנִי רַבִּי יוֹסִי, שְׁלֹשׁ כֶּתוּבֹת נִכְנָסִין לְיוֹם הַדִּין. כֶּתֹב צְדִיקִים
 גְּמוּרִים. כֶּתֹב רְשָׁעִים גְּמוּרִים. כֶּתֹב בִּינוּנִים. וּכְנִגְדֵן
 שְׁלֹשׁ כֶּתוּבֹת בְּאָדָם. כֶּתֹב הַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה. וְכֶתֹב הַמְּתֵאֵוָה.
 וְכֶתֹב הַמְּנִיעָה. מֵאֵי כֶּתֹב הַמְּנִיעָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֶּתֹב
 הַמְּנַדְּלֵת וְהַמְּנִיעַ אֶת הַגּוֹף בְּכָל צָרְכָיו.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּזִי אָמַר, בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, אֵף עַל פִּי שְׂבִית דִּין שֶׁל מַעֲלָה בָּאִין לְעַמֵּד בְּדִין,
 וְלָדוֹן אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְלַהוֹרֹת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוּת
 וְחֻבָּה שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דְּתֵאנִי ר' יוֹסִי בֶּן פְּזִי, שְׁלֹשׁ כֶּתוּבֹת שֶׁל
 מְלָאכֵי הַשָּׂרֵת עוֹמְדִין עַל הַדִּין בְּיוֹם רֵאשִׁית הַשָּׁנָה. יֵשׁ מֵהֶם
 שֶׁהֵם מוֹרִים זְכוּת לְטוֹבָה. וְיֵשׁ מֵהֶם חוֹבָה לְרָעָה. וְתֵאנִי חֲזוּי,

רְחֻמָּנוֹתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנַתֵּן עֵצָה לְהַנְצִיל מִן הַדִּין.
 דְּתַנִּיא מַהוּ דְכְּתִיב, (ויקרא כג) זְכוּרֵן תְּרוּעָה לָא אֲשַׁכְּחָנָא
 זְכוּרָה לְתְרוּעָה, אֲלֵא הַאי דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב
 (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר וְגו' וְהִרְעַתֶּם
 וְגו', וְזָכַר לְתְרוּעָה זֹו, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִיעוּ לְפָנַי
 בְּתְרוּעָה זֹו, שֶׁהִיא זְכוּרֵן אוֹתָהּ הַתְּרוּעָה, מִיָּד, וְנוֹשְׁעֵתֶם
 מֵאִיבֵיכֶם.

מֵאֵן אֵינּוֹן, אֵלּוּ הֵם הַמּוֹרִים חוֹבְתָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דְּתַנִּיא
 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שֶׁל בְּנֵי
 אָדָם. וּמִלְּאָכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוּתָן. וְאֶפִּילוּ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף
 מוֹרָה זְכוּתוֹ, שְׁבִקִין לוֹ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (איוב לג) אִם יֵשׁ
 עָלָיו מִלְּאָךְ מִלִּיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף. וּכְתִיב בְּתִרְיָה, (איוב לג)
 וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַס
 וְשָׁלוֹם שְׁמִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוּת. אֲלֵא, יֵשׁ מִלְּאָכִים מְמוֹנִים
 לְעֵינַי וּלְהוֹרוֹת בְּחוֹבְתוֹ שֶׁל אָדָם, בְּכָל שָׁעָה שֶׁיַּעֲבוֹר, וְהֵם
 מוֹרִים אוֹתוֹ דְּבַר שְׁנַצְטוּוּ.

פִּיּוּצָא בְּדְבַר (מלכים א כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ
 וּמִשְׁמָאלוֹ. מֵאִי עָלָיו, עָלָיו שֶׁל אַחָאב. שֶׁהָיוּ מְעֵינִים
 בְּדִינוֹ. מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ, וְכִי יֵשׁ יָמִין וְכוּ', אֵלּוּ מִימִינִים
 לְזְכוּת, וְאֵלּוּ מִשְׁמָאֵלִים לְכַף חוֹבָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַגּוֹף

וְהַנְּשָׂמָה, מִפְּנֵי שָׁבוּ נוֹלַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְבוֹ בַּיּוֹם
נַעֲשֶׂה גּוֹף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׂמָה, וְבוֹ בַּיּוֹם נִידוּן וְנִקְבַע הַדִּין
לְדוֹרוֹת.

וּבַחַג נִדוּנֵינּוּ עַל שָׂהֵם מְבִיזִים בְּנִטְיִלַת יָדַיִם, וְעַל שָׂהֵם
מְזַלְזְלִים בְּמִקְנֹאוֹת וּבִטְהָרוֹת שָׂהֵם מִיָּם. וְעַל כֵּן
נִדוּנֵינּוּ עַל הַמַּיִם, עַל עֲגִינֵי הַמַּיִם.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, בְּד' פְּרָקִים כָּמוֹ כֵּן, הָאָדָם נִדוּן. בּוֹ בַּיּוֹם
שָׂמָהּ רַהֵר הָעֵבִירָה. וּבְזִמְנָא שְׁעוּשָׁהּ. וּבַיּוֹם רֵאשׁ
הַשָּׁנָה. וּבְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר, בְּזִמְנָא שְׁעוּשָׁה
הָעֵבִירוֹת. וּבְזִמְנָא שְׁיַחְלָה. דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כִּיּוֹן שְׁיַחְלָה
הָאָדָם, סְלִקִּין לִיהַ לְדִינָא. וּבְזִמְנָא שְׁמַת כְּשִׁיּוּצָאָה נְשָׂמַתוּ
מִמֶּנּוּ. וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, בְּטַחֲוֹן הַצְּדִיקִים וְשִׁמְחַתָּם, כְּשִׁיּוּצָאִין מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכַשְׁרוֹן מַעֲשִׂים. וּכְשִׁבְאִין לְעִינֵי בְּנִשְׂמָה,
אִין מוֹחִין בִּיְדָהּ. וְמָה אוֹמְרִין לָהּ, כְּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי. אָמַר רַבִּי
אֲבָהוּ, הַצְּדִיק אוֹמֵר זֶה עַל הַנְּשָׂמָה שָׁבוּ, כְּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי,
מִנְהִינְתִּי דְלָא אֲבָאִישַׁת לָךְ בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין, דְּכִתִּיב (שִׁיר
הַשִּׁירִים ד) וּמוֹם אִין כָּךְ.

דְּבַר אַחַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת, לָמָּה חָסַר ו',
אֲרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, תְּפִלַּת הַצְּדִיקִים שְׁיִצְאוּ מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, כְּדִי שְׁלֵא יִתְעַכֵּב שְׁכָרָם לְעוֹלָם הַבָּא. דְּאֲרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לֹוִי, מֵאִי דְכִתִּיב, (יחזקאל א) דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו

מִלְמַעְלָה. זו מַעֲלָתָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁהֵם לְמַעְלָה עַל כָּל
הַמַּעֲלוֹת.

מֵאִי עָלְיוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב, שֶׁמַּעֲלָתוֹ לְמַעְלָה.
הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, כְּמֵרְאָה אָדָם. מֵאִי מִשְׁמַע, כְּתִיב
הִכָּא עָלְיוֹ, וְכְּתִיב הָתָם (בראשית לה) וַיַּעַל מֵעָלְיוֹ אֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר יַעֲקֹב, אֵינן לָךְ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, שְׂאִין
הַפְּרוּז יוֹצֵא וְאוֹמֵר, עָלוּ חֲסִידִים, בָּאוּ וּבִרְכוּ
לְיוֹצְרֵכֶם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה.
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ. וְלָמָּה, לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי
הָאָדָם גְּבוּרוֹתָיו וְגו'.

תָּנוּ רַבָּנַן זִמְנָא הֵדָא הוּא אֲזִיל ר"י בְּאוֹרְחָא, פָּנַע בֵּיה ר'
יִרְמְיָה, וְאָזְלוּ בְּחֵדָא. פָּנְעוּ בְּהוּא טוֹרָא, וְהוּא טוֹרָא
דְּחִיל עָלֵיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יִרְמְיָה, נִימָא מִלִּי
דְּאוֹרְחֵיָא, וְנִיזִיל.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בּוֹדְאֵי דְאָמְרֵי חֲבִימֵי מִתְּנִיתָא, שְׂמֻשָּׂא
דְּהוּה לְיַעֲקֹב, עַד כַּמָּה לְהוּי דָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִימָא
לָךְ מְלָה דְּהוּה אָמַר אָבָא, דְּהוּא שְׂמֻשָּׂא וְנִהוּרָא סְגִיָּא
דְּהוּה לְיַעֲקֹב, גָּנִיז הוּא לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבָא. וְלָא דָּא הוּא
שְׂמֻשָּׂא דְּמִשְׁתַּמְשִׁין בָּהּ בְּנוֹהֵי דְעֵשׂוֹ, וְאַתְּנִזֵּר דִּישְׁתַּעְבְּדוּן
בְּנוֹהֵי דְיַעֲקֹב תְּחוֹתוּהֵי.

בֵּיה שְׁעָתָא, הוּה עָצִיב יַעֲקֹב, אָמַר מְאֵרֵי עֲלָמָא, הָא
נְהִירוּתָא דִּילִי אֲתִיְהִיבְתָא לְעֵשׂוֹ. יַעָּאָה ב"ק וְאָמְרָה

וְאַתָּה אֵל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְגו' וּנְהִירוּתָא דִּילָךְ לָךְ אֲתִגְנִיז
וְלִבְנֶיךָ. אָמַר אֲוִרִינָא לִי.

בִּיה שַׁעֲתָא אֲפִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵהוּא שְׁמַשָּׁא דְחָמִי
לִיה יַעֲקֹב, וְלֹא בַר נָשׁ אֲחֶרָא. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב,
(בראשית לב) וַיִּזְרַח לִ"ו הַשָּׁמֶשׁ. אוֹתוֹ הַשָּׁמֶשׁ שָׁהָיָה נְנוּז. כַּאֲשֶׁר
עָבַר אֶת פְּנוּאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשֶׁנֶּעַח שָׁרוּ שָׁל עֲשׂו. לוֹ
מִשְׁמַע וְלֹא לְאַחַר.

וְאַף עַל גַּב דִּיעֲקֹב אֲתִהֲנִי לְמַחְזִייא דְנֶעַח לְרַבְרַבָּא דְעֲשׂו,
מַה כְּתִיב בִּיה. (ס) וְהוּא עוֹלֵעַ עַל יָרְכוּ. אָמַר רַבִּי
אֲחָא, נְהוּרָא נְהִיר, אֲבָל לְבִיה הָוָה חֲשׂוּךְ, עַל נְפֻקֵי יַרְכִיָּה
דִּישְׁתַּעְבְּדוֹן תַּחֲוֹתוּהִי דְעֲשׂו.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, שְׁמַעוּ קָל יַנוּקָא בְּטוּרָא, דְּהָוָה אֲזִיל וּבְכִי.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נִיזִיל גַּבִּיה דְּהָא לָא מְסַתְּפִינָא. דְּהָא תַּנּוּ
לְחַד מַתְחִזִי וּמְזִיק, לְתַרִּי מַתְחִזִי וְלֹא מְזִיק. אֲזִלוּ לְגַבִּיה,
וַיִּנוּקָא הָוָה בְּכִי.

כַּד מָטוּ גַבִּיה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּנוּי דְמֵאֲרִי עֲלָמָא אַנְו,
דְּהָוָה דְאֲקָרִי שְׁמִיה חַד עַל תַּרִּי, בְּאַתְוֹתָא, תַּלְתַּת
רְשִׁימִין, בְּרָזָא דְאַרְבַּע. גְּלִיפִין עַל חַד תַּרִּין, וְאַתְקָרִי עַל
חִיּוּתָא קְדִישָׁא. מֵאִי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֲכִי, דְחִיִּישִׁינָן
שְׁמָא שַׁד הוּא, וְאִינוּן מְסַתְּפוּ מִשְׁמִיה דְמֵאֲרִי עֲלָמָא סְגִי.
הָהוּא יַנוּקָא כַּד שָׁמַע מְלָה דָא, אֲתִיב וְאָמַר, יוֹדָאִי אֲנָא,
וְבַר בְּרִיה דְרַבִּי חֲזִיא רַבָּה אֲנָא, וְהָוָה אַבּוּי מְלִיף לִי

פְּסוּקֵי דְשִׁיר הַשִּׁירִים, וּפְרַשְׁתָּא דְבְרֵאשִׁית. וּמִית אָבוּהִי,
 וּגְנָבוּ לִי גְנָבִי, וּכְעַן אֲשֶׁתִּיזִבְנָא מִנְהוּן, וְעַרְקָנָא בְּהַאי טוֹרָא.
 בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, וּוִי דְדַבַּר בְּרִיהַ דְרַבִּי חֵינָא רַבָּה אֲזִיל
 בְּדִין. גְּטָלְיָהּ בִּידוּי וְאֲזִלוּ. אָמַר לִיהַ רַבִּי יוֹסִי, אֵימָא
 בְּרִי מָה הָוִית לָעִי עִם אָבוּךְ. אָמַר בְּפַרְשֵׁת יְהִי מְאֹרוֹת
 בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם הָוִינָא לָעִי. אָמַר לִיהַ, מָה הָוִה אָמַר אָבוּךְ
 בְּפַרְשֵׁתָא.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא פּוּמִיָּה וְאָמַר, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים
 כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם בְּמַחֲוֹקֵק בְּמַשְׁעֵנוֹתָם. תָּאנָא, שְׁלֹשׁ
 מִתְּנוֹת טוֹבוֹת נָתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי
 שְׁלֹשָׁה רוּעִים אַחִים, מִשָּׁה, אֶהֱרֹן, וּמִרְיָם. בְּזִכּוֹת מִשָּׁה, הִיָּה
 הַמֶּן יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל. בְּזִכּוֹת אֶהֱרֹן, הָיוּ עֲנֵנֵי כְבוֹד הוֹלְכִים עִם
 יִשְׂרָאֵל. בְּזִכּוֹת מִרְיָם, הִיָּתָה הַבְּאֵר הוֹלְכַת עִמָּהֶם.

מִתָּה מִרְיָם, פְּסָקָה הַבְּאֵר. מִת אֶהֱרֹן, נִיטְלוּ עֲנֵנֵי כְבוֹד.
 הֲדָא הוּא דְכְּתִיב. (שם ב) וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה. אֵל תִּקְרִי
 וַיֵּרְאוּ אֶלָּא וַיֵּרְאוּ. מִתָּה מִרְיָם פְּסָקָה הַבְּאֵר, מְנָא לָן.
 דְּכְּתִיב (שם) וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקִדְשׁ וּתְמַת שָׁם מִרְיָם. וּכְתִיב
 בְּתַרְיָה וְלֹא הָיָה מִים לָעֵדָה. וּבְזִכּוֹת מִשָּׁה חֲזָרוּ שְׁלֹשְׁתָּן.
 וְהָוִה אָמַר אָבוּי, תְּלַתִּיהוּן גְּלִיפִין בְּרַקִּיעָא דִּיוֹקְנֵהוּן,
 לְאַנְהָרָא זְכוֹתֵהוּן עַל יִשְׂרָאֵל. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א)

וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ.
 וּמְנָא לָן דְּתַלְתִּיהוּן גְּלִיפִין בְּרַקִּיעָא, דְּהָא תַנּוּן, בְּכָלְהוּ כְּתִיב

עַל פִּי ה', וּבְמִרְיָם לֹא כָּתִיב עַל פִּי ה', דִּלְאוּ אוֹרַח אֶרֶעָא. אֵלֶּא אֲמַר אַבּוּי, בְּכֻלְהוּ כְּתִיב שָׁם, וְתָמַת שָׁם מְרִיָּם. וַיָּמַת שָׁם אֶהְרֹן. וַיָּמַת שָׁם מֹשֶׁה. כְּתִיב הֲכֵא שָׁם, וּכְתִיב הֲתָם שָׁם. (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה', מֵה לְהִלָּן עִם ה', אֵף כָּאֵן עִם ה'.

דְּתַנּוּ, לָמָּה מֵת מֹשֶׁה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, לְהוֹרוֹת, דְּבִזְכוּתִיהַּ יִתְקַיְיֵמוּן מֵתֵי מִדְּבַר. וְאֲמַר אַבּוּי, אֲמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם אַפְּנִים לְאֶרֶץ לְקַיְיֵמָא בְּקוּדִיךָ, דְּהָא כְּתִיב (ויקרא כג) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאֶרֶץ. (שמות יב) וְהָיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאֶרֶץ. וְתַמָּן הוּא קַיּוּמָא דְּפִיקוּדִיךָ. אֲמַר לִיה מַה דְּאִזְהַרְתָּ שְׁלִים לָךְ וּמַה דְּיַעֲבֹדוּן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶעָא קוּדִישָׁא יְהִי חוּלְקָךְ עִמְהוֹן. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נג) לָכֵן אֲחַלֵּק לוֹ בְּרַבִּים, אֵלּוּ זְכַאִין דְּיִשְׂרָאֵל. וְאֵת עַצּוּמִים יְחַלֵּק שְׁלָל, אֵלִין אֲבָהֶתָא, וְלָמָּה, תַּחַת אֲשֶׁר הֵעָרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.

דְּאֲמַר רַבִּי חִיָּיא סָבָא, לֹא אֲשַׁכְחָנָא רַעֲיָא דְּמַסַּר נַפְשִׁיהַּ עַל עֲאֲנִיָּה, כְּמֹשֶׁה, דְּאֲמַר (שמות לב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מַסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ. מַאי מְחַנֵּי נָא, מִן עֲלָמָא דִּין וּמִן עֲלָמָא דְּאֲתֵי. לְקַיְיֵמָא תַּחַת אֲשֶׁר הֵעָרָה לְמוֹת נַפְשׁוֹ.

וְאֵת פּוֹשְׁעִים נִמְנָה, שְׁנַקְבַּר עִם מֵתֵי מִדְּבַר, דְּהוּוּ חֲזִיבִין קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהוּא חַטָּא רַבִּים נָשָׂא, שְׁלֵא

זו מִשָּׁם עַד שְׁמַחַל לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִפּוֹשְׁעִים
יִפְגִּיעַ, שְׁהִרְבָּה תְּפִלָּתוֹ עֲלֵיהֶם.

וְעַל כַּדִּין, תְּלַת־הוֹן גְּלִיפִין לְעֵילָא. אַתָּא ר' יוֹסִי וּנְשָׁקִיָּה,
וְאַרְבָּבִיָּה עַל כַּתְּפִיָּה תְּלַת מִילִין, וּקְרָא עֲלֵיהּ (ישעיה נד)
וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'.

תַּאֲנִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, בַּא וְרֵאָה, הַשָּׁמֶשׁ לֹא עָשָׂא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא לְשִׁמוּשׁ בְּנֵי אָדָם. תָּא חֲזִי, בְּתַלְתָּ
מָאָה וְתַשְׁעִין אַתְרֵי דִישׁוּבָא דְאַרְעָא, אֲזִיל שְׁמַשָּׂא, וְסָלִיק
וְנַחֲתָ, וּמְדַרְגּוֹת וּמַעְלוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ לוֹ. וְהֵינּוּ דְכַתִּיב, (ישעיה
לח) הִנְנִי מוֹשִׁיב אֶת צֶל הַמַּעְלוֹת אֲשֶׁר יֵרְדָה בַּמַּעְלוֹת אַחֲזוּ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵיךְ הִיא סָלִיק. אָמַר רַבִּי, כְּבָר תְּנִינָא
מִמָּא רִיהוֹן דְּמַתִּיבְתָא. דְּעֶלְמָא סְגֻלָּל הוּא כְּבִדּוּרָא
דָּא. וְכַד נְפִיק מִמְזֻרְחָ, אֲזִיל בְּסֻגְלָלוּתָא, עַד דְּמָטָא לְתַתָּא,
וְכַדִּין אַתְּעֵבִיד רַמְשָׂא. וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא אֲזִיל וְנַחֲתָ בְּגֻלְגֻלִין
דְּמַדְרִיגָן יְדִיעֵן, וְנַחֲתָ וְסַבֵּב כָּל אַרְעָא וַיִּשׁוּבָא.
וְכַד נַחֲתָ וּמַתְּכַסִּיָּא מִינָן, רַמְשׁ לֹן, וְנַהִיר לְאִינוּן דְּדִיִּירִין
תַּחוֹת לֹן. לְפוּם יִישׁוּבָא וּסְגֻלָּלְתָּא דְאַרְעָא.

וְכַדִּין אֲזִיל וְנַחֲתָ, וּמִפְרִישׁ בֵּין מִיָּא דְתַחוֹתוּהִי דְמִיָּא
דְּאוּקְיִינוּם, וּבֵין מִיָּא דְאַזְלִין לְעֵילָא, וּמִפְרִישׁ
בְּמַצִּיעְתָּא דְמִיָּא, לְעַכְבָּא סִילוּנָא דְמִיָּא דְנְפִיק מִגִּיהֶנּוּם,
דְּלֹא יַעֲבֵר לְנֻזְקָא בְּנֵי נָשָׂא. וְעַל דָּא לָא תְקַרִי שְׁמַשָּׂא, אֱלֹא
לְשַׁמְשָׂא לְבְנֵי נָשָׂא. דְּעַל כֵּן מַתְקַרִי שְׁמַשָּׂא, שְׁמַשָּׂא

דְּמַשְׁמֵשׁ לְכוֹלָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלֶּמְלֵא דְסַחֵי שְׁמֵשׂא
בְּיַמָּא דְאֻקְיָנוּם, הָוֵה שְׁרִיף וְאֻקִּיד לְכוּלֵי עֲלָמָא.
סְלִיק מִתְחֹת אַרְעָא. וּמִגֵּיעַ לְהֵהוּא דְרַגְמָא דְאִתְקַרֵי
קַרְבוּסָא, בְּלִשׁוֹן יוּן. וּמִהֵהוּא דְרַגְמָא שְׁרִי לְמִיּוֹסָא
לְעֵילָא, וְקַל גְּלַגְלוּהֵי אֲשֶׁתַּמַּע לְכוּלְהוּ רְקִיעֵיָא בְּמַטְלָנוּהֵי,
לְמִיזַל עִם שִׁירְתֵיהָ דְהוּא אָמַר. וְלֹא הָוֵה בַר נֶשׁ דְשָׁמַע לֵיהּ,
בַר מַמְשָׁה, דְהָוֵה מְהִימָן מִלְכָּא, וַיהוֹשֻׁעַ דְּמַשְׁמֵשׁ לֵיהּ.
וְכַד אֵיצְטְרִיד לֵיהּ יְהוֹשֻׁעַ, לְאַנְחָא קַרְבָּא, וְהָוֵה שָׁמַע קָל
נְעִימוּתָא, וּנְהִימוּתָא דְשְׁמֵשׂא, לֹא יָכִיל לֵיהּ לְמִיּוֹסָבֵל.
מַה כְּתִיב. (יהושע י) וַיֹּאמֶר לְעֵינַי יִשְׂרָאֵל שְׁמֵשׁ בְּגַבְעוֹן דּוּם.
מַאי דּוּם. דּוּם, מְלוּמַר שִׁירָה. דּוּם, מְקָל נְעִימוּתָא וּנְהִימוּתָא
דִּילָךְ, דְהָא הָוֵה שָׁמַע קוֹל מַטְלָנוּהֵי בְּמַטְלָנוּתֵיהּ.
אָמַר רַבִּי בָּא, שִׁית מָאָה וְאַרְבַּעִין מַטְלָנִין עָבִיד שְׁמֵשׂא.
בְּחֹשֶׁבֶן שְׁמֵשׁ. בֵּין יַמָּא וְלֵילֵיא. וְאַסְחַר לְכוֹלָא
עֲלָמָא בְּסַחְרָנוּתָא. וְלִמַּאי אֵיצְטְרִיד. לְרַבְכָּא וְלַחֲפָמָא
אַרְעָא, וְלִדְשָׁנָא עֲשָׂבִין וַיְבוּלִין, וְלֹאֲעֲמָחָא פִּירִין וְאֵילָנִין.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, כְּהֵהוּא גְּוֹנָא דְלְעֵילָא, עָבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְתַתָּא. מַה לְעֵילָא הָוּוּ שְׁמֵיָא, אוּף
לְתַתָּא הָוּוּ שְׁמֵיָא. וְלָמָּה אִתְקַרוּ שְׁמִיּוֹם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה.
אֵשׁ וּמִיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יַעֲחָק, מִהֲכָא, (איוב כה) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו.
בְּמִלְאָכָיו לֹא כְתִיב, אֲלֵא בְּמְרוֹמָיו. עַל דְּאֵינֹן אֵשׁ

ומים, ועושה שלום ביניהם. כהאי גוונא לתתא, אש ומים. וחזר הרקיע מתחת, ומתמם האדמה מתממיות האש, והשמש, ומוריד הקדוש ברוך הוא המים על הארץ ומקרר האדמה, וסייע לחמימותא דמתתא. והאי והאי, מולידין ומצמיחין לארעא. וכלהו ברא קודשא בריך הוא לתועלתא דבני נשא.

רבי אבהו, ור' חייא, ור' נתן, הוו אזלי באורחא, אמר רבי נתן, לא תהיתון על אלין מאריהון דמתניתא, דגזירת פומהון בגזרת מלאכין קדישין. ואנא דכירנא מה דאמרו, דהא שמשא אתאצל נהירותיה מזינא דאספקלריא דלעילא, והאי נהירותא לאו דיליה הוא. משמע דכתיב (בראשית א) יהי מאורות הוה ליה למימר יהי אורות, מאי מאורות. אמר רבי זירא, מן אורות. מ' תוספת, לשמשא. כלומר, מן אורות, ותיבותא הוא אורות.

אמר רבי חייא, אל תתמה עליו, דהא תורה אתאצל מחכמתא דלעילא, ושמיא אתאצלי מההוא רקיעא עילאה דעל ריש חיותא, וכהאי גוונא, כד תסתפל, כל מה דלעילא ותתא, אתאצלו דא מן דא, ודא מן דא, וקודשא בריך הוא על כלא. ומן כורסי יקריה שריןאן לאתאצל דא מן דא, וכורסי יקרא מגיה, וכלהו כלא חשיבין לקבליה. הדא הוא דכתיב, (דניאל ד) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. אמר רבי אבהו, לא תקשי לך האי, דהא רישא מינן

בְּהַבְדִּיל, שָׂרִי בְּקִדְמִיתָא לְמִלְעָא בְּאוּרִייתָא
 לְתוֹרְגְמָנָא, וְתוֹרְגְמָנָא לְדִסְמִיכִי לִיָּה, וְדִסְמִיכִי לִיָּה,
 לְדִסְמִיכִי לִיָּה. אֲשַׁתְּכַח, דְּכַד מְסַתִּימִים שְׁמַעְתָּא, דְּכֻלְהוּ
 תְּלִיזִין מִן רִישָׁא. וּבְהַאי גְוֹנָא תִּשְׁכַּח לְעֵילָא, וּלְכֻלְהוּ עֲלָמִין.
 וְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, מִשָּׁה, אֲתֵאָצֵּל מְזִינָא עֵילָאָה. יְהוֹשֻׁעַ,
 אִיתֵאָצֵּל מִמִּשָּׁה. זְקַנִּים, אֲתֵאָצֵּלוּ מִיְהוֹשֻׁעַ. נְבִיאִים,
 אֲתֵאָצֵּלוּ מִזְקַנִּים. נְשִׂאִים וְרִישָׁא דְעַמָּא, אֲתֵאָצֵּלוּ
 מִנְבִיאִים. וְכֻלְהוּ דָּא מִן דָּא.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, פְּגַעוּ בֵּיהּ בְּרִ' אֶלְעָזָר, אָמְרוּ הָא חַד מְאִינֻון
 מְאִרִי דְמַתִּיבְתָא אָתָּא. אָמְרוּ לִיָּה, וּדְאִי דְאִמְרִיתוּ
 דְשִׁמְשָׁא אֲתֵאָצֵּל גְּהִירוּתִיהּ מְזִינָא דְאִסְפַּקְלָרִיא דְלְעֵילָא.
 אָמַר, כִּף הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מַעֲזִין נְגִימִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים
 מִן לְבָנוֹן. קוֹרְאָהּ מַעֲזִין, וְאַחַר כִּף בְּאֵר, וְאַחַר כִּף
 נוֹזְלִים. בְּהָדָא פְּסוּקָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּהַאי מַעֲזִין
 אֲתֵמְשִׁיד מִן בִּירָא. וּבִירָא מִן נוֹזְלִים. וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן.
 לְמִינְדַע, דְּכֻלְהוּ אֲתֵאָצֵּלוּ דָּא מִן דָּא וְדָא מִן דָּא. כִּף הוּא
 שְׁמִשָּׁא, לָאו גְּהִירוּתָא דִּילִיָּה הוּא, אֶלָּא אֲתֵמְשִׁיד חַד חוּטָא
 דְּזִינָא דְגְּהִיר לְשִׁמְשָׁא.

תִּנּוּן בְּמַתְנִיתִין דִּילָן, אֹר שְׁבַרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּתַחֲלִילָה, אָדָם הָיָה רוֹאֶה בּוּ וְעוֹפֶה מִרְאֵשׁ הָעוֹלָם וְעַד
 סוּפוֹ. הָא חַזִּי, גְּהִירוּתָא דְשִׁמְשָׁא, הוּא חַד מִשְׁתִּין אֶלְפִין

וְשָׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוֹלְקִין, מֵהֵהוּא נְהִירוֹתָא דְאֶסְפִּקְלָרְיָא
 דִּהְהוּא נְהוֹרָא דְאֶתְגְּנִין. וְאֶפִּילוּ בְּהַאי נְהִירוֹתָא דְשִׁמְשָׁא,
 לִית אִינִישׁ יָכִיל לְאֶסְתַּכְּלָא בִּיהּ, כָּל שְׁכַן בְּהֵיא נְהוֹרָא.
 וְהָא אֲמַרְן, דְּאִינִישׁ יִסְתַּכַּל בִּיהּ מְרִישִׁיהּ דְּעֶלְמָא וְעַד סִיפֵי
 עֶלְמָא. אֲלָא הָכִי גְזַרְנָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן, דְּבַהֲהוּא
 נְהִירוֹתָא, יָכִיל אִינִישׁ לְמַנְדַּע וּלְמַחְזֵי בְּנְהִירוֹ דְּחֻכְמָתָא, כָּל
 מַה דְּהוּא, וְכָל מַה דִּיהוּ, מְרִישִׁיהּ דְּעֶלְמָא עַד סִיפֵי עֶלְמָא,
 וְהֵהוּא אֶתְגְּנִין לְעַדִּיקִים לְעֶלְמָא דְּאֶתִּי. מַאי לְעֶלְמָא דְּאֶתִּי,
 כִּד תִּיפּוּק נְשֻׁמְתָא קַדִּישָׁא מְהַאי עֶלְמָא, וַיִּזִּיל בִּיהּ לְעֶלְמָא
 דְּאֶתִּי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה. מַאי
 טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּאֶתְהַנִּי מֵהֵהוּא זִינָא. וְאִף עַל גַּב דְּנְחִית
 מִתַּמָּן, וְהֵהוּא נְהִירוֹתָא לָא נְחִית עִמִּיהּ, לָא הוּוּ יָכִילִין
 לְאֶסְתַּכְּלָא בְּאֲנָפּוּי דְּמִשָּׁה, מִמַּה דְּאֶסְתַּכַּל בְּקַדְמִיתָא, כִּד
 הוּוּ תַמָּן, וְאֶשְׁתַּאֲרוּ אֲנָפּוּהִי נְהִירִין בְּהַאי שִׁמְשָׁא.

סְטִי רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוּרְחִיָּה, וְאִינּוֹן אֶזְלוּ אֲבִתְרִיָּה, לְאוּזְפִיָּה
 לְאוּרְחִיָּה, תְּלַת מִיּוֹלִין. אֲמַרוּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר, זָכַאִין אֶתּוֹן
 מְאִרֵי מִתְנִיתָא, דְּכֶתֶר גַּבּוּי דְּמִשָּׁה הוּוּ תּוֹן, כִּד אֶתְיָהֵב
 אוּרְיָתָא עַל יְדִיָּה. אֶזְלוּ רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי נֶתַן, וְרַבִּי אֶבְהוּ לָא
 בְּעָא לְאֶתְפָּרְשָׁא מִנִּיהּ, וְאֶזְלַת עִמִּיהּ לְאוּרְחִיָּה.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר פּוּמִיָּה וְאֶמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי

מְאֻרֹת. תָּא חַזִי, עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא תְּמַנִּיסַר
 רְקִיעִין, דְּנִטְלִין לְמַטְלָנִיהוּן, וְסַחְרִין כָּל עֲלָמָא. וְכָל חַד
 מִתְעַכֵּב הַהוּא שְׁיַעוּרָא דְאִתְיַהִיב לֵיה מִן מְאֻרֵיהּ. וְכַד
 אֲשֵׁלִים הַהוּא רְקִיעָא הַהוּא שְׁיַעוּרָא, אֵתְחַדֵּשׁ בְּעֲלָמָא
 פְּתַנְמִין טָבִין רַבְרַבִּין סְנִיאִין.

וְחַשְׁבִין בְּדַעְתֵּיהוּ אֵינּוּן טַפְשָׁאֵי דְלָבָא, דְבַסְחָרְנוּתָא
 דְהַהוּא רְקִיעָא אִתְעַבִיד דָּא. וְלֹא כֵךְ הוּא. דְהָא
 כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, מְחַדֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְעַפְרָא עַד
 רְמָשָׂא, פְּתַנְמִין עֵילָאִין רַבְרַבִּין וְתַקִּיפִין, וְזַמְנִין דְאֲשֵׁלִים
 הַהוּא רְקִיעָא מְטַלְנוּהִי, וְיַעֲרַע בְּעֲלָמָא גְזִירַת מְלָכָא עֵילָאָה,
 וְחַשְׁבִין טַפְשֵׁי לָבָא, דְבַגְיַנְיָה דְהַהוּא רְקִיעָא הוּא, וְטַעֲיִין
 לְבַהוּן בְּטַפְשׁוּתָא.

וְעֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְהַהוּא רְקִיעָא רְבִיעָאָה, וְאַנְחַ בֵּיה
 שְׁמָשָׂא, וְאַסְחַר כָּל עֲלָמָא בְּעֵידָנִין וְזַמְנִין לְתוּעֵלְתָא
 דְעֲלָמָא לְבְנֵי נָשָׂא. וְתַנָּא בְּמַתְנִיתָא דִידָן, תְּלַת מְאָה
 וְאַרְבַּעִין מְשָׁקוּפִין, אֲזִיל שְׁמָשָׂא, סָלִיק וְנַחִית בְּעֵידָנִין
 וְזַמְנִין.

וְאֲזִיל וְשָׂרִי, מִמְשָׁקוּפָא דְמִזְרַחָה, מַהֲהוּא מְשָׁקוּפָא דְאִתְקַרֵי
 נוּגָה, וְאֲזִיל בְּסַגְלָנוּתָא, עַד דְמָטָא לְמְשָׁקוּפָא
 דְאִתְקַרֵי קַרְבוּסָא. כִּדִּין אֲזִיל לְסִיפֵי דְעַפּוֹן, שִׁתָּא יְרַחֵי,
 עַד דְמָטָא לְמְשָׁקוּפָא דְזַהָרָא, וְאֲזִיל שִׁתָּא יְרַחֵי, לְאֲשֵׁלְמָא
 שְׁתָּא לְתוּעֵלְתָא דְבְרִיתָא, לְמַעַבְד זְרוּעָא וְחַצְדָּא.

הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (בראשית ח) עוֹד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר
 וְקוֹר וְחוּם וְקִיץ וְחוּרְף. וּבְאֲשַׁלְמוֹתֶיהָ לְצַד דְרוּם,
 לְפּוּם יִשׁוּבָא דְאַרְעָא, קָצִיר. וְחוּם. וְקִיץ. וּבְאֲשַׁלְמוֹתֶיהָ
 לְסִיפֵי צְפוֹן זֶרַע. קוֹר. וְחוּרְף. וְכִלְא לְפּוּם יִשׁוּבָא דְאַרְעָא,
 בְּדִקְאֲמָרָן. וּבִהְיֵי גוּנָא מִמָּש, כְּמָא דְמִשְׁתַּמְשִׁין בְּנֵי נֶשְׂאָ
 לְהֵי גְהוּרָא דְהֵי רְקִיעָא, כְּדִין כָּל חֵילֵי שְׁמַיָא מִשְׁתַּמְשִׁין
 לְגְהוּרָא דְרְקִיעָא, דְעַל רִישׁ חֵיוֹתָא.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, מְאֵרֵת, לְמַה חָסַר ו'ו'. אָמַר לֵיהּ, עַל מַה
 דְאַמְרָן בְּקִדְמִיתָא, דְלָאוּ גְהִירוֹתֶיהָ שְׁלִימִים. דְלִית
 גְהִירוֹתֶיהָ בְּרַמָּה דְמִקְבֵּל כְּחַד חוּטָא בְּתַר פּוֹתְלָא, מַהֲהוּא
 גְהִירוֹתָא דְלַעִילָא.

וּבְגִינֵיהּ לָא אֲתִקְרִי גְהִירוֹתָא שְׁלִימָתָא, וְלָא יָאוּת לְאֲתִקְרִי
 שְׁלִימָתָא, אֲלָא הֵהוּא גְהוּרָא דְאֲתִקְרִי (דְנִיאל ב)
 וּגְהוּרָא עֲמִיהָ שְׂרָא. וְהֵהוּא דְאֲתִגְנִיז לְצַדִּיקִים, הוּא חַד מִס' ^ב
 אֲלִפִּין וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוּלְקִין, מִגְהִירוֹתָא דְשָׂרֵי עִם קוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא. וּגְהִירוֹתָא דְשִׁמְשָׁא הוּא חַד מִשְׁתֵּין אֲלִפִּין
 וְשִׁבְעִין וְחָמֵשׁ חוּלְקִין, מִגְהִירוֹתָא דְגִנִּיז לְצַדִּיקָא לְעֶלְמָא
 דְאֲתֵי. וְעַל כְּדִין לָא אֲתִקְרִי גְהִירוֹתָא שְׁלִימָתָא הֵי
 גְהִירוֹתָא דְשִׁמְשָׁא, וְלָא יָאוּת לְאֲתִקְרִי.

וּלְפִיכֵךְ אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, לָא תִקְשִׁי לְכוּ, דְכִתְיִב
 מְאֵרֵת, וְלָא שְׁלִימִים. דְאַנָּא לָא עֲבָדִית לֵיהּ, אֲלָא
 לְמַה דְכִתְיִב, (בראשית א) לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ. לְשִׁמְשָׁא לְבִנֵי

אֲרָעָא, וְדִי לְכוּ לְבְנֵי אֲרָעָא, לְבוּעִינָא דָא לְשִׁמְשָׁא לְכוּ.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּמָה נְהוּרָא זְעִירָא דָא, לָא יְכֻלִּין בְּנֵי נָשָׂא
 לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, נְהוּרִיתָא דְגֵנְיָא לְעַדִּיקָא עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, וְכֹל שְׁפִן נְהוּרִיתָא דְבוּעִינָא
 דְשָׂרֵי קַמִּי מְלַכָּא עִילָאָה.

אַתָּא לְנִשְׁקָא יְדִיהּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר כְּעֵן יְדַעְנָא, דִּי
 בְּקוּשְׁטָא הָאֵי מְאֵרַת חֶסֶר, וְיָאוּת לֹו לְמַהוּי חֶסֶר
 יִתִּיר מֵהָאֵי. אָמַר ווִי לְעֵלְמָא כַּד תַּפּוּק מִנִּיהּ, דְעַד יוֹמָא דָא
 שְׂאִילָנָא דָא, וְלָא אֲשַׁכְּחָנָא עֵיקְרָא דְמִילְתָּא, כַּר כְּעֵן. הַהוּא
 אֹרְחָא דְנִפְקַת בֵּיהּ, יְהֵא סִימְנָא דְבִרְכָה לִי, עַל דְעָרְעִית
 לָךְ.

(* יְתִיב עַמִּיהּ תְּלָתִין יוֹמִין, וְאוּלִּיף כָּל סַפְקָא וְקוּשְׁיָא דְהוּא
 לִיהּ, וְאוּלִּיף לִיהּ שְׁתֵּין טַעְמֵי בְּפִרְשָׁתָא דְבְּרֵאשִׁית. אֲזַל
 לְאוּרְחִיהּ.

אֲשַׁכַּח לְרַבִּי תַּיָּא, אָמַר לִיהּ בְּמִטּוֹ מִינְךָ רַבִּי אֶבְהוֹ,
 דְאַטְעוּם מֵהָהוּא מְתִיקָא דְדוּבְשָׂא, דְאַמְעִית
 מְגִזִּירַת קְדִישִׁין עִילָאִין. אָמַר לִיהּ, חֲרָרְתָא דְאַפִּיקוּתָא,
 וְסוּבְתָא דְדוּבְשָׂא, לָא מְתִישְׁבֵי כְּחָדָא. וְאַף עַל פִּי כֵּן
 אוּלִּיף לִיהּ.

כַּכָּה ר' תַּיָּא וְאָמַר, נְדִירָנָא עָלִי, דְעַד דְאוּלִּיף קַמִּי
 מְאֵרִיהוּן דְמִתְנִיתָא עִילָאָה, לָא אֵיתִיב חֶכְא. יְתִיב
 תַּמָּן תְּרִיסַר שָׁנִין, כַּד אַתָּא קְאָרוּ לִיהּ ר' תַּיָּא רַבָּה. אָמַר

רבי יצחק, אור גנוז לצדיקיא לעתיד לבא, ההוא דהוא גנוז.
הדא הוא דכתיב, (תהלים צז) אור זרוע לצדיק ולישרי לב
שמחה.

ויאמר אלהים יהי מארת. ר' פנחס פתח בהאי קרא (שיר
השירים א) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה
בעטרה שעטרה לו אמו. אמר רבי פנחס, הזרנו על התורה
כולא, ולא אשכחן עטרה דעבדת בת שבע לשלמה. בען
אית למימר, האי דאמר רבי יצחק מאי צאינה וראינה, הוה
ליה למיכתב באו וראו. מאי צאינה.

אלא אמר רבי יצחק, פסוקא דא, דאתקרי על אינון זכאין
דנפקו מן עלמא דין, ואתקברו בארעא קדישא
דישראל. אמר רבי אלעזר, ודנפקת נשמתהון תמן. ועתידה
בת קול לאתערא בכל ציונא וציונא דבתי קברי, ואמרה
צאינה וראינה, פוקו מתחות בליאותא דעפרא, ואיתערו
משנתכון. בנות ציון: כמה דאת אמר, (מלכים ב כג) מה הציון
הלו.

אמר רבי פנחס, זכאין אתון צדיקיא למחמי בזיווא יקירא
עלאה דמלכא קדישא, דשלמא כולא דיליה. ובאיזה
זכותא, בשביל עטרה שעטרה לו אמו, בדיל ההוא כתרא,
דאכתרו ליה צדיקיא במלי דאורייתא בעלמא דין. אמר
רבי אבהו, אמו, כמו אמו. ואיזהו אום של הקדוש ברוך
הוא. אלו צדיקים שהם אום הידועה לו.

בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ, חֲתָנוּת דָּא מִמָּאן הוּא. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס,
 מַה הוּא אוֹם, חֲתוּנָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אוֹם שְׁלוֹ. מַהוּ חֲתוּנָתוֹ
 בְּיוֹמָא דְכַשְׁרָן לְמַעַבְדַּ פִּיקוּדֵי אוּרִייתָא, דְּהוּא חֲדוּתָא
 דְּצַדִּיקָא. וְאִימְתִּי כַּשְׁרָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִתְּלִיסַר שָׁנִין
 וְלַעֲלָא, דְּהוּא יוֹמָא חוֹבְתָא עַל צַדִּיקָא לְמַיעַבְדַּ חֲדוּתָא
 דְּלָבָא, פְּיוּמָא דְּסָלִיק לְחוּפָה. וּבְגִין הַהוּא זְכוּתָא, עֲתִיד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַתְעָרָא לְהוּ וְלַעֲבָרָא פְּרוּזָא קְדָמֵיהוּן
 בְּחֻדְוָה, צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא שְׁמַע, יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, ר'
 יִצְחָק אָמַר, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַיֶּה אֶת הַמֵּתִים,
 וַיַּעֲבֵר פְּרוּזָא עַל כָּל צִיּוֹנָא וְצִיּוֹנָא. בֵּיה זְמַנָּא נְחִית הַהִיא
 נִשְׁמָתָא, כְּנֶהוּרָא וּבּוֹעִינָא דִּינְהֵר בְּנֶהִירוֹ רְקִיעָא דְשָׁמַיָא,
 עַל הַהוּא גּוּפָא דְאַתְעַר מִן אֲרֻעָא. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, יְהִי
 מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְלָמָּה, לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, עַל אוֹתוֹ
 הַגּוֹפֵי הַיּוֹצֵא מִן הָאָרֶץ.

ר' אֲבֵהוּ אָמַר, זוֹ הִיא זֶהַר הָרוּחַ, הַשּׁוֹרֶה עַל הַגּוֹפֵי לְהַחְיֹתוֹ,
 וְלְהַאִיר אֶפְלוֹ. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת
 בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְלָמָּה, לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ, עַל הַיּוֹצֵא מִן
 הָאָרֶץ, כְּדָאמְרֵן.

ר' יְהוּדָה בֶּן פִּזִּי פִּנַּע בֵּיה בְּרַב נַחֲמָן, אָמַר לִיה אוֹתוֹ הָרוּחַ
 שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיֹת בּוֹ הַמֵּתִים, מַהוּ. אָמַר
 לִיה, הוּא רוּחַ אֶסְפִּקְלָרִיא שֶׁל מַעְלָה, כַּאֲשֶׁר יִשְׁיֵגוּ בְּנֵי אָדָם

הַדְּעוֹת הַנְּכֹונוֹת. וּמָנָא לָן הָא. מִמָּה דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְנָתַתִּי רוּחִי בְּכֶם וְחַיִּיתֶם. וְנָתַתִּי רוּחַ בְּכֶם לֹא נֶאמַר, אֱלֹא רוּחִי, אוֹתוֹ הַנֶּאֱצֵל מֵאֶסְפֶּקֶלְרִיא שְׁלוֹ. וּכְתִיב (שם) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקֶרְבְּכֶם, וְאַחַר כֵּן יִהְיֶה סִימָן יָדוּעַ בְּעוֹלָם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם.

ק(בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ. ר' אָבָהוּ פְתַח, (תהלים ח) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ וְהִתְחַסְּרָהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים. ר' תַּנְחוּם אָמַר, בְּשַׁעֲה שְׂרָעָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרוּא אֵת הָאָדָם, נִתְיַיעֵץ עִם הַמַּלְאָכִים אוֹתָם הַסּוֹבְבִים אֵת כְּפָאוּ, וַאֲמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמְרוּ לוֹ, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם מָה טִיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ.

דְּבַר אַחַר נַעֲשֶׂה אָדָם, ר' בּוּטָא בְּשֵׁם ר' בּוּ אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה בּוּלָה, וְלֹא מְצִינוּ שְׁנִיתְיַיעֵץ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַמַּלְאָכִים לְעוֹלָם, עַל שׁוּם דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מְצִינוּ שְׂאִין לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שְׂמִשְׁיָגִים לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם רָצִים לְהַשִּׁיג, מִיָּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהַשְּׁנָתָם, בְּהִדִּין קַנְבוּסָא דְקוֹנָאֲרִי, דְּפָרַח וְחוּזַר לְדוּךְ דְּשָׂאֲרִי. כֵּן הֵם, עַד שְׁחוֹזְרִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מְצִינוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אוֹר

הָרֵאשׁוֹן, וּבָרָא מִזֶּה הָאֹר שְׂאֵר הַמְּשֻׁשִׁים שְׁלוֹ. אִם
הָאֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה, לֹא נִתְיַעַץ עִמוֹ, כְּשֶׁרָצָה
לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׂאֵר עֲבֹאוֹתָיו, כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן אָדָם לְהַבֵּל
דָּמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּה לְרַבִּי בּוֹטָא דְעָם מְאִירִי מִתְּנִיתָא שְׂוִי
מְדוּרִיהּ. אָמַר ר' בּוֹטָא, אֲנָא לָא זְכִינָא לְמַהוּי מְדוּרָאִי
עִמְהוֹן, אֲבָל קוּשְׂיָא הוּוּה דִּידְהוֹן.

וּפִירוּקָא שְׁמַעְנָא, דְאָמַר רַבִּי בּוֹ, כְּהַדִּין מַלְכָּא דְהוּוּה
שְׁלִיטָא עַל כָּלָא, וּבְעֵי לְאַחְזָא גְרַמְיָה דְכָלְהוּ
כְּלִילָן בֵּיהּ, וְהוּא כָּלָא. עֲבִיד גְרַמְיָה בְּלִישָׁן דְסַגִּיאִין. כִּף
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הוּאִיל דְבְעֵי לְאַחְזָא דְכָל עֲלָמָא
דִּידֵיהּ, כְּלִיל כּוּלָּא בִּידֵיהּ, וְאָמַר לִישָׁן דְסַגִּיאִין, לְאַחְזָא
דְהוּא כּוּלָּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי קָלָא מִן רַמְיָא שְׁמַעְתָּא
מַהֲאִי, אִימָא דְהוּוּה שְׁפִיר, דְלָא אֲתִישְׁבָּא בְּלַפְאִי הָאִי
פִירוּקָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָתָּא לְטַבְרִיא לְמַדְבִּי לְכָל שׁוּקֵי
טַבְרִיָּה, חָמוּ לֵיהּ, ר' פִּנְחָס וְרַבִּי בָּא וְרַבִּי יִצְחָק.
אָמְרוּ, עַד אִימְתִי גִיתִיב בְּקִימָא חָדָא, וְלָא גִיכּוּל לְמַהֲדִי.
אָמְרוּ, הָא מְאִירִי דְמִתְּנִיתִין הָכָא, גִּשְׁאֵל קַמִּיהּ.

אָתָּא רַבִּי אַבְהוֹ תַּפְּסוֹן, אָמַר לֵיהּ, אִי לָא גִשְׁמַע מְלָה דָּא, הָא
אַתְּפִתְחָא פּוּמְהוֹן דְּמִינָאִי בְּפִסּוּקָא דָּא. אָמַר לֵיהּ,
לִימָא לָן מַר עִיקְרָא דְפִסּוּקָא דָּא, אָמַר לֵיהּ מַאי הוּא. אָמַר

לִיָּה הָאֵי נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שָׁמְעוּ וְהַעֲוִרִים
הִבִּיטוּ לְרֵאוֹת. וְכִי לְעֹוִרִים וְלַחֲרָשִׁים אָמְרָה תּוֹרָה
הָאֵי. אֲלָא עֹוִרִים, שָׁהֵם עֹוִרִים בַּתּוֹרָה, שְׁדַרְךָ הַיָּשָׁר
לְפָנֵיהֶם, וְהוֹלְכִים אַרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת בְּעֹוִרִים, וְלֹא יִדְעוּן
עֵיקְרָא דְּמִלְתָּא. הָאֵי פְּסוּקָא אֲתַגְזֹר בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, וְהָכִי
גִּזְרָנָא.

כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עֲלָמָא, הָוּה עֵיקְרָא דְּכֻלָּא מִיָּא,
וּמִן מִיָּא אֲשֵׁתִיל כָּל עֲלָמָא. וְעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
תְּלָתָא אוּמְנִין, דִּיעְבְּדוּן אוּמְנוּתִיה בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאֵלִין
אִינוּן: שְׁמַיָּא, וְאַרְעָא, וּמִיָּא. וְעַל יְדוּי דְּאֵלִין, אֲתַבְּרִי כָּל מַה
דִּי בְּעֲלָמָא דִּין.

וּזְמִין לְאֵלִין תְּלָתָא, לְכָל חַד מִנְהוּן, לְאַפְקָא בְּרִייתָא דְּעָרִיד
לְעֲלָמָא. זְמִין לְמִיָּא, אָמַר לִיָּה אֲתָּ אַפִּיק לְאַרְעָא
דְּתַחוּתָהּ, וְאֲתָּ זִיל אֲתַכְנִישׁ לְאַתְרַ חַד, וּמִיָּא עַבְד כָּד, הֲדָא
הוּא דְּכְתִיב, (בראשית א) יִקְוּוּ הַמַּיִם.

קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ, אֲתָּ אַפִּיק בְּרִיין מִינָךְ, בְּעִירִין
וְחַיּוֹתָן וּכְדָדְמֵי לוֹן, מִיָּד עַבְדַת כָּד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב

(ש) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

קָרָא לְשָׁמַיִם, אָמַר לוֹן, אֲתוּן אַבְדִּילוּ בֵּין מִיָּא לְמִיָּא, עַבְדוּ
כָּד, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ש) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הָרָקִיעַ.
קָרָא לְאַרְעָא, אָמַר לָהּ אַפִּיקִי דְּשָׂאִים וְעִשְׂבִּים וַיְבֹלִין

וְאֵילָנֵי חֲקֵלָא, מִיַּד מַה כְּתִיב בָּהּ. (שם) וְהוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשֵׂא
עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זֶרַע.

קָרָא כְּמוֹ בֵּן לְשָׁמַיִם, אָמַר לוֹן, יֵהָא בְּכוּן נְהוּרִין וּבּוֹעִינִין
לְאַנְהָרָא עַל אֶרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם) יְהִי מְאֹרֶת
בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא כְּמוֹ בֵּן לְמֵיא, אָמַר לוֹן, אַתּוֹן אֶפִּיקוּ
רִיחֵשָׂא דְנוּגִין וְעוֹפִין, וּכְדָדְמֵי לוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם)
יִשְׂרְעוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדִיהוֹן דְּתַלְתָּא אֵלִין,
אַתְעֵבִיד כָּל עוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, כָּל חַד וְחַד לְזִינְיָה.

כִּד אַתָּא יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, כְּלָהוּ הָווּ זְמִינִין לְמַבְרֵי כְּשָׂאָר
יוֹמִין. אָמַר לוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לָא שׁוּם חַד מִנְכוּן,
יְכִיל לְמַעַבְד בְּרִיָּה דָא בְּלַחוּדוּי, כְּשָׂאָר כָּל בְּרִיִין דְּהוּוּ עַד
כָּאן, אֱלֹא כּוּלְכוּן תַּתְּחַבְּרוּן בְּחָדָא וְאַנָּא עִמְכוּן, וְנַעֲבִיד
אִינְשָׂא. דְּהָא אַתּוֹן לָא תִּיכְלוּל לְמַעַבְדִּיה בְּלַחוּדִיכוּן, אֲבַל
גּוֹפָא יֵהָא דִּילְכוּן תְּלַתִּיכוּן, וְנִשְׁמָתָא דִּילֵי.

וּלְפִיכֶךָ קָרָא לוֹן קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, וְאָמַר לוֹן נַעֲשֶׂה אָדָם,
אָנָּא וְאַתּוֹן. אָנָּא נִשְׁמָתָא, וְאַתּוֹן גּוֹפָא. וְכֶךָ הוּא,
דְּגּוֹפָא הוּא מִתְּלַתְהוֹן, דְּהוּוּ אוּמָנִין בְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית,
וְנִשְׁמָתָא יְהֵבָה קוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַשְׁתַּתַּף עִמְהוֹן בָּהּ.
כְּעִלְמָנוּ כְּדַמוּתְנוּ, כְּלוּמַר דְּאַתְחִזִּי לְנָא, כְּהֵהוּא גּוֹפָא
דְּאַתְנַסֵּב מִנְכוּן, לְמַנְדַּע וּלְאַדְמָאָה לְכוּן, כְּהֵהוּא
דְּאַתְנַסִּיב מְנִי, דְּהוּא נִשְׁמָתָא, דִּיתְפָּרֵשׁ מִעוֹבְדוּי דְּעִלְמָא,
וְיֵהָא תְּאוּבְתִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְעִילְאִין קַדִּישִׁין.

וְעוֹד בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, דְּגוּפָא דְאַתְנָסִיב מְנַכּוֹן, לֹא יֵהֵא
 בְּקִיּוּמָא כְּגִינִיכּוֹן. מַאי כְּגִינִיכּוֹן. כְּאֵינוּן בְּרִיין
 דְאַפְקֵתוּן, עַל דְּאֵיהִי עִפְרָא כְּשֹׂאֵר כָּל בְּרִיין. וְהֵיא
 נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא דְאַנָּא יְהִיב בֵּיהּ, דִּיהִיּוּ לָהּ קִיּוּמָא לְעֵלְמִין,
 דְּלִיתָהּ גּוּפָא, וְיִדְמָה בְּקִיּוּמָא לִי.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הָדִין הוּא בְּרִירָא דְמִלְתָּא, מִשּׁוּם
 דְּאַשְׁתַּכַּח דְּבִבְרָאשִׁית, הוּוּ אֵלִין תְּלָתָא, שְׁמִיָּא
 וְאַרְעָא וּמִיָּא.

ר' אֶלְעָזָר בֶּר ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, יְאוּת הוּא. אָבֵל אֶרְעָא נִסְבָּא
 חִילָא דְתִלְתָּהוֹן בְּלַחֲדָא, עַד דִּיהִי בָּהּ אַרְבַּע יְסוּדוֹת
 קִיּוּמִין. מִן שְׁמִיָּא תְרִין, וּמִן מִיָּא חֵד, וְחֵד דְּבָהּ. וְהִיא אֶפִיקַת
 גּוּלְמָא דְאַדָּם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמַתָּא. הֵדָּא הוּא
 דְכַתִּיב, (שם בללא בטוח) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָא מִן
 הָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. הֵרִי תְרוּיָהוֹן, אֶרְעָא
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאַשְׁתַּתְּפוּ כַּהֲדָא לְמַעַבְד לֵיהּ, וּבְגִינֵיהּ
 אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לָהּ עֲשִׂי אֶת
 הַגּוּף, וְאַנָּא נִשְׁמַתָּא. אָמַר רַבִּי יְעֻזְקָה, הָא כָּל סְפִיקָא דָּא
 אֶתְעַבֵּר מִיָּין.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּהֵאִי גּוּנָא, אֲשַׁתְּתַּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְעֵלְמָא, בְּבְרִייתָא דְבְּנֵי נֶשְׁאָה. דְּהֵא תְּנִינָן, שְׁלֶשָׁה
 שׁוֹתְפִין בְּאַדָּם, הָאִישׁ וְאַשְׁתּוֹ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ, כְּהֵאִי גּוּנָא, שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר

רבי שמעון, שמים, כנגד איש. ארץ, כנגד אשתו. ולעולם
 קודשא בריך הוא משותף עמהם. ועל כן נאמר נעשה אדם
 בלשון שותפות. ואין הקדוש ברוך הוא משותף עם שום
 בריה, זולת עם אדם.

אמר רבי יוסי, ובשאר הבריות מי משותף עמהם. אמר רבי
 שמעון, כח האדמה, דאמרן שהיא נפש חיה. אבל
 הקדוש ברוך הוא אין משותף, אלא על האדם בלבד.
 אמר רבי יהודה, ווי להם לרשעים, שאינם רוצים להדבק
 בשותפותא של הקדוש ברוך הוא. במה. אמר רבי
 יצחק, באותה הנשמה שהוא נתן, אלא הולך ודבק בכח
 הבהמות. הדי הוא דכתיב, (תהלים מט) ואדם ביקר בל ילין
 נמשל כבהמות נדמו. בל ילין, שלא רצה לעמוד באותו
 יקר ותפארת של הנשמה. אבל מה תפאתו שעשה שנמשל
 כבהמות, באותו הכח שלהן, הנכרת והנדמה מהרה, ולא
 תעלה למעלה.

אמר רבי שמעון בן פזי, אזלא הא, כי הא דאמר רבי יעקב
 בן אידי, דאמר רבי יעקב בן אידי, מאי דכתיב, (איוב
 כח) וכל יקר ראתה עינו, אלו נשמותן של צדיקים, שהם יקר
 ותפארת לעולם ולעולמי עולמים.

אמר רבי אבהו אמר רבי יונתן, בא וראה מעלתו של אדם,
 שהבדילו הקדוש ברוך הוא מכל שאר הנבראים.
 האיך. אמר רבי אבהו, כל מה שברא הקדוש ברוך הוא,

אָמַר לְפֹעֲלִים הָאֵלֶּה, שָׁהֵם יַעֲשׂוּ לְבַדָּם, וְלֹא נִתְיַחַד הוּא עִמָּהֶם. אָמַר עַל בְּרִיּוֹת הָאָרֶץ, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו'. אָמַר לַמַּיִם, יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם, וְהוּא לֹא נִתְיַחַד עִמָּהֶם.

בְּשִׁבְרָא הָאָדָם, נִתְיַחַד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם בַּעֲשִׂייתוֹ, וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְנָתַן בּוֹ קִלְסֶתֶר פָּנִים, רֵאזִ"ה, רִי"ח, קוּמ"ה, הֶלִיכ"ה, מִשׁו"ש, דְּבו"ר, עֲשִׂי"ה, הַמְשִׁילוֹ בַּמַּעֲשֶׂה יָדָיו, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב, (תהלים ח) תִּמְשִׁילֶהוּ בַּמַּעֲשֶׂה יָדָיו כָּל שֵׁתָה תַחַת רַגְלָיו.

וּבְשִׁזְרַק בּוֹ נִשְׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְמָה לַתַּחְתּוֹנִים וְלַעֲלִיוֹנִים. נִדְמָה גּוֹפוֹ לָאָרֶץ. וְנִשְׁמָתוֹ לַעֲלִיוֹנִים, בְּתוֹאֵר, וְהִדְר, וְכְבוֹד, בְּאִימָה, וּבִירָאָה. הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (שם) וְכְבוֹד וְהִדְר תַּעֲטִירֶהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, רִישָׁא דְהָאֵי קְרָא, סְפִיקָא בְּלַבָּאֵי, דְכִתִּיב (שם) וַתַּחֲסִרְהוּ מִעַט מֵאֱלֹהִים. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בְּנִשְׁמָתִיהָ דְהָאֵא קְדִישָׁא, וְדַמֵּי לִיהָ. אֲבָל מַאי גְרִיעוּתָא הוּא, עַל דְהָוָה גּוֹפָא, וְאֲתַנְטַל מִן אֶרְעָא.

וְאִם תֵּאמַר בְּדַעַת וּבְחֻכְמָה. אֵי אַפְשָׁר, דְהָא רְחוּק הוּא הָאָדָם מִן הָעֲלִיוֹנִים דְאָמַר רַבִּי אֲלֻעְזַר אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, הַמְלָאכִים הַקְרוּבִים, מְקַבְּלִים כַּח שְׂפַע אֶסְפַּקְלָרְיָא שָׁל מַעְלָה תַחְלָה, וּמֵהֶם יוֹרֵד לְאוֹתָם שְׂאֵינָם קְרוּבִים, וּמֵהֶם יוֹרֵד לְשָׁמַיִם וְכָל עֲבָאִם, וּמֵהֶם אֵל הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּסּא הַכְּבוֹד מְקַבֵּל תַּחְלָה, וּמִמֶּנּוּ לַמְּלָאכִים

הַעֲלִיזִים, וּמֵהֶם לְאוֹתָם שְׂאִינָם כָּל כֶּךָ עֲלִיזִים
 וּגְבוּהִים כְּמוֹתָם, וּמֵהֶם לְשָׁמַיִם, וּמֵהֶם אֶל הָאָדָם.
 אֲבָל בְּמָה נִדְמָה לוֹ הָאָדָם, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בְּנִשְׁמָה, שֶׁהִיא
 קְדוּשָׁה, וְלֹא תִכְלָה לְעוֹלָם, עַל שֶׁנִּפְטְלָה מִמֶּנּוּ, מִכַּחוֹ
 וּמִגְבוּרָתוֹ. וְלֹא כְמוֹ הַגּוֹף שֶׁנִּיפְטַל מִן הָאָדָמָה, וַיִּכְלָה וַיָּשׁוּב
 עָפָר כְּשֶׁהָיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, אָדָם, וְזוּוּגוֹ עִמוֹ, נִבְרָאוּ בְיַחַד,
 הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ה) זָכַר וּנְקֵבָה בְּרָאָם. וּנְפִלָה
 מִגְּבוּיָו, וְהִכְיִנָּה, וְהִבִּיֵּאתָ אֶל הָאָדָם. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם
 ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו.

ר' יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, תּוֹה הָרֵאשׁוֹנָה הִיְתָה, וְלִקְחָהּ מִמֶּנּוּ, וְהִיא
 גִּזְקֵי דְבְרֵיִתָּא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעוֹתָיו,
 זוֹ הִיא הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁנִּלְקַח מִמֶּנּוּ, עַל שֶׁהִיא רוּחַ מְזֻקָּת. וַיִּסְגַּר
 בְּשָׂר תַּחְתָּנָה, שְׁהַקִּים אַחֲרַת בְּמִקּוּמָה.
 רַבָּא אָמַר, זוֹ הִיְתָה בְּשָׂר, וְהָאַחֲרַת לֹא הִיְתָה בְּשָׂר, וּמֵאֵי
 הוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זוֹהֵמָא דְאַרְעָא וּשְׁמֶרְיָה.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, כְּשֶׁנִּבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם, נָתַן
 זוּהַר פָּנָיו, שְׁמַאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. פִּיּוֹן שְׁחָטָא, מַה
 כְּתִיב בֵּיהּ, (קהלת ח) וְעַז פָּנָיו יִשְׁנָא.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֲקִיבָא הוּוּ אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא, אָמַר לִיה רַבִּי
 עֲקִיבָא, ר', אֵימָא לִי, הָא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, לָמָּה לֹא נֹאמַר וַיְהִי כֵן מִיָּד, כְּשֶׁאָר כָּל

הַיָּמִים, כִּשְׁהָיָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דָבָר, מִיָּד נֵאמַר וַיְהִי בֶן, וְכֹאֵן לֹא נֵאמַר, אֲלֵא לְאַחַר שְׂאֵמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, כְּתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ לומר וַיְהִי בֶן. אָמַר לִיה, עֲקִיבָא, וְכִי זֹאת הָיְתָה בְּמַעֲשֵׂה בִּרְאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר, וְהָא בְּתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַסָּמִים, וְלֹא נֵאמַר וַיְהִי בֶן, אֲלֵא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. וְכֵן (שם) יְהִי מְאֹרֶת בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאֲיר עַל הָאָרֶץ, הָיָה לוֹ לומר מִיָּד וַיְהִי בֶן, וְכְתִיב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים.

אֲלֵא אֵימָא לָךְ, כֹּל דְּבָר שְׂלֵא הָיָה בְּהֵם הַכַּח הָאָצוּל מְלַמְעָלָה, נֵאמַר מִיָּד וַיְהִי בֶן. שְׁהָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתָם בְּתִשְׁלוּם כֹּל פְּעוּלָתָם, וְלֹא הוֹצִרְכָּה לְהַמְתִּין לַכַּח הָעֲלִיּוֹן, לְהַשְׁלִים תִּשְׁלוּם אוֹתָהּ הַפְּעוּלָה.

אַבֵּל בְּכֹל דְּבָר וְדָבָר שְׁהוֹצִיָאָה הָאָרֶץ, וְקִיּוּם תִּשְׁלוּם הַפְּעוּלָה לֹא הָיְתָה בָּהּ, הוֹצִרְכָּה לְהַמְתִּין עַד שְׁיָבֵא הַכַּח מְלַמְעָלָה, וַיַּעֲשֶׂה הַקִּיּוּם וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעוּלָה.

וְכֵן בְּכֹאֵן בְּאָדָם, הָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתוֹ הַדְּבָר הַמְּסַפִּיק לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְעַמְדָּה, עַד שְׁיִתֵּן הַכַּח אוֹתוֹ שְׁיַשׁ בְּיָדוֹ לְתֵת, וְלַפִּיכָךְ לֹא נֵאמַר מִיָּד וַיְהִי בֶן, עַד שְׁבָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן בּוֹ הַכַּח מְלַמְעָלָה, וַעֲשֶׂה הַקִּיּוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי, מָה רָאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא עָשָׂה אֶת הָאָדָם אֲלֵא בְּשִׁשִּׁי, אָמַר לִיה, שְׂלֵא יְהִי

פְּתַחוּן פֶּה לְאָדָם לֹמֵר, שֶׁהוּא סִייע בְּשׁוֹם דְּבַר מְכַל מַה
שֶׁנִּבְרָא.

אֲזַלוּ, עַד דִּהּוּ אֲזַלִּי, קָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְגַחִין רַאשִׁיה, וְשׁוּי
יְדוּי עַל פּוּמִיה, וּבְכִי. אָמַר לִיה רַבִּי עֶקִיבָא, רַבִּי,
לְמָה אַתָּה בְּכִי. אָמַר לִיה, עַל דָּא דִּשְׁאִילְתָּא. חִיזוּ חֲזִית,
וּקְשִׁיא מְלָה.

עֶקִיבָא עֶקִיבָא, מֵאֵן יִזְכִּי לְהֵאֵי אֹרְכָא דְגַלּוּתָא דְאַתְמִשְׁדָּ,
דְּהָא לָא יָקוּם בַּר נֶשׁ, דְּעַתִּיד לִימְטִי לְעַנְנֵי שְׁמַיָא,
עַד יוּמָא שְׁתִּיתָאָה. דְּהוּא בְּשִׁית אֶלְפִי שְׁנִין, וְלֹא
בְּאִשְׁלָמוּתִיה, בַּר בְּתַקּוּף תְּשׁוּבָה, דְּהָא שׁוֹלְטָנָא דְּבַר נֶשׁ
הֵהִיא לִיתִיה אֶלָּא בְּשִׁיתָאָה.

וּבְשִׁבְעָאָה, יִשְׁתַּאֲר שְׁמַטָּה בְּעֶלְמָא, חֲרוּב. וּבְתַמִּינָאָה,
יִתְחַדֵּשׁ עֶלְמָא כְּמַלְקָדְמִין, וִיְהֵא מַה דִּיהֵא. עַל
דָּא (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּעִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַיִם קְדוֹשׁ
יֵאמֵר לוֹ. וּבְגִינְהוּן נְאֻמַר, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם
יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו.

(בראשית ב) אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגו'. רַבָּא בְּשֵׁם ר' בְּרַכְיָה
אָמַר, בָּא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת, כִּי לְאַחַר שְׁסַפֵּר כָּל
הַתּוֹלְדוֹת שֶׁהוּצִיאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שְׁלֹא תֵאמַר בְּשִׁשָּׁה
יָמִים נִבְרְאוּ כָּלֵם, בְּרִיָּה זוּ בְּיוֹם פְּלוּנִי, וּבְרִיָּה זוּ בְּיוֹם פְּלוּנִי,
אֶלָּא כָּל הַתּוֹלְדוֹת שֶׁנִּתְּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, אֵימְתִי
הוּו. תִּדְע לָךְ אֵימְתִי. בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם.

בְּלוֹמַר, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִמָּשׁ, הָיוּ בָּהֶם כָּל הַתּוֹלְדוֹת, שֶׁנִּתְּהוּוּ
 מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, דְּכַתִּיב בַּיּוֹם עָשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ
 וְשָׁמַיִם.

רַבִּי יִיסָא אָמַר, וְהָא כְּתִיב (שם ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֵת אָדָם בַּיּוֹם
 בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם, אִם כֵּן בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִמָּשׁ הָיוּ כָּל
 הַתּוֹלְדוֹת.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, כִּדּוּם הוּא, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְּהוּוּ, שֶׁהֲרָא הוּוּ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כָּל תּוֹלְדוֹתָיו,
 וְהַעֲבִירָם לְפָנָיו הַנְּשָׁמוֹת בְּדִיוֹקְנֵיהוֹן, וְהָיָה אוֹמֵר, זֶה פְּלוֹנִי,
 וְזֶה פְּלוֹנִי. זֶה חֶכֶם הַדּוֹר, וְזֶה דִּיּוּן הַדּוֹר, וְכֵן כָּל הַדּוֹרוֹת
 וּמִנְהִיגֵיהֶן.

ר' יִצְחָק בְּשֵׁם ר' חֲזִיָּא אָמַר, מַה כְּתִיב לְמַעַלָּה מִן הָעֵנָּן.
 (שם ב) וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. לְאַחַר שֶׁאָמַר (שם
 א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ אֶת
 כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. אֶת כָּל לְרֵבּוֹת עֵנָּן הַמְּלֹאכִים, שֶׁהֵם טוֹב
 מְאֹד. וּבְכָל הַנְּבִרָאִים לֹא נֶאֱמַר אֱלֹא כִּי טוֹב בְּלָבָד, וּבְכָאֵן
 כִּי טוֹב מְאֹד. מְלַמֵּד שֶׁהַמְּלֹאכִים נִבְרָאוּ וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם כִּי
 טוֹב מְאֹד.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק לָמָּה עוֹד הוֹסִיף קָרָא וְאָמַר וַיְכַלּוּ. אָמַר
 רַבִּי בְּרַכְיָה, לְשׁוֹן כְּסוּפָה הוּא. וְכָל צְבָאָם בְּכֻלָּל, הֵם
 הַמְּלֹאכִים הַנְּקִרָאִים צְבָא הַשָּׁמַיִם. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלכים
 א כב) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו. וּבְשִׁנְיָא הַמְּלֹאכָה,

נִכְסְפָה וְכִלְתָּהּ לְכָל רוּאֵיהָ.

אָמַר רַבִּי נַחֲמָן, וַיְכִלוּ: כָּלוּ מִמַּעֲשֵׂהָ, כָּלוּ מִמַּחֲשָׁבָה. וְעָשָׂה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיוֹם הַשַּׁבָּת דּוֹגְמַת עוֹלָם הַבָּא.
שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׁבוֹת בְּשַׁבְּעֵי, מֵאִי בְּשַׁבְּעֵי.
בְּאַלְף הַשַּׁבְּעֵי.

(* וְאָמַר רַב נַחֲמָן, נִפְשׁ יְתִירָה נְתוּסְפַת בְּאָדָם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.
אָמַר לִיהִי רַבִּי, מֵאִי נִפְשׁ יְתִירָה זֶה, אָמַר לִיהִי, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
שְׁשׂוּרָה עָלָיו, וּמִכְתִּיר לְאָדָם בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ, בְּכֶתְרֵי
הַמְּלָאכִים. וְהוּא מֵאוֹתוֹ רוּחַ, שְׁעֵתִיד לְשָׁרוֹת עַל הַצְּדִיקִים
לְעֵתִיד לָבֵא. וְעַל בֶּן חַיִּיב אָדָם לְכַבֵּד אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, עַל
הָאִי אוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא דְשָׂרִיא עִמֵּיהָ.

וְאָמַר רַבִּי נַחֲמָן, רוּחָא דָא אִיךְ אַתְקְרִי. מְכוּבָד אַתְקְרִי.
קָדוֹשׁ אַתְקְרִי. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה נח) וְקִרְאתָ
לְשַׁבָּת עוֹנֵג כְּמִשְׁמְעוֹ, לְקָדוֹשׁ ה' מְכֻבָּד, הִיא תּוֹסְפַת הַרוּחַ
הַנִּקְרָא קָדוֹשׁ ה', הַנִּקְרָא מְכוּבָד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשִׁסְיִמוֹ הַמְּלָאכֹת כְּלָם, בְּרַכְּכֵם הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְהַכִּינָם בְּעוֹלָם, וְצִוָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׁלֹא
יִשְׁנֶה הַכְּנָתוֹ, מֵאוֹתוֹ הָעֲנִין שְׁעֵשְׂאֵהוּ. וְשָׁכַל אֶחָד וְאֶחָד
יוֹצִיא תּוֹלְדָתוֹ, הָרְאוּי לוֹ, מִכָּאֵן וְלְעוֹלָם. הֵדָא הוּא דְכְתִיב,
(בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מֵאִי לַעֲשׂוֹת. לְהוֹלִיד
וְלְהוֹצִיא כָּל דְּבַר כְּמוֹתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זֶה גּוֹף הַיְשָׁדִים,
שְׁלֹא נִגְמְרָה מְלָאכְתָּם.

רבי יוסי בר נחמן אָמר, בֿיּוֹן שְׁנַכְנַם שַׁבַּת, כָּל הַדְּבָרִים
שְׁנַבְּרָאוּ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שָׁבְתוּ וְשָׁקְטוּ, כָּל אֶחָד
לְפִי בְּרִייתוֹ. דִּתְנִינָן, אוֹתָן הָאוּמָּנִין שֶׁהָיוּ מוֹצִיאִין תּוֹלְדוֹתָם
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שָׁקְטוּ וְנָחוּ, וְרָאוּ כִּי כָּלֵם שְׁלָמִים, וְכָל
תּוֹלְדוֹתָם עִמָּהֶם, בְּקִיּוּם וּמַעֲשֵׂה.

הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ב) אֱלֹהֵי תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְּרָאָם. אָמַר רַב נַחְמָן, כְּאָדָם הַמְּשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר, אֵלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם שָׁאִין כְּמוֹתָם. בְּהַבְּרָאָם, ר' יִצְחָק אָמַר, בְּהֵ"א
בְּרָאָם. ר' יְהוּדָה אוֹמֵר בְּהַבְּרָאָם, מִמַּשׁ בְּדַמּוֹתָם
וּבְשִׁלְיֻמוֹתָם.

וְרַב נַחְמָן אָמַר, אַל תִּקְרִי בְּהַבְּרָאָם, אֱלֹהֵי בְּאֲבָרָהֶם. שְׁקִיב
תּוֹרְתוֹ וּבְרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בּוֹ. וְאַלְמָלֵא אֲבָרָהֶם, שְׁקִיב
תּוֹרְתוֹ וּבְרִיתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם
וְאָרֶץ, שְׁנַאֲמַר, (ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת
שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמְתִי.

וְאַל תִּתְּמָה עַל זֶה, דִּהָא תִּנְן כְּתִיב, (תהלים קד) הָרִים הַגְּבוּהִים
לִיעֲלִים סְלָעִים מִחֶסֶה לְשַׁפְּנִים. אִם הָרִים הַגְּבוּהִים,
נִבְּרָאוּ בְּעוֹלָם לִיעֲלִים. וְהַסְּלָעִים לֹא נִבְּרָאוּ, אֱלֹהֵי לְשַׁפְּנִים.
אַל תִּתְּמָה לְהִיּוֹת הָעוֹלָם נִבְּרָא בְּשִׁבִיל אֲבָרָהֶם, שְׁקִיב כָּל
הַתּוֹרָה, וְכָל מַה שְׁנַצְטָנוּהָ מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק
אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, בְּהֵ"א בְּרָאָם, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות
ג) כִּי שָׁמִי בְּקִרְבּוֹ.

עוד אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, לֹא נִתְיַיְחַד שְׁמוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הַנִּבְרָאִים, זוּלָתִי בְּאֵלֶּהּ,
דְּכַתִּיב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם
בְּדִקְאָמְרָן. וְלֹא נִזְכְּרוּ חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת, וְלֹא שׁוֹם נִבְרָא
מֵאוֹתָם שֶׁהֵם נִפְסָדִים וְכָלִים, אֲלֵא עַל אוֹתָם שֶׁהֵם קַיִימִים
לְעוֹלָם, הַזְכִּיר שְׁמוֹתָיו.

רַב אָמַר, יוֹם שֶׁנִּכְסְפוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּרִיית שָׁמַיִם
וְאֶרֶץ וְרֵאָה הַשַּׁבָּת שֶׁהִיא מְנוּחָה וְקְדוּשָׁה, הַכִּינוּ
לְדוֹרוֹת.

וְתַאנָּא, אֵינן לָךְ בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, שְׂאִין הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הוֹלֵךְ לַחֹל עִם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן. וְנִיזוּנִין מֵהָהוּא
זֵיוָא דְּאַסְפַּקְלָרִיא הַמְּאִירָה. הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שיר השירים ד)
עַד שִׁיפּוֹחַ הַיּוֹם, זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת. אֵלֶּךְ לִי אֵל הַר הַמּוֹר וְאֵל
גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה, זֶה הָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רַב הוּנָא, אֵל תִּתְמָה עַל זֶה, וּמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה נוֹתֵן
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ קָדוֹשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת, וּמְכַתִּירָן בּוֹ. הַצְּדִיקִים שִׁישְׁנָם בְּעוֹלָם הַבָּא, אֵינן
דִּין לְהַכְתִּיר לָהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּכַתְרָא.

תַּא חַזִּי, אָמַר רַב הוּנָא, אֲפִלוּ הָרְשָׁעִים שֶׁבְּנֵי הַנֶּחֱם, מוֹכְתָרִין
הֵם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְשׁוֹקְטִין וְנוֹחִין. דְּאָמַר רַב הוּנָא, אֵין
לָךְ רָשָׁע מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִין לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים, דְּמַעְלִיָּא לָהּ
לְעֻלְמָא דְּאַתִּי. וְאֵימְתִי מַעְלִיָּא לָהּ. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. לְהֵיוֹת

בְּלֶמַס מוֹכְתָרִים בְּכֶתֶר שַׁבָּת.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכִי הִרְשָׁעִים שְׁחַלְלוּ שַׁבָּת בְּפִרְהֶסְיָא, יֵשׁ
 לָהֶם מַעֲלָה בְּכֶתֶר שַׁבָּת. אָמַר לִיהֵא, אֵינָן. דְּהָא תַּנְיָן,
 (שמות טז) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֵה לֶכְךָ נְדוּנִים
 הִרְשָׁעִים בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי מִשְׁנֵה, לְהַרְוִיחַ לָהֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת.
 כִּי יוֹם שַׁבָּת נִקְרָא שָׁלֵם, וְלֹא נִגְרַע. לְפִיכֹךְ אֵינּוּ נִגְרַע
 מִהַטּוֹב וְהַהֲנָאָה שָׁבוּ, בֵּין לְצַדִּיקִים בֵּין לְרָשָׁעִים.
 וְלַהוֹרוֹת שְׁלֵא לְחַנָּם אָמְרָה תוֹרָה, וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת.
 וְהִזְהִירָה עַל יוֹם הַשַּׁבָּת, יוֹתֵר מִכָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ. וְתֵאנָא,
 כָּל הַמְּקַיִּים אֶת הַשַּׁבָּת, כְּאֵלוּ מְקַיִּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה.
 אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לֹא יֵשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
 כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, עַד שֶׁבֵּא שַׁבָּת, וְנִתְעַלָּה וַיֵּשֵׁב עַל כִּסֵּאוֹ.
 אָמַר לִיהֵא ר' יוֹסִי, וְהָא קוּדְם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם יֵשֵׁב הִיָּה הוּא
 וַיְהִיָּה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי מִשְׁמַע לָן דְּעַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ מִמֶּשׁ
 הוּא, לֹא.

אֲלֵא הֵכִי תַּנְיָנָן, עַד שְׁלֵא נִבְרָא הָעוֹלָם, לֹא הִיָּה מִי שְׂיִקְלָם
 לְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיִּבִּיר אוֹתוֹ. בֵּינָן שְׁבָרָא עוֹלָמוֹ,
 בְּרָא הַמַּלְאָכִים, וְחַיּוֹת הַקְּדוּשׁ, הַשְּׁמַיִם, וְכָל צְבָאָם, וּבְרָא
 אֶת הָאָדָם, וְכָל מוֹכְנִים לְשִׁבְחַ לְיוֹצְרָם וּלְפִאָרוֹ. וְעַדִּיין לֹא
 הוּא פֶּאֶר וְשִׁבְחַ לְפָנָיו, עַד שְׁנַכְנַם שַׁבָּת, וְשָׁקְטוּ בְּלֶמַס,
 וּפְצָחוּ רִנָּה וְשִׁבְחָה, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים, וְאִזּוּ יֵשֵׁב עַל
 כִּסֵּא כְבוֹדוֹ. כְּלוּמַר, אִזּוּ הִיָּה מִי שְׂיִבִיר אֶת כְּבוֹדוֹ, וַיִּשְׁבַּח

לְכַבֹּדוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ שִׁבְחָ וְקְלוּם לְפָנַי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שִׁבְחוּ שָׁל שַׁבָּת, הָעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים כְּלָם מְשַׁבְּחִין לוֹ בְּאַחַד, וְאֶפִּילוּ יוֹמוֹ שָׁל הַשַּׁבָּת מִמָּשׁ, מְשַׁבְּחִין לוֹ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים צב) מְזִמֹּר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת.

(בראשית ב) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים, ר' תַּנְחוּם פְּתַח, (ישעיה מב) כִּהֵּ אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹמִיָּהֶם וְגו'. כְּשִׁבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּרָא אוֹתָם מֵאִין, וְהוֹצִיָּאֵם אֶל הַפּוֹעֵל, וְעָשָׂה מֵהֶם מְמָשׁוֹת. וּבְכָל מְקוֹם אֲתָה מוֹצֵא בּוֹרֵא, עַל דְּבַר שִׁבְרָאוֹ מֵאִין, וְהוֹצִיָּאוֹ לַפּוֹעֵל.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, וְכִי הַשָּׁמַיִם מֵאִין נִבְרָאוּ, וְהֵלֵא מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שָׁל מַעְלָה נִבְרָאוּ. אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, כִּף הוּא, אֲלָא גּוֹף הַשָּׁמַיִם מֵאִין הָיָה, וְעוֹרְתָם מְדַבֵּר מְמָשׁוֹת. וְכֵן הוּא הָאָדָם.

וְתַמְצָא בַּשָּׁמַיִם בְּרִיָּאָה, וְאַחַר כִּף עֲשִׂיָּה. בְּרִיָּאָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, כְּלוֹמַר מֵאִין. עֲשִׂיָּה, לְעוֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם, מְדַבֵּר מְמָשׁוֹת, מֵהָאוֹר שָׁל מַעְלָה. וְאָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, עֲשִׂיָּה הוּא תְּקוּן הַדְּבַר בְּגוֹדֵל וּמַעְלָה מְכַמּוֹת שְׁהָיָה. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר, (שמואל ב ח) וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם.

אָמַר רַבִּי חֲנִילָאִי, פְּסוּקָא דָּא לָא אֲתָא אֲלָא לְהַדְרִישׁ. וַיִּצַּר בְּשֵׁנֵי יוֹדִין, וְכָל הַשָּׂאָר אֲתָה מוֹצֵא בְּיַד א'. אֲלָא כָּל מַה שִׁבְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לָא בְּרָא בְּמַעְלָה

בְּבִינָה, אֵלֶּא הָאָדָם לְבַדּוֹ. שְׁנַתֵּן בּוֹ כַח מִן הָעֲלִיּוֹנִים, לְדַעַת
וּלְהַכִּיר וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הָרָע, וְהוּא מְעוֹטֵר בְּכָבוֹד
וְהָדָר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (תהלים ח) וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעֲטֶרְהוּ, וְהוּא
מוֹשֵׁל עַל כָּל מַעֲשֵׂה יָדָיו, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (שם) תִּמְשִׁילֶהוּ
בְּמַעֲשֵׂי יָדָיְךָ, וְאַחַר כָּל הַשְּׁבִיחַ הַזֶּה כְּשֶׁהוּא זוֹכֵר שֶׁהוּא עֹפֵר
וַיָּשׁוּב אֶל הָעֹפֵר, הַכֹּל נַעֲשֶׂה הַכֹּל לְפָנָיו, וְאוֹמֵר וַיִּי. אָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן, פִּלְגַּת הַתִּיבָה, וַיַּעַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר
מִן הָאָדָמָה, (בראשית ב) וַיָּשׁוּב אֶל הָעֹפֵר כְּמוֹת שֶׁהָיָה.

דְּבַר אַחַר וַיַּעַר י"י אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאָדָמָה.
אָמַר רַבִּי שְׁלֹום, יַעֲרוּ בְּשֵׁנֵי יַעֲרִים, בְּיַעַר טוֹב וּבְיַעַר
הָרָע. מַה שְּׂאִין בֵּן בְּשַׁעַר הַבְּרִיּוֹת. כְּדֵי לְנַסּוֹת בּוֹ אֶת הָאָדָם
וַיְהִי פִתְחוֹן פֶּה לַעֲדִיקִים, וְלֹא יְהִי פִתְחוֹן פֶּה לְרָשָׁעִים.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִפְּנֵי מָה כְּתִיב ה', וְאַחַר כֵּן אֱלֹהִים. אֵלֶּא
הַשֵּׁם שֶׁהוּא שְׁמוֹ מִמָּשׁ, שֵׁם הַקִּיּוֹם. נֶאֱמַר עַל הַנְּשֻׁמָּה,
שֶׁהִיא בְּאָדָם קִיּוֹמָת. אֱלֹהִים, שֶׁהוּא שֵׁם מְשׁוֹתֵף, נֶאֱמַר עַל
הַגּוֹף, שֵׁישׁ בּוֹ שׁוֹתֵפּוֹת.

(* אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שֵׁם הַקִּיּוֹם, גְּזִיר וְשְׁלִיטָא, כְּהַדִּין טְרִיפִין
שְׁקִיפִין דְּרַגְלִין. וְלֹא אוֹזִיפִין לְאַחֲרָן. וּבְגִינֵי כֶּד, לֹא
אֲדַכֵּר בְּעוֹבְדוֹי דְּבְרֵאשִׁית, אֵלֶּא חַד אֶת מְשֻׁמוֹ, וְהוּא
כְּמֵאן דְּאָמַר בְּה"א בְּרֵאשׁ.

וְתַנְיִנָן בְּסַפְרָא דְּחַכְמַתָּא רַבָּה דְּשַׁלְמָה, שְׁמָא דְּשְׁמִיטָה,
מְטוּל שְׁזִיפָא, קַרְעוֹי דְּמִלְכָא, קוּשְׁטִיזָא דְּאֵטִיל בֵּיה

בְּחֹתָמָא זְעִירָתָא, לְמִשְׁלָטָא תְּחֹתָיו, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת טו) מִי
כְּמוֹכָה בְּאֵלִים ה'.

אֵת הָאָדָם, לְרַבּוֹת כָּל הַכְּחוֹת שָׁבוּ. עֶפְר מִן הָאֲדָמָה, אָמַר
רַבִּי אֶבְרָהָם, תָּא חֲזִי, הִיךְ יָכִיל אֵינְשׁ לְאַתְקִימָא בְּהַאי
עֲלָמָא, דְּהָא אוֹרִייתָא אֶסְהִיד בְּהוּ דְּהוּא עֶפְרָא.

וְאָמַר רַבִּי יֶעֱחֵק, עֶפְר וְלֹא חוֹמֵר, דְּאֵלוּ הָוָה מְחוֹמֵר, הָוָה
יְתִיר בְּקִיּוּמָא, דְּהָא בְּנִינָא דְאַתְבְּנִי מְחוֹמֵר קִיּוּמָא
אֵית לֵיהּ. אֲבָל עֶפְר מִמָּשׁ, לָא יָכִיל לְאַתְקִימָא. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית א) כִּי עֶפְר אֶתָּה וְאֵל עֶפְר תִּשׁוּב, לָא אֵיתְמַר
כִּי חוֹמֵר אֶתָּה. אָמַר רַבִּי חֲנִינ, וְהָא כְּתִיב (איוב ד) אֶף שִׁכְנִי
בְּתֵי חֹמֵר אֲשֶׁר בְּעֶפְר יְסוּדִם.

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם, פְּסוּקָא דָּא מְסִייע לָן, וְהוּא נְאָמַר עַל
הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאֵינּוּ כִּן בְּקִיּוּם. דְּהָא כְּתִיב בְּבִנֵי נְשָׂא,
דִּי מְדַרְהוֹן בְּהַאי עֲלָמָא, דְּבְנִינִיָּה בְּטִינָא, וְהוּאִיל דְּהָוָא
בְּנִינָא בְּטִינָא הוּא, וְיִתְחֲזִי לְקִיּוּמָא. מַאי חֲזִי לֵיהּ לִיסוּדָא.
כְּדָבָר אַחַר (מלכים א ה) אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסֻד
הַבַּיִת. אֲבָל לָאו הָכִי בְּנִינָא תְּקִיפָא, דְּהוּא בְּנִינָא דְטִינָא,
וְיִסוּדָא הוּא עֶפְרָא, בְּגִין דָּא לָא לְהוּי בְּקִיּוּמָא. הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב אֶף שִׁכְנִי בְּתֵי חֹמֵר אֲשֶׁר בְּעֶפְר יְסוּדִם, שְׂאֵינּוּ שָׁל
קִיּוּם.

(בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וְגו', אוֹרִייתָא אֶתְקַבְּלַת
עַל אָדָם, חֲזוּ מַה דְּעֶבֶד בְּרַ נְשָׂא דָּא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא יְהִיב בִּיה נְשַׁמְתָּא קְדִישָׁא, לְמִיָּהב לִיה חַיִּין לְעֶלְמָא
 דְּאֵתִי, וְהוּא בְּחֹבְתִיה, אֶתְחֹזֵר לְהֵיָא נְפִשָׁא חַיִּיתָא, דְּהוּא
 נְפִשָׁא דְּבַעֲיֶרְתָּא, דְּאֶפִּיקַת אֶרְעָא לְבַעֲיֶרְתָּא וּלְחַיִּיתָא. הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב, (שם א) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִיָּהב.

אָמַר רַבִּי חַיִּיא, בַּא וְרֵאָה וַיַּעַשׂ הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה לֹא
 נֶאֱמַר, אֲלֵא וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, הוּא מַעְצָמו חֹזֵר
 לְאוֹתוֹ פַּח הַבְּהֵמוֹת, הַנְּגֹזֵר מִן הָאָדָמָה, וְעֹזֵב פַּח הַנְּשָׁמָה
 הַגְּזוֹרָה מִלְּמַעְלָה, וְנוֹתֵנַת חַיִּים לְבַעֲלִיהָ.

אָמַר רַבִּי תַנְחֹם, נְחֹזֵר אֲנִן לְמֵאֵי דְּשָׁרִינָן בְּקַדְמִיתָא. (ישעיה
 מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם. בְּרֵא גּוֹף
 שְׁלֵהֶם מֵאִין, וְאַחַר כֵּךְ נָטָה אוֹתָם כְּאֵהֶל. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב,
 (שם מ) וַיִּמְתַּחֵם כְּאֵהֶל לְשָׁבֶת. רַב הוּנָא אָמַר מְהֵבָא, הַנוֹטָה
 כְּדוֹק שָׁמַיִם.

רוֹקַע הָאָרֶץ וַעֲצֵאֲעֵאִיהָ, ר' יַעֲחֵק אָמַר, הַתְּפִשֵׁט בָּה כָּל
 הַצּוֹרוֹת וְהַכַּחוֹת שְׁפָה. (שם מב) נִתֵּן נְשָׁמָה לְעַם עֲלִיָּה,
 לְאַחַר שֶׁהִיא עֹשֶׂתָה הַגּוֹף, אֲנִי נִתְּתִי הַנְּשָׁמָה עֲלִיהָ. מֵאֵי
 עֲלִיָּה, עַל אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה הַגּוֹף שֶׁעֹשֶׂתָה. ר' חַיִּיא אָמַר, עֲלִיָּה
 לְאוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים עַל כּוֹחֵתִיהָ, לָהֶם נִתְּתִי הַנְּשָׁמָה.

וְרוּחַ לְהוֹלְכִים בָּה, לְאוֹתָם הַמְּשַׁתְּתָפִים בָּה בְּכַחוֹתִיהָ,
 שְׂאִין לָהֶם אֲלֵא אוֹתָה נְפִשׁ חַיָּה, הַנְּקֹרָא רּוּחַ
 הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדַת לְמַטָּה לְאָרֶץ. וְעַל כֵּן נֶאֱמַר נוֹתֵן נְשָׁמָה
 לְעַם עֲלִיָּה, הַשּׁוֹלְטִים עֲלִיהָ עַל כּוֹחֵתִיהָ, לָהֶם נְשָׁמָה קְדוּשָׁה

הַגְּזוּרָה מְלַמֵּעָלָה. אֲבָל לְהוֹלְכִים בָּהּ הַמְשִׁתְּתָפִים עִמָּה
בְּכוֹחוֹתֶיהָ, אֵינן לָהֶם אֲלֵא רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרֶדֶת, הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב, (קהלת ג) וְרוּחַ לְהוֹלְכִים בָּהּ.

פְּרֻשָׁתָא ז' (בראשית ב) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גֶּן בְּעֵדֵן מִקֶּדֶם. ר' יוֹסִי
וְר' חֲזִיָּא אָמְרֵי תַרְוִייהוּ, כְּתִיב (שיר השירים ו) אֶל גִּנַּת
אֲגוּז יֵרְדֹתִי לְרֵאוֹת בְּאֵפֵי הַנַּחַל, רְאֵה, כַּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
לְהִרְהֵר וּלְדַקְדֵּק בְּלִבּוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּלְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו,
וּלְדַקְדֵּק בְּכָל עֲנִינָיו, וַיִּהְרֵר בְּלִבּוֹ, שְׂלֵא בְּרָאוּ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְנִתְּנָן בּוֹ נְשֻׁמָּה עֲלִיוְנָה, וּמַעֲלָה עַל שְׂאֵר בְּרִיּוֹתָיו,
אֲלֵא לְהִרְהֵר בְּעִבּוּדָתוֹ, וּלְהַדְּבֵק בּוֹ, וְלֹא יֵלֵךְ אַחַר הַהֶבֶל.
דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבַר נָשׁ, אִסְקִיָּה קַמִּיָּה בְּדִיוֹקְנִיָּה, וְהוּא יְתִיב וְאֶתְרִי
בֵּיהּ, וְאָמַר לִיָּה אֲנָא עָבִיד לָךְ, בְּגִינִי לְמַהּוֹי אֶתְ שׁוֹלְטָנָא
וּמְלָכָא עַל כּוּלָּא, בְּגִינִי. אֲנָא לְעִילָא, וְאַנְתָּ לְתַתָּא.
וְעוֹד, אֲנָא יְהִיב בְּךָ נְשֻׁמָּתָא, לְמַנְדַּע סוּכְלִתְנָנוּ וְחֻכְמָתָא, מַה
דְּלִית בִּין לְשְׂאֵר בְּרִיִּין. הוּי זְהִיר לְאַסְתְּכָלָא בִּיקְרִי,
הוּי זְהִיר לְמַעַבְדַּ פִּיקוּדִי. וְכַד מְנִי לָא יְהִי שׁוֹלְטָנָא יְקִירָא
כְּוֹתְרָךְ.

וּמָנָא לָן דְּאֶתְרִיָּה בֵּיהּ, וְאַזְהִיר לִיָּה עַל דָּא. הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב, (איוב כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יִרְאֵת ה' הִיא חֻכְמָה
וְסוּר מִרַע בִּינָה. כְּלוּמַר כְּשִׁתְּחוּל יִרְאֵתִי עֲלִיךְ אֲזוּ תַשְׁיַג
חֻכְמָה, שְׁהִיא לְמַעֲלָה עַל הַכֹּל. כַּד חָמָא אָדָם, דְּהוּא

שְׁלֹטָנָא יְקִירָא עַל כּוֹלָא, אִינְשֵׁי פִיקוּדָא דְמֵאֲרִיהּ, וְלֹא עֶבֶד
מַה דְאֵתְפַקֵּד.

אָמַר רַבִּי תַנְחֻם אָמַר רַבִּי חֲנִילָאִי, לֹא עָשָׂאן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאָדָם, אֲלֵא לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכַבּוּד קוּנֵי. הֵדָא הוּא
דְכַתִּיב, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלְכַבּוּדִי בְרָאתִיו. מֵאִי
לְכַבּוּדִי. לְהִשְׁתַּדֵּל וְלָדַעַת אֶת כְּבוּדִי, וְלִחְשׁוֹב מִמַּעֲשָׂיו
שִׁינְתָן לוֹ חֵלֶק טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם ב"ק יוֹצֵאת מִלְמַעְלָה,
וְאֵימַתִּי. בְּזִמְנָא שְׁהַחֲמָה זוֹרַחַת, וְאוּמַרְתְּ אוּי לָהֶם
לְבָרִיּוֹת שְׂאִינָם רוּאִים אֶת כְּבוּדִי, וְאֵינָם מְסַתְּכְלִין לְדַעַת
וְלַחְקוֹר אֶת כְּבוּדִי.

דְתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה דְר' שְׁמַעוֹן, כַּד נָטָא שְׁמַשָּׂא
גְּדַפּוּי, לְמַהֲדָ בְתַקִּיפּוּתָא דְגַלְגַּלּוֹן מְבַטְשֵׁי
בְטַלְפִּיהוֹן, בְּטַרְפֵּי אֵילָנִיָא דְגַנְתָּא דְעַדָן. וְכָל מַלְאָכִין
עֵילָאִין, וְחַיּוֹתָא קַדִּישָׁא, וְכוּרְסֵי יְקָרָא דְמַלְכָּא, וְבוּסְמֵיָא
דְגַנְתָּא דְעַדָן, וְאֵילָנֵי שְׁמֵיָא וְאַרְעָא וְחַיִּילִיהוֹן, מְזַדְעָזְעוּן
וּמְשַׁבְּחוּן לְמֵאֲרִי כוֹלָא.

וְזַקְפָן וְחַמָּאן אַתְוּוּתִיהּ דְשַׁמָּא קַדִּישָׁא דְאֵתְפַרְשֵׁי, דְגַלְיָף
בְּשַׁמְשָׂא בְּמַטְלָנוּי, וַיְהִיבִין תּוֹשְׁבַתְהוֹן לְמֵאֲרִי עֲלָמִין.
וְנַפְיָא הָהוּא קָלָא, וְאָמַרִי לְהוּ לְבָרִיּוּתָא, דְלֹא מְשַׁנְּחוּן בִּיקָר
מַלְכָּא עֵילָאָה, בְּשַׁאָר כָּל בְּרִיּוֹן דְאֵינּוֹן מְשַׁנְּחִין וַיְהִיבִין
תּוֹשְׁבַתְהוֹן לְשַׁמִּיהּ.

וּבְגִין כֵּךְ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲסוּר לִיָּה לְבַר נָשׁ לְמִימַר
 תּוֹשֵׁבֶתֶן דְּעֻלּוֹתֶיהָ, אֶלָּא עִם דְּמַדּוּמֵי חַמָּה, דְּכַתִּיב
 (תהלים עב) יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ.

וּבֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֻלּוֹתָא וְתוֹשֵׁבֶתָא דְלִילָיא,
 מִשְׁשֻׁקְעָה הַחַמָּה, עַד לָא אֶתְחַזִּי סִיְהָרָא. דְּכַתִּיב
 יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ, דָּא הִיא עֻלּוֹתָא דְעַפְרָא. וְלִפְנֵי יָרַח וְגו',
 דָּא הִיא עֻלּוֹתָא דְלִילָיא.

ר' יְהוּדָה אָמַר מִהֲכָא, (מלאכי א) פִּי מִמְזִרַח שֶׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ
 גְּדוֹל שָׁמַי. וּבְאִיזָה מְקוּם. בְּגוֹזִים. בְּאִינוּן דְּכַתִּיב בְּהוּ, פִּי
 מִי גּוֹי גְּדוֹל.

מֵאִי טַעְמָא. דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אָמַר רַבִּי
 יוֹחָנָן, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֶאכֶי הַשָּׁרֵת לְמַעְלָה,
 לְקַלְסוֹ וְלִשְׁבְּחוֹ, וְאוֹמְרִים שִׁירָה וְרִנָּה לְפָנָיו, בְּכָל לַיְלָה
 וְלַיְלָה. וְעָשָׂה בְּנִגְדָם יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, לְקַלְסוֹ וְלִשְׁבְּחוֹ, וְלוֹמַר
 שִׁיר וְשִׁבְחָ לְפָנָיו בְּכָל יוֹם וְיוֹם.

וְתַאנָּא, שָׁלַשׁ מְשֻׁמְרוֹת הָיוּ הַלַּיְלָה, וּבֵאלוֹ הַשָּׁלַשׁ
 מְשֻׁמְרוֹת, מִתְחַלְקוֹת שָׁלַשׁ כֶּתוֹת שֶׁל מְלֶאכֶי
 הַשָּׁרֵת, לְשִׁבְחָ לְיוֹצְרָם, בְּכָל מְשֻׁמְרָה וּמְשֻׁמְרָה. וּכְנִגְדָם יִשׁ
 שָׁלַשׁ תְּפִלוֹת בַּיּוֹם, שְׁמֵת־בְּנִפִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָ לְיוֹצְרָם, בְּכָל
 תְּפִלָּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם.

תָּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר רַב, בְּעַפְרָא בְּשַׁהַחַמָּה
 זוֹרַחַת הוּא זְמַן תְּפִלָּה וּבְעוֹתָא דְיִשְׂרָאֵל. וּמִשְׁשׁ שְׁעוֹת

וּלְמַעַלָּה עַד תִּשְׁעַ שָׁעוֹת, זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה. וּמִשְׁשָׁקְעָה
 הַחֲמֵה, עַד שֶׁתִּחְשֹׁךְ, תְּפִלָּה הָאֲחֵרוֹנָה. דְּאֶרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי
 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַב, מִשְׁשָׁקְעָה הַחֲמֵה, עַד שִׁירָאוּ שְׁנֵי
 בּוֹכָבִים, זְמַן תְּפִלָּה הָאֲחֵרוֹנָה.

(* דְּהָכִי תִּנְיִן, מִשִּׁירָאוּ שְׁנֵי בּוֹכָבִים, הוּא תְּחִלַּת מִשְׁמְרָה
 רֵאשׁוֹנָה, שְׂפָאִים כַּת הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרֵת,
 וּמִמְתִּינִים לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, עַד אוֹתָהּ שָׁעָה, וְאִזּוּ מִתְּחִילִין
 לוֹמַר שִׁירָה. וְנִנְעָלוּ כָּל הַשְּׁעָרִים מִתּוֹשִׁבְחָתָן שֶׁל מִטָּה, וְאִין
 שְׁעָרִים נִפְתָּחִים, אֲלֵא לְמְלָאכֵי הַשָּׁרֵת הָאוֹמְרִים שִׁירָה.
 וּמִי אֶרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי הָכִי, וְהָא תִּנְיִן, כָּל הַקּוֹרָא בַּתּוֹרָה
 בְּלִילָהּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשִׁיךְ עָלָיו חוֹט שֶׁל חֶסֶד
 בַּיּוֹם, שְׁנֵאמַר (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ, מִשׁוֹם דְּבִלְיָה
 שִׁירָה עָמִי. וְהָכֵא אֲמַרִיתוּ דְנִנְעָלוּ כָּל הַשְּׁעָרִים לְמִטָּה.

אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ, הָתָם בְּמֵאֵי קְאָמְרִי, בְּשִׁסִּיִּים כָּל תּוֹשִׁבְחָתָן
 בַּיּוֹם. וּמִפְּלִגּוֹתָא דְלִילָא וּלְהִלָּא, דְעָסִיק בַּתּוֹרָה.
 מֵאֵי טַעְמָא. מִשׁוֹם דְּבַהֲהִיא שְׁעֵתָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָפִיק
 מֵאִינוּן עוֹלָמוֹת דְּכֶסֶף בְּהוּ, וְאִזִּיל לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָא
 בְּגִנְתָּא דְעַדָּן. וְהִינּוּ דְאָמַר דּוֹד חֲצוֹת לִילָה אָקוּם לְהוֹדוֹת
 לָךְ.

דְּתָנָא, בְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס עִם הַצְּדִיקִים בְּגִן עַדָּן,
 כָּל שְׁעָרֵי שָׁמַיִם לְמַעַלָּה, עַל הַחַיּוֹת וּלְמִטָּה מֵהֶם,
 בּוֹלָם נִפְתָּחִים, וְהוּא עֵת רְצוֹן לְעֶסוֹק בַּתּוֹרָה.

וְאוֹתָם כְּתוּת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת, וְכָל בּוֹסְמֵי גֶן עֵדֶן,
 וְהַצְּדִיקִים, כּוֹלֵם פּוֹצְחִים רְנָה, לְפָנָי מִי שְׁאָמַר וְהִיא
 הָעוֹלָם. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שם קמ) אִךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ.
 אִימְתִי צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ. כְּשִׁיּוֹשְׁבֵים יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיהֶ,
 דְּהוּא בְּשַׁעַה שִׁיּוֹשְׁבֵין לְפָנָיו בְּגֶן עֵדֶן.

וְכַת שְׁלִישִׁית שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת אֲמַרְתָּ שִׁירָה, עַד שֶׁיִּבְקַע
 הַשַּׁחַר. וַיֵּשׁ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעַה שְׁעוֹלָה עֲמוּד
 הַשַּׁחַר, לָקוּם וּלְהַתְנַבֵּר בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. מֵאִי טַעַמָּא מְשׁוּם דְּנִסְבִּין שִׁירְתָּא בְּתַר מְלֹאכֵי
 הַשָּׂרֵת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי לְמַטָּה עִמָּהֶם. הִדָּא הוּא
 דְכְּתִיב, (משלי ח) וּמִשְׁחֵרֵי יִמְצְאֵנִי. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה וּבְלִבְד
 שְׁלֵא יִפְסִיק מִשְׁיִתְחִיל, עַד שִׁיתְפַּלֵּל בְּשֶׁהַתְּמָה זוֹרַחַת.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַב, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹצֵא מֵאוֹתָן
 הָעוֹלָמוֹת דְּכִסְיָה בְּהוּ, וּבָא לְהַכְנִס עִם הַצְּדִיקִים בְּגֶן
 עֵדֶן, הוּא מְמַתִּין וְרוֹאֶה אִם שׁוֹמֵעַ קוֹל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה, הַהוּא
 קָלָא נִיחָא קַמִּיה, מְכַל שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחָן דְּאִמְרֵי מְלֹאכֵי
 הַשָּׂרֵת לְעִילָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ו) אֵל גִּנַּת אֲגוֹז
 יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת, מֵאִי לְרֵאוֹת, אוֹתָם הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי גֶן עֵדֶן הוּא נִקְרָא גִנַּת אֲגוֹז. אָמַר לִיה
 ר' יוֹחָנָן, כֵּן, נִקְרָא גִנַּת אֲגוֹז. כְּלוּמַר גִּנַּת עֵדֶן, מָה
 הָאֲגוֹז הוּא סְתוּם מְכַל עֲבָרִיו, וַיֵּשׁ עָלָיו כְּמָה קְלִיפּוֹת. כִּף
 עֵדֶן שֶׁל מַעְלָה, הוּא סְתוּם מְכַל עֲבָרִיו, וַיֵּשׁ עָלָיו כְּמָה

שְׁמִירוֹת, שְׁלֹא שָׁלְטוּ לְרֵאוֹת, לֹא מְלֹאךְ, וְלֹא שָׂרָף, וְלֹא חֲשָׁמַל, וְלֹא עֵין נְבִיא, וְלֹא חוּזָה, דְּכַתִּיב (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי הָיִיתִי קָמִי דְר' בְּרוּקָא, וְהָיָה אוֹמֵר, בְּדִין אֲזָכָה לְמַעַלְתַּת גְּנַת אֲגוּז עִם חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא הָיָה יֹדֵעַנָּא מַאי הוּא. עַד דְּשְׁמַעְנָא לְהָא דְאָרִיב"ז, קְרִיִּיהַּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַנְתָּא דְעֵדֶן גְּנַת אֲגוּז, מָה הָאֲגוּז קְלִיפָה אַחֲרֵי קְלִיפָה, וּפְרִיּוֹ מִבְּפָנִים. כִּךְ עֵדֶן, עוֹלָם אַחֲרֵי עוֹלָם, וְהוּא מִבְּפָנִים.

תַּאֲנִי ר' שְׁמַעוֹן, הֲגֵן הָיָה מֵאִין נָטוּעַ. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַע אוֹתוֹ מִתַּחְתּוֹ שֶׁל עֵדֶן. דְּאִי תִימָא שְׁזָה כְּנֻגְדָּא זֶה בְּשְׁזָה, אִי אֶפְשָׁר, אֲלֵא הֲגֵן בְּאֶרֶץ, וְעֵדֶן עָלְיוֹ מִלְּמַעְלָה. וּמֵאִין תִּמְצִיתוֹ שֶׁל גֵּן, מֵעֵדֶן הוּא.

אָמַר לִיָּה ר' יְהוּדָה, לְדַבְרֵיהּ, מַאי כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, הָיָה לוֹ לומר וְנָהָר יוֹרֵד מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, דְּמִשְׁמַע דְּמִלְּמַעְלָה יוֹרֵד לְמַטָּה לְגֵן. אֲלֵא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עֵדֶן לְמַטָּה, וְעֵדֶן לְמַעְלָה. גֵּן לְמַעְלָה, גֵּן לְמַטָּה. וְשְׁנֵיהֶם מְכוּוָּנִים זֶה כְּנֻגְדָּא זֶה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַע זֶה מִתַּחַת זֶה.

וְכִי הוּא נָטַעוּ מִמֶּשׁ, בֵּן. דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל שְׂאִין מִטְּעוֹתָיו כְּשָׂאָר מִטְּעוֹת, וְהֵם מוּבָחָרִים מִשְׂאָר מִטְּעוֹת, הוּא הָיָה מִטְּעַ ה', כְּמָה דְאֵתְ אָמַר, (ישעיה סא) מִטְּעַ ה'

לְהִתְפָּאֵר, כְּלוּמַר לְשֵׁבֶת, וְזֶהוּ לְהִתְפָּאֵר, כְּלוּמַר אֵין זֶה כִּי
אִם מִטַּע ה' וְלֹא מֵאַחֵר.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִיִּדִי, עַל כָּל פְּנִימֵי מִטַּע ה' הוּא, שְׁנַטְטַע
שָׁם כָּל עֵץ נִחְמָד לְמִרְאֵהוּ. וְהֵיכַל נָטַע. אֲלֵא
כְּשֶׁהוֹצִיָאָה הָאָרֶץ אֵילָנֶיהָ וּפִירוֹתֶיהָ, הוֹצִיָאָה בְּתַחֲלָה בְּגִן
עֵדֶן, וְאַחֵר כִּד בְּכָל הָעוֹלָם. וְהַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא כְּחַר הַמְּקוֹם
הַהוּא, וְהַכִּינוּ לְהִיּוֹת שָׁם לְעוֹלָם. וְהוּא פּוֹקֵד אוֹתוֹ, וּמְשַׁקֵּה
בְּטוֹבוֹ, מֵאוֹתוֹ הַטּוֹב הַנִּשְׁפָּע מֵעֵדֶן שֶׁל מַעְלָה, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' אֲרָזֵי וְגו', אֵלוֹ אֵילָנוֹת שְׁבִיבֵן עֵדֶן.

שָׁאֵל ר' חֲנִי לְר' יְהוּדָה, תֵּאמַר שְׁבִיבֵן עֵדֶן הוּא בְּאֶרֶץ, לְמֵאִי
אֵינְעֻטְרִיךְ. אָמַר לֵיהּ, לְהִנָּאֲתִיָּה דְנִשְׁמָתָא. דְּמִקְבֵּל
מֵהוּא עֵדֶן דְּלַעִילָא. דִּי סְלָקָא דְעֵתְךָ דְלְכָל נִשְׁמָתָא, הָא
תְּנִינֵן לְאִינוּן דְּלֹא יִהְיוּ לְהוּ רְשׁוּתָא לְסְלָקָא לְעִילָא, אִית
לְהוּ הִנָּאָה וְכִיסוּפָא בְּהוּא דְלִתְתָא, מִמָּה דְמִקְבֵּל מְלַעִילָא.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל רִישׁ יִרְחָא וְיִרְחָא, סְלָקִי לְהוּ
לְמִתְיַבְתָּא עִילָאָה דְּלַעִילָא. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שם טו)

וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ וְגו'. וּבְהֵאֵין גִּן
עֵדֶן דְּלִתְתָא יְתִיב אָדָם, וְשׁוּי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַהוּי
מְדוּרִיהּ בֵּיהּ, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ב) וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת
הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר.

רַבִּי חֵיָא וְר' יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוּרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְר'
חֵיָא, הָא תְּנִינֵן בְּמִתְנִיפָא דִּידֶן, דְּכָל מַה דְּעֵבִיד

קוֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא, כְּלָהוּ כְּסִיפִין
 וְשָׁקְדִין לְמַהֲדָ לְזִינְיָה, גּוּפָא אָזִיל בְּתַר זִינְיָה, לְאַרְעָא,
 דְּאַתְנַסִּיבַת מִינָהּ. וְנִשְׁמַתָּא לִית לִיה בְּסוּפָא, אֵלָא לְאַתְר
 דְּאַתְנַסִּיבַת מִתְּפָן. דְּכָל מַה דְּעָבִיד, כְּסִיף בְּתַר זִינְיָה, הָדָא
 הוּא דְכַתִּיב, (תהלים פד) גִּבְסָפָה וְגַם כְּלָתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת הַ,
 וְלֹא לְעֵלְמָא הָדִין, כְּגוּפָא.

אָמַר לִיה ר' חַיִּיא, אֵימָא לָךְ מְלָה דְהִיא רְזָא, וְלֹא יָדְעִין בְּנֵי
 נְשָׂא. אַרְכִּין רִישִׁיָּה, וּבְכֵי וְחַיִּיד. שְׁתִּיק ר' יוֹסִי, לְבַתַּר
 אָמַר לִיה רַבִּי חַיִּיא, זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, וְוִי לְהוֹן
 לְרִשִׁיעִיא. זַכָּאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא, דְּאַתְקְרוּן חַיִּים לְעֵלְמָא
 דְּאַתִּי. וְכִי בְדִיל דְנִשְׁמַתָּא קִימָא בְּקִיּוּמָהּ, אֵינּוֹן קִימִין,
 וְגוּפָא מְתַרְקַב בְּאַרְעָא, אַף עַל גַּב דְּהוּה שְׁלִים זַכָּאי. וְהַתְנַן,
 דְתַדִּיר נִשְׁמַתָּא בְּקִיּוּמָא קִימָא.

אֵלָא הַכִּי אַתְגְּזֹר, דְּכַד אַתְפַּטֵּר צְדִיקָא מִעֵלְמָא דִּין, זְמִין
 לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיד הוּא גּוּפָא אַחְרָא, זַכָּאָה וְטַב, דְּלֹא
 לְהוּי כְּהַאי זוּהָמָא וְלַכְּלוּכָא דְגּוּפָא דִּין, וּמְעִיל בֵּיה הַהוּא
 נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, וְהוּא אֲשֶׁרִי לִיה בְּקִיּוּמִיָּה, בְּהַהוּא גּוּפָא,
 כְּהַאי גְּנַתָּא דְעֵדֶן דְלַתְתָּא, וְהַהוּא לְהוּי לֹון עֵלְמָא אַחְרָא,
 עֵלְמָא דְאַתִּי.

וּבְכָל רִישׁ יְרֻחָא וְיֻרְחָא, נְפַקִּין, וְחֹזֵן חַיִּיבָא דְמְטְרִין לֹון
 בְּגִיָּהֶנּם, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ
 בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בֵּי. מַאיִזָּה מְקוּם יֵצְאוּ. תָּאנִי רַבִּי

בֹּא, מִגֵּן עֵדֶן שֶׁל מִטָּה. וְלָמָּה, לְרֵאוֹת לְרֹשָׁעִים. וְקוֹדֶשׁא
 בְּרִיךְ הוּא, סָלִיק לֹון לְמַתִּיבְתָא דְרִקִיעָא, בְּכָל שַׁבְתָּא
 וְשַׁבְתָּא, וּבְכָל רֵישׁ יַרְחָא וְיַרְחָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב וְהָיָה
 מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְכַד אֲתֵי צַפְרָא, מְחַדָּשׁ
 לֹון נְשַׁמְתִּיחוֹ, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (אִיכָה ג) חֲדָשִׁים
 לְבַקְרִים רַבָּה אֲמוֹנְתָךְ. ר' יֶצְחָק אָמַר אֲפִילוּ לְכָל אָדָם נָמִי.
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא נָאִים בְּשִׁינְתִּיהָ, בְּכָל לַיְלָה, וְסָלְקָא נְשַׁמְתָּא
 לְעֵילָא, וְאַשְׁתַּפַּחַת בְּכַמָּה חַיּוּבִין קַמִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּמְהִימְנוּתָא רַבָּה, דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזֵר לָהּ לְגוּפָא,
 וּמְחַדָּשׁ לָהּ קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלָמָּה, רַבָּה אֲמוֹנְתָךְ. מִפְּנֵי
 שְׂרַבָּה אֲמוֹנְתָךְ.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, הַמִּתְחַיֵּיב בְּמִמּוֹן לְחַבִּירוֹ, וְחַבִּירוֹ
 מוֹצִיא לוֹ מֵה שְׁיַחְזִיק בְּיָדוֹ, אָסוּר לוֹ לְהַחְזִיק בּוֹ, עַד
 שְׁיַתְּנֵהוּ לוֹ חַבִּירוֹ, וְאֲפִילוּ שְׁיַתְּנֵהוּ לוֹ בִּי דִינָא, הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (שְׁמוֹת כב) אִם חָבַל תַּחְבֹּל שְׁלֹמֹת רַעְדֵךְ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי סִימּוֹן אָמַר, (בְּרֵאשִׁית ה) וַיִּשֶׁם שָׁם אֶת
 הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר, בְּכָלֵל. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, (שם) וַיִּנְיַחְהוּ
 בֶּן עֵדֶן לְעֵבְדָהּ וּלְשַׁמְרָהּ. וְכִי מֵאֵי עֲבוּדָה הָכָא. אֵלָא
 עֲבוּדַת הַנְּשֻׁמָּה, לְהַשְׁלִים לָהּ בְּתַשְׁלוּמֶיהָ, מֵה שְׁלֹא
 הַשְׁלִימָה בְּזַה הָעוֹלָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַנִּיחַ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן

בְּגֵן עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תוֹרָתוֹ, לְעִבּוֹד בָּהּ, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתֶיהָ.
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם) וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְכְתִיב (משלי א)
 עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 בְּשִׂיחֶיהָ לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵה בְּגֵן זֶה, יַעֲסוֹק בָּהּ וַיִּשְׁמֹר אוֹתָהּ.
 וּמִפְּנֵי הָעֵדוּנִין וְהַנְּאוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ לְאָדָם שָׁם, לֹא שָׁמַר תּוֹרָתוֹ,
 עַד שֶׁנִּגְרָשׁהוּ מִשָּׁם.

רַבִּי אָבָא בְּשֵׁם ר' חִזְיָא אָמַר, עֵץ מִמֶּשׁ הָיָה, וְהָיוּ שְׁנַיִם,
 הָאֶחָד הַנּוֹתֵן חַיִּים לְאָדָם. וְהָאֶחָד שֶׁהָאוֹכְלוֹ יִדַע הַטּוֹב
 וְהָרַע. לְדַעַת הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר, שְׂיוֹכֵשֶׁר הָאָדָם. וְהַדֶּרֶךְ
 הָרַע, שִׁיתְקַלְקַל בָּהּ הָאָדָם. וּלְפִיכֵךְ צִוְּהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁלֹא יֵאָכֵל מִמֶּנּוּ, פֶּן יִדְחָה הַטּוֹב, וַיִּחְזִיק בְּרָע.

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר מִכָּל עֵץ הַגֵּן אֲכַל תֹּאכַל, זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהָיָה
 לוֹ לְאָדָם לְאֲכֹל מִמֶּנּוּ. וְהוּא לֹא הָטָא אֵלָּא בְּעֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע, שֶׁנִּצְטַנּוּהָ שְׁלֹא יֵאָכֵל מִמֶּנּוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (בראשית ב) וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם
 אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, גִּזְיָרָה נִגְזְרָה עַל אָדָם, קוּדָם, לְמוֹת,
 עַל שֶׁנִּלְקַח מִן הָאָדָמָה. מִשְׁמַע דְּכְּתִיב, בְּיוֹם אֲכַלְךָ
 מִמֶּנּוּ. מְלַמֵּד שֶׁאֵלְמָלִי לֹא הָטָא, הָיוּ לוֹ חַיִּים אַרְוֹפִים, כִּיּוֹן
 שֶׁחָטָא, הוּא הָעוֹנֵשׁ, שֶׁיִּקְצַר יָמָיו, וַיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר
 שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה, נָתַן לוֹ יוֹמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁהוּא
 אֶלְף שָׁנָה.

וְזוֹ רֵאִיָּה שֶׁהַגְּזֵרָה הֵיְתֵה קוֹדֵם לְמוֹת, שְׁאֵלְמָלָא כְּדִ, כְּשֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה הָיָה לוֹ לְבַטֵּל הַגְּזֵיֶרָה. אֵלָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עָשָׂה תְּשׁוּבָה וּבִטֵּל הַגְּזֵיֶרָה שֶׁנִּגְזְרָה עָלָיו, בְּיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ, וְהֶאֱרִיךְ לוֹ יָמִים שְׁנַתֵּן לוֹ יוֹמוֹ.

רַבִּי בְרוּקָא אָמַר, הוּא נְצַטְווּה עַל הַשֵּׁם, וְחָטָא בַּשֵּׁם. נְצַטְווּה עַל הַשֵּׁם, זֶהוּ הַשֵּׁם הַמְּיוּחָד, דְּכָתִיב וְעַץ הַחַיִּים וְגו'. וְהוּא חָטָא בַּשֵּׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְּשׁוּתָף, דְּכָתִיב וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, וּמָה הַמְּקָרִיב קָרְבָּן לְשֵׁם זֶה, אָמְרָה תּוֹרָה (שְׁמוֹת כב) זֹבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם. הַמְּחַלֵּיף שְׁמוֹ הַמְּיוּחָד בְּשִׁבְלֵוֹ, עַל אַחַת כַּפָּה וְכַפָּה.

וְחָטָא בַּשֵּׁם מְנָא לָן. אָמַר רַבִּי בְרוּקָא דְּכָתִיב (בראשית א) "וַתִּקַּח "מִפְּרִי"ו "וַתֹּאכֵל", שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, דּוֹנְמַת הַפְּרִי הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, לְפִיכָךְ כִּנְיָה כָּל הָעֵנָן בְּאֵלוֹ אֵילָנֵי גֵן עֵדֵן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲזִינָן דִּהָא תַּלְתָּ מִן חִבְרֵיָא, עַל דָּא אַתְּעָנְשׁוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא דְאָמַר רַבִּי בְרוּקָא אֵין לְהַרְהִיר עוֹד בְּפִרְשָׁה, דְאֵנָא כְּהֵאִי גִוּוּנָא שְׁמַעְנָא מֵאַבּוּי, וּכְעַן אֲדַבְרֵנָא, וּמִכָּאֵן צְרִיךְ דְּרַשָּׁה.

(שם א) וְהִנְחַשׁ הָיִ"ה עֲרוּ"ם מְכַל חַיִּת הַשְּׂדֵה. תָּאֵנִי ר' יוֹסִי, זֶהוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁהוּא הַנְּחָשׁ הַמְּסִית לְבִנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא נְחָשׁ. מָה הַנְּחָשׁ הוֹלֵךְ עַקְלָתוֹן, וְאֵינּוּ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ

יִשְׂרָאֵל. כִּי יַעַר הָרֶעַ, מִשְׁטִין לְאָדָם בְּדֶרֶךְ רָע, וְלֹא בְּדֶרֶךְ
יִשְׂרָאֵל.

תֵּאֵנִי ר' יוֹסִי, מֵאֵי הִזָּה עָרוֹם מִכָּל תְּיַת הַשְּׂדֵה, פִּקַּח מֵאוֹתוֹ
נִפְשׁ הַתְּיָה אֲשֶׁר בְּגוֹף, וְהוּא הִזָּה הַמְּסִית לְאָדָם, עַד

שֶׁנִּגְרַשׁ מִהֵנָּה גַּן עֵדֶן.

תֵּנֵן הָתָם, אָמַר ר"י בֶּן רַבִּי סִימוֹן, אֲשַׁנְּחֵנָּה בְּהֵאֵי מִלָּה
דְּאָמַר רַבִּי בְרוּקַא, וְשִׂאִיל לִיָּה, וְאֲשַׁבְּחֵנָּה דְּעֵיקַר
קַבְלָה הָוָה בִּידוּי. וְהֵכִי אֲתַגְזֹר בְּסַפְרָא קַדְמָאָה, דְּמִתְנִיתָא
דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְדָּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִנְחָשׁ בְּשֵׁה־שִׂיא לְאִשָּׁה, מַה כְּתִיב. (שם)
וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. מֵאֵי כִי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִי שְׁלֹום, הַסְּכִימָה בְּדַעְתָּה כִּי הוּא טוֹב, שְׁנַאָמַר (תהלים קלה)
כִּי טוֹב ה'. (שם קו) הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב. וְכִי תֵאָוָה הוּא לְעֵינֵינוּ,
שֶׁהִיא הַתֵּאָוָה שְׁמֵתָאוּיִם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, לְדַעַת
וְלַהֲשִׁיג, מִיָּד וְתַקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכֵל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲחֻלְפָּא שׁוֹלְטָנָא בְּפוּלְחָנָא. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, כְּדָבָר אַחַר (שמות כג) אַל תִּמְרֹ בּוֹ, אַל תִּמְיֶרְנִי
בּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא אֲמִינָא דְּלִית לְהִרְהַר עוֹד בְּפִרְשָׁה
דִּי בְּהָא דְּאָמַר רַבִּי בְרוּקַא בְּרִישׁ פְּרֻשָׁתָא, וְלֹא אֲעִטְרִיךְ
יְתִיר אֶלְא דְּרֻשָׂא. אָמַר רַבִּי יַעֲזֶק, מֵאֵי (בראשית ג) וַיִּתְּפְרוּ
עֲלֵה תֵאָוָה, מְתַרְנָם רַב נְחָמָן בְּרִי אַחָא וְחֵבְרוֹ, תַּסְקוּפִי
מִלִּין.

(שם) וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו'. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם, וְמָה קוֹזְדִיטָא דְאַהֲרֹנָא בְּעֵינַי רוח הַיּוֹם. תִּנּוּן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמִיטוֹן בְּבִהֲרוּתָא, לְדָא דְאַמְרוֹן, לְמָה הוּא דוּמָה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְעַפּוֹרָא דְאַזְלוּת, כַּד נִפְקַת מִקִּינָה, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת מֵאֵן דְאַכְנִישׁ לָהּ. כַּד הוּא הָאָדָם, כִּיּוֹן שְׁהַנְשַׁמָּה יוֹעָאָה, שׁוּב אֵינּוּ יוֹדַע, וּמִכִּין לְהַגּוֹף. פֶּר הַהוּא גּוּפָא, מְנַהֲרוּ טוֹבָא דְאִיזְדַּמֵּן לִיה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּגַנְתָּא דְעֵדוֹן.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מִתְהַלְלֵךְ, מְהַלְלֵךְ הָוָה לִיה לְמִימַר, מַהוּ מִתְהַלְלֵךְ. אָמַר רַבִּי בָּא, וְכִי חוֹשְׁבִין בְּנֵי אָדָם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה. תָּא שְׁמַע, דְכְּתִיב אֶת קוֹל, הוּא דְכְּתִיב בִּיה, (שְׁמוֹת ט) וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל. וְכֵן (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם. אָמַר רַב חֲסֵדָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קוֹל כְּתִיב, מִתְהַלְלֵךְ לְרוּחַ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם לו) וַיְהִי קוֹל כְּהַנְבְּאֵי וְהִנֵּה רַעַשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָאֵי, וְהָא ר' יְהוּדָה חֲבֵרִינוּ אָמַר, דְכָאן צָרִיךְ דְרִשָּׂא, וְאַתֶּם אוֹמְרִים מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְבֵּנְדָרִי, יִתִּיר מַעוּבָדָא דְמְרַכְבָּה הוּא, דְהָא רַזִּין עִילָאִין אֵינּוּ חֲזִינֵן דְאַתְנַלְיִין הָכָא.

תִּנּוּ רַבָּנָן, בְּשַׁחְלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי. עָאלוּ קַמֵּיה ר' פְּנִיחָם, וְר' חֲזִיָא, וְר' אַבְהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מֵאֵן דְהוּא קִינָמָא דְעֵלְמָא, שְׁכִיב. אָמַר לוֹן, לָא בִי דִינָא דְלַעֲיָלָא מְעִינִין

בְּדִינָאֵי, דְּהָא אֲנָא חֲזָאֵי דְלִית אֲנָא מְתִיבָה לְמַלְאָכָא
וּלְדִינָא דְלַעִילָא. וְאֲנָא לָאו כְּשֹׁאֵר בְּנֵי נָשָׂא.

אֲלֵא הָאֵי דִינָא דִילֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִינִיָּה, וְלֵא בִּי
דִינִיָּה. וְהִינֵנוּ דְאָמַר דְּוֹד, בְּכַעוּתִיָּה קַמִּיָּה (תהלים מג)
שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבֵי. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים א ח)
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפֵּט עַבְדוֹ, הוּא בְּלַחֲדוּי, וְלֵא אַחֲרָן.

דְּהָא תְּנִינָן, כְּשֶׁהָאָדָם הוּא שׁוֹכֵב, בִּי דִינָא דְלַעִילָא
מִסְתַּכְּלִין בְּדִינֵנוּי, אֵית מְנַהוֹן דְּנִטְאֵן לְכַף זְכוּת,
דְּאֲחֲזִיין זְכוּתָא דְּבַר נָשׁ, וְאֵית מְנַהוֹן דְּנִטְאֵן לְכַף חוּבָה,
דְּאֲחֲזִיין חוּבָה דְּבַר נָשׁ. וְנִפְיָק אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְּהוּא
בְּעֵי.

אֲבַל מֵאֵן דְּדָאִין לִיָּה מְלָכָא עֵילָאָה, דְּשְׁלִיט עַל כּוּלָא, הוּא
טַב, וְלֵא יָכִיל אִינִישׁ לְמַהוּי בְּהוּא דִינָא, בַּר טַב.
מֵאֵי טַעְמָא, דְּהָא תְּנִינָן, מְכִילוּי דְּמְלָכָא עֵילָאָה, נָטִי
לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא כּוּלִיָּה עַד רַחֲמֵנוּתָא, וּבְיָדוֹ לְשַׁבְּקָא
לְחַטָּאִין וְחוּבִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קל) בִּי עֲמַךְ
הַפְּלִיחָה וְגו', וְלֵא עִם אַחַר.

וּבְגִין כְּךָ בְּעֵינָא קַמִּיָּה דְּהוּא יָדִין דִּינָאֵי, וְאֲנָא אָעִיל תְּלִיסַר
אַבְבֵי לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּלֵא אֲעַבְרוּ לֹון בַּר אַבְהָתָא,
וְלֵא יְהֵא מֵאֵן דִּימְחֵי בְּיָדֵי, וְעוּד דְּלֵא אַתְּבַע רְשׁוּתָא מְנַהוֹן.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְחֲמוֹן בִּי מְרַעִיָּה, דְּלֵא הָוָה הוּא תַמָּן.
תְּוֹוְהוּ, וְלֵא הָוָה יָכִיל חַד מְנַהוֹן לְמַלְלָא בְּפוּמִיָּה,

מִדְּחִילוֹ רָבָה דִּהְיוּ עֲלֵיהוֹן. עַד דִּהְיוּ יְתֵבִי, סָלִיק לֹון רִיחִין
 דְּבוֹסְמִי סְגִיאיִן, וְכָל חַד וְחַד מְנַהֵן אֲתֵיִשֶׁר חִילִיָּה, עַד
 דִּחְמוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהוּהוּ מְמַלֵּל מְלִין, וְלֹא הוּהוּ חֲמָאן אַחֲרָן
 בַּר מִינִיָּה.

לְבַתֵּר עֵידוֹן, אָמַר לֹון רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֲמִיתוֹן מִיְדִי. אָמַר לִיָּה
 ר' פְּנַחֶס, לָא, אָלֹא פּוֹלְנָא תְּוּוּהִין עַל דְּלֹא חֲמִינָא לָךְ
 בְּבִי מְרַעַד, זְמַן רַב, וְכַד חֲמִינָא לָךְ סָלִיק לָךְ רִיחִין דְּבוֹסְמִין
 דְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן, וְשְׁמַעְנָא קִלְךְ מְמַלֵּל, וְלֹא יִדְעְנָא מָאן מְמַלֵּל
 עִמָּךְ.

אָמַר לֹון, וְלֹא שְׁמַעְתוֹן מְלָה אוֹחֲרָנָא בַּר מְדִיְדִי. אָמְרוּ לָאוּ.
 אָמַר לֹון, לִית אַתוֹן חֲזִיִין לְמַחְמִי סְבַר עֲתִיק יוֹמִין.
 אָמַר לֹון, אֵימָא לְכוּ מְלָה, תְּוּוּהִנָּא עַל ר' פְּנַחֶס, דְּלֹא חֲמָא.
 דֵּאנָא חֲמִית לִיָּה פְּעַן בְּהוּא עֲלָמָא, לְתַתָּא מְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּרִי.

וּבְעַן שְׁדָרוּ בְּדִילִי מְלַעֲיָלָא, וְאַחֲזִין לִי אַתְרָא דְּעַדִּיקָא
 לְעֲלָמָא דְּאַתִּי, וְלֹא אֲתֵיִשֶׁר בְּלַפְּאֵי דּוּכְתָאֵי, בַּר עַם
 אַחֲזִיהַּ הַשִּׁילוֹנִי. וּבְרִירָנָא דּוּכְתָאֵי, וְאַתִּינָא, וְאַתּוּ עַמִּי תִלַּת
 מָאָה נְשַׁמְתִּין דְּעַדִּיקָא, וְעֵילָא מְנַהֵן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, דִּהוּהוּ
 יְתִיב גַּבְאֵי, וְהוּא הוּהוּ מְמַלֵּל עַמִּי. וּבְעֵי, דְּלֹא יִתְגַּלִּי חוּבִיָּה
 לְכָל עֲלָמָא. בַּר הוּא דְּאַמְרָה אוֹרִיָּתָא בְּגִינִיָּה, וְאַתְכִּפְּסִי
 בְּהוּא אֵילָנָא דְּגַנְתָּא דְּעֵדוֹן.

וְאַמִּינָא לִיָּה אָנָא דְּהָא חֲבַרְיָא גְלוּ. אָמַר הוּא דְּגְלוּ

חֲבֵרִיָּא בִּינֵיהוּ טַב וְשִׁפּוּר, אֲבָל לְשָׂאָר בְּנֵי
עֲלָמָא לָא. מַאי טַעְמָא, דְּחָס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְקָרִיה, וְלָא
בָּעָא לְפָרְסוּמֵי חוּבִיָּה, אֲלָא בְּהוּא אִילָנָא דְאָמַר
דְּאֲכַל מִנִּיה.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לִי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלִחְבֵרִיָּא,
דְּלִישְׁתָּעוּ אֵינוּן בִּינֵיהוּ, וְלָא לְדַרְדְּקֵי דְחֲבֵרִיָּא,
וְלֵאֵינוּן דִּייתוֹן לְעֲלָמָא. דְּהוּא מְלָה דְלָא יָדְעֵי כָּל אֵינְשֵׁי,
וְטַעֲיִין בִּיה, לָאוּ מְשׁוּם חוּבְתָא דְחַב, אֲלָא מְשׁוּם יְקָרָא
דְשָׂמָא עִילָאָה, דְּבִנֵי נָשָׂא לָא זְהִירִין בִּיה, וּכְתִיב זֶה שְׁמִי
לְעוֹלָם. וְיִיתוֹן לְמִשְׁאֵל מַה דְלָא צְרִיכֵי לוֹן.

וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (שמות יט) פֶּן יִהְרָסוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְּל מִמֶּנּוּ
רַב, מַאי וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב. הָכִי גְזַרְנָא, הַאי חֲבֵרָא
דְאֹרֵי שְׂמָא קְדִישָׁא לְכוּלָּא, הוּא נָפִיל וְנִתְפַּס בְּהוּא
חוּבָא, יִתִיר מִנֵּיהוּ, דְכְתִיב וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל
וְנִתְפַּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרִיב לְגַבִּיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה, אָמַר לִיה אָבָא, מָה אָנָּא
הָתָם. אָמַר לִיה זְכָאָה חוּלְקֵי בְרִי, זְמַן סִגֵּי יְהֵא דְלָא
תִּתְקַבֵּר גַּבְאֵי, אֲבָל בְּהוּא עֲלָמָא, דְּיִתְקַבֵּר דִּידִי וְדִידֵךְ
בְּרִירְנָא. זְכָאִין אֵינוּן צְדִיקָא, דְּזַמִּינִין אֵינוּן לְמִשְׁבְּחֵי
לְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, כְּאֵינוּן מְלָאכִין שְׂמִשִּׁין דְקַמִּיָּה, הִדָּא הוּא
דְכְתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת

פְּנִיךָ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב הוֹנָא אָמַר, בֵּינָן שְׁחָטָא אָדָם, וְגִזְרוּ עָלָיו
 אוֹתָן הַגִּזְרוֹת, גִּרְשָׁהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָן
 הַהֲנָאוֹת וְהַעֲדוּנֵין שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעֵדָן, וּמִיָּגָה שׁוֹמְרִים לְשַׁעְרֵי גֵן
 עֵדֶן. וּמִי הֵם, הֵם הַכְּרוּבִים. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית א)
 וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֵן עֵדֶן אֶת הַכְּרוּבִים וְאֶת לֶהֱט הַחֶרֶב
 הַמַּתְּהַפֶּכֶת. כִּדִּי לְשָׁמּוֹר אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ וְהַפֶּתַח.

שָׂאוּ נְגוּר, שְׂלֵא יְהֵא רְשׁוֹת לְכָל אָדָם מִכָּאן וְאֵילָךְ, לְהַכְנִים
 שָׁם, זוּלְתֵי הַנְּשָׁמוֹת הַצְּרוּפוֹת עַל יְדֵי הַכְּרוּבִים תְּחִלָּה.
 אִם רוֹאִים שֶׁהֵיא רְאוּיָה לִיכְנִים, תְּכַנִּים. וְאִם לֹא, דוֹחִים
 אוֹתָהּ לַחוּץ, וְתִשְׁרַף בְּאוֹתוֹ הַלֵּהב, אוּ תִקְבַּל עוֹנֶשָׁה.

וְתֵאנָא, כְּנַגְדָם הָיוּ בַּמְקַדָּשׁ, כְּשֶׁנִּכְנַס הַכֹּהֵן לְפָנָי וּלְפָנָים.
 דְּתֵינָא, אָמַר רַבִּי אַבְא אַר"י בְּשֵׁם רַב הוֹנָא, לְפָנָי
 וּלְפָנָים הוּא דוֹגְמָתוֹ שֶׁל גֵן עֵדֶן. וּכְשֶׁנִּכְנַס הַכֹּהֵן לְשָׁם, נִכְנַס
 בְּנִשְׁמָה, וְלֹא בְּגוּף. בְּאֵימָה, בְּיִרְאָה, בְּרִתְתָּ, בְּזִיעַ, בְּנִקְיוֹת,
 בְּטַהֲרָה. וְהַכְּרוּבִים עוֹמְדִים שָׁם שׁוֹמְרִים, כְּדוֹגְמַת אוֹתָם
 הַכְּרוּבִים הָעוֹמְדִים בְּשַׁעְרֵי גֵן עֵדֶן.

זָכָה הַכֹּהֵן, נִכְנַס שָׁם בְּשָׁלוֹם, וַיּוֹצֵא בְּשָׁלוֹם. לֹא זָכָה, מִבֵּין
 ב' הַכְּרוּבִים יוֹצֵא לֵהַב, וַיִּשְׁרַף וַיָּמוֹת בְּפָנָים. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְעֵבוֹר מֵהֶם בְּשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָה,
 אֵין לָךְ בְּעוֹלָם דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַעְלָה כְּדוֹגְמָתוֹ.

הַנְּחָשׁ שֶׁהָעֵרִים לְחוּהָ, הוּא דְבַר נוֹפֵל עַל הַלְּשׁוֹן. אָמַר רַב
 יוֹסֵף, הַיֵּאָדָּה, אָמַר לֵיהּ, כְּתִרְגוּמוֹ, נְחָשׁ חִיּוּיָא הוּא,

חַוִּיָּא זָכַר, וְהִיא חַוָּה, נִקְבָּה. דְּבַר נּוֹפֵל עַל הַלְשׁוֹן. כְּדוּנְמָתוֹ
(במדבר כא) נִחַשׁ נִחְשָׁת, דְּבַר נּוֹפֵל עַל הַלְשׁוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא כְּתִיב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ
חַוָּה כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַי. אָמַר לִיה ר' פְּרַחְיָה,
קָרָא לָהּ עַל שֵׁם הָעֵתִיד, הִנְהִי לּוֹ לְקָרְוָא אוֹתָהּ חַוָּה, עַל שֵׁם
חַי, וְנִקְרָאָה עַל שֵׁם הָעֵתִיד חַוָּה, דְּעֵתִיד חַיּוּיָה לְמַסְטִי
לְחַוָּה.

(שם) הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ. אָמַר ר"י, כֶּךָ דְרַבּוֹ שֶׁל נִחַשׁ, אִין
הַקְשָׁה שֶׁלּוֹ מֵאָדָם, אֱלָא בְרֵאשׁ. וְאִין הַנְּשִׁיבָה
מֵהַנְּחַשׁ לְאָדָם, אֱלָא בְּעֵקֵב. אָמַר רַבִּי יֶעֱחֵק בַּר רַבִּי יוֹסִי
לְמַאן דְּאָמַר דְּיַצֵּר הָרַע הוּא, מֵאִי נִימָא בְּהַאי פְּסוּקָא.

אָמַר לּוֹ ר' יוֹסִי, מְלַמֵּד שְׂאִין הִרְיָגָה לְנִחַשׁ אֱלָא בְרֵאשׁ. וּמִי
הוּא הָרֵאשׁ. זֶה רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה. וְאִין הַנְּחַשׁ הוּא הוֹרַג
לְאָדָם, אֱלָא בְּעֵקֵב, כְּשֶׁעוֹשָׂה לּוֹ מַעֲשָׂה עֲבִירוֹת, וְדַשׁ בָּהֶם
בְּעֵקֵב, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מט) עֵוֹן עֵקֵבִי יְסוּבְנִי.

אָמַר רַבִּי יֶעֱחֵק מֵהֶבֶא, (ישעיה ה) הוּי מוֹשְׁבֵי הָעֵוֹן בְּחַבְלֵי
הַשָּׂוּא וּכְעֵבוֹת הָעֵגְלָה חֲטָאָה. כְּלוּמַר, עוֹשָׂה עֲבִירוֹת
וְדַשׁ בָּהֶם בְּעֵקֵב, שְׁחוֹשֵׁב שְׂאִינָם כְּלוּם, כְּמוֹ חַבְלֵי הַשָּׂוּא,
שְׂאוּרַג הָעֶפְכֵישׁ. וְלֵאחַר כֵּן הֵם כְּעֵבוֹת הָעֵגְלָה חֲטָאָה,
חֲזָקִים וְקָשִׁים, עַד שְׁנַאֲסָפִים כְּלָם וְהוֹרְגִים לְאָדָם, וְכֵן הוּא
אוֹמַר וְאִתָּה תִּשׁוּפְנֵנוּ עֵקֵב, בְּאוֹתוֹ עֵוֹן הָעֵקֵב הוֹרַג יַצֵּר הָרַע
לְאָדָם.

אָמַר ר' יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ כָּךְ גְּדוּנָו. הִנָּחֵשׁ
בְּתַחֲלָה, אַחֲרֵי הָאִשָּׁה, וְאַחֲרֵי הָאָדָם. הֵינּוּ דְכִתְיִב
(בראשית ג)

וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ.
אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֵיִדִי, אִם אָדָם הָטָא, אָדָמָה מַה הָטָאָה.
אֲלֵא אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֵיִדִי, כְּשֶׁנִּבְרָא הָאָדָם,
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הָיוּ עֵדִים. מִלְּמַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה
אוֹתָם עֵדִים, עַל מַה שִּׁיעָשָׂה הָאָדָם, שֶׁלֹּא יֵאמַר מִי רוֹאֵנִי.
וְאוֹתָם הָעֵדִים מִפְּרֶסְמִין חֲטָאִיו, הֵדָא הוּא דְכִתְיִב, (איוב כ)
יִגְלוּ שָׁמַיִם עוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוּמָמָה לוֹ.

וְתִנָּא, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁעָבַר אָדָם, הַשָּׁמַיִם הִחֲשִׁיכּוּ אוֹרָם,
וְהָאָרֶץ לֹא יָדָעָה מַה לַעֲשׂוֹת, עַד שֶׁבֵּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְקָלַל אוֹתָהּ, עַל שֶׁהִתְעַבְּבָה בְּעֵדוּתָהּ, שֶׁלֹּא תוֹסִיף תֵּת
כֹּחָהּ לְזִרוּעַ וְלִקְצוֹר כְּבִרְאשׁוֹנָהּ, וְעַמְדָה בְּקִלְלוֹתֶיהָ, עַד
שֶׁבֵּא אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְנִתְבַּסַּס הָעוֹלָם.

ר"נ אָמַר, עַד שֶׁבֵּא נֹחַ, דְכִתְיִב, (בראשית ה) זֶה יִנְחַמְנוּ
מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִמַּעֲבֹן יְדִינּוּ. וְלִפְיֶכֶךְ נִקְרָאָה עַל שְׁמוֹ,
דְכִתְיִב (שם ט) אִישׁ הָאָדָמָה, עַל שִׁיעָאָה מִקְלָלָתָהּ בְּשִׁבִילוֹ.
אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כִּיּוֹן שֶׁנִּטְרַד מִגֵּן
עֵדֶן, חָשַׁב שִׁימוֹת מִיָּד, וְהָיָה בּוֹכָה וּמִתְחַנֵּן, וְשָׁב
בְּתִשׁוּבָהּ, עַד שֶׁקָּבְלוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתִשׁוּבָהּ, וְהָאָרֶץ
יָמְיוֹ, וְקַיִים בּוֹ דְבָרוֹ, דְכִתְיִב בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ, וְנָתַן לוֹ
יוֹמוֹ, שֶׁהוּא אֶלֶף שָׁנָה. לְהוֹרוֹת לְכָל הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא חנון ורחום הוא, ומקבל בתשובה לשבים, ואינו חפץ מהם, זולתי שיחיו, דכתיב (יחזקאל יח) וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָשִׁיבוּ וַחֲיוּ.

אמר רבי יצחק, אשריהם הבנים שהאב אומר להם כך. ווי להם לבנים, שאינם שומעים ממנו. אמר רב יהודה אמר רב, לא הזינן רחמנותא ברחמנותא דקודשא בריך הוא, בכל מקום את מוצא כשחטאו ישראל, ושבו למולו, פשט ידו וקבלם, ומחל להם מיד, הדיא הוא דכתיב, (מיכה ז) מי יאל כמוד נושא עון ועובר על פשע.

(* פְּרַשְׁתָּא ח (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוֹה אִשְׁתּוֹ. אַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, יֵשׁ לָנוּ לְהִרְהַר בְּהָא פְּרַשְׁתָּא, וְכָל שָׁפָן בְּהַאי פְּסוּקָא, דְּאָמְרָה חוֹה, קְנִיתִי אִישׁ אֶת ה'.

אמר רבי יצחק, אנא ידענא ליה בפשיטותיה. דהא תנן, אמר רב יהודה אמר רב, האי מאן דאתייליד ליה בר, כד שרי למללא, חובה עליה לאלפא ליה פסוקי דאורייתא, דאינון דחילו מן קדם ה', דכד ירפי ידכר לו לאינון בתובין, לדחלא מן מאריה.

רבי עקיבא, הוה יתיב קמיה דר' אליעזר, אמר ליה מאי האי פְּרַשְׁתָּא דפְּסִיקָא דא, דאמר ותלד את קין, ותאמר קניתי איש את ה'. אמר ליה, עקיבא, אימא לך, יומא דר' ברוקא ושאר חברייה גלו ההוא חובה דעביד אדם, לא הוה אצטריך לאינון דלא ידעי עמיקתא

וּמִסְתַּרְתָּא. וְהָהוּא יוֹמָא דְאֵתְנָגְלִי, אֲשֶׁתַּמַּע כֹּלָא מֵהָאִי
פְּסוּקָא.

אָדָם נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם, וְחָטָא בַשֵּׁם. נִצְטוּהַ עַל הַשֵּׁם, הוּא
הַשֵּׁם הַמְּיוֹחָד, דְּכִתְיִב (שם ב) וְעֵץ הַחַיִּים וְגו'. וְחָטָא
בַשֵּׁם, זְהוּ שֵׁם הַמְּשׁוּתָּף, דְּכִתְיִב וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וְחִוְהָ הִיְתָה תְּחִלָּה בְּעֵבְרָה עַל זֶה. דְּכִתְיִב (שם א) וַתִּקַּח
מִפְּרִיו. וְלֵאחֵר שְׁחָטָאוּ, וְיָדְעוּ עֲוֹנָם עַל מַה שְּׁעֲבָרוּ,
הַתְּמַרְמְרוּ עַל מַה שְּׁחָטָאוּ, וְהִיא בְּיֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא הִיְתָה
תְּחִלָּה לְעֵבְרָה, לְעָבוֹר עַל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּיּוֹן שְׁנוּלָד לָהּ בֶּן,
הִרְגִּישָׁה בְּדַבָּר, וְאָמְרָה קְנִיתִי אִישׁ אֶת ה' שֶׁהוּא הַשֵּׁם
הַמְּיֹחָד, וְעַל כֵּן לֹא אָמְרָה הַשֵּׁם הַמְּשׁוּתָּף.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הָאִי טַעְמָא, חוֹזֵר עַל מַה דְּאָמַר רַבִּי
אֲבָהוּ, (שמות כב) זוֹבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם. אָמַר רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר, חֲזָרָה חִוְהָ לְהוֹדוֹת עַל אוֹתוֹ עֹן שְׁעֲבָרָה, וְאָמְרָה,
לֹא יִהְיֶה זֶה כְּמוֹנִי, לְתֵת כְּבוֹד לְאֵחֵר זוֹלָתוֹ. אֲבָל זֶה יִהְיֶה
אֶת הַשֵּׁם מִמֶּשׁ, וְלֹא לְאֵחֵר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְשִׁפִּיר קָאמַר ר' עֲקִיבָא, דְּאֵתְחִזֵּר עֲנִינָא
עַל מַה דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ. וְכֵן חִוְהָ אָמְרָה אֶת ה', וְלֹא
לְשֵׁם אֲחֵר. וְכֵן חִוְהָ אָמְרָה (שמואל א א) וּנְתַתִּיו לָהּ כָּל יְמֵי
חַיִּיו, וְלֹא לְשֵׁם אֲחֵר. וְעַל זֶה אָמְרָה תוֹרָה, (שמות לד) כִּי לֹא
תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר, כִּי ה' קִנְיָ שְׁמוֹ, אֵל קִנְיָ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַד אֵימַתִּי יִטְיִילוֹן חֲבַרְיָא בְּרַזִּין עֵילְאִין

דְּמַלְכָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְכָּסְנִדְרָאִי, תְּנִינָן, מוֹסְרִין סְתָרֵי תוֹרָה לַחֲבֵרִים הָרְאוּיִים לָכֶּךָ, כְּגוֹן אֲנִן וְחֲבֵרֵיִיא כְּגוֹוָנָן.
 (בראשית ד) וְתוֹסֵף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי עֶקִיבָא, מַה שְּׁמִיעַ לָךְ בְּהֵאֵי. אָמַר לִיהָ עַל כֵּךְ אֲנָא יְתִיב קַמְךָ. אָמַר לִיהָ, אֲסִתִּים פּוּמְךָ, וּפְתַח עֵינְךָ וְאוֹדְנְךָ, וְאַצִּית.

דְּרִמּוֹ הוּא דְקָא רִמּוֹ, עַל הַהוּא שְׂמָא זְעִירָא, דְּאֵתְאַצֵּל מִשְׂמָא קַדִּישָׁא, דְּאֲנָא וְאֵת יְדַעְנָא. וּבְהֵאֵי שְׂמָא חֲבִיִּין סְגִיִּאִין בְּנֵי נֶשָׂא, וְהוּא רִמּוֹ מְהִימְנוּתָא, לְמֵאן דְּאֲסִתְכַּל בְּחֻכְמָתָא.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, עֶקִיבָא, רִמּוֹ דְּאֵתְקַמַּל הֶבֶל, אוֹרֵי עַל מְהִימְנוּתָא דְשְׂמָא יִקְרָא עֵילְאָה דְּמַלְכָּא, דְּכִתִּיב (ישעיה ב) וְנִשְׁגָּב ה' לְבַדּוֹ. אָמַר רַבִּי עֶקִיבָא, וּוִי לְעֶלְמָא כַּד תִּיפּוּק מִנִּיהָ, כְּעַן אֲנָא מְסִתְכַּל בְּחֻכְמָתָא סְגִיָּאָה. אָמַר לִיהָ, הָא אֲמָרִית לָךְ אֲסִתִּים פּוּמְךָ, דְּהָא חֲזִינָא דְּדִי לִי וְלָךְ בְּעֶלְמָא.

אָמַר ר' יְהוּדָה, נִתְחַזַּר קִינָן לְהִיּוֹת עוֹבֵד אֲדָמָה, וְהֶבֶל רוּעָה עֵאָן, זֶה הִבִּיא קָרְבָּן, וְזֶה הִבִּיא קָרְבָּן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קִינָן בָּא בְּנַפְסוֹת הָרוּחַ, וְהֶבֶל בְּנַמִּיכוֹת הָרוּחַ, דְּכִתִּיב (תהלים נא) זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. מַה בְּתִיב (בראשית ד) וַיִּשַׁע ה' אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ וְאֶל קִינָן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָמָּה נָפְלוּ כְּנֵיּוֹ, עַל שְׂלֵא נִתְקַבְּלָה מִנְחָתוֹ.

וְתֹאמַר אַר"י, אוֹתוֹ הַיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הִיא, יוֹם שְׂדֵיךָ כָּל
הַנְּשָׂמוֹת, עוֹבְרִים לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, לָמָּה חָרָה לְךָ,
הֲלֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּלוּמַר אִם תִּיטִיב,
יִהְיֶה לְךָ שְׂאֵת.

לְפֶתַח חֲטָאת רוּבִיךָ, כְּלוּמַר, לְאוֹתָם פִּתְחֵי גֶזֶן עֲדוֹן,
שֶׁהַנְּשָׂמוֹת עוֹבְרוֹת בּוֹ, חֲטָאת רוּבִיךָ. הַחֲטָאת
שֶׁתַּעֲשֶׂה יִהְיֶה מְזוּמָן שָׁם, וְשָׁם תִּקְבַּל עוֹנֶשְׁךָ. וְאַלְיָךְ
תִּשְׁוֹקְתוּ, כְּלוּמַר אִם תִּיטִיב מִעֲשִׂיךָ, וְהַחֲטָאת הַהוּא יְכֻסֹּף
לְךָ שֶׁתַּעֲשֶׂה עֲבִירוֹת. אַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ, שְׂלֵא יוּכַל לְקַטְרַג
עִמָּךְ.

תֹּאמַר אַמַּר רַבִּי יוֹסִי, אֲנִי חֲמִינָא לְרַבִּי עַקִּיבָא, שֶׁשָּׂאֵל
לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּדָבַר זֶה. אָמַר לֵיהּ, עַקִּיבָא, סַק עֵינֶיךָ
לְעֵילָא, וְאַתָּה תֵּיב גַּבְאִי, דְּהָא מְפָרֵשׁ כּוֹלָא בְּמַה דְּאִמְרֵנָא.
זְקַף עֵינָיו, לְבֵתֵר אַרְבִּין רִישִׁיָּה, אָמַר, הָא עֲבַדְנָא כְּעוֹבְדָא
דְּחִינָיָא, וְלֹא יִדְעָנָא. קָרִיב גַּבּוּי ר' אֱלִיעֶזֶר, וְלַחֲיֵשׁ לֵיהּ,
אַתָּא ר' עַקִּיבָא, וְנִשְׁיַק יְדוּי, וּבְכַהּ, וְאָמַר, כּוֹלָא הוּא בְּמַה
דְּאִמְרֵת בְּקַדְמֵיתָא. זְקַפָּאן זְקִיפָן, תַּפְּאָן תַּפְּאִין, דְּלֹא יָכִיל
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדִּי שׁוֹתְפִין.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, חָזָה אֲמָרָה, שֶׁקְנָתָה אִישׁ אֶת ה', שֶׁהוּא ה'
הַמְּיוֹחֵד. וְהוּא קִלְקַל מִעֲשָׂיו, וְלֹא רָצָה לְעַמּוֹד בְּדַרְךְ
הַיָּשָׁר, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (שם) וַיַּצֵּא קִיָּן מִלְּפָנָי ה', יַצֵּא
מֵאוֹתוֹ הַכֹּלֵל שֶׁאֲמָרָה אָמוֹ.

וּבְשָׁבִיל כֶּךָ מַה כְּתִיב. וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, שְׁהִיָּה נֹד בְּאֶרֶץ.
וְהוּא כְּמוֹ כֵּן עָשָׂה תְּשׁוּבָה, כְּשֶׁהוֹדָה עַל חַטָּאתוֹ,
וְקָבַל עָלָיו עוֹנָשׁוֹ. דְּתַנִּינָן, כָּל הַמְתוֹדָה חַטָּאתָיו וּמַתְבַּיֵּשׁ
מִהֵן מוֹחְלִין לוֹ מִיָּד עַל כָּל עוֹנוֹתָיו. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי
כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

ר' חִיָּיא אָמַר מִהֲקָא, (ויקרא ה) וְהִתְוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא, וְנֹאמַר (שם)
וְנִסְלַח לוֹ. ר' יִיסָא אָמַר, אִין דְּבַר בְּעוֹלָם עוֹמֵד בְּפָנֵי
הַתְּשׁוּבָה. קִיָּן נִגְזַר עָלָיו נֶעַ וְנֹד תִּהְיֶה בְּאֶרֶץ, וּכְשֶׁעָשָׂה
תְּשׁוּבָה, פָּקַע הַחֲצִי. דְּכְּתִיב, (בראשית ד) וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, אָבַל
נֶעַ לֹא נֹאמַר.

תָּנּוּ רַבָּנָן, עַל הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל, וְאִינוּ מוֹחֵל עַל
כְּבוֹד שְׁמוֹ. וּמִי אִינוּ מוֹחֵל, וְהָרִי מְנַשֶּׂה מְלֶךְ יְהוּדָה
הַמִּיר כְּבוֹדוֹ שֶׁל מְקוֹם בְּהַבְּלִים. שְׂאֵנִי מְנַשֶּׂה, דְּהוּא
בְּגַרְמִיָּה יָדַע דְּהַבֵּל הוּא, וְלֹא שְׂוִי לִיָּה עֵיקַר בְּלַפִּיָּה, דְּבָרֵי
ר' יְהוּדָה. ר' שְׁמַעוֹן אָמַר, אִין לָךְ דְּבַר שְׁבַע עוֹלָם שְׁעוֹמֵד
בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה כֻּלָּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי דְכְּתִיב, (בראשית ד) וְאַחֲזוֹת תּוֹבֵל קִיָּן
נֶעְמָה. אֵלֶּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, צַדִּיקַת הִיתָה, וְנֶעְמָה
בְּמַעֲשֵׂיהָ. ר' אַבְהוֹ אָמַר, פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מְקָרָא מוֹרָה, עַל
שְׁהִיָּתָה חֲכָמָה בְּמִלְּאֲכַת הַבְּרִזָּל, כְּמוֹ אַחִיָּה תּוֹבֵל קִיָּן.
מִשְׁמַע דְּכְּתִיב, הוּא הָיָה אָבִי כָּל חֵרֶשׁ נְחֻשֶׁת וּבְרִזָּל, וְאַחֲזוֹת
תּוֹבֵל קִיָּן נֶעְמָה, הוּא הוֹצִיא אוֹמְנוֹת זוֹ, וְאַחֲזוֹתוֹ עִמוֹ. הֲדָא

הוא דְּכָתִיב, וְאַחֲזֵת תּוֹבֵל קִינָן נֶעְמָה, שְׁהִיְתָה בְּקִיָּאָה
בְּמוֹתוֹ, וּא"ו דְּוַאֲחֻז מוֹסִיף עַל הָעֲנִינִן שֶׁל מַעֲלָה.
רַבִּי בָּא אָמַר, אֲמֵן שֶׁל שִׁדִּים הִיְתָה, וְהוֹלִידָה אוֹתָם. דְּהָא
אִיכָא דְּאֶשְׁמְדַאי, מִלְּכָא דְּשִׁידֵי, נֶעְמָה שְׁמָה. ר' יֶצְחָק
בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן אָמַר, עַל שֵׁם יוֹפְיָה נִקְרְאָת כֶּהָ, וּמִמְנָה יֵצְאוּ
אוֹתָן דְּכָתִיב (שם ו) כִּי טוֹבוֹת הָנָה, בְּמַרְאֵה וּבִיּוֹפֵי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה נֶאֱמַר בְּשֵׁת (שם ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ
כְּצִלְמוֹ, וּבְקִינָן וּבְהֶבֶל לֹא נֶאֱמַר. אָמַר לִיה ר' חִיָּיא,
קִינָן וְהֶבֶל לֹא הָיוּ, אֱלָא לְאַחֲזָאָה רְמִיזָא עֵילָאָה, וְרִזָּא
יְקִירָא, וְלֹא אָתוּ לְאַתֵּי שְׁבָא עֲלָמָא מְנַהוּן. אֲבָל שֵׁת, לֹא
אָתָא לְעֲלָמָא, אֱלָא לְאַשְׁתֵּי לְשֵׁלָא עֲלָמָא מִיְנִיה, וּבְגִין כֶּהָ
אָמַר בְּדַמּוֹתוֹ כְּצִלְמוֹ.

תַּנְיָא חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד צְדִיק הָיָה, וְקִבֵּל עַל עַצְמוֹ לְהַרְשִׁיעַ.
וְלִקְחוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹדֵם זְמַנּוֹ, לַעֲשׂוֹת חֶסֶד
עִמוֹ וְשִׁיתָן לוֹ שָׂכָר טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא.

ר' אֲבָהוּ אָמַר, אֲנִי תַנּוּן, (שם כא) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֵת קוֹל
הַנֶּעֱרַר בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. אִיכָא דְּאֶמְרֵי בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם,
שְׁהִיָּה צְדִיק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. וְלִפְיֶכָךְ שָׁמַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֵת קוֹלוֹ.

וְאֲנִי לֹא גִזְרִינָן הֵכִי בְּמַתְנִיתִין, דְּהָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
רַבִּי יֶצְחָק, לָמָּה נִתְגַּרְשׁ יִשְׁמַעֵאל מִבֵּיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם,
וּמָה רָאָתָה שָׂרָה שְׂאֶמְרָה גְּרֵשׁ אֵת הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ,

אֵלֶּא הֶכָּא כְּתִיב, (שם) וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגֵר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יִלְדָה לְאַבְרָהָם מִצֶּחֶק. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינן מְצַחֵק אֵלֶּא בְּעִבּוּדָה זָרָה. כְּתִיב הֶכָּא מִצֶּחֶק, וּכְתִיב הֶתָּם (שמות לב) וַיִּקְוּמוּ לְצֶחֶק, מַה לְּהֵלֵן עֲבֹדָה זָרָה, אִי כָּאן עֲבֹדָה זָרָה. וּבִהְיָא שַׁעְתָּא רָשָׁע הָוָה, אִם בֶּן בְּמֵאֵי נֹקִים בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם.

אֵלֶּא מַה הוּא דְּגִזְרָנָא בְּמִתְנִיתִין דִּילָן, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵינן בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה דְּנִין אֶת הָאָדָם, עַד שְׂיִהְיֶה בֶּן כ' שָׁנָה. וּבֵית דִּין שֶׁל מַטָּה, מִי"ג שָׁנִים וְלַמַּעְלָה. וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּהֵיָא שַׁעְתָּא, לֹא הָיָה בַּר כ' שָׁנָה, וְלִפְיֻכְדָּ לֹא דְּנוּהוּ, דְּהָא רָאוּי הָיָה לְעוֹנְשָׁא, אֵלֶּא דִּיּוֹמוּהִי הוּא דְּלֹא חֵיבוּהוּ, וְהֵינּוּ דְּכְתִיב, בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, בְּיוֹמֵין דְּהוּא שָׁם.

אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, וְהָא חֲזִינָן רַבִּינָא דְּלִיתִיה בַּר עֶשְׂרִים, וְהוּא טַב וְקוֹרָא וְשׁוֹנָה וּמַת, מֵאֵן סָלִיק לִיה מַעְלָמָא. אִי תִימָא בְּחֻבִּיָּה דְּאִבּוּהָ. לָא. דְּהָא אִיהוּ מִי"ג וְלַעֲיָלָא. וְאִי תִימָא בְּחֻבִּין דִּידֵיהּ, הָא לִיתִיה בַּר כ' שָׁנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַלְהֵ"ד, לְמַלְדָּ שְׁהָיָה לוֹ פְּרִדָּם, וַיּוֹם אֶחָד נִכְנָס לְטַיִל בְּאוֹתוֹ פְּרִדָּם, וְרָאָה שׁוֹשְׁנִים קְטַנִּים צוֹמְחִים בְּתוֹכוֹ, וְהָיָה עוֹלָה רִיחָם לְפָנָיו שְׂאִין כְּמוֹתָם בְּעוֹלָם, אָמַר הַמְּלָךְ, אִי עֲכָשְׁוּ בְּשָׂהִם קְטַנִּים כְּדִ, כְּשִׁינְדְּלוֹ עַל אַחַת בְּמָה וּכְמָה.

לְאַחַר יָמִים נִכְנָס בְּאוֹתוֹ פְּרִדָּם, וְהָיָה חוֹשֵׁב שְׂיִמְעָא אוֹתָם

השֹׁשְׁבִימִים שָׁנְתָנוּ רֵיחַ בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ לַחִים וְקַטְמִים
 וּמַעֲלִים רֵיחַ, גְּדוּלִים וְטוֹבִים עֵתָהּ, וַיִּהְיֶה מֵהֶם. כִּיּוֹן
 שֶׁהִשְׁגִּיחַ בָּהֶם, רָאָה שֶׁהֵם יִבְשִׁים בְּלֹא רֵיחַ. וְכַעַס, אָמַר,
 אֵלֹו בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁהָיוּ לַחִים וְטוֹבִים וּמַעֲלִים רֵיחַ, לְקַטְמִים,
 הֵייתִי נִהְיֶה בָּהֶם, עֲבָשׁוּ בְּמַה אֶהְיֶה, הֲאֵ יִבְשִׁים הֵם.

לְשָׁנָה הָאֲחֵרֶת, נִכְנַס הַמֶּלֶךְ בַּפְּרֹדֶם, וְרָאָה שׁוֹשְׁבִימִים קַטְמִים
 וְנוֹתְנִים רֵיחַ, אָמַר הַמֶּלֶךְ, לְקַטְמוֹ אוֹתָן עֲבָשׁוּ, וְאֶהְיֶה
 בָּהֶן, קוֹדֵם שְׁיִבְשׁוּ, כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ קוֹדֵם לְכֵן.

כִּדְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה בְּנֵי אָדָם קַטְמִים, וְנוֹתְנִין רֵיחַ,
 וְהַכֵּל גְּלוּי לְפָנָיו, וְרוֹאֶה שְׁעֵתִידִין לְהִרְשִׁיעַ, וַיְהִיו
 חֲשׁוּבִים כְּקֶשׁ יִבֶשׁ, וּמְקַדִּים לָהֶם חֶסֶד, כִּדְ לִיהֲנוֹת בָּהֶם
 בְּגֵן עֵדֶן, וְעֲבָשׁוּ כְּשֶׁהֵם טוֹבִים, מִסְּלֶקֶן מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, לִיתֵן
 לָהֶם שְׂכָר טוֹב בְּעוֹלָם הַבָּא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ו)
 אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הִרְוַעָה בְּשׁוֹשְׁבִימִים, הַמְּנַהִיג עוֹלָמוֹ כְּעֵנִין
 שׁוֹשְׁבִימִים.

אָמַר רַבִּי אֶבְרָהָם, אֲנִי מְסִייעַ לְהָא דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּהָא
 חֲזִינָן כְּהָא גְּוֹנָא דְעֵבִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יָרְבְּעָם
 בֶּן נֶבֶט, דְּכִד הָוָה רַבִּיא הָוָה זְכָאִי וְטַב. דְּתַנָּן, מֵאֵי דְכְּתִיב,
 (מַלְכִים א יא) וּשְׁנִיחֵם לְבָדָם בְּשָׂדֵהּ, מְלַמֵּד שְׁשִׁקוּלִים הֵם
 בְּצַדְקוֹתָם וּבְזִכּוֹתָם מְכַל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר ר' בְּרַכְיָהּ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְפַמְלִיאָא שְׁל מַעְלָה, רֵיחוֹ שְׁל יָרְבְּעָם עוֹלָה לְפָנָי, וְאֲנִי

רוּצָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם עִבְשָׁיו, בְּשִׁישׁ בּוֹ רִיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה דִּיּוּן אֱמֶת, אִם עִבְשָׁיו הוּא כֵּן, כָּל שֶׁכֵּן בְּשִׁינְדֵל. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנַי שִׁיעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינַי. אָמְרוּ לְפָנָיו, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ גָּלוּי, לָנוּ וְלְפָנַי כָּל הָעוֹלָם מִי גָלוּי. הִנִּיחוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מֵה בְּתִיב (שם יב) וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב, חָטָא וְהַחֲטִיא. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שְׂאֵנִי רוּצָה לְסַלְקוּ מִן הָעוֹלָם קוֹדֵם זֶה, חֲבַל דַּעֲבִידַת כֵּן.

בֶּא אֲבִיָּה בְּנוּ, וְהָיָה עוֹשֶׂה טוֹב כְּשֶׁהָיָה קָטָן, וּמֵה טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה, אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, עוֹלֵי הַרְגֵּל הָיוּ עוֹלִים עַל יָדוֹ, שְׁלֹא מִדַּעַת אָבִיו. רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא טוֹב, וְסַלְקוּ מִהָעוֹלָם קֹדֵם יָמָיו, כִּדִּי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, וּלְהִנְחִילוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, קוֹדֵם שִׁיבְאִישׁ רִיחוֹ, וְזֵהוּ הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו.

כִּךְ חֲנוּךְ, בְּעוֹד שָׁהָיָה צַדִּיק, וְהַדּוֹר כָּלָם חַיִּיבִין, רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵם יִנִּיחֵהוּ יְלָמוּד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְסַלְקוּ קוֹדֵם זְמַנּוֹ מִן הָעוֹלָם, קוֹדֵם שִׁיבְאִישׁ רִיחוֹ. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ה) וַאֲיָנָנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים, כְּלוּמַר, וַאֲיָנָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמַלְאוֹת יָמָיו, כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים קוֹדֵם זְמַנּוֹ, לַעֲשׂוֹת עִמוֹ חֶסֶד לְהִנְחִילוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

(שם ו) וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם. מֵאֵן אֵינֻן בְּנֵי הָאֱלֹהִים. ר' ירמיה אָמַר, גְּדוּלֵי הַדּוֹר, שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוּלֵי הַדּוֹר, וְלֹא הָיוּ מוֹחִין בְּיָדָם. אָמַר רַבִּי חֲנִינְא לְרַב הוֹנָא מַה דִּיאָמַר בְּנֵי הָאֱלֹהִים. עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרְאוּ מִשָּׁם זֶה, דְּכַתִּיב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.

(איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים כּו'. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, הוּא שְׁטָן, הוּא יֶעֱר הָרַע, הוּא מְלֹאךְ הַמָּוֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם, יוֹם שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה הִזָּה. יוֹם שֵׁישׁ לְכָל אָדָם לְחֹזֵר לְמוֹטָב, וְכֵן תִּרְאֶה, אֵין דְּרַכּוֹ שֶׁל יֶעֱר הָרַע לְקַטְרֵג, אֶלֶּא בְּשַׁעַה שֶׁהָאָדָם רוֹעֵה לְחֹזֵר לְמוֹטָב. תִּנְיָא, סָבֵא בְּבֵיתָא, סִמְנָא טָבֵא בְּבֵיתָא. צְדִיקָא בְּדָרָא, סִימְנָא טָבֵא הוּי בְּעֵלְמָא. דִּתְנִין, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטִיל אֵימַת הַדַּיִין וְהַמְּנַהֵג עַל בְּנֵי אָדָם. דְּכָל זְמַן שְׂאֵימַת הַדַּיִין עַל הַדּוֹר, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא צְדִיק, וְהֵם צְדִיקִים. נִיטְלָה אֵימַתוֹ מִבְּנֵי אָדָם, הוּא חַיֵּב, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וּבֵּא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת, (בראשית ו) הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, אֵלוֹ אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהֵם הָיוּ שֶׁנִּפְלוּ בְּאֶרֶץ, בְּלֹא אָב וָאִם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ נְפִילִים. שֶׁנִּפְלוּ מִמַּעַלְתָּם שֶׁהָיָה לָהֶם. כְּלוּמַר, נְפִילִים הֵם מִכְּמוֹת שֶׁהָיוּ כְּבָר. נְפִילִים הֵם, עַל שֶׁנִּטְרְדוּ מִזֶּן עֵדֵן, וְלֹא חֲזְרוּ לְשָׁם.

עַל כֵּן חֲזָרָה תוֹרָה וְאָמְרָה, אֵלוֹ הָיוּ בְּאֶרֶץ, שֶׁהִיְתָה אֵימַתָּם עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, וְעַדִּיין הָיוּ קַיִמִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר

מִלְעֲשׂוֹת עֲבִירוֹת. וּמִי הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים הָעֲבִירוֹת. גְּדוּלֵי
הַדּוֹר, אֲנָשֵׁי הַשָּׁמַיִם, שֶׁהָיוּ גְדוּלִים בַּדּוֹר.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִכָּאֵן מִשְׁמַעוֹתוֹ דְּקָרָא, דְּכַתִּיב (שם)
הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים הָהֵם, לָהֶם הַמְּנִיעָה לְמִנּוּעַ
עֲצָמָן מִהָעֲבִירוֹת בְּשִׁבְלָם, וְלֹא מִנְעוּ, וְלֹעֲיֵנִיהֶם מִמָּשׁ בְּאִים
אֶל בְּנוֹת הָאָדָם בְּזִנוּת, וַיִּלְדּוּ לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם הַנְּפִילִים
שֶׁהָיוּ בַּדּוֹר. אוֹתָם הַגְּבוּרִים שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּדּוֹר כְּמוֹתָם. אֲנָשֵׁי
הַשָּׁמַיִם: שֵׁם הַיְדוּעַ שֶׁקָּרָא לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּכַתִּיב (שם)
ה) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

זֶהֱרַח חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת נַח

וְר' חִזְקִיָּה אָמַר, וּכְפֹאֵה חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲתֵרְעֵי בְּהוּ, וַיְהִי לֹון אוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְאִזְהַר לֹון,
וַיְהִי לֹון עֵיטָא, לְאַסְתְּמָרָא מַעִילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט
בְּהוּ בַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. וְאִינּוֹן יְדַעֵי לְדַחֲיָא
מִנֵּיהוּ כָּל מְקַטְרָגִין, וְכָל קַסְטִירִין, בְּגִין דִּיהוֹן חוֹלְקָא
דְּעַדְבִּיָּה וְאַחְסַנְתִּיָּה, כְּדָבָר אַחַר (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֵלֵק ה' עִמּוֹ
יַעֲקֹב חֻבֵּל גַּחְלָתוֹ.

תָּא חֲזִי, בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב
בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא עָאֲלִין לְחוּשְׁבָנָא,
וְלֹא אֵית מָאן דְּלֹא עָאֲל בְּחוּשְׁבָנָא. וְסַפְרִין דְּחִיִּין וּמִתִּין